

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Poul Møller og hans Familie i Breve

Ved

MORTEN BORUP

II

1830-1838 samt Tillæg

Udgivet af

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

KØBENHAVN

C. A. REITZELS BOGHANDEL

1976

Denne bog er sat med Intertype Aldus
og trykt i Krohns Bogtrykkeri
på 85 gram tonet offset 202
Indbindingen er udført af
Harry Fløistrups Bogbinderi
Oplag: 600 eksemplarer
© Indledning og kommentar:
Morten Borup 1976

ISBN 87-87504-25-1
ISBN 87-87504-21-9 komplet

[*Begyndelsen mangler*] lagt for Dagen, og dette Factum kan ei tilintetgjøres ved hans senere tachygraphiske Forsøg. Hauch har
 5 i sin Feide med Heiberg prostitueret sig saa meget og skrevet sig
 saa megen Ære fra, at det var Synd nu oven i Kjøbet at nægte
 ham den Ære, der tilkommer ham. – Det Udtryk „i forbausende
 Grad“ som siges at forekomme i Indledningen maa for mig
 gerne ombyttes med et andet som passer i Contexten f:Ex: i
 10 høi Grad. – At „et Digt ikke taber ved at være mere sandt end
 skjønt“ har jeg ikke sagt med disse Ord, men mueligen jeg har
 betjent mig af Ord, som kunne give Anledning til Misforstaaelse
 og altsaa bør forandres. Hvad jeg kortelig har villet antyde og
 hvad jeg fremdeles paastaaer er, „at der gives en mimisk Frem-
 15 stilling af det menneskelige Liv, som udgjør et eget Genre i
 Literaturen og efter sin Natur er mere sand end skjønt og, at man
 ikke nedsætter et Værk ved at henhøre det til denne Plads“. –
 Sammenligningen med W. Scott maa gjerne udelades, hvis Sam-
 menhængen tillader det. – Det samme gjelder om Udtrykket:
 20 „– hvorledes skulde de tabe den ved at bringes i Forbindelse med
 flere“ (skjøndt Meningen forekommer mig at være temmelig
 klar). – Item om Sammenstillingen af de stridige Domme om
 Sproget i Hauchs Arbeider, ihvorvel jeg ikke indseer nogen
 Grund dertil; thi den paa dette Sted fremførte Yttring, kan da
 25 vel ikke betragtes som fornærmelig mod Literaturtiden[d]en.

Efter disse Forberedelser rykker jeg nærmere til det egentlige
 Anliggende: jeg ønsker nemlig helst, at det omtalte Stykke slet
 ikke trykkes. Grunden, hvorfor jeg skriver dette til Dig i Stedet
 for til Prof. Petersen, er den, at jeg troer Du kjender mig nok
 30 til paa min Forsikring at være forvisset om, at det er mit alvor-

lige Ønske og, at det ei er en rethorisk Figur, hvorved jeg vil lægge for Dagen, at jeg er stødt over, at man begiærer saa mange Forandringer i Stykket. Du indseer selv, at det vilde være vanskeligt for mig at opsætte noget Brev til Redactionen i en Form, som aldeles forebyggede den befrygtede Fortolkning. Derfor overlader jeg heller til Din Conduite mundtlig en foredrage Sagen. Tillige beder jeg Dig at sige Petersen Grunden, hvorfor jeg har sendt ham Svar gennem Dig. Hvad jeg har tilsigtet ved at skrive de meget omtalte Blade, nemlig at holde mit Løfte, har jeg opnaaet, men det var mit eneste Med dermed og jeg ønsker helst paa en honnede Maade at trække mig reent ud af Sagen og det af flere Grunde, hvis Vægt jeg troer Du i Følge Din Personlighed fuldkommen vil føle. For det Første veed Du saavel som jeg, at jeg – uagtet Redactionen troer at Hauch af mig sættes for høit – har paadraget mig hans Fiendskab, saa snart han i fjerneste Maade ahner, at Stykket er af mig. 2. Indseer jeg ikke hvorledes de omtalte Forandringer skulde kunne foretages uden af mig og jeg har ingen Afskrift. At et Par saa ubetydelige Blade meer end een Gang skulde skikkes fra Land til Land, som Prof. Petersen har foreslaaet, er dog en alt for oprørende Tanke, i det Mindste strider det i høi Grad mod min Følelse for det Anstændige og jeg fornemmer ved den blotte Forestilling om Mueligheden deraf en krampagtig Bevægelse i Lungen. 3. Det kraftigste Argument beholder jeg tilsidst og det er, at jeg har en dunkel Erindring af, at Stykket ikke er meget bevendt. – Rimeligst forekommer det mig, at den, som tager de to sidste Bind paa sin Samvittighed, tager det første med. – Den nysnævnte dunkle Erindring gjør, at jeg viser mig saa føjelig og eftergivende; thi jeg beflitter mig ellers ikke paa lammeagtig Godmodighed.

Naar Du skriver mig til, som jeg haaber skeer snart, om det end skulde skee i al Korthed, da maa Du for Alting ikke forglemme at lade mig vide, hvorledes Pingel befinder sig: jeg har saa at sige Intet hørt om ham i 3 Aar. Det Fragment om sin Reise, som han meddelte Publicum, er vel blot af stræng-videnskabelig Interesse? – Hvis Du endnu politiserer, haaber jeg, at 35

Du ikke som for 4 Aar siden troer, at en Stats Handlinger bør udtrykke de fleste Individiers Villie eller være en Pøbelregjering; thi af 2 Extremer er en taalelig Souverains Regimente dog langt bedre. Det er endda en Trøst, at der vanskelig kan findes paa
5 nogen Statsform, hvorved Magten i lang Tid kan forblive i den store Mængdes Hænder. Her i Norge bliver ikke de Flestes Villie sat igiennem, men dermed er vist enhver fornuftig Mand tilfreds, især naar han undertiden hører Demagogernes Ytringer. At de Flestes Villie ei bliver gieldende her, kommer blot af den heldige
10 Omstændighed, at Landets Repræsentanter ei vælges directe, men igjennem Valgmænd. Dog – det har Du vel indset for længe siden, men mig er det først blevet klart ved sidste Valg. – Naar Du har viist mig den Villighed, at sætte ovenstaaende Anliggende igjennem for mig og tilmældt mig Udfaldet af Dine
15 Bestræbelser, skal jeg skrive Dig til igjen. Du kan for at fremme Sagen, (om Du troer derved udrettes Noget) love at jeg en anden Gange skal levere et andet Bidrag til Maanedsskriftet; dog bliver det ei i Sommer; thi jeg har lagt en Plan for Anvendelsen af al min Tid i den og haaber, at der ei skal blive gjort stor Afvigelse
20 derfra. Hils Petersen paa det venskabeligste, ligeledes Krarup og Din Søster, Broder og Fader o.s.v. N.David ei at forglemme.

Din hengivne

Poul Møller.

*107. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

25

Christiania. D. 1 Marts 1830.

Kjæreste Fader!

– – Ligesom hidtil er jeg vel fornøjet i min Stilling, især da jeg nu ikke har meer Arbeid, end at jeg godt kan faae Stunder til at studere. Iblandt Mennesker har jeg hidtil heller ikke mødt
30 Andet end Velvillie. – Hans Møller har jeg ikke seet, siden jeg sidst skrev til Kjøbeløv; men det er vel mueligt, at han kommer

til Christiania i Vinter; thi han er valgt til Suppleant ved det Storthing, som holdes i Aar, og den Repræsentant, i hvis Sted han mueligen kan komme hid, er en sygelig Mand. Hvis han maa reise til Thinget, troer jeg ikke det vil gjøre ham stort Skaar i sine Forretninger; thi han har næsten ganske overdraget dem 5 til sin Søn.

[*Resten mangler*].

108. *Betty Møller til Rasmus Møller.*

[Marts 1830; *paategnet*: Besvart
d: 11^e Martii 1830]

10

[*Begyndelsen mangler*] det bedste og snarest kan skee og læn-
ges gyselig efter at høre noget fra Dem kjereste Fader eller fra
Hans. – Jeg takker rigtig nok Gud at Omstændighederne tillod
os i Sommer at komme hjem saa jeg dog fik Moder endnu en-
gang at se og nu kan glæde mig ved at hun dog saae min lille 15
søde Dreng, jeg har saa ofte glædet mig ved at erindre al hendes
Omhu og Venlighed mod ham og os og vil aldrig aldrig uden
den inderligste Kjerlighed kunde tænke paa hende og beklage at
vi allerede nu skulde miste hende. – Det eneste som trøster os
ved hendes Tab er da Tanken om hvor sygelig hun var og hvor 20
meget hun trængte til den Hvile hun nu har funden. –

Maa jeg bede Dem hilse alle de kjere Sødskende paa det ven-
ligste, gid Louise maa være rask, at hun kan være lidt for Dem
med sine søde Børn, hun er saa kjerlig og god at hendes Selskab
ret maa gjøre Dem godt det føler jeg. – Bare dog den fæle arige 25
Lotte ikke gjør Dem noget Bryderi, vi ønsker saadan De dog var
af med hende, men hvordan skal det skee, alle er bange for
hende. – Det var da tungt at Sine skulde miste den lille søde
Dreng, jeg kan da begribe hvor nær det maa gaae Dem, en Lykke
var det da at det ikke var Rasmus som allerede er Dem til saa 30
meget Selskab. – Lever gamle Sidenius endnu?

Ja jeg maa holde op for i Dag, men snart kjereste Fader skriver vi igjen og daglig erindres De med Kjerlighed af Deres fraværende Børn, Gud velsigne Dem! –

Deres kjerlige deeltagende Datter

5

Betty Møller.

*109. *Poul Møller til Balthasar Münster.*

[Efter 9. April? 1830]

[*Begyndelsen mangler*]. Vi have, som Du vel har læst i Aviserne, i denne Tid Storthing, hvorved adskillige meget dygtige
 10 Mænd have Sæde. Man seer og hører mange Beviser paa, at en constitutionel Forfatning er skikket til at uddanne Talenter; thi ved hvert nyt Thing lægge Landets Repræsentanter meer Veltalenhed for Dagen, og meer Indsigt i Norges Trang og Tarv. Du vilde sættes i Forundring ved at høre, hvor godt Ordet føres
 15 af Folk i de forskjelligste Stænder.

[*Resten mangler*].

110. *Poul Møller til F. C. Sibbern.*

Christiania d. 6te Mai [1830]

Kjære Sibbern!

20 Jeg har i dette Øjeblik modtaget et Brev fra en god Ven i Danmark, hvilket har bragt en Deel indslumrede Forestillinger i Røre hos mig. Han opmuntrer mig nemlig stærkt til at søge om at blive ansat ved Universitetet i Kjøbenhavn, „da der i Anledning af E. Müllers Forfremmelse behøves en Docent i Philosophien“. Uagtet jeg nu formoder, at der Intet er at gjøre ved, da rimeligviis den vacante Post skal være et Annex til en anden

ligesom før, vil jeg dog ikke forholde mig aldeles passiv, selv ved et ubetydeligt Glimt af Haab om at komme tilbage til mit Fædreland. Derfor skriver jeg strax med samme Post disse Linier til Dig og bønfaller Dig at svare mig saa snart det er Dig mueligt – om det saa er kuns med det ene Ord *ja* eller *nei* – om 5 Du troer jeg bør gjøre noget Skridt i den Anledning eller om det er spildt.

Jeg er villig til, endogsaa med betydelig Forringelse af min Gage, at bortbytte den Post, jeg har her, mod en i Kjøbenhavn. Dertil bevæges jeg især af to vigtige Grunde: 1. det er mig en 10 bedrøvelig Stilling, at være reven ud af al Connexion med Mænd, der have varm Interesse for Videnskabelighed: 2. hverken min Kone eller jeg selv kan ret føle os hjemme iblandt norske Folk. Derfor vilde jeg, som sagt, heller være i det kjøbenhavnske Athen paa en meget fattig Fod og i den Nødvendighed 15 at maatte give Timeinformationer for at subsistere, end jeg vilde sidde i Guld op til Ørene blandt de herværende haarde og uvidenskabelige Folk. Jeg troer Du kjender mig nok til at vide, at jeg ikke saa let bliver misfornøjet i min udvortes Stilling: det har jeg aldrig været før. Men jeg har nu lært, at jeg kan komme 20 i en Jordbund, hvoraf jeg ikke kan drage nogen naturlig Næring.

Troer Du, det hjælper, jeg gjør noget Forsøg ved denne Leilighed, da maa der iagttages endeel Forholdsregler. For det Første maa jeg ved foreløbig Udfrittelse med Rimelighed kunne vide, 25 hvad Svar jeg kan vente paa en Ansøgning. For det Andet maa Ingen faae noget at vide derom uden netop de, der skulle afgjøre det; thi fik Christianienserne at vide, at jeg søgte om Forfløttelse fra deres By, da blev jeg aldeles erklæret fredløs her paa Stedet.

Jeg havde haabet, at den Vacance, som nu er indtruffet, først skulde have indtruffet efter Gamborgs Død og jeg har ønsket, 30 at han vilde leve nogle Aar for at jeg kunde lade trykke et Cur-sus om Logik og Metaphysik inden den Tid. Det vilde jeg saare nødigt gjøre nu, da det ikke er saaledes færdigt, som jeg haaber, det om nogle Aar skal blive. Nu har jeg 4 Gange læst over Logi-ken, men hver Gang funden mig beføjet til at omarbeide mit 35

Foredrag aldeles. Jeg ønsker helst endnu et Par Aar at studere Philosophiens Historie, førend jeg lader Noget trykke; thi jeg maa reentud tilstaae, at enhver Heros i Philosophien, som jeg hidtil er bleven bekjendt med, har havt en stor Indflydelse paa
5 min Synsmaade af det Hele.

En Ting er jeg vel fornøjet med, nemlig, at jeg ved denne Leilighed sandsynligviis faaer at vide, om jeg skal blive bestandig i Norge eller ikke; thi kan jeg ikke blive Lærer i Philosophie i Danmark, reiser jeg aldrig dertil. Skal jeg da forblive her, er
10 det bedst, jeg i Tide belaver mig derpaa: naar man ikke kan undgaae at ligge paa en Steenbro, gjør man bedst i saa længe at lægge sig tilrette, til man finder den Stilling, som efter Omstændighederne convenerer En bedst.

Venskabeligst

15

Poul Møller.

Jeg beder Dig at hilse Din Kone og øvrige Familie.

*111. *Betty Møller til Rasmus Møller.*

Sorgenfri 12te July 1830.

– – Dette skriver jeg min søde Fader, fra et af de yndigste
20 Landsteder i Christiania Omegn, Professor Keyzers dejlige Sorgenfri, han er paa en Tour til Kjøbenhavn og har imidlertid tilbuden os at beboe hans Værelser, et Tilbud vi med begge Hænder tog imod, da saavel vi selv som Børnene har saa godt af den fri Luft. Her er en smuk skyggefuld Hauge og en dejlig Udsigt
25 over Byen, Fjorden og hele Omegnen. – –

I denne Tid har da Poul Ferie, saa han ogsaa ret kan have godt af vores Ophold her paa Landet, han lever nu ogsaa ret efter sit Sind, læser, spadserer, botaniserer og glæder sig over sine to Dreng. Gud skee Lov han er saa fornøjet med sit Ophold i

Norge og med sin hele Stilling, jeg troer ogsaa at Alle synes godt om ham og paaskjønner ham meer og meer. Det er nu og saa behageligt for ham at han har truffen paa en Lector Hjelm, som ret harmonerer med ham og hvis Selskab har saa megen Interesse for Poul; han læste over Philosophien før Poul kom, 5 men egentlig er han Jurist og i Lovcommiteen, det er en meget behagelig net Mand, som ogsaa gjør meget af Poul.

Professor Hansteen er da lykkelig og vel kommen tilbage, han seer saa rask ud, forleden gav Professorerne og en Deel Studenter et stort Gilde for ham til Velkomst og i den Anledning havde 10 Poul forfattet en meget smuk Sang som gjorde megen Lykke.

At der for det første slet ikke er at tænke paa en Forandring i vor Stilling, veed Du vist søde Fader. — Det maatte jo altid komme an paa Gagen om vi kunde tage herfra, da vi nu har Børn, bør vi jo nøje overveje sligt og kun følge Fornuften og 15 ikke Hjertets Stemme, hvad jeg kunde ønske veed jeg nok, men Pouls Mening veed jeg just ikke da han ikke gjerne indlader sig herpaa, meget kan der siges for og imod, det er vist, der nok er kommet en heel Deel Unge i den senere Tid, det er just ingen Fordeel, men der skeer vel heller ingen Forandring saa vi nok 20 slipper for Fristelsen. — Endnu nogle Aar har vi det meget knapt her, men naar vor Gjeld er afbetalt, kan vi jo vente at faae det ret godt. — —

[Resten mangler].

112. Poul Møller til J.P. Mynster.

25

Christiania d. 17de Julii 1829 [o: 1830]

Deres Høiærværdighed ville tilgive mig, at jeg i en Sag, der for mig er af yderste Vigtighed, henvender mig til Dem med en Fortrolighed, som efter den liden Anledning, jeg har havt til at blive personlig kjendt af Dem, maaskee vil sætte Dem i For- 30 undring.

Jeg har erfaret, at en philosophisk Lærerplads skal besættes ved Universitetet i Kjøbenhavn og vilde ansee det for en stor Lykke, om jeg, ved at erholde den, igjen kunde komme til at leve mellem mine Landsmænd.

- 5 Den simpleste Vei hertil var naturligviis den, at jeg indgav en Ansøgning derom, men dette Skridt kunde jeg neppe gjøre, uden at det blev bekjendt, at jeg havde gjort det, og naar Slight rygtedes til Norge, vilde jeg – i det Tilfælde, at min Ansøgning ikke blev bevilget – have gjort min Stilling her paa Stedet meget
10 ubehagelig. Derved vilde jeg nemlig ikke blot tabe meget af den Agtelse, men ogsaa af den Velvillie, jeg nyder iblandt Christianienserne, da det her ansees for en betydelig Brøde, at man foretrækker noget andet Opholdsted for det gamle Norge. Derfor ønsker jeg foreløbigen at gaae noget hemmeligt til Værks,
15 især saa længe jeg ikke engang med Sandsynlighed kan vide, hvad Udfald jeg kunde vente mig paa directe Bestræbelser. Jeg tager mig da den Frihed at spørge Deres Høiærværdighed, om De troer, jeg kan gjøre mig noget Haab om at opnaae den omtalte Post, og om jeg uden at hindre Sagens Fremme kan opsætte
20 Indgivelsen af min Ansøgning.

- Dersom jeg vidste, at Pladsen søgtes af en Mand, der har udmærket sig som philosophisk Scribent, vilde jeg strax træde tilbage, men jeg har hørt, at jeg ingen anden Medbeiler har end Lütken, som i denne Henseende er ligesaa anonym som jeg. Han
25 har rigtig nok det forud for mig, at han *er* dansk Embedsmand og at jeg kun *har været* det, men jeg troer dog, at jeg har havt en mere omfattende Virkekreds, end han i Sorøe, da jeg snart i 4 Aar alene har læst over de 4 philosophiske Discipliner, hvori Studenterne her skulle examineres, nemlig Logik, Metaphysik,
30 Psychologie og practisk Philosophie. Forud for Lütken har jeg ogsaa den – rigtig nok ikke meget betydelige – Omstændighed, at jeg har taget theologisk Attestats og at han ingen Embeds-examen har.

- At man har været tilfreds med min Virksomhed her ved Uni-
35 versitetet har jeg Grund til at formode deraf, at jeg efterat have

holdt Forelæsninger i 1^{1/2} Aar, uden nogen Ansøgning derom, avancerede til Professor, uagtet derved 3 ældre Universitetslærere bleve forbigaaede.

Af Prof. Sibbern har jeg hørt, at Pladsen først til næste Foraar skal besættes. Inden den Tid vil jeg, om det finder Deres Hhd.s 5 Bifald, til Dem eller til ham indsende en Afskrift af eet af de Collegier jeg har holdt, hvilket jeg gjerne overlader til den danske Universitetsdirections Bedømmelse. Men jeg anseer det for høist uklogt at gjøre det, hvis Lütken ved sin blotte Stilling som dansk Embedsmand ansees for at have et meget større Lod i 10 Vægtskaalen end jeg. Ligeledes vil jeg nødig gjøre det ret længe før den egentlige Afgjørelsestid.

At Gagen, som tilstaaes en Prof. i Kjøbenhavn, er uden Sammenligning mindre, end den jeg har i Christiania, veed jeg meget vel, ligeledes, at jeg i Kjøbenhavn vilde faae mange unge For- 15 mænd, medens jeg her har kun faa, for største Delen gamle. Differenten bliver saa meget større, som jeg i Følge en Indstilling fra den norske Regjering til Stortinget venter at faae et Tillæg af 200 Specier for at læse Logik og Moral 1 Time ugentlig med den militære Krigsskoles Elever. Men Alt dette har jeg 20 overvejet; fra den Side opstaaer ingen Vanskeligheder, da jeg langt heller vil leve endogsaa paa en knap Fod i Danmark end i største Overflødighed her. –

Til Slutning beder jeg endnu engang D.H. om Tilgivelse, fordi jeg saaledes uden Omstændighed paatrænger Dem min Fortro- 25 lighed; men jeg kjendte ikke nogen Mand af Indflydelse saa meget, at jeg kunde være forvissat om, han vilde lade mine Spørgsmaal blive en Hemmelighed. Hvis De troer jeg kan foretage mig Noget, der kan føre til det forønskede Maal, beder jeg Dem indstændigen at forunde mig Deres gunstige Raad. 30

Ærbødigst

Poul Møller.

113. Poul Møller til Johan Ludvig Heiberg.

[Juli 1830]

Kjære Heiberg!

Uagtet jeg ikke troer, Du er vred paa mig, fordi jeg i saa lang
 5 Tid har forsømt den Pligt at besvare Dit kjærkomne Brev, (som
 var dateret fra forrige Sommer og som jeg rigtig modtog i for-
 rigte Vinter) da jeg kjender Din Langmodighed og umaadelige
 Tolerance: ønsker jeg dog nødig Du skulde troe, at den blotte
 Ulyst til at skrive et Brev, har bevirket denne store Forsømmelse.
 10 Den egentlige Grund til min Taushed er den, at jeg tilligemed
 min Epistel haabede at kunne sende Dig noget Bidrag til Flyve-
 posten. Skriftligt kan jeg ikke paa en tilfredsstillende Maade
 tydeliggjøre Dig, hvorfor *det* ikke er skeet, men jeg er over-
 beviist om, at jeg i vor næste mundtlige Samtale skal bibringe
 15 Dig den Overbeviisning, at jeg har vægtige Grunde, der i det
 Mindste tale til min Undskyldning.

Noget vil jeg foreløbigen i al Oprigtighed skrifte for Dig: Da
 jeg i Fjor kom lige fra dette tomitanske Land til Kjøbenhavn blev
 jeg grebet af saa varm Interesse for Eders literare Travlhed og
 20 levende Conversation, at jeg fik Lyst til at være med og især
 gjerne vilde have Lov til at komme frem med en og anden
 Yttring i Dit aandrige Blad. Men jeg har siden mærket, at man
 ikke kommer til at kjende sig selv, naar man ei omhyggeligen
 subtraherer de Beskaffenheder, som man erholder af sine Om-
 25 givelser. Da jeg igien kom til Norge, erfarede jeg, for seent, –
 medens jeg daglig betragtede Nordmændenes constitutionelle
 Holdning og politiske Miner – at jeg ved Foden af Egebjerg ei
 er den samme Person, som paa en Stol ved Enden af Fru Gyl-
 lembourgs Sopha. Jeg fortrød mit givne Løfte og befandt mig i
 30 samme Fald, som den velbekjendte Mand, der følte sig oplagt til
 at danse paa Rhodus, men tabte Lyst og Evne dertil paa Fast-
 landet. Jeg fortrød mit ubesindige Løfte, som jeg havde gjort,
 mens jeg var electriseret af Din og andre spirituelle Landsmænds
 Nærværelse; men jeg ansaae mig ikke for berettiget til at bryde

det og jeg haabede, at jeg i Stilhed kunne løse det ved at indsmugle en og anden lille anonym Papiirslap i Flyvepostens Con-
toir. Jeg kunde dristigen have tilstillet Dig en og anden flygtig
Artikel; thi hverken Du eller jeg kunde compromitteres derved:
Du kunde nemlig forkaste, hvad der ei stemmede med Dit Post- 5
horn og jeg var sikret for, at man aldrig skulde giette paa mit
Navn. Levede jeg i Kjøbenhavn, da var jeg ikke saa ømfindtlig;
thi der kan man nok begaae sig, om man en Gang imellem kom-
mer for Skade at skrive noget Sladder, men blandt mine stive,
høitidelige, kolde, stolte, haarde, udelikate, plumpe, fordoms- 10
fulde quasi-Landsmænd her paa Stedet, har jeg ondt nok ved at
bjerge mig, selv uden at have saadan Klik paa mig, og for Deres
Forum kunde meget erholde Navn af Sladder, selv om det ikke
var saa gandske Sladder. Kort sagt – jeg befinder mig her i
samme Forfatning, i samme forknytte og fortrykte Stilling, som 15
en Hund i en fremmed Gaard, der stikker Halen mellem sine
Bagbeen og betvinger Driften til at give den naturlige Lyd fra
sig. Jeg kunde – for at komme til Traaden igjen – have tabt mig
som en hemmelig Fjær i Flyvepostens Vinger, dersom Du ikke
havde sat mit Navn i Subscriptionsplanen; men derved ere de i 20
sig selv mislige Forhold blevne saa slemme, at hiint Løfte bliver
mig til en trykkende Steen paa Hjertet. Det er langt fra, at jeg
ved dette Skriftemaal vil gjøre Dig nogen Bebreidelse, men jeg
vil blot berette Dig *Lidet* af det *Meget*, som undskylder mig og
stemmer mig saaledes, at jeg i nogen Tid ikke kan skrive det 25
Mindste, der passer til Flyvepostens Tone. – Jeg sender blot her-
med 3 Smaastykker, som jeg – hvis Du finder det Umagen værd
at optage dem deri – ønsker aftrykte uden Navn.

Jeg har med sand Deeltagelse fulgt Din hele Forsvarskrig
imod de soranske Korsfarere. Hauch har da i enhver forstandig 30
Tilskuers Øine saaledes prostitueret sig, at han nødvendigviis
maa have forspildt en stor Deel af sin literare Agtelse. Det gjorde
mig især i Begyndelsen ondt for ham, men under Stridens Løb
lagde han saa mange Fordomme for Dagen, at han blev mig reent
ukjendelig: det forekom mig, at en ond Dæmon var faret i ham 35

og at den gamle Hauch reent var bleven forvandlet. Din sidste Replique var et af de raskeste og grundigste polemiske Stykker, jeg i lang Tid har læst. Paa den Maade, som Du greb Sagen an, blev det gandske tydeligt, at Feiden var noget meer end en personlig Ordstrid. – Jeg har forresten først af denne hellige Krig lært, at endogsaa Videnskabsmænd i en liden By kunne blive saa spidsborgerlige, at de for Alvor kunne fortørnes over, at man tager deres Flækkes Navn forfængeligt.

Jeg havde Lyst til at skrive længer, men da Brevet skal afleveres paa et bestemt Klokkeslet til vor Ven Møhl, vil jeg blot til Slutning bede Dig at bringe Din Moder min oprigtige Taksigelse for den sidste smukke Novel, hun har skreven i Flyveposten. Jeg tilstaaer oprigtigt, at jeg forleden Aar var saa dum ei at kunne see, at hun var Forfatterinde af en „Hverdagshistorie“; men „Slægtskab og Djævelskab“ havde jeg ikke læst halv til Ende, før det faldt som Skjæl fra mine Øine. Visse ubedragelige indre Kriterier lode mig strax opdage det og nu, bag efter, var jeg selv forundret over at jeg et Øieblik kunne have anseet det for mueligt at en Mand kunde have foredraget en Fortælling med en saa fordringsløs og yndig Lethed. Det kunde ikke føre mig paa Vildstraa, at der lagdes et Bekjendtskab med de græske Tragikere for Dagen, som blandt Fruentimmer er ualmindeligt; thi deels vidste jeg, at der hos Din Moder findes meget som hos Quinder er ualmindeligt, deels havde jeg den nærmere Forklaring, at Du for nogle Aar siden, da Du præparerede Dig til Magister-Conferencen, gjennemlæste de græske Tragoedier med Din Moder. Jeg beder Dig altsaa at takke Din Moder og hilse hende fra

Din trofaste Ven

Poul Møller.

30

E.S. Hvis jeg blot en Time kunde tale med Dig og Din elskværdige Moder – især mellem de sædvanlige Kulisser, som jeg nu er bleven saa vant til, at jeg maa have dem med, – da havde

jeg for lang Tid hentet Kraft til at friste det øde Liv i Christiania med. Jeg skriver snart igjen enten til Dig eller til Din Moder; thi nu, da jeg faaer Smag derpaa, erfarer jeg at det er ikke endda saa utilfredsstillende et Surrogat, som jeg havde forestillet mig.

Du begriber vel, at min Kjærlighed til de Norske og det Skuds-
maal, jeg giver dem, er en Hemmelighed? 5

114. *Poul Møller til Niels Bygom Krarup.*

D. 24. Aug. 1830.

Kjære Krarup!

Min gode Ven Conector Aubert, som reiser til Danmark for 10 at bringe en sindssvag Broder til Bidstrup, beder mig om en skriftlig Hilsen til Dig, da han propter communia studia ønsker at gjøre lidt Bekjendtskab med Dig. Han er en høist agtværdig og meget dygtig Mand og, at han er enthusiastisk for sit Fag, vil Du rimeligviis snart bemærke. – Den samme Leilighed griber jeg 15 for at ønske Dig til Lykke med Din Skoles Flor og bede Dig hilse saavel Din Kone som øvrige Familie og fælles Venner.

Venskabeligst

Poul Møller.

115. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

20

Christiania D: 13de Septbr 1830.

Kjæreste Fader!

Jeg havde besluttet at skrive Dig et langt Brev til og ikke at skrive Dig til, før jeg kunde sende Dig et saadant. Desuagtet kommer jeg denne Gang med et kort, hvis det paa den oven 25 betegnede Dag tidsnok ankommer til Posthuset. Jeg har nemlig

med samme Post maattet skrive til Mynster, „at jeg tager mod den kongelige Directions Tilbud at drage til det kjøbenhavnske Universitet som Professor extraordinarius i Philosophien“. Dette vilde jeg heller skrive kort og godt end opsætte Beretningen
5 derom i flere Dage. At jeg er vel fornøjet med atter at kunne leve blandt Slægtninge, Venner og Landsmænd, behøver jeg ei at forsikre; Betty synes heller ei at være fortrydelig derover. Vi haabe til næste Foraar at kunne omplante vore to smaa Nordmænd paa dansk Jordbund. De ere begge sunde og raske, hvilket
10 gjelder om os Alle: kun Betty har i disse Dage havt Tandpine, der dog føles mindre paa Grund af de behagelige Phantasier om Fløtningen. – Vi ønske at boe paa en af Broerne; helst paa Vesterbro med Adgang til en Have, hvori vi kunne slaae vore to smaa Drengeløs. Jeg har næsten besluttet at bønfalde Fru Honningdal om at udsee os en Bolig; thi førend Juul maa vi begynde
15 at føje Anstalter dertil. Hun er vel ikke saa svag endnu, at det skulde falde hende for besværligt? Jeg kan ikke tænke mig Nogen, der var bedre skikket til en saadan Comission. – Nu haaber jeg da, at vi med Guds Hjelp adskillige Gange kunne sees i Lolland, hvortil vi uden denne heldige Forandring i vore Kaar kun
20 havde liden Udsigt; thi jo meer vor Familie tiltog, des vanskeligere vilde det falde os at gjøre nogen Lystreise til Fødelandet. – Directionen har lovet at andrage paa, at jeg skal faae 1200 Rbd. i Gage, foruden hvad jeg faaer for mine Forelæsninger, hvormed
25 jeg troer vi vel skal komme ud. Forresten beder jeg Dig ei at omtale det sidste Punct for Andre end for Hans, da det nok er meer end en Extraordinarius pleier at faae ved Ansættelsen. – Forresten vil vi rigtig nok komme i Betyrk for Penge til Fløtningen og maae see, vi paa en eller anden Maade kunne aabne
30 et Laan. – Tusinde Hilsner fra Betty og mig selv til den hele Familie.

Din taknemmelige Søn

Poul Møller.

P.S. Betty kan for sin Tandpine ikke skrive idag.

116. Poul Møller til P. C. Kierkegaard.

Christiania d: 17de October 1830.

Endeel Embedsforretninger, som i disse Dage gjøre Fordring paa al min Tid, nødsage mig til at fatte mig kort i mit Svar paa Hr: Doctorens ærede Skrivelse af 4de hujus. Jeg forudsætter 5 nemlig, at De ønsker Svaret saa snart som mueligt og skriver derfor disse Linier første Postdag efterat jeg har modtaget Deres Brev.

Det vilde have været mig en stor Fornøjelse, om jeg havde kunnet bidrage Noget til, at De kom i en Stilling her paa Stedet, 10 som De synes, at ansee for en Lykke: derfor er det mig ubehageligt, at jeg maa sige Dem, at der efter min Overbeviisning ikke kan være nogen Sandsynlighed for, at De eller *nogen Dansk* kan blive ansat her ved Universitet[et]. Hvad der bringer mig til denne Overbeviisning, er det Bekjendtskab, jeg har med den her- 15 skende Stemning iblandt de Norske mod vore Landsmænd. Hvor lidet den er liberal eller gunstig, kan De slutte af den ene Kjendsgjerning, at jeg har her et Dagblad liggende for mig, hvori man bitterlig beklager sig over, at saa mange Danske faae Indpas i Norge og æde Brødet fra Landets Børn. Man bebreider deri end- 20 ogsaa navngivne private Mænd, at de have taget danske Huuslærere til deres Børn. Denne Stemning findes ogsaa blandt de af Universitetets Lærere, som for Øjeblikket have meest Indflydelse. Blandt disse føre nemlig Sverdrup og Steenbuch et stort Ord og Begge have stor Antipathie mod den danske Nation. Det 25 er ogsaa saa godt som afgjort, at Sverdrup vil selv paatage sig at holde Forelæsninger over Philosophien (som han før har gjort) for at forhindre en Udlændings Ansættelse i det ledige Embede. – Hertil kommer, at Kong Carl er høist utilbøjelig til at bortgive norske Embeder til danske Mænd, da han har stor Mis- 30 tillid til deres Sindelag mod ham selv og det svenske Rige. – Om De under saadanne Omstændigheder vil ansøge om Tvistens Æble, maa jeg overlade til Deres egen Conduite: jeg anseer det

for et frugtesløst Forsøg. – For mig har Ingen af mine Colleger yttret mindste Tilbøjelighed til at hidkalde nogen dansk Mand: man har blot spurgt mig, om jeg ikke kjender Nogen her ved Universitet[et], der kunde bruges til min Successor. Selv vil jeg
5 ikke føre et saadant Forslag paa Bane, da jeg – reent ud sagt – er for stolt paa mine Landsmænds Vegne til at frembære en Supplique fra Nogen af dem, naar jeg er overbeviist om, at den bliver afslaaet.

Vil De ikke desto mindre prøve Deres Lykke, da maa De hen-
10 vende Dem til Statsraad Diriks, som er Chef for Oplysningsvæsnets i Norge. Til ham kan De gjerne skrive i en aldeles fidel Tone: det er han vant til; thi det er et af de faa Fortrin Norge har for Danmark, at der ikke gives noget Aristokratie. Her gives ingen Formaliteter i Conversation mellem Høje og Lave: der er
15 Intet at observere, naar man skriver til en fornem Mand: man følger blot den Form, der ligger i Sagens Natur. Diriks er især en meget ligefrem Mand. – I Vocativus kaldes han blot: Hr. Statsraad! eller Deres Høivelbaarenhed! og jeg troer endda at den sidste Titulatur blot er en Reminiscent fra de danske Tider. –
20 Jeg var først Lector, førend jeg blev Professor. – Hermed har jeg kortelig besvaret alle Deres Spørgsmaale, og jeg haaber, at De, uagtet den Hurtighed, hvormed jeg har maattet affatte mit Brev, i det Hele vil finde den fornødne Oplysning, om ogsaa et eller andet Ord ved den utydelige Skrift skulde gaae tabt for Dem. –
25 Jeg takker Dem for den tilsendte Afhandling og for det venska belige Sindelag, hvormed De har bevaret Erindringen om vort kjøbenhavnske Samliv. – Træffer De Nogen af vore fælleds Venner i Kjøbenhavn eller andetsteds, beder jeg Dem at hilse dem fra mig.

30

Deres hengivne

Poul Møller.

*117. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

[Efter 3. November 1830]

Kjæreste Fader!

– – Min Glæde over at komme til Kjøbenhavn igjen har lidt et Skaar ved et sørgeligt Dødsfald, som Du formodentlig har erfaret af Aviserne. Professor Møhl, min bedste Ven i Kjøbenhavn, er nemlig gandske pludselig døet af et apoplectisk Tilfælde. – Vore to Sønner ere Gud skee Lov raske og friske. Christian Rasmus begynder nu at tale gandske godt norsk. – – I adskillige norske Byer har man gjort smaa Parodier paa den parisiske Revolution, men de have kun været meget smaa. Saaledes hører jeg i dette Øjeblik, at Daglejerne i Moss have gjort Optøjer for at tvinge Folk til at give dem større Løn. – –

[Resten mangler].

118. *Poul Møller til Betty Møller.*

15

[Vinteren 1830–31?]

Min bedste Kone!

Med Hjelms Gut, som reiser tilbage med vore Heste, vil jeg sende Dig en liden Hilsen. Vi ere lykkelig ankomne til Ravnborg, men Vejen paa Fjorden var frygtelig. Der løb saa meget Vand ind i Dumpen paa min Slæde, at vi maatte helde det ud. Vi fortrøde, at vi ikke vare kjørte paa Landfjorden fordi Vandvejen var saa fuld af Huller.

Farvel min sødeste Kone, gid Du maa sove roligt i Nat. Hils vore smaa Drenge og kys dem kjærligt fra

25

Din trofaste

P: Møller.

D. 17 Jan. 1831.

Kjæreste Fader!

--- Betty er bleven i saa mærkelig bedre Humeur ved Ud-
5 sigten til at komme tilbage til Danmark, at alle vore Omgangs-
venner lægge Mærke dertil. – Mine norske Venner syntes i Be-
gyndelsen ikke meget godt om, at jeg uden Betænkning foretrak
Opholdet i Danmark for det udi gamle Norge; ja nogle Enkelte,
som jeg havde anseet for langt fornuftigere end som saa, viste
10 sig endogsaa paafaldende kolde imod mig ved første Efterretning
derom, men nu have de dog efterhaanden glemt deres Fortørnelse
over, at jeg ikke anseer Norge for det bedste Land under Solen. –
Prof. Sverdrup, som før har læst over Philosophien her ved Uni-
versitetet, paatager sig igjen denne Post, naar den ved min Bort-
15 gang bliver ledig. Han opgiver da aldeles sine græske Forelæs-
ninger, som overdrages til en Overlærer Vibe ved Latinskolen
her i Byen.

[Resten mangler].

120. Poul Møller til F. C. Sibbern.

20

Christiania d: 12te April 1831.

Kjære Sibbern!

Du har vist kunnet forestille Dig, at jeg er meget glad over
Udsigten til igjen at komme ned til mit Fødeland og mine Lands-
mænd. Jeg kan ikke erindre, at jeg nogensinde har modtaget et
25 Budskab, der i den Grad har glædet mig. At jeg erkjender, at jeg
skylder Dig megen Taknæmmelighed, fordi Du har bidraget saa
betydeligt til denne Forbedring i min Skjæbne, troer jeg, Du
uden min Forsikring har været forvisset om, og under denne
faste Forudsætning har jeg ikke givet Dig nogen Forsikring der-
30 om, da jeg ikke havde Andet at skrive end netop *dette*. – Nu har

jeg derimod den bestemte Anledning, at jeg ønsker at høre Dit Raad i en noget vanskelig Stilling, hvori jeg befinder mig. For at den kan forstaaes maa jeg forudskikke følgende Oplysninger.

Det var af den kjøbenhavnske Universitets-Direction overladt til mig selv, om jeg vilde drage til Kjøbenhavn afvigte Efteraar 5 eller nuværende Foraar, men det blev mig tillige tilkjendegivet, at min Nærværelse ikke var nødvendig før til næste Foraar. Her derimod bad det akademiske Collegium mig at bie Vinteren over, for at den vacante Post imidlertid kunde blive besat. Naturligviis ønskede jeg at gjøre det Sidste, hvorved jeg baade kunde skilles 10 paa en skikkeligere Maade fra Nordmændene og befrie det danske Universitet fra den Byrde at give mig Gage i et Semester, da min Tjeneste var overflødig. Men jeg vidste rigtig nok strax, at dermed var forbunden en Slags Vanskelighed, da de danske og norske Semestre ikke falde sammen. Vinter-Semestret her paa Ste- 15 det varer til Slutningen af Mai og den derpaa følgende Examen til 15de Junii. Jeg erklærede da uden Betænkning, at jeg ikke kunde examinere her i Junii Maaned, men at Examen i Philosophien nødvendigviis maatte anticiperes, hvis jeg skulde tage nogen Deel deri. Derimod undveeg jeg at give nogen bestemt Er- 20 klæring angaaende Terminen, da jeg maatte ophøre med mine Functioner her, deels fordi jeg ikke bestemt vidste hvad Dato Forelæsningerne tage deres Begyndelse ved det danske Universitet, deels fordi jeg havde den Svaghed at tænke: „den Dag, den Sorg; det reder jeg mig vel ud af, naar den Tid kommer“. Nu 25 har jeg – efter den complicerede Statsindretning her – faaet to forskjellige Afskedsbreve. Efter det ene, som jeg, naar jeg endelig vil, kan gjøre gjeldende, er jeg ved Kong Carls Underskrift dimitteret allerede i afvigte Aar; i det andet, som var svøbt uden om det første og underskrevet af Departementet for Oplysningen 30 forudsattes, at jeg skulde vedblive mine Forretninger *til Slutningen af Mai-Maaned*. (Rimeligviis er det ved en Feiltagelse, som Departementet med Forsæt har overseet, at Kongen har givet mig min Afsked til en tidligere Tid).

Den Ret, som jeg i Følge det Fortalte har til at reise naar jeg 35

vil, indseer Du let, jeg høist nødig vil gjøre gjeldende, men paa den anden Side vil jeg ligesaa nødig udsætte mig for, at min sil-
dige Ankomst til Danmark skal blive mig ilde optaget. Nu har
jeg (efter Herslebs Raad) besluttet at gjøre Alt for at faae Exa-
men her tilendebragt til d: 23de Maj og da paa min egen Haand
forlade Christiania. Privatim vil jeg lade vedkommende Autori-
teter her vide, at jeg gjør det, men uden at forlange deres offi-
cielle Tilladelse dertil; thi den kan de ikke godt give mig. Men
endda er jeg bange for at komme for seent til Kjøbenhavn og
10 kan kun trøste mig ved det Haab, at man med Hensyn til Fløt-
ningen vil see igjennem Fingre med nogen Forsinkelse. Hersleb
troer, at Sommerforelæsningerne i Kjøbenhavn begynde sidst i
Mai og jeg kan erindre, at den første Forelæsning i mit Rus-aar
begyndtes den 12te Mai. – Jeg kunde efter den omtalte Plan ikke
15 komme til at begynde før en af de sidste Dage i Mai og, hvis
den slaaer feil, en af de første i Junii; men ved at gaae med
Dampskibet kan jeg beregne min Ankomst saa nøiagtigen, at jeg
gjærne kan lade mine Timer slaae op, førend jeg selv er arriveret.
Det jeg – efter denne lange Indledning – ønsker at høre besvaret
20 af Dig er, om Du troer, at jeg i Kjøbenhavn udsætter mig for
Ubehageligheder ved at følge denne Plan? – Det simpleste Svar
herpaa er maaskee, at jeg kan søge Directionen om Tilladelse til
at begynde noget senere end Universitetets øvrige Lærere, men
det vilde jeg helst undgaae; thi jeg har (hvilket Du som Medlem
25 af Consistoriet veed) allerede faaet een Ansøgning bevilget i
Directionen og, kommer jeg nu strax oven paa med en ny, maa
man jo nødvendigviis troe i mig at have skaffet sig en af hine
besværlige Personer paa Halsen, som hver anden Dag begjære en
ny Gunst. – Finder Du at det er aldeles nødvendigt, at jeg erholder
30 Direction[en]s Forlov til den omhandlede Frihed, da seer jeg for
Tidens Knapheds Skyld ingen anden Udvej end at bede Dig om
til den øvrige Uleilighed, som Du har havt med mine Anliggen-
der, endnu at føje den at tale med Directionen derom. – Under-
tiden forekommer denne hele Sag mig at være ubetydelig, men
35 undertiden – især naar det er mørkt Veir – forekommer det mig,

at jeg har baaret mig meget dumt ad, da jeg med en Smule Bestemthed kunde have forebygget denne hele Collision. –

At jeg i Sommer skal læse over practisk Philosophie, har jeg – i Følge Dit sidste Brev – antaget for afgjort, og er derpaa belovet. –

Møhls Død har været mig et særdeles haardt Stød; jeg har endnu bestandig mange mørke Timer ved Tanken om, at jeg ikke kan træffe ham meer i dette Liv. Han tilbragte nogle Dage hos mig i afvigte Sommer. Den Gang saae han saa blomstrende ud, at Efterretningen om hans Bortgang maatte komme mig høist uformodet, ja, saa uformodet, at jeg i lang Tid ikke kunde faae rigtig i Hovedet, at han virkelig ikke levede meer.

Har Du læst et lumpent og løgnagtigt Digt i Anledning af den Danmark lovede Constitution, hvilket har været indrykket i det norske Morgenblad? Den anonyme Forfatter udgiver sig i Stykket selv for at være Dansk af Fødsel og Rygtet siger, at det er den Miller, som har oversat Tegnér's Frithiof. Jeg havde den Krænkelse, at Adskillige her paa Stedet formodede, at jeg var Forfatter deraf, hvilke endog troede at bæere mig ved denne Formodning. I Kjøbenhavn haaber jeg, Ingen har undt mig den uforønskede Ære. Et Par Ord af et Digt, som jeg engang for mange Aar siden har skrevet, vare med Citationstegn anbragte deri og denne Omstændighed bragte – urimeligt nok – Folk paa hiin urigtige Gisning. Forfatteren kjendte saa lidet til den danske Historie, at han antog, at den danske Adel ved Souverainetets Indførelse havde faaet en forskrækkelig Magt. Stemann skildredes deri som en Mand, der grueligen tyranniserer den danske Nation.

Jeg har nyligen læst Schleiermachers Kritik eengang igjennem: den svarede aldeles ikke til mine Forventninger. Det er dog mærkeligt, at en Philosoph saa aldeles har kunnet miskjende Forholdet mellem Begreb og Virkelighed. Paa mangfoldige Steder i Bogen synes han ligefrem at antage, at et fuldendt Moralsystem skal gjøre al Dømmekraft overflødig og bestemme hvad Cajus skal foretage sig paa Fredag Kl. 10.

Det demagogiske Element i min Charakter har lidt en betydelig Reduction derved, at jeg i Norge har været Vidne til saa meget demagogisk Uvæsen. Det falder mig endogsaa ofte ind, om ikke den Raahed og Bitterhed, hvormed enhver Plebeier ytrer sig om Regjeringssager, reiser sig deraf at Landet ikke har nogen Adel. Jeg behøver blot at anføre eet af de allernyeste Exempler paa denne Raahed for at give en klar Forestilling derom. Kongen havde bekjendtgjort, at han, „for at give Norge et nyt Beviis paa sin Omhu for Landets Vel“, vilde give Ordre til at ingen Høstmanoeuvre i Aar skulde afholdes, da Kornmangelen derved let kunde blive forøget i visse Provindser. Ved denne Foranstaltning har en Konge, som er General af Profession, i disse kritiske Tider naturligviis opofret sin Villie for det almindelige Ønske. Men hvorledes har man taget derimod? Et pøbelagtigt Blad, der kalder sig Folkebladet, har deraf taget Anledning til at sige Kongen Grovheder. Deri kaldes den ovenfor udpegede Yttring af Kongen „en urimelig Phrase“, da det følger af sig selv, at Kongen vil gjøre sin Pligt, som bestaaer i at sørge for Landets Vel og at han ikke har behov ved gjentagne Erklæringer at fortælle Sligt. – I Christiania har jeg faaet Ord for at være en særsindet Person, fordi jeg troer, at Belgierne have revolteret uden tilstrækkelig Grund og baaret sig meget ufornuftigt ad, og fordi jeg paastaaer, at de parisiske Skoledisciple og Studenter udgjøre en tøjleløs Yngel, der burde holdes strængt i Ave. Jeg har kuns gjort een Proselyt nemlig Juristen Hjelm, men han er nødsaget til at være høist forsigtig i sine Yttringer, hvilket jeg nu har ophørt at være, da jeg skal flytte bort fra Stedet. – Vær saa god at hilse vore fælleds Venner, Din Kone, Dine Svigerforældre o.s.v.

Din Poul Møller.

E.S. Min Kone reiser med vore to Sønner til Danmark med første Dampskib, d: 3die Mai. Hvis Du seer vor fælleds Ven Dr. Pingel, hos hvis Forældre vi skulle boe, beder jeg Dig sige ham, at jeg haaber, han vil staae hende bi med Raad og Daad i den Tid hun alene skal staae for vort Huus paa Vester-Broe.

121. Poul Møller til Rasmus Møller.

D: 5te Mai 1831.

Kjæreste Fader!

Jeg takker Dig meget for de tilsendte Penge, som vare os en meget stor Hjælp i denne vanskelige Fløttetid. Det der koster os 5 meest er ikke egentlig selve Fløtningen men Opgjørelsen af alle vore Regnskabsbøger og vor Gield her paa Stedet, som vi ved at forlade Landet ei kunde lade staae uafgjort. Saaledes havde vi i den norske Bank for 4 Aar siden gjort et Laan af 400 Specier, som vi nu med Eet maatte rykke ud med, hvilket dog Nødven- 10 digheden havde fritaget os for, hvis vi ikke havde faaet 300 Sølvspecier tillaans af den kjøbenhavnske Universitetskasse.

I den stille Uge har jeg gjort en Reise til Porsgrund for dog at besøge Hans Møller, inden jeg reiste fra Landet. Jeg reiste dertil i en Kane eller som vi her kalde det en Smalslæde, som jeg 15 havde laant her i Byen, og hvortil jeg lejede en frisk Hest paa hver Station. Havde jeg boet i Danmark kunde jeg uden Uartighed have draget fra Landet uden at besøge en kjær Slægtning, til hvem jeg havde saa lang Vei (der er nemlig 24 danske Miil fra Christiania til Porsgrund) men her anseer man en saadan Reise 20 for en Bagatel og mange havde yttret for mig, at det var sært jeg ikke gjorde en Tour til Porsgrund, hvilket paa Føret var en let Sag. Men jeg reiste nu ikke engang paa Føret, men – Hjemreisen især – gik under det saa kaldte Førefald, da man snart har en Milsvej fuldkomment Slædeføre, snart en Ditto, som hverken 25 med Vogn eller Slæde ret godt lade sig passere. Derfor gik Hjemreisen temmelig besværligt; snart maatte vi*) sætte vore Slæder paa Vogne, snart maatte vi kjøre paa bar Jord og snart traf vi saa meget Snee, at vi knap kunde komme der igjennem. Under- tiden maatte vi kjøre over Elve og andre Vande, som kuns med 30 Nød og neppe kunde bære os, men vi maatte nødvendigviis forsøge derpaa, hvis vi ikke vilde blive holdende paa slige Steder til

*) Jeg siger *vi*, da jeg gjorde Følgeskab med en Docens juris ved Navn Stang, som besøgte sin Kjæreste.

Isen tæde op; thi der var sommetider ingen anden Vei. Med Vei tager man det ellers ikke saa nøje her i Landet: vi kjørte f: Ex: for at forkorte Touren 4 Miil reent uden Vei over en saa kaldet Hej d:e en Strækning ubanet og udyrket Skov og Morads. I en
5 vis Betydning var der over Heja mangfoldige Veje, da der vare mange Spor af smaa bitte Kulslæder, som i forskjellige Retninger havde forsøgt deres Lykke. – Jeg traf Hans Møller og hans Familie ved godt Helbred og tilbragte en 8 Dage meget behageligen i hans Huus. Han er, som jeg da vidste i Forvejen, en meget in-
10 teressant og særdeles dannet Mand. Han har to vakre Døttre hjemme hos sig: den yngste seer godt ud, men den Ældste slet ikke. Dog har hun i lang Tid havt en Beiler i en Kjøbmand paa Stedet, hvem hun ikke skal være saa ugunstig stemt imod; men – uagtet han er en dygtig og velhavende Mand – skjætter Hans
15 Møller ikke om Partiet, da han skal være en Nar. Alt Dette har jeg ikke hørt af Familien, men af Andre: kuns sagde Hans Møller ogsaa til mig, at Manden var en Nar, men en driftig og retskaffen Mand. Jeg var hos H.M. i Selskab med paagjeldende Mand en heel Eftermiddag og Aften, uden at jeg dog mærkede
20 noget til Naragtigheden ved ham. Overhovedet har jeg ikke kunnet erholde nogen tydelig Forestilling om hvad det egentlig vil sige, at han er en Nar, men det er vist, at han over hele Norges Land fører den omtalte Titel; thi jeg har efter min Tilbagekomst til Christiania ikke kunnet nævne Navnet Elias Flod, uden at Folk
25 strax have udbrudt: Det er en meget brav Mand, men det er en Nar. – Du veed vel, at Hans Møller har overladt Handelen til sin Søn og Navne og selv trukket sig aldeles tilbage fra alle Forretningerne. Den unge H.M. er gift og boer paa et deiligt Landsted der hedder Aakrø i Nærheden af Byen, og som nylig er bygget
30 gandske om. Det skal være den allersmukkeste eller eet af de allersmukkeste Steder i Norge. Han har to smaa Børn. Den anden Søn Nicolai Møller, Bergcandidaten, lider jeg bedst; thi han er saa usædvanlig rask, aaben, livlig og ungdommelig, da derimod Broderen er meer stille og indsluttet i sig selv. Nicolai har for-
35 pagtet et Jernværk 5 à 6 danske Miil fra Porsgrund, men er

ugift. Hans Fader og jeg aflagde et Besøg hos ham paa Værket og han fulgte derpaa med os tilbage og forblev der, saa længe jeg var der. – Ældre Hans Møllers Kone er et yderst godmodigt, men noget eenfoldigt Menneske: hun er endogsaa temmelig paa-faldende eenfoldig, men det klæder hende gandske godt. Hun er 5 en 6 à 8 Aar ældre end han og seer endnu ældre ud, da han derimod tager sig meget yngre ud, end han virkelig er. Mange tage hende derfor for hans Moder.

Vi have nu siden Midten af April ophævet vor Huusholdning i Christiania, da vor Huusleie til den Tid var udløbet. Derpaa 10 skulde vi have flyttet hen paa et Gjæstgiversted, men min bedste Ven her paa Stedet, en Lector Hjelm, tilbød os saa til at tilbringe den sidste Tid i hans Huus, at vi omsider for en Deel toge derimod. Min Kone og Børnene droge nemlig til ham, men jeg tog et Værelse paa et offentligt Sted, da jeg deels indsaae, at vi ellers 15 vilde have berøvet dem for meget af deres Huusrum og jeg desuden skulde blive her i Byen alt for længe endnu til at være Snyltegjæst. D: 3die Mai er Betty nu, efter vor Bestemmelse, afreist til Kjøbenhavn med Børnene paa det norske Dampskib for at indrette vort nye Huus paa Vesterbro. Endnu har jeg ikke 20 hørt, hvorledes de befinde sig efter Reisen, men venter med Længsel paa Efterretninger med næste Post. Jeg sidder derimod alene paa mit Giæstgiversted, som jeg ikke kan forlade før ved Slutningen af Maaneden. Nu vilde jeg meget ønske, at nogen Tid var gaaet, især for at min kjære Betty kunde have overstaet 25 det besværlige Arbeide at indrette Alting i vor nye Bolig. Jeg savner naturligviis meget Betty og vore to Smaae, men da jeg har nok at bestil[le] haaber jeg at Skilsmissetiden snart skal gaae. Jeg beder Dig at hilse Familie og Venner fra

Din taknemmelige Søn Poul Møller. 30

E.S. Jeg har mangfoldige Hilsner til Dig fra den porsgrundske Familie (deriblandt ogsaa Carl Møller, hos hvem jeg var en Mid-dag): tillige bad en rask gl. Enke mig at hilse Dig: hun har før været en Frøken Løvenskjold.

122. Poul Møller til F. C. Sibbern.

Christiania d: 16de Mai [1831]

Kjære Sibbern

Ligesom jeg i alle de Breve, jeg har skrevet Dig til fra Norge
 5 enten har bedet Dig at bevise mig en Tjeneste eller takket Dig
 for en Du havde beviist mig, maa jeg nu i min sidste Skrivelse
 til Dig fra dette Sted gjøre begge Dele. Jeg takker Dig nemlig,
 fordi Du saa beredvilligen har hjulpet mig ud af den sidste For-
 legenhed og beder Dig at lade opslaae den Bekjendtgjørelse, at
 10 jeg agter at begynde mine Forelæsninger over Moralphiloso-
 phien Lørdagen d: 28de Maj. Timen og Stedet kan jeg naturlig-
 viis ikke bestemme og jeg formoder, at dertil ikke behøves me-
 get Hovedbrud; thi, naar de øvrige Medlemmer af det philoso-
 phiske Facultet have taget hver sin Time og sit Sted, da bliver
 15 der vel i det højeste een Time og eet Sted tilbage. Er der noget
 Spillerum levnet for Valgfrihed, da ønsker jeg helst at faae en
 Time om Formiddagen og helst at undgaae de sildigste Efter-
 middagstimer.

Jeg har i denne Tid det trættende Arbeide at examinere fra
 20 Morgen til Aften, skjøndt jeg just ikke anseer det for saa svært
 som Hjelm, der ofte har forsikret, at han anseer det for et van-
 skeligere og besværligere Arbeide at examinere i 3 Dage, end at
 læse en Time daglig i et heelt Semester.

Jeg har det Held at skilles i god Forstaaelse fra mine norske
 25 Colleger: d. 14de April havde Universitetets Lærere og nogle
 andre Videnskabsmænd foranstaltet et Afskedsmaaltid for mig
 og Prof. Stenersen havde i den Anledning skrevet en meget smuk
 og hjertelig Sang. At Skilsmissen gaaer saa venskabeligen for
 sig, er mig saa meget mere behageligt, som jeg for en Tid siden
 30 neppe turde haabe det, da endeel af mine Omgangsvener her
 paa Stedet i Begyndelsen meer, end jeg havde ventet det, misbil-
 lignede mit Ønske at vende tilbage til mit Fødeland.

Nu vilde jeg ønske, at jeg var kommet ret i Gang med mine
 Forretninger i Danmark og at de første Timers nysgjerrige Til-

hørere havde faaet deres Lyst tilfredsstillet. Uagtet jeg 9 Gange har begyndt paa et Semester i Christiania, har jeg aldrig begyndt den første Time (efter et ledigt Interval af adskillige Uger) uden endeel Ængstelighed, som under Arbeidets Løb dog aldeles forsvinder. Denne Ængstelighed er naturligviis altid større, jo mere 5
 Begyndelsen er en ny Begyndelse.

Din
 Poul Møller.

*I Begyndelsen af Maj 1831 var Hustruen og Børnene rejst til København, og selv fulgte Poul Møller efter i Slutningen af 10
 samme Maaned.*

123. Poul og Betty Møller til Rasmus Møller.

[København Juni 1831?]

Kjære Fader!

Jeg har efter Dit Ønske talt med Conferenzraad Lassen, men 15
 han har ikke givet mig noget synderlig Svar. Han sagde, at der rimeligviis ikke blev noget afgjort førend Enden af Aaret, da Enken skulde beholde Indtægterne i det sædvanlige Naadsensaar. – Dog bad han mig til Slutning at komme til ham igien kort før Universitetets Sommerferier, da han maaskee til den Tid 20
 kunde vide Noget om Embedets sandsynlige Besættelse. – Han erklærede ogsaa at han aldeles Intet kunde sige om Hanses Forhaabninger. Om Hans yttrede han sig forresten meget gunstigt og fortalte mig, at Cancelliet havde indstillet Hans som N° 1 til Skjelby- (?) Kald, men Kongen havde taget N° 2, der havde 25
 været ham lagt paa Hjerter af private Velyndere. Men Lassen forsikrede, at Hans burde have været Brygmann foretrukket Ancienniteten uagtet. Han sagde fremdeles, at det ei engang var afgjort om Kjøbeløv og Vindeby skulde separeres eller ikke.

Dette har jeg ikke villet opsætte at tilmælde Dig med omgaaende Post, skjøndt jeg vel indseer, at Du deraf ikke bliver meget klog. – Flere have yttret for mig, at Bispestolen rimeligviis vilde blive Dig tilbudt og jeg vilde aldrig have tvivlet et Øjeblik derpaa, naar jeg ikke havde troet at bemærke, at det heterodoxe 5 Partie havde den gunstige Vind i den nuværende Tid. Dette svarede jeg baade Fogtmann og Jens Møller, da de talte til mig om den ovennævnte Sandsynlighed og det lod til, at De ikke fandt det saa gandske umueligt, at et sligt Hensyn kunde blive taget. 10 Uden dette maatte det naturligviis være næsten utænkeligt, at man ikke skulde tilbyde Dig det ledige Embede.

Vi ere da alt boesiddende paa Vesterbro, hvor vi befinde os Alle friske og vel, paa det nær, at saavel Betty som jeg have været noget plagede af Tandpine. – Ogsaa har Fløtningen tilveje- 15 bragt et Derangement i vore oeconomiske Affairer, som volder os endeel Bryderie. – Vi ønske meget at besøge Dig med vore Børn i den tilstundende Ferie (d: 16de eller 20de Julii) og have længe glædet os til at sætte denne Expedition i Værk. – Jeg er gandske glad ved, at jeg nu er kommet til Ro i Kjøbenhavn; thi 20 den lange Fløtning gjorde stor Confusion i vor huslige Orden og jeg maatte i den sidste Tid i Christiania møde ved saa mange Afskedsgilder, at jeg var gandske kjed deraf. – Skal jeg tale med Stemann om Din Sag? – Derimod kan siges, at jeg – falskeligen – har passeret for Ophavsmand til et i Norge trykt Digt om 25 Danmarks Constitution hvori der var en Grovhed til ham og da dette Rygte kanskee er kommet for hans Ører, er det vel tjenligst, at han ikke veed, at jeg er Din Søn. Nu veed han det rimeligviis ikke: hvorledes skulde vel en saa fornem Mand nedlade sig til at kjende en Skolemesters Stamtavle? Men, hvis han vidste det, vilde det vel efter Verdens sædvanlige Gang ikke gjøre 30 ham vel stemt imod Dig: han vilde da formodentlig ansee det for rigtigst at hjemsoge Børns Misgjerninger paa deres Forældre. Dog maaskee jeg heri gjør ham Uret; jeg kjender ikke Noget til ham og det er maaskee tilfældigt, at jeg under mit korte Ophold 35 i Kjøbenhavn har hørt endeel ugunstige Domme om hans Per-

son. – Jeg holder Forelæsninger hver Dag uden om Torsdagen og min derved foranledigede Travlhed nøder mig til at slutte dette Brev.

Din taknemmelige Søn

P.Møller. 5

Det er saa længe siden jeg selv sendte min kjere velsignede Fader en Hilsen at jeg denne gang umulig kan lade Pouls Brev gaae bort uden at tilføje et pr Ord. Du kan da nok vide søde Fader at jeg er overordentlig glad ved at være kommen herved til det kjere Danmark og vi har ogsaa faaet en meget pen lille 10 Lejlighed her paa Vesterbro hvor vi har det gandske rart. Børnene ere især glade ved Haugen og Gaarden hvor de næsten opholder sig bestandig, den lille Fritz er bleven saa rask, sund og rødmusset siden vi kom herud saa det er en Lyst at see, han har hidentil været mindre stærk end Christian saa det er dobbelt 15 glædeligt at vi er kommen til at boe paa Landet for hans Skyld. Det er et velsignet livlig venlig Barn og han ligner Poul saa gyseligt at Præsten Sætoft som besøgte os forleden strax udbrød „naa Gud hvor den Dreng da ligner Dig“; jeg glæder mig meget til om kort Tid at skulde vise Dig begge disse to Guldstykker og 20 være en længere Tid hos Dig og de kjere Sødskende, d. 18 tage vi nok med Dampbaaden til Gaabense og derfra til Thrine nogle Dage og saa over Maribo til Dig hos hvem vi naturligviis bliver den længste Tid kjere Fader. Det eneste som ængster mig ved denne Rejse er: at jeg ikke skal kunde taale at kjøre saa meget, 25 for da jeg atter er frugtsommelig er jeg ikke saa gandske rask og taaler just ikke meget, men det er nu kun korte Dagsrejser, det hjælper vel. – Vi træffer nok Bredsdorffs fra Sorø og Ollerup i Lolland, det bliver morsomt at være samlet alle engang igjen, havde vi kuns ogsaa vor søde lille Moder endnu iblandt os, 30 hende vil jeg savne meget. – Hos Dig tænker jeg da vi skal faae lidt at høre om Christian Winther, her faaes der aldrig nogen Brev fra ham, jeg er bange han bliver længe borte.

Er I noget bange for Cholera, her træffes allehaande Foran-

staltninger for at holde den borte, men Folk er meget bange og troer hvert Øjeblik at de har den men hidtil er vi da sluppen med Skrækken og jeg har det bedste Haab at Vor Herre ogsaa hjælper denne gang. – Lev nu vel bedste søde Fader til vi sees, mine Børn hilser Dig og jeg beder Dig hilse alle Sødskende. Til Thrine skriver jeg selv meget snart og om 4 Uger haaber jeg at vi alle er i det kjere Kjøbeløv.

Din hengivne Datter

Betty.

10

124. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

[Efter 7. September 1831]

Kjæreste Fader!

I dette Øjeblik kommer jeg lige fra Biskop Müller og vil bringe Dig hans Svar saa varmt, som jeg har faaet det. – Egentlig er det Kongen, der skal bestemme, naar Ordination af Bisper skal foretages, men han bestemmer den naturligviis, naar Vedkommende forlanger det. – Du kan ikke blive ordineret, før den anden nys ledig blevne Bispestol er besat, da Müller (som skal skrive Program i den Anledning) vil slaae 2 Fluor med eet Smæk. Man haaber, at den – efter Cancelliets Løfte – skal snart blive besat og Müller vil da skrive Dig nærmere til; men han troer ikke, at Besættelsen vil skee saa tidligt, at den anden Bispe kan være her til den af Dig proponerede Tid. – Om Du gjør Dit latinske vita langt eller kort, „om Du vil give det samme Længde, som Du alt ved en anden Leilighed har givet det, eller gjøre det længere, kan være ham det samme, da Du selv skal betale Trykningen“. – Derimod vil han anmode Dig om at gjøre det danske Vita kort, da han skal læse det op for Altret og ikke kan taale at oplæse et langt. Ogsaa udbeder han sig Tilladelse til at forandre Smaating i Periodebygningen – naar han reciterer det – for at skaffe sit Bryst Lettelse. – Hvo der skal blive Bispe i Ribe

(?), har man ingen Formodning om. – Naar Du vil give ham Dit vita, kommer an paa Dig selv, da han, som af Ovenstaaende sees, ei kan vide, naar det skal bruges. – Hans Program bliver et Par Ark og det første Ark er under Trykning. – Du maa erindre til Dit Levnet at føje en fuldstændig Fortegnelse over 5 Dine Skrifter. – Saa meget sagde P.E.Müller, som jeg ved denne Leilighed for første Gang saa efter min Hjemkomst og fandt lige saa elskværdig, som jeg altid har fundet ham. Det er en Mand, hvis Personlighed er mig særdeles behagelig. – Jeg har læst den Nekrolog, som Du har skrevet i Literaturtidenden og fandt den 10 baade passende og smuk. – Vor Sygehistorie er saa indviklet, at jeg ikke engang rigtig kan huske den. Børnene have – som alle Feberpatienter i dette Aar – jævnlige Recidiver af deres Sygdom, Betty har haft Feber og jeg har haft en her grasserende Svulst og Hudløshed i Ganen samt en stærk Tandpine, som jeg blev fri 15 for ved at lade tre Tænder trække ud. – For Øjeblikket ere vi Alle næsten friske, men Ingen af os fuldkommen restitueret. – Vores Pige ligger endnu paa Hospitalet, hvor hun er os græselig dyr, og det Værste er, at vi skulle lade hende begrave, hvis hun dør. – For et Par Dage siden er min Svigermoder kommen 20 til Kjøbenhavn, hvilket var os en stor, men dog længe ventet Fornøjelse. Jeg haaber, at hendes Nærværelse skal have en gavnlig Indflydelse paa Bettys Helbred. –

Du slutter Dig formodentlig til, at Din Vocation til Bispestolen var os særdeles glædelig og at vi af Hjertet lykønske Dig i 25 den Anledning. Jeg haaber, at Du skal have mindre Bryderie med at bestyre dette Embede, end Du, naar Du mistede Hans, vilde have med Præstekaldet, især siden den detaillerede Omsorg for de Fattige, der strækker sig lige til Særke og Træskoer, er bleven indført i Kjøbeløv-Sogn. 30

Jeg beder Dig at hilse, hvem Du træffer af vore Sødskende og Jfr. Ros.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

P.S. Du havde glemmt at skrive Datum paa Brevet til Biskop Müller, hvilket han først observerede, da vi hændelsesviis kom til at tale om, naar Du havde skreven det.

[Paa Kuverten, som er blevet anbragt i Troensegaards Auto-
5 grafsamling, har Poul Møller tilføjet flg.:]

En Ting maa jeg dog endnu fortælle. P.E.Müller bad mig sige Dig, at han tvivlede meget paa, at Du var berettiget til at ordi-
nere Præster, før Du selv var ordineret, og at Du derfor gjorde
rigtigst i at opsætte det. Han sagde, at Münster og Balle havde
10 altid sat dem imod, at de constituerede Bisper gave dem af med
Ordination (saa vel som de endnu ikke indviede Bisper). Balle
havde engang gjort en Tilreise til et andet Stift for at hindre en
saadan Begivenhed. Jeg disputerede meget med ham derom og
bemærkede, at den omskrevne Ordination formodentlig alt var
15 foregaaet. Herpaa svarede han, at det „saa slet ikke var værdt at
skrive Noget til Dig derom“.

125. Poul Møller til Rasmus Møller.

[Beg. af 1832]

Kjæreste Fader!

20 Jeg ønsker Dig tillykke med Din Ankomst til Maribo, som jeg
haaber nu har funden Sted. Gid Du nu maa blive vel fornøjet i
den nye Bolig og ikke savne Landlivets Behageligheder for me-
get. Dog – i Maribo er man jo saa godt som paa Landet.

Vi leve ret godt, naar man undtager, at Fritz har havt et lidet
25 Recidiv af sin Feber, og maaskee endnu ikke har overstaaet den,
men han har dog faaet alle sine Tænder nu, saa at jeg haaber
den farligste Tid for ham skal være overstaaet. Desuden have vi
ikke i oeconomisk Henseende forvunden Suitserne af vor lange
Fløtning, men maa bestandig laane af En for at betale en Anden.

30 Jeg har i denne Vinter meget travlt, da jeg læser over Philo-
sophiens Historie for Ældre og har en Deel Mænd, der have
traadt deres Børneskoe blandt mine Tilhørere (f: Ex: Prof. Mad-

vig). Disse Forelæsninger ere offentlige, saa at jeg ikke faaer Noget for dem, men maa tvertimod betale Kakkelovnsvarmen paa Auditoriet. Den Udgift blive Universitetslærerne dog befriede for, naar den nye Universitetsbygning, som alt er under Arbeide, bliver fuldført, thi da skulle Værelserne varmes ved ny- 5 modens Rør. –

Abrahamson var bleven saa fortørnet over den Recension over hans Virksomhed, som stod i Maanedskriftet for Literatur, at han søgte sin Afsked fra Normalskolen – efter almindelig Mening i det Haab, at den skulde blive ham nægtet; – men han skal dog 10 have faaet den, og Regieringen skal ikke meer ville give sig af med at tage den indbyrdes Underviisning under sin Protection. Rygtet siger fremdeles, at Dronningen og Confessionarius Mynster have havt Fingre med i Spillet.

En afsat Chirurg Mathias Winther har i nogen Tid ernæret sig 15 her i Byen ved at redigere et Blad (ved Navn Raketten), hvori der ikke indeholdtes Andet end personlige Udfald paa bekjendte Folk i Staden – især høi-fornemme Personer. Dette Uvæsen skal have givet Anledning til, at en ny Indskrænkning af Trykkefriheden har været i Gjæring; om det er gaaet over igjen, veed jeg 20 ikke; man har i nogen Tid hørt op at tale derom.

Om der gives noget andet Nyt her paa Stedet, veed jeg ikke, da jeg næsten aldrig aflægger Besøg hos Nogen, men gaaer fra Staden, saa snart jeg har fuldendt mine daglige Forretninger og gjort et Spring ind i Athenæum for at see, om der er arriveret 25 noget literært Nyt. – Vi leve i særdeles god Forstaaelse med vor Huusvært og hans Familie. Vor Værts Datter gjør vor Christian idelige Foræringer: hun har endog til Nytaar givet ham en stor kostbar Gyngheest, som han er meget lykkelig ved. Jeg vil ønske Dig, at Du maae komme ligesaa godt ud af det med Din Vært. 30 Han seer ikke saa blid ud. – Vil Du hilse Sødskende og Venner og takke Knud og Sine for det os Tilsendte.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

126. Betty Møller til Rasmus Møller.

[Paategnet: besvart, nemlig skrevet til Betty, da i Fyen d: 31^d Maj 1832]

[*Begyndelsen mangler*] men takker Gud, at jeg kan have
 5 saa godt Haab om at beholde ham. Det lille Dyr er nu igjen liv-
 lig og munter og begynder at faae røde Kinder og blive noget
 federe, det er dog utroligt hvor Børn hastigt kan forvinde Syg-
 dom. Christian har siden Fastelavn havt sin Feber 3 Gange til-
 bage og den ene gang med Krampe ligesom i Lolland, nu er han
 10 rask og man seer ikke nogen Svaghed paa ham men vi maa være
 gyselig forsigtige med ham da han for 8te Dage siden havde et
 Anstød af Feberen. – Du kan troe bedste Fader at det har været
 en sørgelig og besværlig Tid for os især vel for mig siden ifjor
 Sommer, al den Anstrængelse, Angst og Sorg har svækket mit
 15 Heldbred meget men nu vil vi haabe at det skal være overstaet
 og at der skal komme lidt Hvile og Roe bagefter saa kommer jeg
 vel atter til Kræfter. – Min kjære Poul, som nu Gud skee Tak
 ikke har saa travlt som i Vinter, vil saa gjerne at Børnene og jeg
 skulde en 5–6 Uger til Fyen for ret at komme os, jeg troer rigtig
 20 nok at jeg vilde have godt af en saadan Adspredelse og naar vi
 kom hjem hertil i Julij da kunde Fritz ogsaa endnu længe efter
 bruge Strandbade som [Doctoren?] har ordineret ham. Det vær-
 ste blev at i Junij kan Poul ikke være med, men senere kan vi
 for Fritzes Skyld ikke rejse. Doctoren vil helst at det skal være
 25 i den Maaned. – Jeg tænker vi følges hjem med Fader som jo er
 iblandt Representanterne. – Jeg glæder mig til paa denne Rejse
 at besøge Petrine og see hendes lille Pige. Gud give de dog maa
 beholde hende, stakkels Rasmine mistede da sin lille Hanne, de
 arme Mennesker har da ogsaa idel Sorg, det er en Lykke at de
 30 beholde deres gode Humeur og Livlighed og Interesse for andre
 Ting udenfor dem. – Du maa endelig søde Fader fortælle mig
 noget om Sines lille nydelige Pige og hvordan de selv har det;
 de kjere Sødskende i Østerulslev og Rasted seer Du vel jevnlig,

sig os noget om dem og hils dem saa hjertelig fra os; mon jeg ingen af dem træffer i Fyen? Det vilde fornøje mig meget. Nu begynder det at blive saa smukt herude hos os, Haven er fuld af Blomster og naar vi blot faae en Smule Regn som vi saa højlig trænger til, saa bliver alle Træerne grønne paa et pr Dage. 5 Jeg kan desværre i disse Dage ikke have synderligt godt af Haven da jeg har en slem Gigttandpine men saa glæder jeg [mig] ved at see den fra Vinduet af og tænke paa hvor rart det skal blive naar jeg bliver rask idelig at kunde være i den fri Luft. Det vil rigtig nok blive tungt at forlade denne landlige Bopæl og flytte 10 til Byen og det bliver dog vist Tilfældet til næste Foraar.

Christian Winther var i Løverdags lidt herude med Hertz (Giengangeren) det er saa morsomt naar han besøger os, men nu forlader han vel snart Kiøbh., han søger jo alle ledige Præstekald, bare han maa blive fornøjet i en saadan Stilling, jeg synes 15 ikke rigtig at den er passende for ham.

Vil Du hilse den gode Jfr Ross og takke hende meget for sine Linier, jeg haaber at Sines Brillen var efter Ønske og kom betids nok.

Lev nu vel min dyrebare kjere Fader, gjengjeld ikke ondt med 20 ondt men lad os snart høre noget fra Dig, du maa huske paa hvad der her afholder os fra at skrive og at det slet ikke er fordi vi holder mindre af Dig end Dine andre Børn, vi taler saa ofte om Dig og Eder alle I kjere, og jeg vil sandelig være fuldkommen tilfreds dersom min velsignede Fader blot holder halv saa 25 meget af mig som jeg af Dig. Af mit hele Hjerte er jeg

Din hengivne kjerlige Datter

Betty.

Tør jeg bede at hilse den gode gamle Dahl hans Kone og alle andre gode Venner.

30

127. *Betty Møller til Rasmus Møller.*

Skioldemose d 30 Junij 1832

Min velsignede kjere Fader glædte mig ret usigelig ved Dit venlige lille Brev som jeg modtog ved Rasmine, og tusinde gange
 5 takker jeg Dig for det. Siden jeg fik det Brev har vor stakkels Rasmine atter havt en sørgelig Tid, men Gud skee Tak at den usle lille Rasmus har Ende paa sine Lidelser, Tiden mildner vel nok Forældrenes Sorg. Det er rigtig nok gyseligt saa meget de
 10 de enda kan vedligeholde Humeuret saa godt, det er en stor Lykke for dem, for ellers maatte de da reent bukke under. – Jeg har besøgt Rasmine en 4–5 gange i den Tid jeg har været her, men ikke just nu for nylig, dels fordi vi har havt et slemt Vejr, dels fordi Faders ene Vognhest er død og det er en travl Tid for
 15 de øvrige Heste og saa ogsaa af den Grund at jeg bruger de russiske Dampbade som tager mig grumme megen Tid bort, hele Formiddagen gaaer hen dermed og om Aftenen bader jeg Børnene i Søevand, saa jeg virkelig er meget bunden, men dersom nu Vejret bliver ret mildt igjen vil jeg dog spadsere derned en af
 20 Dagene for at see om Rasmine har fattet sig lidt og hvordan det er med de to smaa Børn, de har jo Kighoste. – Gud give Du kunde komme herover min søde Fader imedens vi lever her, det vilde glæde Poul og mig saa meget, om 3 Uger venter jeg Møller, omtrent d 18 Julij og dersom det var mulig at Du kunde
 25 indrette Din Rejse herefter veed jeg at Du vilde fornøje ham saa meget. For Rasmine vilde det da ogsaa være en stor Trøst og Opmuntring at tale med Dig søde Fader og hun kan virkelig behøve lidt Opmuntring, kom derfor endelig herover til os og om mulig sidst i Julij. Førend først i August kommer jo Petrine
 30 og Jacob ikke til Maribo, altsaa kan Du vist opfylde vores Ønske kjere Fader, det vil jeg da i det mindste haabe. Det var da en Lykke at den lille Marie i Sorøe kom sig igjen, de stakkels Bredsdorffs var saa bekymrede da jeg besøgte dem paa Rejsen,

men Poul skrev nu forleden da han havde talt med dem i Kjøbh. at de alle var raske og fornøjede og at den lille søde tykke Marie saae godt ud. Grethe Thrige skrev ogsaa til Antonie som i denne Tid er her, at Petrine og Jacobs Besøg havde glædet hende saa ubeskrivelig og at de havde moret sig saa godt sammen, da Petrine havde været saa lystig og vidst saa meget morsomt at fortælle. Bredsdorffs har rigtig nu en god Bopæl og der er da dejlig at boe, det morede mig meget at besøge Petrine men det var desværre kun kort.

Nu har jeg været 6 Uger i det kjere Fyen og jeg har ret faaet 10 min lille søde Fritz flink, han gaaer saa godt, er saa rødmsuset og livlig at han ret er alles Yndling, han er hele Dagen i Luften, og om Aftenen bader jeg ham i Søevand og to gange om Dagen gnider jeg ham med Spiritus over hele Kroppen og saa drikker han lidt Søevand, jeg vilde saa gjerne have ham fuldkommen 15 rask til min kjere Poul kommer herover at han dog kan have den Glæde for det lange Savn af de søde Børn som han holder saa meget af. Fritz taler nu ogsaa alt hvad han vil men ikke aldeles correct, Christian er en rar god Dreng som voxer meget til sin Fordeel og røber meget Opmærksomhed paa alt hvad der 20 foregaaer og megen Tænksomhed, han har ogsaa en ypperlig Hukommelse saa jeg haaber med Guds Hjælp at der nok skal blive noget af ham naar han maa være saa lykkelig at beholde sin Fader i hvem han har det bedste Exempel for Øjne.

Det lille Dyr kan ellers slet ikke rigtig slippe den slemme Feber, siden ifjor kommer den bestandig af [og] til tilbage, uden at vi veed nogen Grund, i disse Dage har han den atter, men naar den er hævet forvinder han den let og seer meget vel og stærk ud, han er meget glad herovre og jeg ikke mindre, det er en god Hjælp paa mit Heldbred at være saa længe paa Landet, 30 jeg var og helt usel og er jo meget afkræftet endnu, men jeg haaber at forlade Skioldmose fuldkommen rask og glæder mig allerede til ret at nyde en behagelig Vinter ovenpaa al den Besværighed vi har døjet. Det gjør ogsaa godt søde Fader at komme lidt hjem til Moder og blive kjelet lidt for, man skjøn- 35

ner først ret paa den Lykke at have en Moder og et Hjem, naar man selv har Børn og har gennemgaaet en Deel med dem. Jeg er min søde Poul saa taknemmelig for denne Rejse og nyder ret min Tid men jeg længes nu inderlig efter ham og glæder mig
5 til den 18.

Om 8te Dage rejser min Fader til Kiøbh, det er en slem Tid for en Landmand og han er ogsaa dygtig kjed af det Hele, især da han mener det ingen Nytte vil bringe Landet, nu faar vi see. – Jeg skal hilse Dig saa meget fra Fader og Moder, og fra Poul
10 kan jeg ogsaa hilse, jeg faaer Brev hver Uge og skriver hver Postdag til ham, han er rask og arbeider dygtig nu han har saa god Roe og Tid, han er bleven valgt til en af Representanterne i Atheneum, det giver ham nu ogsaa noget Arbeide foruden at han har to Timer hver Dag og maa studere saa meget.

15 Antonie Bloch beder Dig og dem alle især Sine saa tusinde gange hilset, bring ogsaa alle kjere Venner og Frænder min bedste Hilsen og Knud og Sine min Lykønskning til den lille Datter, og Lev saa vel min velsignede kjere Fader, gid jeg dog fik Dig at see i Sommer, det vilde glæde mig usigelig. Af hele mit
20 Hjerte er jeg

Din hengivne Datter

Betty.

Det er da forskrækkelig at det nu igjen har brændt i Maribo, jeg er meget bekymret inden jeg hører hvordan Du og Knud ere
25 slupne derfra, en gyselig Angst har det da været for Eder og en Mængde Mennesker er vel atter bleven husvilde, veed man ikke Anledningen til denne Ildebrand? –

128. Poul Møller til Rasmus Møller.

Vesterbro D: 16de Septbr. 1832.

[paategnet: besvart d. 26. Octb 1832 og
sendt 100 rbdbr]

Kjæreste Fader!

5

Du har vel seet, at der i Maanedskrift for Literatur har staaet en Recension over Din Oversættelse af de Apostoliske Breve. Hvis Du ikke har seet den, vil jeg blot fortælle Dig, at den er særdeles fordelagtig. Christian Winther har lovet for en Sikkerheds Skyld at sende Dig et Exemplar af det Hefte af Maaned- 10
skriftet, hvori den staaer og det indtræffer kanskee endog med denne samme Post. Vi have nemlig erfaret, at dette Tidsskrift undertiden temmelig sildig kommer til Maribo. (Med det Samme skal jeg hilse fra Christian, som nu gik ud af min Dør).

Dette Brev skriver jeg egentlig til Dig for deri at fremføre en 15
Bøn, som Du under vort Ophold i Fyen selv har givet mig Mod til at fremkomme med. Jeg vil nemlig bede Dig om, hvis Du kan, at laane mig 125 Rdlr Sølv eller om Du dertil lettere skulde være i Stand, at skaffe mig dem tillaaens. Det er nemlig netop den Summa, som jeg d: 15de October skal betale i Huusleje for 20
sidst afvigte Halvaar og som jeg til den Tid ikke seer mig i Stand til at tilvejebringe. Jeg ønskede saa meget nødigere at procrastinere denne Udbetaling, som vi den samme Dag maae opsige den Leilighed, vi hidtil have havt, hvilken Opsigelse jeg generer mig endeel ved at fremkomme med, da vor Vært har 25
viist sig saa særdeles artig imod os, og jeg vilde naturligviis være endnu mere forlegen derved, naar jeg endogsaa var hans Skyldner. – Grunden til vor Pengeforlegenhed er, at jeg i denne Maaned har begiæret at gjøre Indskud i Enkekassen; hvilket jeg især i disse Cholera-Tider ikke turde opsætte længere, (skjøndt 30
jeg ved en Forsømmelse af Vedkommende slet ikke har faaet nogen Paamindelse derom): og foruden denne Udgift skal jeg endda hvert Quartal gjøre Afdrag paa den Summa, som jeg

skylder til Universitetet. Min Svigerfader kan jeg ikke henvende mig til; thi han sagde selv ved sin Bortreise til Betty, at det havde været hans Ønske at give os Noget, men han var bleven sat ud af Stand til at gjøre det ved Udbetalingen af nogle store
5 Kapitaler, som han i denne Tid uventet var bleven nødsaget til. – At vi ville sige op, er for at flytte til Christianshavn, som vi nu have besluttet at gjøre til Foraaret. Vi have ogsaa været ude om at faae nogle Pensionister, som Dr. Krarup nok troer, han skal kunne skaffe os. Han selv har ikke mindre end 10 og han
10 siger, at det er ham meget fordelagtigt. Vi have blandt flere Leiligheder ogsaa beseet en hos den suspendede Præst Bregendahl. Du har vel hørt, at han har gjort sig skyldig i flere slemme Bedragerier, der have foranlediget hans Suspension. Nu har den Comission, som skulde undersøge Sagen tilbudt ham at andrage
15 paa, at han maatte blive afskediget med en Pension af 600 Rdl.; men han har været daarlig nok til heller at ville lade sin slette Sag gaae til Højesteret. Kongen skal være meget indigneret derover. Han skal ellers især være bleven bragt til sine bedrageriske Foretagender ved den Forlegenhed, hvori han var bragt af Biskop
20 Bloch, der i mange Aar havde piint ham med Ager. Ogsaa skal den sidste have skaffet ham til Kjøbenhavn (uagtet han er en ringe begavet Mand) for at der skulde blive noget Meer i hans Pung at tage til. – Imellem Danmark og Norge er der udbrudt en skriftlig Krig, da en Nordmand havde skrevet et Digt fuldt af
25 Grovheder mod os Danske og endeel anonyme Danske Skrivere have taget til Gjenmæle i en ikke mindre pøbelagtig Tone. De Sidste lade endogsaa de Norske høre, at de ikke have noget at spise. – Vore Børn er Gud skee Lov meget raske, saa vel som vi selv. Fritz er nu gandske kommen til Kræfter: han er endogsaa
30 bleven gandske rund og rødmusset i Ansigtet og er fra Morgen til Aften i et ypperligt Humeur. Han lader overhovedet til at have et langt lettere Sind end Christian, som tager sig alle Verdens smaae Stød temmelig nær. – I Anledning af det store Antal Studenter, som i Aar kommer til Universitetet kommer jeg maa-
35 skee til at assistere ved Examen Artium, hvorfor jeg hidtil har

været frie. Sibbern, som er Decanus har i det Mindste begyndt at tale med mig derom. – Hvis Du ikke kan yde mig den begiærede Hjælp ønskede jeg saasart som mueligt, at faae Underretning derom. Hvis Du ikke har Tid at skrive, kunde Knud vel give mig Svar fra Dig. – Fra Betty og de Smaae sendes mange 5
Hilsner til Dig selv og nærboende Slægt og Venner.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

129. Poul Møller til Rasmus Møller.

D. 1ste October 1832. 10

Kjæreste Fader!

Jeg takker Dig meget for Laanet af de hundrede Rigsdaler, som jeg med sidste Post rigtig har modtaget og hvorved jeg bliver hjulpet af den Forlegenhed, hvori jeg befandt mig. – Det var ikke min Mening, at jeg strax vilde eller kunde betale mit 15
hele Indskud i Enkekassen; thi det er en større Sum end min hele Gage i et Aar, men jeg skal derpaa gjøre et aarligt Afdrag. Egentlig skulde jeg betale over 200 Rdlr om Aaret i 6 Aar; men jeg vil indgive en Ansøgning om at maatte fordele Afbetalingen paa 12 Aar, hvortil jeg veed En og Anden har faaet Tilladelse. 20
Men endda vilde det være mig vanskeligt om ikke umueligt at tilvejebringe denne Tribut foruden et Afdrag paa min Gjæld til Universitetskassen, som er 32 Rdl hvert Quartal, hvis jeg ikke kunde faae en betydelig Extrafortjeneste, men den mener jeg at kunne skaffe mig ved at tage Pensionairer i Huset til Foraaret, 25
hvorved min Ven Dr. Krarup siger, at han har en betydelig aarlig Fordeel. Han har ogsaa sagt mig, at han ikke tvivlede paa, at han kunde skaffe mig nogle. – Etatsraad Brøndsted har bedet mig at tage hans Søn i Huset i 3 à 4 Maaneder af denne Vinter imod Betaling, medens han selv foretager sig en Reise til Paris; 30
og Dette har jeg ogsaa lovet ham. Vel kan Profiten ikke være

saa stor, naar jeg har ham saa kort Tid, men da Faderens Leveplan især med Hensyn til Tidsregningen er temmelig ubestemt, kan det være mueligt, ja endogsaa rimeligt, at Tiden bliver længere, end vi have aftalt. Ogsaa vil jeg gjerne have en saa be-
kjendt Mands Søn i Huset, for at Andre derved kunne bringes
til at sætte Tillid til mig i lignende Tilfælde. Der er dog den
slemme Omstændighed ved, at Drengen skal være temmelig let-
sindig og er allerede 17 Aar gl.; saa at det vil blive noget vanskeligt at holde ham i Ørene, især da han veed, at han er Arving
til en stor Formue. Han har blandt Andet nyligen arvet noget
over 30,000 Rdlbr. Jeg tager derfor med en blandet Følelse mod
dette temporære Fosterfaderskab, da det kan være mueligt, at
jeg, om jeg end anvender nok saa megen Omhu og Conduite, uskyldigen ved dette Foretagende kan blive disrecommanderet
istedetfor at blive recommanderet. Thi jeg har mærket, at
Brøn[d]sted heller søger Skylden for sin Søns Feil hos hans
Lærere og Foresatte end hos ham selv. Saaledes har Rector
Suhr sagt mig, at Drengen var meget doven; men Brøndsted
sagde mig, at han i nogle Videnskaber var meget tilbage,
fordi Lærerne „ikke havde vidst at bibringe ham Interesse derfor“. – Jeg skal ikke give den unge Brøndsted Underviisning, men kun have Opsyn med hans Underviisning, da han har endeel Timelærere, der skulle komme til ham. Dermed er jeg vel tilfreds, da det saa i al Fald bliver hans Lærere, der nærmest
skulle bibringe ham Interessen, for hvilken jeg befrygter, han vil ikke have megen Receptivitet. – Betty er i disse Dage meget bekymret for hendes Fader, da vi have faaet den Efterretning, at han er farlig syg. Jeg haaber dog, at han igjen skal komme sig, da han i Følge Brevet derom igjen var noget i Bedring, men vi
vente dog med stor Længsel paany at høre Noget om hans Befindende. – Den gamle Provst Holm har bedet mig anmode Dig om at lade ham tilkjendegive, om Du har modtaget en Slump Bibler, som han har tilskikket Dig. Jeg troer, det var 20 Bibler og 600 Ny-Testamenter. Han saavel som Brøndsted, Jens Møller
o.Fl. bede mig jevnlig at hilse Dig. – Foruden hvad Du an-

førte om Recensionen i Literaturtidenden stod der en Bemærkning mod Det, Du havde skrevet om de Danskes Afhængighed af tydske Domme, hvilken Bemærkning forekom mig at være meget grundløs, da det er en afgjort Sandhed, at man hertillands lægger alt for megen Vægt paa de Skudsmaal, som danske Mænd 5 faae i tydske Tidsskrifter, skjøndt disse Skudsmaal undertiden ere conciperede af Vedkommende selv. Jeg havde først i Sinde ved et Par Ord i Kjøbenhavnsposten at protestere mod Maa- nedsskriftets Yttringer herom, men jeg undlod det, fordi det faldt mig ind, at man kunde troe, at Du havde faaet mig dertil, 10 og jeg vel kunde vide, at Du ikke vilde ansees for at være mis- fornøjet med en saa høflig Recension. – Hilsner til alle Beslægte- dede [og] Venner fra Betty og mig selv.

Din hengivne Søn

Poul Møller. 15

(E.S. Jeg skal examinere i Græsk ved denne Examen artium).

130. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

d. 20^d. Nvbr. 1832

Kjæreste Fader!

Der finder ikke nogen Feiltagelse Sted med E. Skoubo's Cha- 20 racterer og der kan efter Indretningen med Protokollerne ingen Forbytning af enkelte Characterer finde Sted, da hver Dag og hver Person har sin særegne Plads. Men jeg troer ikke engang, at Skoubo nogensinde selv har haft mindste Formodning om, at hans Characterer have været forvexlede; thi han lod til at have 25 en ond Samvittighed af den underlige Maade at slutte, hvorpaa han kom til mig med Dit Brev. Jeg blev nemlig høist forundret over, at en Person, som jeg ikke kjendte af Udseende (nemlig bemeldte E.Skoubo) kom til mig med Dit Brev i Haanden og udbød, inden jeg havde aabnet Brevet eller vidste, hvorom Ta- 30

len var: „Jeg kan ikke begribe, hvad Moder mener med disse 2
Characterer: det maa vist være en Misforstaaelse af hende; thi
Charactererne ere gandske rigtige“. – Jeg spurgte ham, om han
vidste, hvilke Characterer han havde havt til skriftlig og hvilke
5 til mundtlig Examen i de to omtalte Videnskaber. Han sagde,
„at hans specimina havde staaet imellem Haud og Non contemn:
og Characteren for mundtlig Examen havde været Laudab: føl-
gelig maatte Hovedcharacteren være Haud illaud.: det vidste
han nok, men det maatte være en Misforstaaelse af hans Mo-
10 der“. – Det maa det ogsaa have været, enten hun nu ufrivilligen
har foranlediget den ved at skrive, at han for den mundtlig
Examen havde Laudab., eller med Forsæt har frembragt den
(hvilket sidste jeg næsten skulde troe af hans Befippelse). – Vi
have da nu Georg Brøndsted i Huset, og det gaaer hidtil ret godt
15 med ham; han er endnu ret flittig og hans Opførsel er upaakla-
gelig: saa, at jeg vil være meget tilfreds, om han maa blive saa-
ledes ved. Han er rigtig nok engang udeblevet om Natten til Kl.
var over 12, saa, at han ikke kunde komme ind af Porten; men
han var dog tildeels uskyldig deri, da Nogle af hans Familie, som
20 han var i Selskab hos, havde slæbt ham ud i et andet Selskab,
hvortil de vare inviterede og, hvor Aftensmaaltidet begyndte
saa seent. Jeg fandt ved anstillet Undersøgelse, at det forholdt
sig som han sagde og han har heller ikke siden gjort sig skyldig
i nogen Uorden. Jeg troer næsten, at den Sperlagenspræken, som
25 jeg holdt for ham, denne Gang tvertimod Tingenes sædvanlige
Løb har virket. – Jeg kan begribe, at Du paa Din Broders Vegne
har taget Dig den ulykkelige Udgang af Niels Møllers Sag nær
til Hjerter. Det har ikke gjort mig saa ondt for ham (hvis Op-
førsel i de senere Aar paa mange Maader har viist, at hans Cha-
30 racter ikke duer noget) som for hans gamle Fader. Jeg vilde
rigtig nok ønske, at han var død inden han havde oplevet en
saadan Sorg af sit eneste Barn. – Professor Rask er i disse Dage
død. – Jeg har nu lært vores ældste Søn at kjende Bogstaver og
at stave alle muelige Enstavelsesord. Det er ikke faldet ham
35 svært at lære Dette. Han har ogsaa megen Lyst til at læse, saa

at han oftere anmoder mig om at læse med ham, end jeg findes villig dertil. Den Omstændighed, at han *finder Behag* i denne Beskjæftigelse, gjør, at jeg har opgivet den Frygt, som jeg har havt, at jeg havde begyndt for tidlig dermed. Jeg har ved denne Underviisning gjort den Erfaring, at han er høist sensibel for 5 Æren; thi naar jeg tilkjendegiver ham min Tilfredshed, bliver han overvætted glad og fortæller hele Huset, at [han] har „læst godt“, og, siger jeg til ham under selve Underviisningen, at det gaaer godt, da stiger Blodet ham derved saaledes til Hovedet, at han ikke meer kan samle sine Tanker. – Den Mængde Studenter, 10 der nu skikkes til Universitetet, gjør, at de akademiske Examina blive særdeles langvarige. Fra første October til 12te November har jeg uafbrudt været sysselsat, først med Examen artium og siden med Examen philosophicum. En af Dagene begynder jeg igjen mine Forelæsninger og læser i Vinter over Metaphysik. 15 Disse Forelæsninger skulle være offentlige og af private Forelæsninger skal jeg ingen holde om Vinteren. Jeg beder Dig at hilse Frænder og Venner fra

Din hengivne Søn

Poul Møller. 20

131. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

[Februar 1833]

Kjæreste Fader!

Du maa ikke være vred, fordi jeg i saa lang Tid har opsat at skrive Dig til. Jeg har i den senere Tid havt saa mange Forret- 25 ninger, som jeg ikke har kunnet opsætte, at jeg egentlig aldrig har kunnet blive rigtig færdig med dem, saaledes som jeg ønskede det, og deraf kommer det, at jeg undertiden forsømmer at gjøre hvad jeg maatte synes at kunne gjøre i en Hast. Det er fordi jeg i et givet Øjeblik ikke kan beqvemme mig til at være 30

endnu lidt mindre færdig end jeg ellers er f: Ex: med Forberedelsen til mine Forelæsninger. – I denne Tid læser jeg selv Latin og Græsk med Brøndstedts Søn foruden de Timer, jeg læser paa Christianshavn: jeg har nemlig maattet afskedige en Lærer, han 5 havde, som var saa yderst forsømmelig. Den unge Fyr selv er meget godmodig, men grumme tilbøjelig til at more sig og utilbøjelig til at anstrænge sig. Vi have ondt ved at faae ham i Huus til ordentlig Sengetid, naar han er i Selskab om Aftenen. Gud veed, naar Faderen kommer; den Tid da han havde lovet at 10 komme tilbage, er længst forbi. Sønnen er egentlig kommen herind, fordi Rector Suhr meente, at han aldrig kunde blive Student. Jeg har rigtig nok den modsatte Overbeviisning, ja jeg turde endogsaa paatage mig selv at gjøre ham til Student, men det troer jeg rigtig nok ikke jeg vil; thi det er et Hestearbeid: 15 ikke fordi han er dum: det er langt fra; men han har et usædvanlig langsomt Hoved og bivaaner altid Underviisningen i en Slags halv-sovende Tilstand eller rettere sagt i en Tilstand mellem Liv og Død. Og til disse Besværligheder kommer endnu hans Dovenskab. – Jeg fik ikke talt med Christian og hans Kjæreste, førend de reiste til Lolland, da jeg Dagen efter deres Afreise var befalet Opponent imod en Magisterdisputats,*) hvilket Du formodentlig har seet i Statstidenden. Det gik ret godt, uagtet det i Førstningen generede mig at tale Latin, som jeg nu i mange Aar ikke har givet mig af med. Men Autor dissertationis 20 kom usædvanlig slet fra det og det ikke blot, fordi han ikke kunde tale Latin, men fordi han ikke havde noget synderligt Omløb i Hovedet. – Det er første Gang, jeg har været Opponents ordinarius, og jeg er glad ved at have gjort den Erfaring, at der ikke behøves saa megen Forberedelse til at udfylde en passende 25 Tid med Oppositionen, som jeg havde troet. Thi skjøndt jeg oversprang Meget, som jeg havde noteret, varede dog min Opposition i halvtredie Time, uagtet een kunde have været nok. Men jeg havde egentlig ladet mig forskrække af Sibbern, som

*) og følgelig maatte studere paa Disputatsen.

var den anden befalede Opponent og som havde indpræntet mig, at jeg ikke maatte blive for snart færdig, da det var Skik, at den yngste Professor skulde opponere længst. – Jeg formoder, at Niels Møller er kommet ind til Kjøbenhavn efter sin Dom; men sikkert veed jeg det ikke, da jeg forgjæves har spurgt Adskillige 5 derom, og det er en kilden Sag, som jeg naturligviis ikke gider røre meget ved. Men Standspersoner, som faae saadan Dom, udstaae den naturligviis ikke paa den Maade, som homines de plebe. – Vi fløtte sidst i Martz ind til Byen, hvor vi have lejet Værelser i Ny-Kongensgade (o: en af de Gader, som gaae fra 10 Philosoph-Gangen til Slottet). – I disse Dage have *vi* (o: Sibbern og jeg) ogsaa travlt med at censurere en philosophisk Afhandling, som var indleveret som Svar paa det i Fjor opgivne Priis-spørgsmaal, men hvilken vi ikke tilkjendte Prisen. – Hvorledes gaaer det nu med Examina i Na[k]skou Skole; nu er da Steffen- 15 sen nødt til at invitere Dig dertil. – Ikke maa jeg forglemme at sige Dig, at Rasmus Müller, vor Biskop, altid tager Sengeklæder med sig paa sine Visitatser, fordi han ikke vil ligge i saa mange forskellige Slags. – Vi havde glædet os meget til at opholde os en Sommerferie i Mariboe, men det bliver os nok ikke mueligt 20 at tage imod Din kjærlige Indbydelse denne Gang, da Betty befinder sig i Omstændigheder, som rimeligviis til den Tid ville sætte hende ud af Stand til at foretage nogen Reise. – Jeg beder Dig, at hilse alle vore Slægtninge og Venner i Maribo saavel som Christian Winther og vor tilkommende Svigerinde. – Jens Møller 25 og Dine andre Venner her i Kjøbenhavn bede mig, hvergang de see mig, at hilse Dig.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

132. Poul Møller til Rasmus Møller.

Kjøbenhavn d: 6te August 1833.

[paategnet: besvart d. 15^d Aug. 1833]

Kjæreste Fader!

- 5 Jeg takker Dig meget for Din Godhed imod mig under mit Ophold i Maribo: jeg er meget glad over, at jeg nu har besøgt Dig der, da jeg nu er i Stand til klart at forestille mig hvorledes Du har det og veed, at Dit Opholdsted og Din Levemaade i det Hele taget er behagelig.
- 10 Efter min Plan reiste jeg fra Østerulslev i Lørdags og tilbragte Aftenen i Nykjøbing hos min gamle Ven Rasmus Sidenius, der modtog mig med megen Velvillie. Om Natten Kl. 2 kjørte jeg derfra i Selskab med Lector Ramus, en Plejesøn af den afdøde Prof. Ramus. Han er nylig bleven Lærer i Mathematik ved Uni-
- 15 versitetet. Vi maatte opholde os temmelig lang Tid i Grønsund for at vente paa Dampskibet, der forsinkedes ved det haarde Veir, og først Kl. henimod 10 om Søndagen afgik vi med det fra Falster. Farten til Kjøbenhavn var temmelig besværlig, da Søen gik stærkt og Strømmen var os imod: vi ankom ogsaa saa sildig
- 20 hertil, at jeg, efterat have ventet længe ved Toldboden for at faae min Kuffert visiteret, først Kl. 11 1/2 om Aftenen indtraf i mit Hjem.

- Her har jeg truffen Betty meget syg: hun har faaet en stærk Inflammation i Halsen og maa have idelige varme Grødomslag
- 25 derpaa. Hun har allerede i 3 à 4 Dage maattet holde Sengen. Vore tre Smaa traf jeg derimod meget raske og den lille Rasmus var bleven saa tyk og feed, at jeg knap kunde kjende ham. Han patter næsten uafbrudt fra Morgen til Aften og glindser under denne Forretning af Tilfredshed. Christian Winther var her i
- 30 Gaar et Øjeblik og jeg kan om ham berette at han lever i fuldkomment Velgaaende. Han er den Eneste uden for vort Huus, som jeg efter min Hjemkomst har seet, da jeg endnu ikke har sat min Fod udenfor Døren. Min Tilstædeværelse er ogsaa temmelig nødvendig, da Ammen næsten aldrig kan forlade vores

Mindste og Jfr. Christensen, som ellers meest passer Betty, i Forgaars skoldede sin Haand og i Gaar – med det gamle Ord- sprog: brændt Barn skyer Brand – gjentog den samme Handling. – Som en Følge af min store Indgetogenhed kan jeg Intet for- 5 tælle her fra Byen; thi at Kongen er kommen tilbage og blev modtaget med stor Jubel har Du formodentlig læst i Aviserne; men, hvad Du formodentlig ikke har læst der, vil jeg tilføje, nemlig at der mellem de Folk, der trak hans Vogn, fandtes Mænd med Stjerner paa Brystet. Disse have neppe gjort det med 10 saa uegennyttig Kjærlighed som de Matroser og øvrige Plebejer, der paa samme Maade fornedrede sig. – Paa Dampskibet traf jeg Hofpræsten Münter, som havde været i Holsteen for at bringe sin sindssvage Kone derhen. Det er godt han har store Indtægter; thi han skal der betale 1200 Rdl. aarlig, saa længe hun er der. Han bad Dig hilset. I Sorøe leve vore Sødskende vel: Betty 15 har idag havt Brev fra Petrine. – Jeg længes efter at høre hvad Du gjør ved N.Møllers Børn: jeg vilde nødig, at Du nu skulde bebyrdes med Opdragelsesforretninger. Vær saa god at hilse Knud og Sine, Hans, Isaak og Trine, Oncle etc: fra

Din hengivne Søn

20

Poul Møller.

133. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

Kjøbenhavn

D: 5te October [1833]

Kjæreste Fader!

25

Siden jeg sidst skrev Dig til, have vi havt en heel Deel Sygdomme i Huset, saa at mit Brev vilde komme til at ligne en Journal fra et Hospital, dersom jeg vilde give Dig en udførlig Beretning derom. Betty har først gennemgaaet en meget svær Halssyge, hvorfor hun maatte opereres: For Øjeblikket ligger 30

hun af en Inflammation i Lungen, hvorfor hun i gandske faa Dage har været aareladt 4 Gange og har eengang havt 10 Iglær paa Brystet foruden flere Spanskfluier og ny Medicin hvert Øjeblik. – I Aften, mens jeg skriver dette, er hun noget bedre, fordi
5 hun nylig er bleven aareladt. Børnene og jeg selv ere dog friske. Den Mindste er meget rask og veltilfreds: vi have faaet en særdeles skikkelig Kone fra Landet til Amme for ham. Han har været i Kirke og blev døbt Rasmus Johannes. Det er det af vore
10 Børn, som har det bedste Humeur og er meest stemt til venlig Conversation med Enhver, der vil indlade sig med ham.

Siden den 1ste October har jeg hver Dag examineret først ved Examen Artium, hvor jeg i Aar assisterede ved Examinationen i Latin, siden ved Philosophicum, der ikke bliver tilendebragt før i Midten af denne Maaned; saa lang Tid optage nu de aarlige
15 Prøver paa Grund af den overordentlige Forøgelse af det academiske Mandskab. Dersom Studenternes Tal fremdeles skal forøges i samme Progression, bliver der slet ingen Tid til Forelæsninger, men Universitetets Virksomhed bliver blot Examination.

I Gaar talte jeg med Etatsraad Brøndsted, som bad mig meget
20 at hilse Dig, hvilket han altid gjør. Han siger ogsaa undertiden, at han havde stor Lyst til at foretage en Reise til Lolland for at besøge Dig. – Jens Møller er ikke kommet sig endnu efter et Recidiv, som han har havt af sin Sygdom, men han er dog i Bedring.

I denne Tid føres en Slags Guerilla-Krig i forskellige Blade om Indskrænkningen af de gamle Sprogs Studium i Skolerne. Algreen Ussing skriver daglig et Stykke i Dagen mod den nu brugelige Skoleunderviisning og, da han besidder en Slags
30 plump, for den store Hob beregnet Veltalenhed, gjør hans Angreb megen Lykke og give megen Anledning til Folkesak. En Student sagde forleden om ham, i Anledning af de mange smaa Stykker, man i den senere Tid seer fra hans Haand: „Ussing har nok i den senere Tid faaet ind at skrive paa“.

I dette Semester skal jeg læse over den gamle Philosophies
35 Historie og maa til Udarbeidelsen af dette Collegium anvende al

den Tid, jeg kan faae tilovers fra Examen philosophicum og mine Timer i Borgerdydskolen.

Bloch fra Roskilde, som ogsaa i Ugeskriftet har gjort et Indlæg i Striden om Skolevæsnet, har havt det Uheld, at hans egen Overlærer, Hage, har taget til Gjenmæle imod ham, hvilket en 5 Reisende har fortalt mig, at han har ærgret sig over. – Endogsaa i Jylland har denne Strid havt en liden Gjenklang. Der har i en jydsk Avis staaet et lidet Digt til Hages og Ussings Berømmelse, hvilket jeg i min Enfoldighed tog for Ironie, men jeg hører af Andre, at Forfatteren i sin Eenfoldighed skal have meent det op- 10 rigtigt. Deri staaer, at disse to unge Mænd har stridt for Oplysningen, „Hage har sat Lyset paa en Stage og Ussing har pudset det“.

Vi have nu to unge Mennesker i Huset, Børn af fornemme Folk, nemlig af Conferentzraad Brandis og Conferentzraad Mon- 15 rad i det danske Cancellie. Den sidste er egentlig et Barnebarn af Conferentzraadinden, hvilket er adopteret af Conferentzraaden. – Jeg haaber at høre, at Du ikke i dette slemme Veir har faaet Din Feber igjen, men har dog været noget bekymret ved Tanken om, at det mueligen kunde skee. Her har været temmelig 20 mange Syge i dette Efteraar.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

134. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

Kjøbhvn. d: 13 Dec. [1833] 25

[paategnet: besvart d: 12 Januar 1834]

Kjæreste Fader!

Jeg takker Dig meget for den Hjelp, Du har sendt os, som for os under nærværende Omstændigheder var meget betydelig. At jeg ikke førend i Dag har takket Dig derfor, kommer af, at jeg 30 tillige vilde melde Dig, at jeg rigtig havde modtaget Pengene,

men det varede en 8 Dags Tid førend Handelsbetjenten bragte dem. Det var en besynderlig suur Person, enten nu dette hører til hans Maade at være paa eller han var misfornøjet med den Udbetaling, der forlangtes af ham.

5 Betty er efter Brandis's Sigende i bestandig Bedring, men det gaaer meget langsomt og næsten umærkeligt fremad. Det havde Brandis ogsaa forudsagt vilde blive Tilfældet. Han har ogsaa forleden Dag erklæret, at hun ikke kan vente at komme sig, saa at hun kan gaae ud, førend til Foraaret. Deraf kan Du nok slutte,
10 at Fremgangen er usynlig ligesom den korte Viser paa et Uhr. Imidlertid har Lægen bestemt sagt, at hun nu er uden Fare.

Du kan ellers troe, at jeg var i en slem Situation, da Sygdommen var paa sit højeste Punct; thi et Par af vore Læger kaldte mig i Eenrum og forsikrede mig, at Brandis's Kuur var aldeles
15 urigtig og, at han sandsynligviis tog Livet af hende. De opfordrede mig til at tage endnu en Læge paa Raad med, da denne sikkert ville være af deres Mening. Dertil var jeg temmelig utilbøjelig, da vi allerede havde fire og jeg ikke indsaae at 5 skulde kunde udrette meer end disse. Raadvild kan jeg dog ikke sige jeg
20 var, da den Læge, som især stod paa Forkastelsen af Brandis's Kuur havde sagt paa flere Steder i Byen, at der ingen Sandsynlighed var for, at hun kunde beholde Livet; og det havde han sagt, førend Brandis var kaldet. Brandis derimod havde temmelig godt Haab om, at hun kunde helbredes, men brugte naturligviis
25 en usædvanlig Kuur. Betty erklærede mig ogsaa, at hun kuns havde Tro til Brandis og bekymrede sig ikke om de Øvrige. – De andre Læger havde aareladt hende i det Uendelige og næsten ikke tilladt hende at nyde Noget, men Brandis erklærede strax, at al Aareladning skulde høre op og sagde, at, hvis hun vilde
30 have det, maatte hun gjerne strax faae noget Kjødsuppe, Steeg og Øl, hvilket hun med Fornøjelse tog imod.

Jens Møller havde naturligviis et ret anseeligt Følge, men dog ikke saa stort som jeg havde troet det vilde blive. Det samme sagde Prof. Petersen, paa hvis Skjøn jeg troede endnu meer end
35 paa mit eget. Mynster holdt en særdeles smuk Tale ved Kisten i

Frue-Kirke, som var næsten fuld af Tilhørere, skjøndt Følget kuns fyldte lidt deri. Sandsynligviis bliver Talen trykt – da Mynster plejer at udgive sine Liigtaler over bekendte Mænd. – I saa Fald skal jeg strax sende Dig den.

Kjøbenhavnsposten fortæller, at Sjællands Bisp, Erasmus Møller (sic.) har skrevet et smukt, latinsk Gravskrift over Jens Møller. Jeg tænker han retter det i næste N^o, da alle Mennesker her veed, at det er urigtigt. Gjør han eller P.E.Müller det ikke, skal jeg lade det rette i eet af de følgende.

Jeg faaer tit af Brøndsted en Anmodning om at hilse Dig og 10
han spørger undertiden, om vi ikke skulle gjøre en Reise sammen til Lolland, da han længes meget efter at see Dig. – Hilsner til Familie og Venner fra

Din hengivne Søn

P.Møller. 15

135. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

D: 11te Februar 1834

Kjære Fader!

Bettys Tilstand er temmelig mislig: Lægerne have sagt, at man ikke med Sandsynlighed kan vente nogen Bedring før til 20
Foraaret eller til Sommeren. I saadant Veirligt, som vi nu have, befinder hun sig meget ilde. Naar hun blot maa kunne udholde det til Foraaret, da maa vi see, saa snart Varmen kommer i Luf-
ten, at faae hende til Fyen, da Forandring af Opholdssted plejer at være meget tjenlig for Patienter i hendes Stilling og Skjolde- 25
mose ligger i een af de sundeste Egne i Danmark.

Conferentzraad Brandis, en af min Kones Læger har spillet mig et slemt Puds. Han havde selv bedet om Tilladelse til at see paa Betty og kunde altsaa egentlig ikke være bekjendt at tage Noget for sin Praxis hos hende (efter Skik og Brug her i Staden, 30
som da ogsaa synes at ligge i Sagens Natur). Heller ikke kunde jeg jo være i Stand til at udrede et Honorar, som kunde bydes

en saa superforne Mand. Derfor valgte jeg en Udvej, som jeg ansaae for at være meget klog og som mine gode Venner ogsaa ansaae for brugelig. Jeg forærede hans Søn, som er i Huset hos os, et Uhr med en smuk Kjæde ved i Nytaarsgave. Desuden har

5 han (Conferentzraaden) nu ladet være at betale mig 75 Rdr, som jeg havde tilgode for hans Søn, i det Mindste er det skredet saa langt over Betalingstiden, at jeg temmelig sikkert kan vide, at han ikke betaler. For denne Opførsel er jeg rigtig nok temmelig vred paa ham, da den er meget udelicat. Om han vilde kræve

10 Betaling, var han dog ikke engang juridisk berettiget selv at gjøre Execution i min Ejendom. Mit Partie har jeg forresten taget: jeg vil ikke kræve ham; men oppebie Foraaret, da jeg haaber min Kone skal være i Stand til at reise herfra. Betaler han ikke heller til den Tid, (da skylder han mig igjen 75 Rdr.) saa skikker

15 jeg ham hans Søn hjem „i Anledning af min Kones Bortreise“, og lader Sagen paa denne Maade være liqvideret. Da veed jeg han har faaet sin Uleilighed meer end betalt; thi han var her blot nogle faa Gange, mens min Kone var slettest. Derpaa sagde han, at hun nu var i Bedring, nu kunde de andre Læger fortsætte

20 den begyndte Kuur. Hun er nu rigtig nok ikke saaledes skredet frem i Bedring, som vi havde haabet: for det Første har Sygdommen blot antaget en mere seigpinende Character. – Kræve ham vil jeg altsaa ikke, men jeg vil dog lade ham tydelig forstaae, at jeg er indigneret over hans Opførsel. Jeg vil aldrig

25 sætte min Fod i hans Huus. Forleden Dag var jeg inviteret til ham i et Selskab, men jeg undskyldte mig. Hidtil har jeg ikke fortalt nogen Dødelig et Ord om hans Opførsel, men naar jeg har mathematisk Vished om at han ikke betaler mig, vil jeg ophøre at gjøre en Hemmelighed deraf.

30 Hans Kuur med min Kone har gjort megen Opsigt i Kjøbenhavn; thi hans Actier stode slet i den offentlige Mening; men han har overalt gjort sig til af denne Kuur paa de andre Lægers Bekostning. Thi han er baade et Genie og en Charlatan. Forresten paastaae naturligviis de kjøbenhavnske Læger, at hun ikke

35 har overstaaet den stærke Crisis ved hans Lægemedler, men ved

de Midler, som i Forvejen vare anvendte. Hvordan det hermed forholder sig, veed Gud; men at Brandis har Ret troer jeg. Om hun kan faae sit Helbred igjen er jo destoværre desuagtet endnu meget tvivlsomt.

Til Brandis's Undskyldning taler, at han gjerne er i Forlegen-⁵ hed for Penge. Men jeg forlanger ikke ved denne Leilighed Andet end hvad jeg selv vilde gjøre i hans Sted og jeg veed, at jeg under disse Omstændigheder ikke vilde have afgjort nogen Gjeld, førend een der var af saadan Art som hans til mig.

Naar Du skriver mig til, kiæreste Fader, vil jeg bede Dig ikke¹⁰ at lade Noget indflyde i Brevet, hvoraf Betty kunde formode at jeg havde skrevet, at hendes Tilstand var betænkelig. Thi Slight sætter hende i megen Ængstelighed og hun kunde let faae fat paa Dit Brev i min Fraværelse. Dit sidste Brev faldt i mine Hænder og jeg har ikke ladet hende see det eller fortalt hende, at jeg¹⁵ har faaet det, fordi hun deraf kunde slutte, at Christian havde skrevet, at hendes Tilstand var farlig. Det anseer hun den ikke selv for at være.

Mynsters Liigtale over Jens Møller er endnu ikke udgivet.

Vore Børn ere Gud skee Lov alle 3 raske. – Jeg beder Dig at²⁰ hilse alle Venner og Slægtninge, som Du træffer paa.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

136. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

Kbhvn. d: 15de Martz [1834]²⁵

Kjæreste Fader!

Bettys Befindende er endnu kuns maadeligt: vi vente nu med Længsel paa det varme Veir, som maaskee kunde foraarsage en Forandring. Hun har i nogen Tid havt Koldfeber, som naturligviis bidrager meget til at udmatte hende, men Lægerne ere enige³⁰ om, at den ikke bør sættes.

Hun har begyndt at drikke Gjedemelk. Jeg har faaet en Gjed tilleje, der, saavidt jeg har kunnet erfare, er den eneste Gjed i hele Kjøbenhavn, som allerede giver Melk; saa at jeg deri har været meget heldig.

5 Børnene ere meget raske. Den Mindste er i disse Dage lidt vranten, fordi han faaer Tænder, men han begynder dog at komme noget til Humeur igjen.

I Byen tales i disse Dage ikke om Andet end om en Skandal, der er forefaldet i den kongelige Familie. Hvorledes det egentlig
10 hænger sammen veed næsten Ingen, hvilket tildeels kan sluttet af de mange urimelige Rygter der ere i Omløb. Prinds Fritz har gjort en eller anden dum Streg igjen. Man siger han skal være kommen drukken hjem en Aften og have mishandlet sin Kone. Han er bragt i et Slags Forviisning til Jægerspriis, hvor han skal
15 opholde sig i to Maaneder uden at maatte komme til Kjøbenhavn, medens et Skib gjøres færdigt, hvorpaa han skal foretage en Søreise. Kongen skal see overordentlig bedrøvet ud.

Biskop P.E.Müller er meget syg; vel er han ikke sengeliggende, men kan ikke forlade sine Værelser. Han skal svinde reent hen
20 og man befrygter, at han ikke gjør det længe. Den unge Engilstoft havde forleden besøgt ham og sagde, at han saae saa elendig ud, at han o: Engilstoft knap kunde bare sig for at græde.

Det taabelige Fragment om Jens Møller, der stod citeret af en jydsk Avis i Kjøbenhavnsposten, var ikke skrevet for at for-
25 haane hans Minde. Jeg læste det i Sammenhæng i Originalbladet og man kunde der tydelig see, det var godt meent; men var mislykket af Dumhed og Smagløshed. Der var Eet og Andet træffende sagt til Jens Møllers Roes deri, men Forfatteren havde villet skrive det i en fidel og trohjertig Tone og var derved kom-
30 met til at blande noget Sludder i. I Kjøbenhavnsposten var alt det Dummeste pillet ud og sammenstillet paa eet Bræt. – Der har ogsaa i samme Blad staaet flere udelicate Yttringer om levende Personer, formodentlig fra samme Haand, i det Mindste i samme jydsk Tone. Om P.E.Müller stod der omtrent: „Hvo skulde for
35 nogle Aar siden have sagt, at Siællands usle, elendige Bisp, der

saa ud som Dødens Billede, skulde overleve sin kraftige og sunde Collega Jens Møller“.

I Literaturen er der Intet, som har tildraget sig synderlig Opmærksomhed i den seneste Tid, da Matthias Winter, Udgiver af Raketten er død. Mens han skrev dette Blad talte Folk dog altid 5 om, hvo der sidst var bleven udskjeldt deri. Han skal forresten have efterladt sig en mærkelig Correspondence, hvoraf man kunde see, hvormeget En og Anden af de anseeligere Folk her i Byen maatte betale ham for at slippe for at komme i hans Gabe- 10 stok. Hvo der har den (Correspondencen) veed jeg ikke, men man taler meget om den og om Mueligheden af, at den deels kunde blive publiceret, deels solgt til Vedkommende, der ville købe sig fri.

Mynsters Bog om Christendommen hører jeg dog undertiden rose og har i Sinde at læse den engang med det Første. Horn- 15 sylds tykke Bog har jeg blot betragtet uden paa og inden i, men den fik jeg ikke Lyst til at læse: den saa ud til at være noget langtrukken. – Folk, der beskjæftige [sig] saa meget med det Aandelige som han, ere undertiden ukyndige i smaa verdslige Kunstgreb, ved hvilke de kunde fremme deres Virksomhed me- 20 get. Saaledes er jeg vis paa, at hans Bog vilde blive noget mere læst, naar han havde udgivet den i eet Bind i Stedet for i To.

I Aftes talte jeg med Christian Winther og traf ham i Velbefindende og godt Humeur. – Fra ham og fra mig selv beder jeg Dig at hilse vore Slægtninge og Venner. 25

Din hengivne Søn

Poul Møller.

E.S. D: 22de Martz.

Jeg kan ikke see nogen mærkelig Forandring paa Betty. Nu have Lægerne standset hendes Feber, dog uden at betjene sig af 30 China. Vi ønske meget stærkt, at faae et mildt Foraar, da det forekommer mig, at hun befinder sig bedre, naar Solen skinner stærkt. – Den lille Rasmus er i disse Dage igjen vel tilfreds.

Der gaaer de mangfoldigste Rygter om Prinds Fritz, vor lille Don Miguel; man fortæller temmelig almindeligt, at han skal have været yderlig grov imod Kongen og truet ham med sin Sabel. – Det hedder, at han skal være længe borte. Somme sige
5 2 Maaneder paa Færøerne og 2 Maaneder paa Island: somme sige, at han skal være et heelt Aar paa Island.

En ung Jurist ved Navn Christensen har udgivet et meget frit og dristigt Skrift om Trykkefriheden. Det er nærmest stilet mod A. Ussing, der i lang Tid har indrykket Smaastykker i Bladet
10 Dagen, hvori han i en populær og efter hans egen Formening humoristisk Stiil, hvis fornemste Prydelser bestaaer i Citater af Holberg, har søgt at vise, at Loven hjemler stor Trykkefrihed, og at den ikke kjender nogen Censur. – Christensen stræber at vise, at vi ikke nær har Trykkefrihed nok og at vi om ikke af Navn
15 saa dog i Virkeligheden have Censur. – Christensens Bog har unægtelig en temmelig anti-souverain Tendents, men den er dog skreven i en meget værdig Tone, med stor Alvor og af Hjertets inderste Overbeviisning og danner en synderlig Modsætning til Ussings fjasende, forfængelige Foredrag.

20 Det var mig en stor Glæde at erfare, at Fætter Pentz var blevet Postmester. Du maa endelig gratulere ham og den hele Familie fra mig og Betty.

137. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

D: 8de Julii [1834]

25 Kjæreste Fader!

Uagtet jeg haaber, at faae Dig at see i Slutningen af denne Maaned eller i Begyndelsen af den næste, maa jeg dog i Forvejen give Dig nogen Underretning om, hvorledes jeg har det og hvilke Planer jeg har lagt for Fremtiden. At jeg endnu har ondt ved at
30 finde mig i mit store Tab, kan Du nok selv forestille Dig: derom vil jeg ikke tale. – For mine Børn kan jeg for Øjeblikket være temmelig roelig: De ere i saa gode Hænder, som de vel kunne

være, da de ere hos deres Bedstemoder. Der have de det sikkert godt nok, om de ikke have det for godt. Men jeg tænker naturligviis paa, hvorledes jeg skal indrette mit Huus for igjen at kunne have dem hos mig.

I lang Tid har jeg hørt omkring for at finde et Fruentimmer, 5 til hvem jeg kunde og turde betroe deres Opfostring, men af alle dem, der have været mig foreslaede, har jeg Ingen turdet antage, da jeg ikke kjendte Noget til dem og i saa vigtig en Sag ikke turde lide paa Andres Anbefaling. Paa En faldt mine Tanker strax, da hun har viist megen Kjærlighed mod mine Børn, naar 10 de have opholdt sig i Fyen og jeg ved mange Leiligheder havde lært at kjende hendes Charakter, som meget agtværdig. Om hende havde Betty ogsaa flere Gange sagt, at hun ønskede at anbetroe sine Børn til hende, dersom hun selv skulde falde fra dem. Men desuagtet gjorde jeg i Førstningen intet Forsøg paa at 15 faae hende, da jeg ansaae det for umueligt og det af flere forskjellige Grunde, som jeg ikke her kan opregne; især troede jeg, at min Svigermoder, hvis fortroelige Veninde hun er og som i syv Aar har havt hende i sit Huus, ikke vilde give slip paa hende. Jeg mener med Alt dette en Frøken Bülow, som Du maaskee 20 har seet paa Skjoldemose og som er Bettys yngste Søsters Opdragerinde. Uagtet jeg ansaae det for lidet sandsynligt, at hun kunde og vilde paatage sig Omsorgen for mine Børn, forsøgte jeg dog paa at bede hende og min Svigermoder derom. Til Svar 25 paa min Begjæring have de givet det Løfte, at hun til næste Foraar vil tage hertil og de have anført Grunde, som jeg erkjender for gyldige, for at hun ikke kan komme før. Dette anseer jeg for et stort Held i min Ulykke; thi jeg tør med fuld Fortrøstning overdrage mine Børn til hende.

Hvorledes jeg indtil den Tid vil bære mig ad, det veed jeg ikke 30 endnu, men vil nærmere gjøre Aftale derom med min Svigermoder. Maaskee jeg lader Børnene blive paa Skjoldemose i Vinter for at de strax fra nu af kunne vedblive at være hos Frøken Bülow og ikke skulle behøve at gaae igjennem saa mange Hænder. Hvad der bringer mig til at tage det i Betænkning er for det 35

Første, at jeg gjerne vilde snart selv have dem til mig, for det Andet, at jeg befrygter, at det skulde blive min Svigermoder for tungt at skilles ved dem, naar hun i saa lang Tid var vant til at have dem hos sig.

5 For at faae alt Dette afgjort reiser jeg først ved mine Feriers Begyndelse til Fyen og derfra over Langelland [*sic*] til Lolland.

Jeg har maattet fortsætte min Huusholdning til Dato, da jeg har to Pensionairer i Huset. En Jfr. Christensen, som har været hos min Kone i 3 Aar, bestyrer Huset for mig til hun skal giftes,
10 hvilket maaskee bliver i August Maaned.

Fra mine Børn hører jeg jævnligt, da min Svigermoder er saa god at skrive mig til hver Uge eller oftere om deres Befindende. De have Gud skee Lov bestandig godt Helbred.

Jeg beder Dig at hilse Familie og Venner fra

15

Din hengivne Søn

Poul Møller.

138. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

(Skrevet d. 15de August [1834], men for sildig afsendt)

20 Kjæreste Fader!

Sidste Postdag havde jeg endnu ikke faaet det Ærinde røgtet, som Du havde givet mig til Friedenreich og skriver Dig derfor først idag til. Først og fornemmelig takker jeg Dig selv meget for de behagelige Dage, jeg tilbragte i Dit Huus og for al den
25 mig beviste Godhed: dernæst beder jeg Dig at takke Knud og Sine fra mig for Deres Gjæstfrihed og den kjærlige Omgang jeg nød i deres Huus.

Da jeg sidst forlod Dig i Rasted udførte jeg den Plan, jeg havde lagt, at reise lige igjennem Nykjøbing, hvor jeg ikke talte
30 med noget Menneske uden med Adjuncten Berg, hvem jeg traf

paa Gjæstgivergaarden og befandt ligesaa vindig som da jeg for 16 Aar siden saae ham i Kjøbenhavn. Det laae i min Reiseplan, at jeg skulde have havt nogle Timers Søvn i Grønsund, men deraf blev Intet, da jeg efter nogle Minutters Ophold i en mislig Seng blev saa foruroliget af Lopper, at jeg foretrak at klæde mig 5 paa igjen og tilbringe Natten oven Senge.

Da den forønskede Morgenstund kom og jeg gik ombord paa Dampskibet, traf jeg Etatsraad Ørsted, som kom tilbage fra en Reise til Tydskland, som han i denne Ferie har foretaget. Med denne meget underholdende Mand talte jeg noget og sov desuden 10 meget, saa at Tiden gik rask og jeg befandt mig, inden jeg vidste af det, paa Kjøbenhavns Rhed og blev ved Landgangen modtaget af min norske Gjæsteven Professor Hjelm.

Hos Friedenreich har jeg været og har tilbagegivet ham Jens Møllers Biographie. Jeg spurgte ham, efter Dit Ønske, om, naar 15 det forventede Hefte af Jens Møllers theologiske Maanedskrift kom ud, men fik kun det ubestemte Svar, at han haabede, det snart skulde komme. Han føjede til, at det havde været noget tilbageholdt for at Nekrologen kunde komme i det Mindste ligesaa tidlig i Literaturtidenden som i Maanedskriftet, da dette 20 Blads Redaction nødig vilde have, at den i Forvejen skulde læses i Maanedskriftet, men nu var denne Grund til Forhaling bortfalden, da Nekrologen allerede var aftrykt i Bladet.

Rudolf Berg har besøgt mig og fortalt mig, at han nu vil forlade Kjøbenhavn og tilbringe i det Mindste et halvt Aar i Sorø 25 for at see, om ikke hans theologiske Studier der kunne trives bedre end i Kjøbenhavn. Denne Plan haaber jeg er ret fornuftig. – Her paa Stedet har jeg endnu ikke erfaret noget mærkeligt Nyt; thi at David er udtraadt af Redactionen af Maanedskriftet, som det her i vort fattige Land per eminentiam bliver kaldt, 30 veed Du nok. Man siger at Clausen ved Aargangens Slutning ogsaa vil ophøre med sin Deeltagelse deri. Da synger det sandsynligviis paa sit sidste Vers og giver Plads for Literaturtidenden og den gamle Tingenes Orden. Det er allerede et haardt Stød det har faaet ved Davids Fratrædelse; thi ved ham blev Redactionen 35

altid sikret for Næringsorger, da han kan skrive saa meget, som der forlanges af ham. Nu siger man, han vil selv paa sin egen Haand etablere et Ugeblad. – P.E.Müller er desto værre igjen meget slet; Rygtet besætter allerede hans Plads med Tetens. Herom vilde Friedenreich dog ikke høre noget, da han holdt for at T. havde fraskrevet sig al Hæder og Ære ved en Biographie af Ansgarius. Om den har jeg af Andre hverken hørt ondt eller godt, skjøndt Friedenreich paastod dette Skrift for sin Sletheds Skyld var almindelig erkjendt for en Morskabsbog. – Christian Winther er rask. Hilsner.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

139. Poul Møller til Eiler Bülow.

Kbhvn: D: 4de October [1834]

15 Efter Deres forleden til mig gjorte Anmodning har jeg forhørt mig blandt mine Bekjendte om en Person, som jeg turde anbefale til Huuslærer, men har Ingen kunnet opspore, som jeg vilde raade Greven til at antage.

Det var nær ved, at en Sidenius*), som Deres Kone kjender, 20 havde villet tage derimod, og jeg kunne have lykønsket Grevens Huus med Valget, hvis man havde indladt sig med ham. Men dels kunde jeg jo ikke antage ham uden at have faaet en fuldstændig Fuldmagt, dels har han imidlertid faaet en anden Bestemmelse. – Af Sidenius har jeg hørt, at Schaldemose er en 25 meget brav Karl, dog lidt usleben i sit Væsen. Til sine akademiske Examina har han ogsaa staaet sig meget godt.

Den Silfverberg, som der tales om, er Dem formodentlig anbefalet af Prof: Nielsen. Han har fuldkommen de Kundskaber, som

*) Han var i min Kones sidste Levedage i vort Huus.

udkræves til den Post, som han skulde beklæde, men jeg har hørt, at han er noget stræng i sine Fordringer til unge Mennesker og hvis han heri har mindste Lighed med sin Broder, hvis Mannerer Deres Kone vil kunne beskrive Dem, da er han lidet skikket til at være Lærer for Børn. 5

Resultatet bliver altsaa, at jeg Ingen har at anbefale, men jeg vil raade meget til, at man ikke forhaster sig med at antage Nogen; thi den Fordeel, som man har af, at faae Pladsen besat nogle Uger tidligere, er vist nok dyre kjøbt, hvis man faaer et maadeligt Subject. Endnu vil jeg give det Raad, at man antager 10 en theologisk Candidat; thi faaer man en Student, da kan man jo ikke gjøre Regning paa at beholde ham. – Hvis jeg faaer en gjentagen Anmodning om at høre mig videre for (?), da maa jeg blive bemyndiget til at antage En strax, da jeg ellers ikke kan eller vil opslaae nogen Bekjendtgjørelse paa Studiegaarden. Hvis 15 jeg skulde indstille en Candidat til nærmere Approbation, skulde der jo desuden skrives flere Gange frem og tilbage derom.

Med stor Fornøjelse har jeg hørt, at De og Deres Kone er lykkeligen ankomne under Deres eget Tag og jeg ønsker Dem af Hjertet, at De der maa see en glædelig Fremtid imøde. Vil De 20 takke Deres Kone for hendes Brev og lade hende vide, at jeg senere har faaet en Efterretning fra Skjoldemose, i Følge hvilken Alt staaer vel til der. – I Julen haaber jeg at kunne gjøre en Tour til Fyen for at besøge mine Børn, som jeg nu længes meget efter. – Deres Søster har ladet mig haabe, at hun i April vil komme 25 herhid med mine Sønner og jeg ønsker meget at Foraaret maa blive saadant, at det kan lade sig gjøre. – Min Fader, som i Søndags ordinerede Mynster til Biskop, er i disse Dage hos mig tilligemed en af mine Søstre og min Svigerinde. –

Deres ærbødigst hengivne

Poul Møller. 30

P.S. Det Klogeste er vel nu, da saa lang Tid er gaaet, at Greven tager Schaldemose.

140. Poul Møller til Elisabeth Berg.

D. 7^d/11 34

Kjæreste Moder!

Med stor Forskrækkelse erfarer jeg, at jeg sandsynligviis ikke
 5 saa snart kan vente Brev fra Dig, fordi Du ikke veed hvor jeg
 boer. Egentlig behøver Du ikke at vide min Bolig for at skrive
 mig til: jeg faaer ofte Breve, hvor denne ikke er angivet, hvor-
 paa der blot staar „i Kjøbenhavn“; men det hjælper naturligviis
 ikke, naar Du ikke veed, at Du ikke behøver min hele Adresse.
 10 Jeg maa derfor skynde mig at lade Dig vide, at jeg boer i Frede-
 richsberggade N° 5.

Min Fader har da været her i Byen og har ordineret Mynster.
 Det er mig kjært, at han har overstaaet denne Forretning: den er
 naturligviis meget strabadserende for en gammel Mand, og meer
 15 en[d] Forretningen maatte det plage ham at gjøre de mangfoldige
 ceremonielle Visitter hos fornemme Folk, som han var nødsaget
 til at aflægge. Godt er det at slige Besøg ikke ere ham i den Grad
 modbydelige, som de ere mig det. – Fader havde min Søster
 Thrine og Broderkone Lovise med sig. At see disse tre Menne-
 20 sker hos mig i en 14 Dages Tid var mig jo meget kjært, men det
 var dog med en blandet Følelse, jeg havde dem hos mig; thi jeg
 følte meget godt, at jeg ikke kunde være dem til ret behageligt
 Selskab, da jeg nu ofte er høist nedslaaet og indfalden i mig selv.

Igaar Middag begave de sig paa Veien fra Kjøbenhavn, men
 25 agtede at gjøre smaa Dagreiser og at ligge i Nat paa Iselingen.

Mynster holdt en Tiltrædelsestale, som er den smukkeste Præ-
 ken, jeg nogensinde har hørt. Naar den bliver trykt, skal jeg
 sende Dig den, skjøndt den ikke kan være nær saa smuk at læse,
 som den var at høre; thi Mynsters usædvanlig fortræffelige ud-
 30 vortes Foredrag bidrager en stor Deel til hans Talers overordent-
 lige Virkning. Der var i mine Tanker Intet at udsætte paa hans
 Præken, uden at han talte lidt vel meget om sig selv og roste sig
 maaskee lidt meer end passende var. Det havde i det Mindste
 været klogere, om han havde overladt det til Andre, skjøndt

hvad han sagde i sig selv var gandske sandt. – Det er nu engang blevet Skik og Brug, troer jeg, at de Geistlige i deres Tiltrædelsestaler prise dem selv. I det Mindste opholdt Fader her i Byen sig meget over, at Faber gjorde for meget deraf, da han blev ordineret.

I Anledning af hvad Du skrev forleden, gode Moder! maa jeg forsikre Dig at jeg af utallige smaa Omstændigheder veed gandske vist, at Betty vel undertiden befrygtede, at hun ikke kunde leve, men at hun dog i Almindelighed haabede, at hun skulde komme sig. Derom er Mansa ogsaa gandske overbeviist, som saa ofte talte med hende derom. Det var en stor Lykke, at vi Andre aldrig talte med hende om Mueligheden af, at vi kunde miste hende; thi hun hentede meget Haab af det Haab, hun troede vi havde om hendes Helbredelse. Jeg behøvede i den Henseende ikke at forstille mig; thi jeg havde virkelig næsten til det Sidste bestandig et svagt Haab. Det havde været Skrækkeligt, dersom Betty sikkert skulde have seet sin Død imøde og med denne Udsigt idelig have havt vore smaa Børn for Øine, hvem hun skulde forlade, førend de endnu kjendte hende.

Den sørgelige Skilsmisse, som vi have oplevet, har hos mig gjort Tanken om et andet og højere Liv meget mere levende og nærværende, end den nogensinde før har været. Det Samme er sandsynligviis Tilfældet hos Dig; thi skjøndt Mange have taget Deel i vor sørgelige Skjæbne og Mange selv have lidt og følt et stort Tab ved Bettys Bortgang, har dog Ingen kunnet føle saa stor Sorg derover som Du og jeg. Jeg er aldeles overbevist om, at Død og Liv i det Større ere Gjentakelser af den samme Afvexling, som ligger i Søvn og Opvognen. At Du allerede før har havt den samme Tro, tvivler jeg aldeles ikke paa, men jeg mener dog, at en Tanke, om hvis Gyldighed man er forvisset, til visse Tider af Ens Liv kan erholde en usædvanlig Klarhed og Styrke, og fremstille sig for En i et saadant Lys, at den synes ligesom gandske ny.

Tusind Tak for de tilsendte Æbler og Kartofler. Mine Giæster fra Lolland vare særdeles vel tilfredse med dem. – Alt staaer vel til i Nyhavn: Thomas og Marie vare her, den Dag min Fader
5 reiste. De bade mig hilse Dig og det samme gjorde naturligviis alle mine lollandske Slægtninge. – Selv beder jeg Dig at hilse alle de kjære paa Skjoldemose. Jeg længes meget efter dem Alle, men dog uden Sammenligning meest efter Rasmus. Overmaade tit tænker jeg med Veemodighed paa, hvorledes han tit stod paa
10 Stolen ved Bettys Seng og holdt sig med begge Hænder fast ved dens Ryg, medens hans Moder betragtede ham med Glæde og Kjærlighed.

Din hengivne Søn

Poul Møller.

15

141. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

Kjøbenhavn d. 12te December [1834]

Kjæreste Fader!

Efter Din Villie har jeg givet Studenten Neckelmann de tilsendte
10 Rdlr: og han lader Dig takke meget derfor. De 5 Exemplarer af Bispetalerne har jeg overgivet til Postmesteren fra Mariboe og bedet ham medtage dem til Dig: de andre har jeg givet til vore Nærmeste her i Byen.

Jeg havde skrevet Dig til før, naar jeg ikke havde befundet mig saa ilde af Forkjølelse i Halsen og for Brystet. Endnu er jeg
25 ikke ganske kommet mig, men befinder mig dog meget bedre og haaber at kunne paa Fredag Aften i næste Uge reise til mine Børn paa Skjoldemose, hvorefter jeg længes meget, da jeg føler mig temmelig eenlig her i Byen. I Morgen Aften venter jeg
30 Isaaq, som har meldt mig sin Ankomst og som er mig meget velkommen, da jeg har godt Huusrum til ham.

Her i Byen er ikke hændt meget Nyt siden Du var her. Man begravede i Gaar med megen Pomp en Prinds af Hessen. For mig var det ikke nogen mærkelig Begivenhed, da jeg hverken veed hvormange tydske Prindser her gives eller hvad de kaldes. Jeg bliver derfor ikke meget afficeret ved, om der bliver Een meer 5 eller mindre. – David har ladet et Par Ord falde i sit Blad „Fædrelandet“, hvorfor han maaskee bliver sat under Tiltale. Cancelliet har faaet Ordre til at overveje, om der skal anlægges Sag imod ham eller ikke. Han har nemlig skrevet, at han er aldeles enig med Montesquieu i, at „sand borgerlig Frihed ikke kan finde 10 Sted under en Regjering, hvor den højeste lovgivende og executive Magt er forenet i een Person“.

I denne Vinter holder jeg to Forelæsninger, een offentlig over den gamle Philosophies Historie fra Aristoteles til den christelige Tid og een privat for de saa kaldte Russer over Psychologie. 15

For nylig har jeg faaet Brev fra min Svigermoder med Efterretning om, at mine Børn alle befinde sig vel. Du begriber vel, at Brevet var fuldt af Fortællinger om Mirakler af Børnene. Om Rasmus fortælles der meest, da de Alle paa Gaarden gjøre meest af ham: han har da længe kunnet gaae godt og Munden – siger 20 hun – staaer aldrig paa ham. Hun fortæller, at Fritz har en særdeles god Hukommelse og kan opsigte, hvad han har hørt Christian og deres lille Kusine læse af deres Lectier. – Min Svigerfader vilde gjerne beholde Rasmus, men jeg kan naturligviis ikke undvære ham, skjøndt det rigtig nok gjør mig ondt, at de Gamle 25 paa Skjoldemose med Eet skulle faae det saa eenligt efter at være blevne vante til nogen Vrimmel om dem.

Flere af Dine Venner her i Byen have bedet mig hilse Dig blandt andre Præsten Waage, som sagde, at han syntes saa særdeles godt om Din Tale ved Ordinationen. – Jeg beder Dig at 30 hilse Slægtninge og Venner i Mariboe fra

Din hengivne Søn

Poul Møller.

E.S. Her i Byen grasserer Meslinger og Skarlagensfeber blandt Børn: de begynde nu at døe deraf. Krarup har mistet eet af sine Børn. Bare Ingen af Mine skal døe af disse Børnesygdomme.

I dette Øjeblik kom Isaak: han beder hilse. Han forfører mig
5 til ikke at læse mit Brev igjennem, saa, at det er hans Skyld,
hvis der er noget uforstaaeligt deri.

142. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

D: 7de Febr. 1835

[*paategnet*: besvart d: 19de Febr. 1835]

10 Kjæreste Fader!

Det er ikke rigtigt af mig, at jeg i saa lang Tid ikke har skrevet Dig til, men jeg har i denne Vinter været saa forstemt, at jeg ikke ret godt har kunnet blive færdig med mine aldeles uopsættelige Forretninger og har havt stor Ulyst til at tage mig det
15 Allermindste for. At det ikke er nogen tilstrækkelig Undskyldning, føler jeg meget vel.

At jeg reiste til Fyen for at besøge mine Børn og Svigerforældre, har jeg allerede fortalt. Mine Børn vare Gud skee Lov alle raske og hang med stor Kjærlighed ved deres Bedsteforældre
20 Frøken Bülow. – En Hindring for den Sidstnævntes Ankomst hertil er nu ryddet af Vejen ved hendes Faders Død, – et Dødsfald, der ikke var sørgeligt, da han i lang Tid af Apoplexie har været saa ussel, at han ikke havde sin Samling. – Til April haaber jeg at faae dem herind og vil da herfra til Korsøer sende en
25 lukt Vogn efter dem, da de ellers kunne være udsatte for at maatte kjøre med en aaben Vogn imellem, hvilket paa den Aars-tid kan være misligt. At jeg nu længes meget efter dem kan Du let forestille Dig. – Den yngste af mine Sønner, Rasmus, er den der lover meest; han er usædvanlig fremmelig af sin Alder, løber
30 meget rask omkring i alle Værelserne og taler en heel Deel. Naar Christian kommer herind vil jeg lade ham gaae i Skole hos en

Jfr. Sibbern, Professorens Søster, som roses meget for sin Underviisningsmaade. Det bliver nemlig fra min nærværende Bolig for langt for ham at gaae til Christianshavn to Gange om Dagen. Desuden vil jeg heller ikke gjerne have ham i Borgerdydskolen paa Christianshavn, naar han skal begynde at gaae i Latinskole 5 og, naar jeg ikke meer skikker ham i denne Skoles Forberedelses-klasse, slipper jeg for den Ubehagelighed at tage ham ud deraf. Det er nemlig min Plan at sætte ham i Kathedralskolen, da de der give Disciplene Mindre at bestille end i nogen af Borgerdydskolerne, og desuagtet komme de dog med deres Fremgangs- 10 maade lige saavidt som disse.

Nu har jeg da taget Sæde i Redactionen af Maanedskrift for Literatur, hvor vi samles hver anden Fredag-Aften for at høre de indsendte Bidrag forelæse, tale sammen om deres Værd og tilsidst med Kugler votere om, om de skulle antages eller ikke. 15 Jeg hørte der i Aftes en Anmeldelse af Mynsters Bog om Christendommens Hovedsætninger, der var meget orthodox og som efter Ballotering blev antaget. Denne Anmeldelse var ganske usædvanlig fordeelagtig; den indeholdt ikke Andet end Roes, naar man undtager, at Anmelderen vilde have, at Forfatteren 20 skulde have skrevet den Helligaand i Stedet for den hellige Aand. Her var Prof. Clausen enig med Forfatteren.

Jeg seer i Dag at Boisen har gjort Alvor af at skrive mod Hanses Bog. Dette giver vel Anledning til nok et Indlæg fra Hanses Side. Dersom hans Duplik ikke bliver udførlig nok til 25 at udgjøre et Skrift for sig, da kan han kanskee indrykke sit Svar i Maanedskriftet, da han af Ovenstaaende seer, at vor Dør staaer aaben for Retroende. Da der i Aftes voteredes over den omtalte Anmeldelse vare kun tre Stemmer imod den. (Af de foregaaende Debatter at slutte vare disse: Ørsted, Major Fibiger 30 og Molbeck). Hvad der indvendtes imod den var, at den var uanstændig panegyrisk, alt for lang og ikke interessant nok. Der er een Ubequemmelighed ved at skrive Recensioner for Maanedskriftet, nemlig den, at der af Redactionen i Almindelighed bliver gjort endeel tildeels mikrologiske Udsættelser, men i Al- 35

mindelighed overlades det til Forfatterne, om de ville tage Notitz af dem eller ikke.

Det kongelige Theaters Casserer Printzlau, som var borttrømt med sin Casse – hvilket Du vel har seet af Aviserne – er nu igjen 5 paagrebet. Han var ikke kommet ud af Landet, men opholdt sig i stræng Incognito i selve Byen.

De sædvanlige Hilsner fra

Din hengivne Søn

Poul Møller.

10 143. *Poul Møller til Det norske Videnskabers Selskab
i Trondhjem.*

Kbhvn. d. 10de October 1836

Ved min Ven S.T. Hr: Rector F.Bugge fra Trondhjem har jeg modtaget et Diplom, hvorved det Kongelige Norske Videnskabers- 15 Selskab har optaget mig i sine Medlemmers Tal. Jeg føler mig i høi Grad æret ved denne Selskabets Handling, og jeg vilde prise mig lykkelig, om mine Bestræbelser saa meget som jeg ønskede det, maatte kunne bidrage til at fremme Selskabets ophøiede 20 Formaal. Det har altid været mit Yndlingshaab, at de tre skandinaviske Riger meer og meer skulde komme til at træde i videnskabelig Forbindelse med hinanden og, at derved et Centrum for Videnskabelighed skulde danne sig i Norden, hvorved de skandinaviske Folkestammer mod overmægtig fremmed Indflydelse skulde kunne hævde den ejendommelige Erkjendelsesform, hvor- 25 ved de i Aandens Rige kunne føle deres sande Frihed og Selvstændighed. En af Støtterne for dette Haab er det norske Videnskabers Selskab i Trondhjem ved hvis ædle Virksomhed saa mange fortrinlige Arbeider i vort fælleds Sprog ere bragte for Lyset. Det er mig derfor en Glæde, at jeg, i det jeg opfylder den

Pligt at yttre Selskabet min Forbindtlighed for den mig beviste Ære, tillige har Leilighed til at bevidne det min uskrømte Høiagtelse. Jeg slutter med det oprigtigste Ønske saavel for Selskabets som overhovedet det norske Riges Flor.

Ærbødigst 5
Poul Møller.

144. *Rasmus Møller til Poul Møller.*

Mariboe d: 20^d Octobr: 1836

Jeg kan ikke sige Dig, min kiære Poul! med hvilken Glæde jeg modtog den mig i det sidste kiærkomne Brev meddeelte saa vigtige Underretning; og jeg er vis paa, at vor hele Familie, den dig saa høit elskede Svigermoder, ja selv den Salige, om hun fra sin Himmel seer ned til os, vil dele vor Glæde. Alle dine Sødskende, og deriblandt Sine og Hans, hvilke sidste er i Dag (Torsdag) hos mig have, saavel som din Svigermoder og jeg hemmelig næret 15 dette Ønske, hvis Opfyldelse vi nu med saa inderlig Deeltagelse see imøde. Gud give Eder nu begge mine kiære Held og Velsignelse til dette saa vigtige Skridt! Jeg tør nok være Selvskyldner-Cautionist for dem, denne Nyhed betroes af mig. – Kys nu den Elskte fra mig, og siig hende, at jeg Ingen vidste, jeg heller vilde 20 ønsket mig til Svigerdatter. –

Den bevidste Viin er, ifølge et i Dag modtaget Brev fra Waage Petersen, enten i Bandholm eller paa Vejen dertil. Tak for Uleilighed dermed.

Mere tillader Tiden ikke i Dag. 25

Hiertelig Hilsen til Eder begge og de kiære Børn fra Vennerne her og især fra

Eders hiertelig hengivne

R.Møller.

[Slutningen af 1836]

Kjæreste Fader!

- Efter Din Begjæring i det sidste Brev kan jeg nu lade Dig vide
 5 temmelig bestemt, naar mit og Lines Bryllup – dersom vor Plan
 lykkes – skal staae. Det er berammet til Dagen før Juledag, hvis
 min gode Ven Præsten Ibsen i Lyngby til den Tid for sine For-
 retninger kan faae Tid at vie os. Jeg tænker, at en routineret
 Præst, som han, sagtens kan extemporere en Brudepræken.
- 10 Nu har jeg i denne Anledning en Begjæring til Dig som jeg vil
 bede Dig at afslaae, hvis den falder Dig meget besværlig (∩:
 generende) eller ubehagelig at opfylde. Jeg er nemlig ved ufor-
 udseelige Omstændigheder i dette Efteraar kommen noget meer
 end sædvanlig i Betryk for Penge, især derved, at en Skræder
 15 som havde mange Penge tilgode hos mig er død og Skifteretten
 vil have Pengene. (Han er forresten ikke, som det af Contexten
 kunde synes, døet af Sorg over, at jeg ikke betalte ham; thi han
 efterlod sig Rigdom, og har aldrig manet mig for sit Tilgode-
 havende). Desuden faaer jeg endda endeel U[d]gifter ved Enke-
 20 cassen og Skiftecomissionen i Anledning af mit Ægteskab. Der-
 for er min Anmodning til Dig, at Du vilde, hvis Du kan, skaffe
 mig 100 R^d tillaans. Hvis Du, som rimeligt er, ikke selv har Pen-
 gene, beder jeg Dig at gaae i Caution for mig hos En, der muli-
 gen kunde have dem og vilde laane mig dem paa disse Vilkaar.
- 25 Jeg tænker herved nærmest paa den gamle Mad. Sidenius eller
 Knud. Jeg kunde rigtignok ikke love at betale dem før om to Aar,
 men var i den Tid villig til at betale Renter deraf. Hvis jeg ved
 uforudseete Omstændigheder før hiin Tids Forløb seer mig i Stand
 til at betale dem, skal jeg dog gjøre det, uagtet jeg ei lover det,
 30 ligesom jeg længe før den fastsatte Termin ved mit første Ægte-
 skab betalte den afdøde Præst Winther de 200 Daler, som Du
 dengang var saa god at cavere for. Hvis Du kan opfylde denne
 min Bøn, vil jeg være Dig meget taknemmelig derfor; men hvis
 Du ikke seer Dig i Stand dertil uden at faae med Folk at gjøre,

som det vil genere Dig at skylde Forbindtlighed, vil jeg ikke paatrængende bede Dig derom.

Med Børnene gaaer det godt. De ere alle ved godt Helbred og de to ældste komme godt ud af det med deres Lectier. Fritz har gandske usædvanlig gode Anlæg. Uagtet han var saa slet forberedt, at jeg befrygtede, han ei skulde kunne holde Skridt med sine Kammerater, varede det dog ikke længe før han blev sin Classes Dux; ogsaa har jeg paa anden Haand hørt, at Borgerdydskolens Bestyrere have omtalt ham i Byen som et særdeles brilliant Hoved. Jeg er blot bange for, at han ikke skal blive ret gammel, da han er saa forfærdelig spinkel og tynd. Han har dog i et Par Aar havt uafbrudt godt Helbred, naar jeg undtager de ubetydelige Sprinkler han havde i Sommer i Lolland. Det er godt, at hans Studeringer ikke volde ham nogen Slags Anstrængelse; han behøver meget liden Tid til at lære sine Lectier. — Rasmus er, som han altid har været, en meget elskværdig Dreng. Uagtet han kun er 3 Aar gl. har han virkelig, saa underligt det end maa forekomme Folk at høre, en meget solid og honnet Charakter.

Jeg husker ikke gandske bestemt, om jeg har gratuleret Dig i Anledning af den Decoration, som Du ved Høitiden fik af hans Maiestæt; ellers gjør [jeg] det herved af Hjertet. Det havde ogsaa forundret mig og Flere, dersom Du ikke ved denne Leilighed havde faaet et Hæderstegn — Øhlenschläger var af Directionen indstillet til at blive Etatsraad, men var paa høiere Steder blevet udstrøget igien. Det skal være et gandske usædvanligt Tilfælde og har gjort megen Opsigt. Selv tog han sig det meget nær og holdt sig borte fra de fleste Høitideligheder, nemlig fra alle dem, der indtraf efter at han var kommen til Kundskab om hiin Tilsidesættelse. Men i Grunden har han havt godt deraf, da hans Anseelse hos Publicum, der i lang Tid har været meget ringe, ved den almindelige Retfærdighedsfølelse pludselig steg til en mærkelig Høide. Du har maaskee seet, at Sibbern har holdt en Lovtale over ham i Kjøbenhavnsposten, og Studenterne vilde have bragt ham et Fakkeltog paa hans Fødselsdag, hvilket han

dog frabad sig, da Politiet ikke gjerne vilde give sit Minde der-
 til. Ved en Fest, der gaves for de fremmede Professorer paa Sky-
 debanen, udbragte jeg hans Skaal og Biskop Mynster skrev ham
 til endnu samme Aften, med hvilken almindelig Enthusiasme
 5 hans Skaal var bleven modtaget. Brøndsted sendte ham en antik
 Gemme, hvorpaa et Socrates Ansigt var udskaaret, og som var
 indfattet i en Guldring og ledsaget af et smukt Digt o.s.v. o.s.v.
 Saa at den almindelige Misbilligelse af denne Tilsidesættelse
 neppe kunde udtale sig mere mærkeligt, end den gjorde.

10

Din hengivne Søn

P.Møller.

Line beder mig at hilse Dig kjærligt. Hun var saa glad over
 Dit Brev.

146. *Poul Møller til Rasmus Møller.*

15

D. 13 December 1836

Kjære Fader!

Jeg takker Dig af Hjertet for de tilsendte Penge, som kom
 paa et meget nødtørftigt Sted, da jeg for Øieblikket var i større
 Forlegenhed, end jeg nogensinde før har været. Jeg haaber da,
 20 at Du ikke har blottet Dig saaledes, at Du derved selv kommer
 i Forlegenhed, som Du jo ellers efter Din oeconomiske Plan let
 kan komme, siden Du følger den Regel ikke at tage Noget op af
 Din Gage, inden Quartalet er ude. Jeg og alle mine Bekjendte
 her tage hver Maanedes Gage for sig, og de respective Casserere
 25 gjøre aldrig nogen Indvending derimod. Havde Du ikke kunnet
 lade mig faae disse Penge, da havde jeg enten maatte[t] gjøre et
 Laan hos Krarup eller hos Pingel, hvilket jeg af to høist forskjel-
 lige Grunde grumme nødig bequemmer mig til. Det Første gjør
 jeg nødig for min egen Skyld, da Krarup er en meget udelicet
 30 Creditor; det Andet gjør jeg nødig for Pingels Skyld, da han er

en næsten overdreven delicat Creditor, og jeg aldrig veed gandske bestemt, hvorledes det staaer til med hans Oeconomie, da hans Moder, som vist er en gjerrig Kone, sidder i uskiftet Bo.

Du har formodentlig seet de forunderlige Feider min Collega Sibbern har ført i Dagen. Alle hans gode Venner vare forstemte 5 derover og betragtede det som en forbigaaende Misforstaaelse hos ham af sin egen Charakter. Nu haaber jeg, det skal være forbi. Kjøbenhavnsposten behandlede ham efter min Mening med et respectabelt Maadehold. Der circulerede i Byen Afskrifter af anonyme Breve, som dog maaskee ikke have været ham virkelig 10 tilsendte, hvori der især spottedes med hans indbildte Kald til at yttre sig om saa mange forskjellige offentlige Anliggender. Et af dem havde til Motto: „Naar man raaber i Skoven, svarer Prof. Sibbern“, og indeholdt en Opfordring til ham om at yttre sig over adskillige Sager, som „Ingen var nærmere til at give sin 15 Stemme om end han“ f.Ex. Runkelroesukkeret, Brolægningen paa Kongens Nytorv etc.

I Vinter holder jeg private Forelæsninger over Psychologie for de sidst ankomne Studenter og offentlige Forelæsninger over Metaphysiken. Det er første Halvaar, jeg har læst i den nye 20 brillante Universitetsbygning, skjøndt der alt i et Par Semester har været holdt enkelte Collegier, inden den festlige Indvielse var foretaget.

En af Stadens mærkelige Nyheder er, at Øhlenschläger og Heiberg ere blevne gode Venner. Øh: bad Heiberg, at han maatte 25 forelæse et nyt Skuespil i hans Huus, hvori han ønskede at Fru Heiberg skulde spille. Denne Sammenkomst løb meget lykkelig af, og Fru Heiberg lovede at paatage sig den hende tiltænkte Rolle.

Jeg har nylig havt et Brev fra Petrine, hvori hun beklagede 30 sig over, at en Recension over Bredsdorf var optaget i Maanedskriftet, med hvilken hendes Mand var misfornøiet. I mit Svar har jeg, som jeg haaber, overbeviist hende om, at jeg aldeles ikke kan forebygge, at Noget kommer i Maanedskriftet. Den omtalte Recension havde jeg f.Ex. ikke engang faaet at see, inden 35

den var trykt. Endogsaa Clausen, der dog skulde være en af Tidsskriftets Magnater, kan ikke forhindre Recensioners Indrykkelse. Den lange Recension over hans Svoger Gad var optaget uden hans Vidende og sandsynligviis mod hans Villie. Den har
5 jeg rigtig nok været med at antage.

Du har vel seet, at Din forrige Comissionair Ebbesen er død. Det var et meget beleiligt Dødsfald, da det asiatiske Compagnie, hvis Casserer han var, rimeligviis med det Første bliver opløst.

Bloch fra Roskilde, som jeg talte med forleden, belaver sig
10 paa et Forsvar mod det lærde Angreb paa hans Programmer om det græske Sprogs Udtale. Du har vel i Maanedskriftet seet et Udtog deraf. Der findes mange grundige Udsættelser i Hendrichsens Bog imod ham, hvorpaa han ikke med Raison kan svare Noget, men det er ham jo umuligt at staae stille, mens
15 han bliver recenseret. Jeg sagde ham reentud, at jeg ikke troede han kunde giendrive en heel Del af Henrichsens Indvendinger.

Jeg har allerede skrevet til Ibsen i Lyngbye og faaet hans Løfte om, at han vil vie Line og mig. Fra os Begge hilses Du og hele Familien paa det Kjærligste.

20

Din hengivne Søn

Poul Møller.

147. *Christian Winther til Poul Møller.*

Torsdag [før 24. Decbr. 1836]

Kjære Poul!

25 Hvis følgende Data ere tilfredsstillende, skal det glæde mig herved at have bidraget mit til at faae Dig gjort givtefærdig: Du skriver en lille Ansøgning, Anmodning til Cancelliet, f.Ex. saaledes: „Da jeg Undert. agter at indgaae i Ægteforening med N.N. udbeder jeg mig hertil Kngl. allernaadigst Bevilling etc.“
30 Denne bringer Du eller lader bringe til et vist Comptoir i Cancel-

liet (Navnet vidste man ikke), hvorfra Du efter et Par Timer
 erholder Kongebrevet, som alt i alt koster 18 Rdlr. Dernæst
 gaer Du til Kæmnercomptoiret, hvor Du betaler Consumtions-
 gebühr (?) for Din Kone; Pedellen Ørum gaer Du ogsaa til og
 betaler ham 4 Rdlr; han vil spørge Dig, *naar det skal være?* for- 5
 modentlig for at ringe med de Sangklokker, som han ikke har, –
 men Du behøver ikke at sige ham det; – endvidere skal Klokker
 og Graver i Din Menighed betænkes, samt Du og Din Hustru
 indskrives i Kirkebogen, og *Din* Sognepræst betales. Mere fik jeg
 ikke at vide. 10

Lev vel.

Din
 Christian Winther.

(Medfølgende Kobbere til Goethes Faust eier jeg in duplo,
 hvisaarsag Du vel vil gjøre mig den Glæde at modtage det ene 15
 Explr.)

148. Poul Møller til Københavns Magistrat.

Kiøbenhavn d. 16 Decbr. 1836

Til Kjøbenhavns Høie Magistrat.

Undertegnede ansøger herved underdanigst Kjøbenhavns høie 20
 Magistrat om en Bevilging til at lade sig vie i et Kirkesogn uden-
 for Kjøbenhavn. Det Vielsesbrev jeg udbeder mig skal bruges
 ved min forestaaende Ægteforening med Frøken Eline Bülow,
 Datter af afdøde Oberst Adam Bülow.

Underdanigst 25
 Poul Møller,
 Professor i Philosophien
 ved Kjøbenhavns Universitet.

149. *Poul og Eline Møller til Rasmus Møller.*

Kjøbenhavn d 9 Januar 1837

Kjæreste Fader!

Efter Planen reiste da Line og jeg til Lyngbye Dagen før Juledag og bleve viede af Præsten Ibsen. Vi reiste derhen i Selskab med Lines Broder, som var kommen herover fra Fyen for at være tilstede ved vort Bryllup. Præsten i Lyngby havde bedet os at spise til Middag hos ham efter Vielsen, og da vi havde gjort det, reiste vi atter tilbage til Kjøbenhavn, i klart Veir og
 10 klingrende Frost. – Jeg har ofte under den skarpe Østenvind, som bragte Halvdelen af Kjøbenhavnerne paa Sygeleiet, tænkt paa, at Du vist ogsaa maatte være angrebet af Forkjølelse, men jeg har dog nu havt den Fornøielse at høre, at det i det Mindste ikke har været betydeligt. I den store Gaar[d], hvori jeg boer,
 15 have alle Indbyggerne været meer eller mindre medtagne; ja min Svoger fra Fyen og en lille Grev Petersdorf, som var med ham for sin Fornøielse maatte en Dagstid holde Sengen. – Det var en særdeles smuk og hjertelig Tale Ibsen holdt, da han viede os i Lyngbye Kirke: han er ogsaa en Ungdomsven baade af mig
 20 og min Kone. – Du har formodentlig seet af Aviserne, at Kongen har været meget syg; man har endogsaa tvivlet meget om hans Liv. Nu er han dog meget i Bedring. Hvis Rygtet, som her har gaaet, at Prinds Fritz skulde være død, har udbredt sig lige til Lolland, da kan jeg med fuldkommen Vished erklære det for
 25 opdigtet. – Børnene ere ved god Helbred, og alle meget fornøiede over at Line er bleven deres Moder. Christian skrev forleden paa sin egen Haand et Brev til sin Bedstemoder, hvori jeg saa han fortalte hende hvilke Julegaver han denne Gang havde faaet og endte med de Ord, at den kjæreste Julegave, han havde faaet
 30 var en Moder. Det gaaer dem godt i Skolen. Ved en nylig afholdt Quartalsexamen beholdt Fritz sin Plads som No 1 i sin Classe. – Jeg har skrevet en temmelig lang Afhandling til Maa-nedskriftet, som for det Første fylder det Meste af Januarheftet og desuden er saaledes indrettet, at den kan fortsættes, om jeg

faaer Lyst dertil. – Lidt Forkjølelse har jeg selv havt, dog ikke den egentlige La Grippe. Forresten lever jeg meget rolig og tilfreds og kommer sielden ud af min Dør, uden for at besøge mine Forretninger. Dersom jeg ikke var vel tilfreds, var det ogsaa en stor Skam, da min Kone er saa blid og elskværdig, som 5 det vel kan tænkes. Det er ikke muligt, at noget Menneske kan være mere let at leve med en[d] hun. Dette er ikke en Dom, som er grundet paa Hvedebrødsdages Erfaring, men paa flere Aars Bekjendtskab og Omgang.

Din hengivne Søn 10
Poul Møller.

Kiereste Fader!

Saaledes tør jeg nu nok kalde Dem og hvormeget dette glæder mig burde jeg alt forlænge siden have sagt Dem! jeg veed heller neppe at angive nogen bestemt Grund hvorfor det ei er skeet, 15 men jeg veed Gud skee Lov at De vil modtage min sildige Hilsen med samme Godhed som De optog mig som Datter. Gud vel-signe Dem derfor. Deres første Brev i den Anledning til min herlige Poul, vil altid høre til min kiereste Erindringer. Ja give Gud, at denne Forbindelse maa blive til saameget Held som alle 20 vore Nærmeste – og vi selv da med – synes at vente, og jeg haaber det med Tillid; den er jo i det mindste ikke Følgen af nogen overilet Beslutning, men grundet paa nøie Bekiendskab, og Gud være lovet, paa giensidig Agtelse og Hengivenhed. Jeg bør imidlertid ikke lade Dem blive i den Tro, kiereste Fader, at jeg er saa 25 fortrinlig som Poul har været saa god at afmale mig, men jeg vil med en inderlig Villie arbeide paa at blive det og samvittighedsfuldt stræbe at opfylde en god Kones og Moders Pligter imod ham og vore tre kiere Dreng! kan han da om 10 Aar sige det Samme, saa vil denne Erklæring udgøre min høieste Glæde og 30 Stolthed. – Tør jeg bede Dem bringe mine kiere Svogre og Svingerinder min søsterlige Hilsen; jeg er saa glad ved at vi dog alt kiende hinanden lidt.

Deres hierteligt hengivne Datter
Eline Møller. 35

Sine takkes meget for sit Brev som jeg snart skal besvare.
Venlig Hilsen til Frøken Ross og Jfr. Holters.

150. *Rasmus Møller til Poul og Eline Møller.*

Maribo d: 25d Febr. 1837.

5 Mine kiære Børn!

Troe ingenlunde, min inderlig elskte Eline, at jeg, for at
hævne mig, fordi Du tøvede lidt med at skrive, saa seent takker
Dig for dit velsignede Brev af 9de f:M:, som saa særdeles glæ-
dede mig. Nej, Grunden er ingen anden end den, at jeg i min
10 nu værende Stilling har en grumme Hoben – offentlige og pri-
vate – Breve at skrive; og at Haanden overalt i det 74de Aar er
bleven mindre let til at følge med end i de tidligere Aar.

Som nu et af mine kiæreste Ønsker er blevet opfyldt ved Eders
Forbindelse mine elskte Børn! saa har jeg og det Haab til Gud,
15 at den vil blive til Held og Lykke for Eder selv og for de kiære
Smaa; og dette vil udgiøre en af min Alderdoms bedste Glæder.
– Vi ville nu gjøre den Aftale med hverandre, min kiæreste
Eline! at Du herefter i Dine Breve Du'ter mig, ligesom alle mine
Børn, Svigerdøtre og Svigersønner; og at Du herefter – altid i
20 ufrankererede Breve – saa ofte din Tid tillader det, fortæller mig
hvorledes I have det; thi – imellem os sagt – vor kiære Poul er
stundum lidt seendrægtig til at skrive; og hans Tid er jo ogsaa
ofte meget knap; men jeg vil saa gjerne høre fra mine Børn; og
Du maa da heller ikke fortryde paa, om jeg engang imellem
25 ikke skulde holde Aareslag, som Prof. Worm plejede at udtrykke
sig. Dog skriver jeg med Fornøjelse saa ofte jeg kan. –

Jeg længes særdeles – min kiære Poul – efter at see din Afh.
om Menneskets Udødelighed fortsat og fuldendt; thi hvad
Æmne kan være vigtigere og meer interessant som for Alle saa
30 især for den, der ikke kan tænke sig ret langt borte fra det af-
giørende Skridt. Jeg har derfor glædet mig ved din Afhandling,

saavidt jeg forstaaer den. Kun seer jeg ikke ret, hvorledes Iden-
titets Læren skal kunne forenes med vort Haab, eller rettere,
dette med hin. Derfor længes jeg især efter Fuldførelsen af din
Undersøgelse. – I dette Øjeblik blev jeg, som saa ofte, afbrudt
ved et Besøg, og maa derfor slutte. 5

Gud velsigne Eder begge og de kiære Børn!

Stedse Eders troe Fader

R.Møller.

P.S. At mit Helbred er taaleligt, kan og slutes deraf, at jeg
har prædiket her i Maribo i Dag. 10

Nær havde jeg glemt at hilse fra Christian Winther, som jeg
til ikke liden Fornøjelse for mig, har hos mig i Besøg – og fra
min gamle Broder, Jfr Ross og de øvrige Venner og Slægtninge
her i Byen.

[Tilføjet af Chr. Winther:] 15

I kan troe, her er godt og roligt at være; jeg vil nok ogsaa
lyksaliggjøre Mariebo med et længere Ophold end jeg først
havde bestemt. Lever vel! hilser Drengene fra

Eders hengivne Br.

Christian Winther. 20

*151. Poul Møller til Hans Ulrik Møller.

Foraar [1837]

Kjære Hans!

Uagtet jeg har usædvanlig travlt fra nu af til April, vil jeg
dog i Hast skrive Dig et Par Ord til Svar paa dit sidste Brev. 25
Jeg vil nemlig søge at indrette mit Svar saaledes, at derved ikke
skal foranlediges en indviklet Correspondence, som jeg til hiin

Termin umulig kan overkomme. – Dispytter i Samtale ere mig særdeles behagelige, naar Folk kan taale, at man gjendriver dem af yderste Evne, og tillige i en Hast forstaae, hvad Contraparten mener. Saaledes har jeg engang i Fjor ført en lang Dispyt med
5 den Kierkegaard, som Du kjender, og det interesserede mig meget. Til enhver mundtlig Dispyt staaer jeg derfor aldeles til din Tjeneste, enten Du selv vil komme her til Kbhvn. eller opbeebe min Ankomst til Lolland. Men en skriftlig eller rettere sagt brevlig Dispyt er mig aldeles uudstaaelig. Det er endnu tusind
10 Gange værre end at spille Skak i Breve. Til en saadan Underholdning savner jeg for min Deel Taalmodighed. Naar der skal hengaae flere Dage, inden en gjensidig Misforstaaelse kan blive berigtiget, den være nok saa stor, da maa man have Udholdenhed som en Hest, for ikke at forstyrres i sit øvrige Liv ved en
15 saadan periodisk Dispyt. – Jeg har med Forsæt skrevet det Stykke, som staaer i Maanedskrift i et desultorisk Foredrag eller i Aphorismer; ikke blot fordi jeg paa mine Forelæsninger maa gaae saa methodisk frem, at jeg til Afvexling føler Trang til at slaae mig løs, naar jeg er min egen Herre, men ogsaa fordi jeg
20 troer, at et saadant Foredrag faaer endeel Læsere, som det første maa savne; fremdeles fordi jeg veed, at det forstaaes af Mange, som ikke forstaae det strængere. Men Aphorismerne skrives paa Slump, ligesom Hatte gjøres paa Kjøb uden Maal. Det er tilfældigt om de passe til et Hoved eller ikke. De ere meer udsatte
25 baade for Forstaaelse og Misforstaaelse end det strængere Foredrag. –

Saaledes har jeg nu gjort den Erfaring, at hvad jeg skriver paa denne Maade finder Gjenklang hos endeel Læsere, og vil derfor oftere skrive i saadan Stilart. Men berigtige (v. forekomme) ved
30 udførligere offentlig Udvikling de Misforstaaelser, som overalt kunne forudsees, kunde jeg aldrig falde paa. Da maatte jeg jo heller opgive den hele Skrivemaade. – Et Par Berigtigelser af Misforstaaelse troer jeg dog, jeg kan komme med uden Frygt for at foranledige den for mig utaalelige Brevdispyt. – Udtrykket
35 „selvstændig Selvtænkning“ har jeg taget sensu prægnanti som

en abstract Tanke, der ikke skal betegne noget for sig Existerende, men kun i Følge Misforstaaelse løsrives fra det modsatte Moment Tradition. Tænkning over udenfra berettede historiske Facta kalder jeg ikke selvstændig Selvtænkning. Jeg har ved denne Cumulation af Ord og Modsætningen til Tradition troet 5 at kunne betegne en Tanke, som for Tiden er saa courant hos Mange. Ellers havde jeg sat „subjectiv Tænkning“, som er en meget gangbar Terminus. – Udenad kan jeg af Hukommelsen berigtige et Citat. Du tillægger mig den Sætning, at man maa have Overbeviisning om Sandheden af Christendommens *Lærdomme* før etc. – Der kan jeg ikke have skrevet Andet end *Hovedlærdomme* eller *Hovedsandheder*. – Forresten maa jeg i Almindelighed erklære, at jeg meget godt veed, at den Trosbekjendelse, der skimter igjennem i hvad jeg har skrevet, ikke er stræng luthersk, men jeg troer mig ikke forpligtet til at fortie 15 Tanker, om hvis Rigtighed jeg er overbeviist, fordi de ikke saagandske stemme med Landets orthodoxe System. Juridisk Ret [har] jeg efter Kyndiges Sigende til at lære *mod den augsburgske Confession*. – Man har her ved Universitetet endogsaa havt (i det Mindste) een catholsk Professor. Mig vil Du vel dog i det 20 Høieste kalde semikatholsk. Tusinde Hilsner til Fader, Lovise etc: fra

Din Broder

Poul Møller.

152. Elisabeth Berg, f. Hensler, til Poul Møller.

25

[før 21. Marts 1837]

Min elskede Søn

Naar jeg strax siger Dig at det er langt fra at jeg ved dette vil opfordre Dig til at skrive, saa tillader Du nok Din gamle Moder der har Dig saa kier at lykønske Dig til Din Fødselsdag; 30

jeg gjør det i Aar saa glad da jeg veed Dig langt lykkeligere end i de sidste 2 Aar. Den Algede bevare Dig Sundhed og en til sidigste Alder glædelig Ægtestand; og at Dine nu saa haabefulde Børn stedse maae svare til Din Forventning. – af vores Line
5 veed jeg Du har mange og vigtige Arbeider hvorfor det aldrig kunde falde mig ind at Du skulde skrive Breve, en Ting hvortil Du jo aldrig har havt Lyst. – at Du lever vel, at I er glade ved hinanden mine Børn, det siger Line mig og det er mig en stor Trøst og Opmuntring da der fra saa mange Sider er Bekymring.
10 at Thomas nu er en Deel bedre er jo godt naar blot Befordring ikke maae udeblive for længe, Marie og Wilhelmine har havt en tung Vinter, den første især da Næringsborg kommer til. – paa Keirup gaaer det meget langsomt da der idelig bryde Huller hvoraf maae drages Beensplinter, Haandledet er nu aldeles stivt
15 og det var jo en Ting de meest befrygtede; efter mine Tanker er det urigtig at Armen ikke strax blev afsadt da havde han for længst været helbredet og ikke lidt en Fierdepart af de Smerter han har udstaaet, og jeg synes der er ikke stor Forskiel paa enten *ingen* Arm at have eller een man *ikke* kan bruge. – Her er vi
20 alle ret vel og da Foraaret nu snart maae nærme sig, synes jeg og stedse med fornyet og gladere Haab at gaae Livet og dets Sorger imøde. – Din Familie her paa Egnen befinder sig og vel, Rasmine har nylig været her og givet mig Hilsener til Dig og Line. Den lille Trine voxer til sin Fordeel og spiller alt saa smukt
25 paa Claveer, den lille Betty er et kiønt Barn. – fra Fader og Sødskende har jeg mange Hilsener som Du og maae bringe Dine søde Børn, hvor længes jeg ikke ofte efter at have dem og Eder alle, det er vel endnu meget uvist om og naar vi skal sees, men *det* er vist at jeg til min sidste Stund med den inderligste Kier-
30 lighed er Dine Børns og

Din trofaste Moder

Betty.

153. *Christian Winther til Poul Møller.*

Mariebo. 23. Marts 1837.

Kjære Poul!

Efterat jeg en heel Maaned igjennem her har glædet mig over den Rolighed, Fred og Sundhed, der herskede saavel hos Fader, 5 som i Knuds og Sines Kreds, har Scenen pludselig forandret sig. Igaar Middags Kl. mellem 12 og 1 døde den lille Waldemar. Knud, der i denne Anledning har flere Breve at skrive, end han vel kan overkomme, har bedet mig underrette Dig og Din Kone om dette Dødsfald. Drengen, der efter mit Øie saae svagelig ud 10 – han havde et stort Hoved, en tyk Mave, matte Øine, og en kalk-hvid Farve –, var forresten oven Senge og ret munter i Mandags; kuns havde han gientagne Gange klaget over Træthed og Hovedpine, men, som det syntes, snart glemt det. Tirsdag Formiddag stod han vel op, men maatte strax bringes til Sengs 15 igjen, og fra det Øieblik af tiltog Sygdommen – *Betændelse i Hjernen* – uagtet alle anvendte Midler – Iglær i Tindingen, kolde Omslag paa Hovedet, Suurdeig under Fødderne, Mixturer etc. – i den Grad, at det, som sagt, var forbi i Gaar. Han levede endnu, da jeg kom, for at høre til hans Befindende. Lægen var der; 20 baade han og Madame Valentin, der ret viser sig kjærlig og deeltagende, havde tilbragt hele Natten hos ham og Forældrene. Disse ere naturligviis inderlig bedrøvede, og især Sine, der, ifølge sin totale Mangel paa Tillid til Lægekunst, er nær ved at bebreide sig selv, at hun har kaldet Lægen til Hjelp. 25

Jeg har truffet Fader overmaade rask og munter; han har endog under mit Ophold her visiteret i to Kirkesogne. Det værste er, at han altid vil have mig til at gaae i Kirke! Alt hvad jeg forresten kunde have at fortælle Dig – Lysteligt og Ulysteligt – vil jeg gemme til den Stund, da jeg tager Mod til mig og stor- 30 mer Dine steile Trapper. Det vil ikke vare længe; thi uagtet jeg her har det saa mageligt og godt, som muligt, saa længes jeg dog ogsaa efter at see Dig og Dine, og Migselv, og jeg er egentlig ikke Jegselv, naar jeg ikke sidder ved mit grønne Bord og

mellem mine grønne Bogskabe. Lev vel! venligst Hilsen til Din Kone og Dine Børn fra

Din hengivne Br.

Christian Winther.

5 Det er næsten latterligt at sige, men sandt er det, at jeg har faaet Roes for mit gode Humeur!

154. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Maribo d: 27^d April 1837

Tak – min kiære Eline – for dit Brev af 18de Martii og for de
10 behagelige Efterretninger, det bragte mig om alle Eders Velbe-
findende og om de kiære Børns Fremgang! Hvorledes vi havde
det her ved Christians Afreise herfra, har han jo mundtlig for-
talt. –

Det, der nærmest bestemmer mig til at skrive i Dag, paa en
15 Tid, da jeg har en Hoben Forretninger, er en Yttring i et Brev
fra Christian, som jeg modtog paa Visitats, hvorfra jeg for et
Par Dage siden er kommen hiem – om en Poul tilstødt Upasse-
lighed, der, efter Christians Udtryk, vel da var overstaaet, men
som havde stærk angrebet ham. Dette har giort mig noget be-
20 kymret for ham, da jeg frygter, at det var en Recidiv af den
samme Upasselighed, hvoraf han leed her i Maribo; og jeg
ønsker gierne, at Du, min kiære Eline! vilde meddele mig et Par
Ord til nærmere Underretning herom.

Det er ved denne Leilighed faldet mig ind, om det ikke skulde
25 være tienligt for vor kiære Poul, at han afveeg fra sin gamle
Skik, slet Intet at nyde hele Formiddagen. Han har denne Skik
tilfælles med flere Studerende eller overhovedet Stillesiddende;
men jeg frygter, at den for ham, ifølge hans Constitution, ikke

er gavnlig; thi man faaer derved let for stærk Appetit til Middag; og det kan dog, synes mig, ikke være godt, at byde Maven Saameget paa eengang. Vor Stiftamtmand spiser heller ingen Froekost, men han har og derfor en umaadelig Appetit til Middagsmaaltid[et]; og jeg har troet at mærke, at det er ham utien- 5
ligt. Mon det ikke og skulde være til Gavn for Pouls Helbred, at han nød en liden Froekost? Han burde dog raadføre sig med sin Læge derom. — —

Med vor gode Konge synes det dog nu, ifølge alle Efterretninger, at være bedre, saa han dog nok beholder Livet denne Gang, 10
som jo og var at ønske.

Fra Værsløv har jeg nylig havt den glædelige Tidende, at vor kiære Thrine er den 14de April lykkelig bleven forløst med en Datter, og befandt sig med Barnet vel. — Sørgeligt er det derimod, at den stakkels Petrine i Sorø bestandig lider saameget 15
af Gigt i Hovedet, hvoraf hun en lang Tid har været plaget. Hun har derfor maattet opgive den Fornøjelse, hvortil hun længe forud havde glædet sig, med sin Mand og Smaa at besøge os i Pintseferienne.

Med mit Helbred er det, i Forhold til min høje Alder, dog Gud 20
skee Lov! taaleligt. Vel har jeg min gamle Hoste at trækkes med, som især er slem Foraar og Efteraar; men dette er et Onde, hvormed jeg er blevet ligesom fortroelig, og som jeg ikke kan haabe at befries fra, inden Døden kommer.

Tiden er mig dog temmelig knap; og det var nærmest det Øn- 25
ske, at faae nærmere Efterretning om Pouls Helbreds Tilstand, som bevægede mig til at skrive. — Tag derfor, min elskte Eline! til Takke med disse Linier, og modtag med den kiære Poul og dine elskelige Børn hiertelig Hilsen fra samtlige Venner her i Kredsen, som Gud skee Lov! befinde sig vel, og især fra 30

Din hengivne Fader

R: Møller.

155. *Poul Møller til Eline Møller.*

Maribo Mandag [Aug.? 1837]

Min elskede Line!

Jeg er i dette Øjeblik kommen til min Svoger Knud, hvor jeg
 5 traf min Fader meget rask og fornøjet: han havde et meget fris-
 skere Udseende end i Fior. Efter Beregningen kom jeg gandske
 rigtig til Taars omtrent Kl. 12 og forefandt der Knuds elegante
 Equipage, hvorpaa jeg rullede i flyvende Hast til Mariboe. Paa
 hele denne Tour har jeg havt et overordentligt Held: jeg havde
 10 Vinden med igien, da den i Dag var slaaet om til Vest. Af Regn
 fik jeg ikke en eneste Draabe. – Her erfarer jeg, at der i Aften
 gaar en Post til Fyen, og vil da strax forsøge, om jeg kan skrive
 et Par Linier til Dig ved Knuds Pult omgiven af den converse-
 rende Familie. Du veed jeg kan ikke godt med at skrive Breve
 15 under slige Omstændigheder. Det gaaer mig ligesom Manden,
 der sagde: stille Kinder, Vater soll seinen Namen schreiben.

Efter den raske Reise i Dag, befinder jeg mig gandske over-
 ordentlig vel og blev derfor af min Familie modtaget med det
 Udraab: „Hvor Du seer rask ud i Dag“. Naturligviis har jeg
 20 modtaget endeel Bebreidelser, fordi jeg ikke havde taget Dig
 med, men har dog klaret for mig saa godt jeg har kunnet og
 lovet, at jeg skal aldrig gjøre det meer.

Forresten har jeg i Dag gjort den Erfaring, at der skal Held
 til at reise saa langt i een Dag: det bliver kuns muligt under
 25 meget gunstige Conjunctioner. Dersom Du derfor mærker, at
 Vinden er svag eller gienstridig, kan Du sikkert gjøre Regning
 paa, at jeg ikke før Natten kan ventes til Svendborg. Imidlertid
 veed Du sikkert, at jeg ikke selv bliver Skyld i det, om jeg kom-
 mer sildig; thi jeg skal skynde paa Reisen, saa godt jeg kan. Du
 30 veed, jeg havde alt i Forveien Hjemvee. Farvel min søde, blide
 Kone. – Jeg skal nu see, hvorledes jeg kan finde mig i, at være
 skilt fra Dig i 4 Dage. – Hils Dine elskværdige Søstre og de tre
 Smaa venligst fra mig. – At jeg har et Dusin Hilsner i Commission
 fra den lollandske Familie, gjætter Du let.

156. *Poul Møller til Niels Bygom Krarup.*

Einsiedelsburg D. 8de Aug. 1837.

Kjæreste Krarup!

Fra den ovennævnte fjerne Egn sender jeg Dig to Linier for at bede Dig undskyldte, at jeg sandsynligviis ikke kan opfylde 5 mine Forpligtelser i Din Skole den første Dag efter Ferierne (den 15de Aug.). Det bliver mig nemlig kun muligt i Fald en vis Familie, som vi kjører til, skulde være bortreist. Kjært vilde det derfor være mig, om de nye Disciple af øverste Classe, paa den første Dag (Tirsdagen), da jeg skulde samles med dem, under 10 Inspection maatte komme til at besvare følgende Opgave i Modersmaalet: „Hvad Forskjel er der paa Nysgjerrighed og Vide- lyst“. Lev vel til vi sees igjen.

Din

Poul Møller. 15

(Skrevet i Tusmørket, i Selskab med en Flagermuus og tre Møl).

157. *Poul Møllers Attest for P. L. Møller.*

D. 4 Septbr 1837

Hr. Stud. Theol. P.L.Møller har fortalt mig, at han for Tiden 20 bestræber sig for at erholde en Lærerplads i Modersmaalet. Det skulde glæde mig, om mit Vidnesbyrd kunde bidrage noget til dette hans Ønskes Opfyldelse. Jeg har nemlig Grund til at troe, at han vil kunne være en saadan Post voxen. Efter mit Bekjendtskab til ham veed jeg, at han i nogle Aar ved Siden af sit theo- 25 logiske Studium med Interesse har lagt sig efter Philosophien.

Ogsaa har jeg af et lidet literairt Arbeide, som han engang har viist mig, kunnet see, at han ikke mangler Færdighed i Moders-maalets Behandling.

Poul Møller,
Prof. Philos.

5

158. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 5te Septbr. 1837

- Det gjør mig særdeles ondt, at den saa lange Udeblivelse af Efterretning fra mine Kiære i Khavn har havt en saa ubehagelig
- 10 Aarsag. Det begyndte rigtig nok at ahne mig, at der maatte være Noget i Vejen; men jeg haabede dog, at Bevægelsen og Adspredelsen paa Reisen maatte styrket Pouls Helbred, og at altsaa kun Travelhed efter Hiemkomsten havde forvoldt den længere Taus-
- hed.
- 15 Men nu ville vi, min elskelige Eline! ikke forsage, men tro og haabe, at Gud vil styre alt til det Bedste, og give den af Lægerne anordnede Cuur et godt Udfald. Gid nu og vor kiære Poul ikke ville anstrænge sig alt for meget med Studering eller forlænge ad Gangen, men give sig gavnlig og passende Bevægelse.
- 20 Kun at nyde Lidt om Aftenen, gaa tidlig i Seng og staa tidlig op, har jeg for min Deel altid befundet mig vel ved, og jeg troer sikkert, at dette ogsaa vilde være ham tienligt. – Jeg beder Dig nu meget, naar Tiden nogenledes tillader Dig det, efterhaanden at lade mig vide, om Virkningen af Badene svarer til vore Øn-
- 25 sker. Du behøver ikke at skrive lange Breve, naar Tiden er Dig knap. Ogsaa ønskede jeg gjerne at vide, hvad Curen omtrent vil koste; da jeg lidt længer hen i Tiden haaber at kunne bidrage lidt til Lettelse af disse Omkostninger, som jeg vel kan formode at ville blive betydelige. – Gud give nu Poul Sielsstyrke til at
- 30 kunne opretholde et godt Humeur, som i slige Sygdomme især er ligesaa vigtigt som det vist nok er vanskeligt.

Med mit Helbred er det, Gud skee Lov, nogenledes; og Mere maa man i saa høj en Alder, som min, ikke vente. Ogsaa vore Slægtninge her og i Radsted befinde sig vel og ved Helbred. Knud og Sine ere paa en Reise til Fyen, og maaskee alt i Ollerup; de gik i Gaar Morges tidlig fra Bandholm af til Søes ad Svend- 5
borg.

Mere tillader Tiden mig ikke denne Gang.

Gud velsigne Dig, min ædle Eline! og lønne Din trofaste, opofrende Kierlighed med Glæde efter den nuværende Bekymring!

Med kiærligste Hilsner 10
stedse Din troe hengivne Fader
R.Møller.

Det glæder mig, at Dine Smaadrenge ere raske og gjøre saa god Fremgang.

159. Poul Møller til Niels Bygom Krarup. 15

Kbhvn. d. 12. Novbr. 1837

Kjære Krarup!

Det har været mig meget imod, at jeg allerede to Gange i dette Efteraar har maattet forstyrre Skolens Orden ved Forsømmelse af Timer, og dog maa jeg befrygte at slige Forsømmelser i 20 disse Uger skulle tiltage, dersom vi ikke betids tage Forholdsregler derimod. Det vilde være mig en altfor ubehagelig Tanke reent at ophøre at give Underviisningstimer i Din Skole, saa længe jeg har det Haab, at min Aflægshed blot er interimistisk. Men en Pause i mit Arbeide kommer jeg rigtig nok til at udbede 25 mig for i Ro at kunne forsøge en og anden Kuur. Hvis mine partes i denne Mellemtid maatte blive udfyldte ved en Vicarius, vilde jeg derefter helst selv overtage dem paany.

Paa Tirsdag 14 Novbr. Kl. 11 skulde jeg igjen læse paa Skolen, men jeg forudseer, at det til den Tid bliver mig umuligt at møde. Fra denne Dag til Maanedens Slutning ønsker jeg at fritages for alt Arbeide paa Skolen, og holder for, at det var hensigtsmæssigt, om baade den danske og den græske Underviisning i den Tid besørgetes af en Anden. – Mit Ønske er det at begynde paany d. 1 December, og jeg troer, at mit Haab om Kræfter dertil er sandsynligt. – Blandt Skolens mange Lærere vil Du vel sagtens kunne finde villige og duelige Substituter. – En Møller, (dimitteret fra Metropolitanskolen,) tilbød mig forleden af sig selv at overtage de danske Timer i nogen Tid. Jeg kjender forresten Intet til hans Capacitet; men det gjør vel Du.

Din

Poul Møller.

15 *160. Poul Møller til Rasmus Møller.

[20. Novbr. 1837]

[Begyndelsen mangler]

Du har ofte hørt den Besked, at jeg plages af Astma; men Astma er ikke selv en Sygdom for sig, men en Følge snart af en, snart af en anden Slags Sygdom. Her er det altsaa Knuden at afgøre, hvoraf denne Trangbrystighed i det givne Tilfælde kommer. Først har jeg nu brugt russiske Bade paa Slump, da man tror, at flere astmatiske Tilfælde derved kan fordrives. Det hjalp ikke: det Onde syntes snarere derved at forværres. Nu skulde der altsaa decideres, hvori Skaden stak. Min Læge Dr. Mansa tog nu en Dr. Trier paa Raad med sig, da denne driver en Kunst, som for Tiden er i Mode og kaldes Stethoskopi, og som bestaar deri, at Kenderen med Instrumenter og de bare Øren paa en Patients blottede Bryst lytter efter, om deri findes nogen Ska-
30 vank. Efter to Dages saadan nærgaaende Husundersøgelse, under

hvilken Dr. Trier undertiden trykkede mig i sine Arme som en brændende Elsker og pressede sit store Jødeøre til mit bare Bryst, gav han den Erklæring, at der ikke i Brystet var nogen Slags Abnormitet. Nu begyndte en ny Kur, som var beregnet paa den Forudsætning, at Skaden var i Underlivet, og at man skulde arbej- 5 de paa at frembringe Hæmorhoider. Denne Periode har været den værste, da jeg i den har faaet en saa umaadelig Mængde stærk Medicin af forskellige Sorter, at jeg derved har befundet mig yderst ilde og uskikket til alt. I den Tid traf Sibbern mig en Gang og syntes, at jeg saa usædvanlig ilde ud. Dette bevægede 10 ham til at skrive Dr. Mansa et Brev til og formane ham til at tage en af Byens Veteraner med paa Raad med sig. Han valgte Saxtorph. Denne har nu for et Par Dage siden udspurgt mig i en halv Times Tid paa sin sædvanlige apatiske Maade, hvorpaa han blot sagde de Ord: „Det kan vi vel nok hjælpe Dem af med“ – 15 og anbefalede sig derpaa.

Som en Følge af mine Lægers Konference har jeg nu i Dag faaet ny Besætning af Medicin i mit Vindue. Dog maa jeg nu tilstaa, det gaar ikke slet saa haardt til med Medicin som før. Jeg faar Piller med Dyvelsdræk i og maa hver Dag drikke en Flaske 20 Seltersvand for det første. Da denne tredie Akt først er begyndt i Dag, kan jeg naturligvis ikke melde noget om dets Fremgang. Dette var et kort Begreb af min Sygehistorie.

[Resten mangler].

161. Poul Møller til Niels Bygom Krarup.

25

[Slutn. af Novbr. 1837]

Kjære Krarup!

Det Haab, jeg havde om, at jeg d. 1 December kunde begynde mine Forretninger i Skolen, er destoværre slaet fejl. Min Læge

anseer det for rigtigst, at jeg lægger alt anstrængende Arbeide tilside til efter Juleferierne. Før den Tid beder jeg Dig ikke at gjøre Regning paa min Atterkomst.

Din

P.Møller.

5

E.S. Jeg havde underrettet Duxen om, at Stilebøgerne laae expederede fra min Haand den første Tirsdag, da jeg begyndte at holde mig hjemme. Men til min Forundring har han i disse 14 Dage ikke ladet dem afhente. *De to sidste Characterer ere ikke*
 10 *indførte i Protocolen.*

162. Rasmus Møller til Eline Møller.

Mariboe d: 21^d Decbr. 1837

Min elskeligste Eline!

Af et Brev fra Sorøe har jeg med hiertelig Deeltagelse erfaret,
 15 at der er Udsigt for Dig til nye Moderglæde. Vel er denne Udsigt bleven fordunklet for Dig, saavel som for os, ved Bekymringen for vor kiære Pouls Helbred. Men vi ville bede Gud om, at han vil give Dig Sielsstyrke til at bære Sorgen, saa denne ikke maa formeget nedtrykke Dig. Allerede den Bevidsthed, at Gud giver
 20 Dig Kraft til, under egen Bekymring, at bidrage saa meget til Opretholdelse af vor kiære Pouls Humeur, maa jo være Dig en kiær Opmuntring. –

Løvrigt ville vi, min kiære Datter! holde fast ved den Troe, at et viist og kiærligt Forsyn vil styre alt – saa mørkt det end ofte
 25 kan see ud for vore Øine – til vort Bedste. Gud styrke os i denne Troe! thi ogsaa dertil, som til alt Godt, behøve vi Guds Bistand. Imidlertid ville vi haabe til Gud, at han vil lægge sin Velsignelse i de Midler, Lægen anvender til den kiære Patients Helbredelse; og jeg har bedet Christian Winther, jevnlig at underrette mig om, hvorledes det gaaer; thi jeg skiønner godt, at Du,
 30

min kiære Datter! ikke under saadanne Omstændigheder, kan altid have Leilighed dertil.

Selv er jeg i denne Tid lidt upasselig af en Forkølelse, der ytrer sig i en Hævelse i Brystet, saa jeg har en skiæv Mund og øm Næse. Men dette er Noget, som sædvanligen snart gaar 5 over. – Gud styrke Dig min elskte Eline, saavelsom den kiære Poul, i Taalmodighed og i godt Haab! Vore Slægtninge og Venner her, som alle tage hiertelig Deel i vor Bekymring, hilse kjærligen; men især hilse I begge med de kiære Smaa – med inderlig Deeltagelse af 10

Eders troe Fader

R.Møller.

163. Poul og Eline Møller til Rasmus Møller.

D. 16 Jan. 1838

[paategnet: besvart d. 28^d Januar 1838] 15

Kjæreste Fader!

Nu er jeg Gud skee Lov paa eengang blevet saaledes befriet fra min Astma, at jeg begynder lidt efter lidt at vænne mig til at bestille Noget efterat jeg for faa Uger siden neppe kunde røre mig saa meget som til at trække mine Strømper paa. Den hele 20 Catastrophe betragter Lægerne næsten som et Mirakel: det er ikke længe siden, at Dr: Mansa ved en Yttring af mig blev foranlediget til at sige mig, at det vilde vare meget længe inden jeg kunde komme mig: jeg maatte ikke regne en Maaned meer eller mindre for Noget. – Hvad der især har forundret Lægerne 25 er, at denne pludselige Forandring, som blev indledet ved en forresten ubetydelig heed Feber som jeg havde i en 8 Dags Tid, er indtruffet i den koldeste Vintertid, som de med Ængstelse havde omtalt som en for mig meget slem Periode. Nu feiler jeg Intet uden en meget ringe Rest af Hævelse i Benene, en tem- 30 melig Nervesvaghed, som især forlænges derved, at jeg, som i

mange Uger har holdt mig inde, endnu ikke tør komme ud af min Dør. Det er mig med Alt Dette særdeles kjært, at jeg nu kan begynde saa smaat at vænne mig til Arbeide, ja endogsaa gjøre det med Saxtorfs Samtykke; thi han har ellers altid formanet mig til, at jeg ikke maatte foretage mig Andet end læse „Kjøbenhavnsposten“ og lignende Ting. (Sibbern meente, det var et daarligt Raad, da jeg vel neppe kunde læse Kjøbenhavnsposten uden jævnlig Ærgrelse).

Jeg har i disse Dage, siden jeg har kunnet bevæge mig og tænke frit, sysselsat mig meget med Planen til min Oeconomies Restitution og har i den Henseende fattet gode Forhaabninger for Fremtiden. – Eet Punct, som var det værste, har jeg faaet arrangeret i denne Tid, saa at det ikke bliver mig saa stort til Byrde, som jeg havde befrygtet: jeg mener hermed Enkecassen. Jeg maa nemlig lade Pensionscassen afdrage saa stor en Sum af min Gage hvert Aar og det endnu i mange Aar, at det vilde være mig umuligt at leve, hvis jeg maatte lade en lignende Sum afgaae i Anledning af det Indskud jeg skal gjøre for Line. Men her har jeg for et Aarstid siden sluttet en særegen Accord med Directionen for Enkecassen for at faae den til gandske at holde sine Fingre fra min Gage i Anledning af det sidste Indskud. Jeg havde nemlig forpligtet mig til at betale Tusinde Rigsdaler til sidste Termin (December): dem har jeg nu betalt og slipper derefter med mit gamle Afdrag i mange Aar. – Du forundrer Dig maaskee over, at jeg som en Prakker kunde gjøre slige Transactioner, men Opløsningen derpaa er, at Line havde denne Sum staaende hos en af mine Svogre, Jensen paa Biørnemosen og han havde erklæret, at han *haabede* at kunne udbetale mig den til ovennævnte Termin, hvilket han nu virkelig gjorde til vor store Henrykkelse, da vi begyndte – alt som Betalingstiden nærmede sig – at blive temmelig hede om Ørene, men Pengene kom Gud skee Lov. Vare de ikke komne havde den omtalte Direction vist for en Tid anseet mig for en stor Vindbeutel og narret den havde jeg og paadraget den Ansvar, hvis jeg i denne Sygdom var død, hvilket Lægerne en Tid ikke vare utilbøielige til at troe.

Noget værre staaer det til en anden Side. Jeg nødsages nemlig til aldeles at frasige mig alle mine Timer paa Christianshavn, da jeg efterat jeg i saa lang Tid har forsømt dem aldeles ikke kan sige, naar jeg vil begynde at læse paany; thi Lægerne have paa det bestemtteste erklæret, at jeg intet Arbeide maa paatage mig 5 den hele Vinter. Det vilde være os umuligt at undvære de 200 Rdr. om Aaret, som jeg derved mister, men jeg har allerede lagt Planer til at fortjene dem paa andre Maader, hvilke naar jeg blot maa komme til Kræfter igien ere temmelig sikkre – ja saa sikkre, som menneskelige Ting kan være. De gaae naturligviis ud paa 10 ad forskjellige Veie at tjene dem med Pennen. Jeg faaer da ved denne Forandring meer Tid for mig selv og bliver fri for at splitte mine Kræfter ad i forskjellige Fag. Den sidste Concentration venter jeg mig bedst Virkninger af. – Jeg har endnu ikke sagt det til Krarup for ikke at paadrage ham, som nu er Capita- 15 list og stor Pengemand, større Angest paa sin Pungs Vegne end han under min Sygdom maa have giennemgaaet. – Jeg laante nemlig i Efteraaret 100 Rdlr af ham, som skulde afdrages ved Timeundervisning og de vare kun nedsatte til omtrent 80, da jeg i Efteraaret blev syg. Disse Penge, som han laante mig med et 20 tungt Hjerter, men uden godt at kunne undslaae sig, da han nylig havde begaaet den Ubesindighed selv at betroe mig at han idelig satte Penge paa Rente, disse Penge, siger jeg, have vist allerede kostet ham søvnløse Nætter. Da jeg nu for det Første ingen Udvei seer til at betale ham, taler jeg ikke derom, saa længe han 25 tier. Det er forresten den eneste udelicate Creditor jeg har. Af private har jeg overhovedet kun meget faa og hidtil Ingen som kræver mig. – Siden jeg fortalte Dig om mit Pengeforhold til Dr. Mansa, vil jeg dog dennegang tilføie, at han virkelig til Nytaar fik sine 50 Rdlr. – Hvad der især bevægede mig dertil (thi 30 Line stod altid paa hans Partie i vore utallige Beraadslagninger derom) var den Omstændighed, at jeg hørte at Lægerne i denne Tid af utrolig og usædvanlig Mange intet Nytaar har faaet. (Mansa er en riig Mand, fortjener Penge som Sand, har ingen Børn og er bleven Student med mig. Han er langt fra gierrig og 35

yderst godmodig, men blev dog mærkelig glad, da han fik Pen-
gene).

Jeg er i denne Sygdom bleven saa smækker og saa mager, at
jeg selv studser derover, naar jeg kommer til at berøre mig selv
5 paa et Sted, jeg ikke længe har været i Berøring med. Saaledes
følte jeg mig i Gaar paa Ryggen og forbausedes meget over
Knoklernes Skarphed. Men jeg veed af Erfaring, at jeg meget
snart kan komme til Huld, hvorfor jeg ogsaa finder det meget
overflødigt, at jeg – som har god Appetit – endda faaer Draaber
10 for at faae meer Appetit. Værre er det derimod, at det vist vil
vare længe, inden jeg kan komme til at gaae ud omkring. Det
begynder ogsaa allerede at ængste mig, at jeg, naar jeg bliver saa
rask, at jeg ret kan arbeide ikke i lang Tid kan afvise besværlige
og paatrængende Besøg med den Beskeed, at jeg ikke er hjemme,
15 naar alle mine Bekjendte veed, at jeg altid er hjemme. Der er
overhoved noget fristende i at besøge En, som man ikke kan gaae
forgjæves til. Jeg veed for det Første intet andet Raad end at
kjede besværlige Giæster, snart med Taushed, snart med Snak
efter Omstændighederne. – Christian Wint[h]er, som kommer her
20 i denne Tid hver Dag, er frisk og rask, men som sædvanligt uden
Leveplan. I denne Tid kommer han næsten ikke til nogen af sine
Bekjendte, naar man undtager vort Huus og 2 à 3 Steder til. –
Line vilde have skrevet til Fader med denne Post, men jeg skriver
saa langsomt, at der ikke kan blive Tid dertil, og hun kan ikke
25 vel skrive paa samme Tid, da hun let kunde skrive netop det
Samme som jeg. – Nu maa jeg ogsaa slutte da mine Kræfter ikke
længer slaae til, uagtet jeg jævnlig har maattet hvile, medens jeg
skrev dette Brev; men jeg skal ikke bie længe med at skrive
igjen. Hilsner til Familie og Venner fra Line og mig.

30

Din hengivne Søn

P.Møller.

Der er rigtignok saavidt ingen Tid for mig til at skrive kiære-
ste Fader! men jeg maa dog sige Dig hvor ubeskrivelig glad jeg

er over at vores elskede Poul har kundet skrive saa langt til Dig. Du kan tro jeg glæder mig ogsaa over det behagelige Indtryk hans Brev vil giøre paa Dig. Ja Gud har gjort det godt, langt bedre end jeg vovede at haabe, men jeg skjønner ogsaa derpaa, og vil altid være taknemmelig derfor. – Tusind Tak for Dit kiære 5 Brev. Du har da af Christ. Winthers hurtige Svar seet at Din Commission ikke blev forsømt. – Venlig Hilsen til Alle hos Dig fra

Din hiertelig hengivne Datter

Eline.

Børnene ere raske og hilse venligst.

10

164. *Poul Møller til Chr. Pingel.*

[Januar 1838]

Kjære Pingel!

Ved at tænke over vor Conversation i Aftes, da Du var saa god at see til mig, erindrer jeg, at jeg i den overspændte Tilstand, 15 som jeg befandt mig i efter min Nattevagt, megen Talen hele Natten igjennem og den hemmelige Tvivl, jeg selv havde næret den hele Tid, at der maaskee dog virkelig vare Tyve skjulte i Huset, at jeg snakkede Dig Et og Andet for, som maatte være Dig ubegribeligt; især hvis Du gjorde Dig den Uleilighed rigtig 20 at sammenbringe mine forskjellige Yttringer. Jeg vil da give Dig den egentlige Nøgle dertil: det er nemlig den Omstændighed, at jeg i den halve Søvn, hvori jeg gik havde tabt det rette Maal for Tiden: det forekom mig, at der var forløbet en forskrækkelig lang Tid, siden jeg havde seet Dig sidst og jeg havde ingen klar 25 Forestilling om, at det var saa kort siden, Du havde paataget Dig saa meget Renderi for at tjene mig. Følgen deraf var, at det blev mig ret magtpaaliggende, at overtude Dig om, at jeg nu var Reconvalescent og jeg plagede Dig derfor med de mange Brudstykker af min Sygehistorie, som Du meget godt kjendte. Dette 30 fortæller jeg Dig, fordi jeg troer at have bemærket, at Du ikke

ret begreb mit halve Søvnjænger – med mindre Du bedre kan forstille Dig end hvad jeg havde troet. Hilsen fra Line og mig selv til Din hele Familie.

Din

P.Møller.

5

E.S. Line finder sig uagtet den ustandne Skræk meget frisk og vel og er i dette Øieblik paa en Spadseretour.

165. *Poul og Eline Møller til Rasmus Møller.*

Kbhvn. D. 28 Jan 1838

10 Kjære Fader!

Jeg veed, det er Dig tilskrevet, at jeg igjen har befundet mig mindre vel. Flere sammenstødende Omstændigheder (f:Ex: en Dørs tilfældige Opspringen om Natten, som bragte mig til først at staae op og lede om Tyve i flere kolde Værelser og siden i 15 stærk Sindsbevægelse at ligge vaagen hele Natten og lytte efter om Nogen rørte sig i fjernere Værelser) havde bragt mig i en overspændt Tilstand, som tog til under lang Søvnløshed. Men nu har jeg i flere Nætter sovet godt og er igjen kommet til en Sindsro, som jeg godtgjør for mig selv og Andre ved at skrive korte 20 Breve; thi for nogle Dage siden kunde jeg ei fatte mig kort. Saaledes finder jeg mig, Gud skee Lov, igjen bedre og seer Fremtiden imøde med bedre Haab.

Den vedvarende Kulde maa vist have været Dig noget svær at udholde, uagtet jeg vel veed, at Du pleier at befinde Dig bedst 25 midt om Vinteren og midt om Sommeren. Men denne Frost varer Dig maaskee dog for længe.

Du har vist været bekymret for Line, som med den Tilstand, hvori hun er, har maattet udholde saa mange søvnløse Nætter, Sindsbevægelser og Anstrængelser. Derfor vil jeg til Din Bero- 30 ligelse fortælle, at hun finder sig ved et Mod og Helbred, der under saadanne Omstændigheder er meget usædvanligt.

Jeg skriver i denne Formiddag endnu saadan en liden Billet. Derfor vil jeg her afbryde, da jeg er bleven meget, ja maaskee overdreven bange for enhver Anstrængelse.

Din hengivne Søn

P.Møller. 5

Hilsner fra Line og mig til Knuds, Hanses og hele Familien.

d. 3ote

Som Du veed, kiæreste Fader, er Ovenstaaende fra Poul, skreven allerede for et Par Dage siden, men da det først i Dag kan sendes bort, bliver det os derved muelig strax at takke Dig for 10 Dit kiærlige Brev, som for et Øieblik siden ankom, til stor Glæde især for vores herlige Poul, der længe havde længtes derefter og næsten begyndte at frygte for at Upasselighed forhindrede Dig i at skrive; thi Du maa vide at i det sidste Anstød af hans Sygdom har især allehaande mørke Tanker let kundet faae Indpas 15 hos ham, hvilket han jo ellers aldrig har været tilbøielig til; han er nu, Gud være lovet, atter i øien[synlig] Bedring, maatte det nu kun vedvare, men jeg kan ikke nægte, at skiøndt jeg jo altid reiser Hovedet lidt, naar det gaar en Smule fremad, saa er jeg dog ikke uden Angst for Tilbagefald, som jeg jo nu saa ofte har 20 seet at han meget let er udsat for. Den forløbne Uge var tung, min elskede Fader, men med Guds Hielp er det Onde som han dengang ved mange tilstødende Omstændigheder paadrog sig, nu hævet. Jeg kalder det en nerveus andendags Forkiølelises-Feber, som Poul meget let kunde faae da han naturligviis er bleven 25 særdeles nervesvag og ømfindtlig for Kulden, men nu faaer han styrkende Medicin og maa spise ordentlig nærende Føde, som jeg nok skal sørge for han ikke skal faae formeget af ad Gangen, og saa vil Gud jo nok gjøre det rigtig godt igien.

Din kiærligt hengivne Datter

30

Eline.

*166. Poul Møller til Petrine Bredsdorff.

D. 3 Februar 1838

Kjære Petrine!

Du har saa ofte med kjærlig Deeltagelse forespurgt dig om mit
 5 Befindende, at jeg troer det vil være Dig kjært, at faae Beskeed
 derom af mig selv. Efter et Par Tilbagefald – to kortvarige Febre
 – er jeg for Øieblikket i god Fremgang og behøver blot at komme
 til Huld og Kræfter. Jeg længes derfor meget efter mildere Veir,
 da jeg naturligviis saalænge Frostveiret staaer paa, ikke kan faae
 10 Lov til at forlade mine Værelser. – Med sidste Post fik jeg Brev
 fra Fader, som befinder sig meget vel, efter at han har overstaet
 en let Forkjølelse. Han fortalte mig, at Isaak Sidenius ivrig søger
 Kaldet efter en Sinding eller Sanding, der skal have dræbt sig
 selv. Men om alle slige Ting veed I vel bedre Beskeed end jeg. –
 15 Naar skulle vi nu sees igjen? Komme til os ville I jo ikke. Om I
 ogsaa reise til Lolland i Sommerferien, troer jeg neppe jeg tør
 sætte Jer Stevne der, da den lollandske Luft bekommer mig altid
 ilde. Imidlertid kan du dog nok lade mig vide, om og naar Du
 og Bredsdorf reise dertil. Hvorledes befinder du Dig selv, min
 20 kjære Søster? Sidst jeg hørte Noget om dig, heed det, at du var
 i Bedring, men at det gik langsomt dermed. – Line og jeg længes
 meget efter at høre en paalidelig Efterretning om dit Helbred.
 Hvis Du er saa rask, at du uden Anstrængelse selv kan skrive,
 da fortæl mig ogsaa lidt om Præstefolkene i Værslev; thi fra
 25 dem hører jeg aldrig, uden paa anden eller tredie Haand. Hils
 alle gode Venner i Sorø og især Jacob Bredsdorf fra Line og
 mig.

Din troe Broder

Poul Møller.

167. *Rasmus Møller til Poul og Eline Møller.*Maribo d: 18^d Febr 1838

Kiære Poul og Eline!

Tak for de mig ved Eders sidste Brev meddeelte glædelige Efterretninger! Senere har jeg faaet disse bekræftede af to Øjen- 5 vidner, nemlig først Procurator Hviid fra Nakskov og nu nylig, Catecheten Bergenhammer her i Byen; og jeg vil glæde mig ved det Haab, at det med Guds Hielp vil gaae fremad til det Bedre.

Jeg kan begribe, min kiære Poul! at det maa falde Dig vanskeligt at undlade at studere, naar Du troer Dig oplagt dertil; men 10 lad Dig endelig for det første nøjes med let aandelig Føde, som ikke kræver megen Anspændelse. – Producter af den speculative Philosophie maae, synes mig, for en Reconvalescent være for drøje. Jeg vil ikke tale om mig selv; thi jeg er nærved at faae Ondt i Hovedet, naar jeg fordyber mig i Læsning af det Slags; 15 men deels er jeg vel af Naturen ikke oplagt dertil, deels ikke fortrolig med de nu vel meest gieldende Philosophers, Hegelianeres Terminologie. Men ogsaa den, der er begge Dele, maa dog slig Tænkning koste Hovedbrud.

Jeg har en Tidlang laboreret af Forkølelse, hvorved min Hoste, 20 som jeg ingensinde er fri for, er bleven noget værre end sædvanlig; men den er dog nu lidt taaleligere. – Skiøndt jeg rigtig nok forhen plejede at være raskere midt om Vinteren, end Foraar og Efteraar, har dog denne haarde og langvarige Frost, hvortil vi i flere Aar ikke have været vante, temmelig knuget mig; og dette 25 er jo i sig selv intet Under, da jeg med en ingenlunde stærk Constitution nu er langt inde i det 75^d Aar. Min Broder derimod, som er 82 1/2 Aar gammel, kan taale alting, han giør sig, trods Kulden, næsten hver Dag en Spadseretour; hvilket derimod jeg en Tidlang har maattet undlade, og først i Dag giørt en liden 30 Begyndelse dermed. –

Det sidst omskrevne lidet Bidrag til Betaling af Krarups For-
dring haaber jeg at kunne anwise hos Seidelin, saasart jeg faaer
den begierede Underretning af ham om, hvad jeg endnu faaer

tilgode hos ham; men min gode Forlægger er noget nølvoren med at besvare mine Breve.

Jeg husker ikke ret, om jeg sidst fortalte, at Isaac Sidenius søger det af den berygtede Pastor Sinding – ifølge Rygtet, ved en selvvoldt Død efterladte gode Præstekald i Nærheden af Værsløv. Biskop Mynster lovede mig – endog førend jeg bad ham derom – thi vore Breve mødte hinanden – at han paa det bedste vilde anbefale Sidenius's Ansøgning, (da han vidste, at Sidenius var en dygtig Mand, som dette Kald nu behøvede) men, tilføjede han, De veed selv af Erfaring, hvorlidt vore Anbefalinger ofte udrette i Cancelliet. Sagtens vil der høre Lykke til, om Sidenius skal naae dette Kald, hvortil han vist har mange Medbeilere. –

Hans fra Radsted sagde mig ved sidste Besøg, at han havde faaet et lille Brev fra Dig.

Gud velsigne nu Eder begge, mine Kiære med de tre flinke Smaadrenge! I hilser kierligst fra Sødskende og Venner her, og især fra

Eders hengivne Fader

R.Møller.

*168. Poul Møller til Carsten Hauch.

[Før 18. Februar 1838]

[*Begyndelsen mangler*]. Saaledes sagde jeg nylig nogle Ord til Dig i Anledning af Heibergs Fata Morgana, som jeg i en Hast havde gennemløbet og disse Ord vil jeg nu nedskrive her.

At der findes smukke, net udarbejdede Sager i dette Digt, kan ikke nægtes, og det er vistnok en Sjeldenhed, at et bestilt og paa meget kort Frist bestilt, Skuespil er lykkedes bedre. Men jeg troer vist, at Forfatteren selv og hans Venner have urigtige Forestillinger derom. De betragte det nemlig som et aldeles nyt Genre i Kunsten, som de give Navn af et filosofisk Skuespil. (Du erindrer vel nok fra Perseus, at Heiberg holder for, at F.Ex. Hertzes Efterligning af Baggenses Riimbreve er en original og

ny Digteart). Hermed kan jeg aldeles ikke forbinde nogen fornuftig Mening. Det er et philosophisk Skuespil – saa hedder det – thi deri udtales den „Idee“, at der gives Illusioner, som have Betydning og fuldkommen tomme Illusioner. Men efter min Overbeviisning indeholder paa denne Maade taget ethvert eller 5 næsten ethvert ægte Digtværk en „philosophisk Idee“. Din Guldmager maatte vel da i enhver Henseende mere fortjene Navn af et philosophisk Digt end det omtalte Stykke: at sige, naar man vil tage Ordet noget uegentlig og metaphorisk; thi ellers er det vel blot Formen, der frembringer Forskjel mellem 10 Philosophie og Poesie. Det skulde man især troe, maatte erkjendes af en saadan philosophisk Formalist som Heiberg. Imidlertid har H. ved sine mundtlige Yttringer herover faaet sin Mening om sit Arbeide sat i Circulation, og enhver Skoledreng, der holder Skridt med Byens æsthetiske Tradition, siger, at Fata Mor- 15 gana er en philosophisk Comoedie, endogsaa Overskou har udbredet sig i Dagen over den samme Sætning.

Hvad jeg her ytrer Dig, kunde jeg aldrig falde paa at sige til Heiberg selv; thi vi have i lang Tid ikke kunnet forstaae hinanden meer. Det kommer mig altid for, at han snart har eet, 20 snart et andet Yndlingsord, hvormed han forbinder en halv mystisk, gandske subjectiv Betydning, f. Ex. til en Tid „speculativ“ Poesie. „Alle Goethes Digte ere aldeles speculative“. Men naar man gaaer ham nærmere paa Klingen og begjærer nøiagtig Beskeed, om hvad han egenlig mener, trækker han sig tilbage i 25 Sneglehuset af sin Subjectivitet. Til en virkelig levende Conversation, hvori man uden Forbeholdenhed meddelel og modtager Meddelelse, forekommer han mig at mangle enten Evne el. god Villie. Naar jeg tænker paa, hvorledes man kan føre Samtale med Dig, Hjort, Lütken etc., savner jeg uendelig Meget i Heibergs Selskab. – Med alt Dette gjøre De, som kalde Heiberg en 30 philosophisk Charlatan ham stor Uret: man skulde snarere kalde ham en philosophisk Sværmer; thi han er med Enthousiasme overbeviist om Realiteten af sine Bestræbelser.

[Resten mangler].

169. *Carsten Hauch til Poul Møller.*

Sorøe 18 Febr 1838

Det har inderlig glædet mig at modtage dit Brev og deraf at see først, at det gaaer fremad med din Sundhed, dernæst (hvad
 5 jeg rigtignok aldrig har betvivlet), at der er den samme kraftige, trofaste og rolige status, som der i din Ungdom var.

Hvad nu Heibergs Fata Morgana angaaer, da maa jeg aflægge den Tilstaaelse, at jeg endnu ikke har læst den, men kun hørt tale og fortælle derom; hvis jeg imidlertid turde fælde nogen
 10 Dom efter hvad jeg har hørt derom, da vilde jeg saa omtrent underskrive din Mening.

Hvad Heiberg selv angaaer, da vilde jeg, hvis du, der kiender ham nøiere, ikke forsikkrede mig om det Modsatte, troe, at han var saalangt fra at være Sværmer, at han snarere maatte ansees
 15 for en poetisk philosophisk Diplomat, der ikke tog i Betænkning at lade Philosophien træde i Sophistikens Tieneste, hvis han derved kunde naae sit Øiemed. At han besidder sieldne og udmærkede Talenter kan Ingen nægte; men den egentlige høiere guddommelige Funke troede jeg, han manglede, og hans poetiske
 20 Færd forekom mig ikke ganske uliig Strudsens, hvis Vinger tiene meer til Pynt end til Flugt, og der høist kan bruge dem til at gjøre Løbet let hen over Livets Ørk, som den egentlig elsker meer end de frugtbarste Egne.

For Resten er det naturligt, at vi der ene kunne læse ham, maae
 25 bedømme ham haardere end de, der see hans Stykker; thi han er ikke blot Digter, men forstaaer sig ogsaa fortræffelig paa Musik- og Theaterarrangements, og er istand til (ved at kiende og beregne Virkningen af det personlige Talent) at give selv det Ubedydelige et Skin af Betydning. Alt dette smelter for Eder sammen
 30 i eet idealt Indtryk, for os derimod staaer hans Digtertalent nøgent og blot, og vi kunne derfor ikke sætte det saa høit.

Hvad nu den Philosophie angaaer, til hvis Fane Heiberg har svoret, saa mener jeg, at den, eensidigt taget, virker deprime-

rende paa al Begeistring. Søger man den ikke isoleret, da er det en anden Sag, thi, som du bedre veed end jeg, i Philosophien er der jo fra de ældste Tider indtil nu en synlig Udvikling kiendelig, og allerede hos Heraklit, hos Eleaterne, og især hos Aristoteles og Plato mærke vi jo alle de Retninger, der siden have gjort sig giældende og udvikle sig. Nu kom upaatvivlelig Hegels System som en nødvendig Modvægt mod den naturphilosophiske Henflyden i det Ubestemte; thi hos Hegel gjorde Constructionen, den faste Form sig igjen giældende imod det expansive System. Som et enkelt, men stærkt Beviis for denne Tro paa det ene Systems videre Udvikling igiennem det andet staaer en Afhandling af den berømte Schellings Broder i Jahrbücher der Medizin, thi her faaer man allerede en Deel af det Hegelske System i sin hele Consequents, der udtales med stor Dristighed; det Eneste, der af den Enkelte engang vil blive tilbage, siges der blandt Andet, ere de af hans Tanker, der ere betydningsfulde nok til at huskes af det ene Idealmenneske, der skal fortrænge alle Individuer. Denne Paastand forekommer mig vel endnu mere benet og livsfortærende, end det meest Trøstesløse hos Hegel, men er dog saa beslægtet med dennes Lære, at jeg for min Deel ikke vilde have forundret mig, hvis Hegel selv havde skrevet det. Det Eneste, der nu er at ønske, det er, at en mægtig Aand snart vil tage Kiernen af det Hegelske System, for deraf at fremlokke en ædelere, mildere Vegetation, og at han vil bortkaste Skallen jo før jo heller, thi i dens snævre Pandser kunne vi ikke længe aande. Jeg haaber imidlertid, at man om tredive Aar vil tale om Hegel, som man nu taler om Kant, man vil beundre ham som en betydningsfuld Forstening, som dog Kraften alt har [*Hul i Papiret*] hvorfor den er gaaet over i mere fuldendte Former. Kun saaledes bliver Philosophien for mig et virkeligt Salomons Tempel, hvorpaa ikke blot Philosophen men ogsaa Digteren, og overhovedet den hele Menneskeslægt bygger.

Heiberg derimod forekommer mig overhovedet blot at hylde det omtalte System isoleret og ubetinget, uden at ville see den dødelige Deel deraf; ja han gad gierne balsamere Hegel som en

Mumie og stille ham som en egyptisk Afgud frem for Folket, istedenfor at overlade hans dødelige Levninger, som sig hør og bør, til Naturens opløsende Kraft. Overalt er den eensidige Beundring for en enkelt Mands Viisdom stedse et Tegn paa, at man
5 er fangen i et enkelt Moment; saameget kunde desuden den blotte Historie lære os, at denne overdrevne Beundring har fundet Sted hver Gang et nyt System blev det herskende; stedse troe Skolarerne, at deres Mester nu endelig har fundet de Vises Steen, og stedse løbe de med Liimpinden, som Heiberg for Resten med
10 megen Behændighed veed at svinge, det vil jeg gierne tilstaae.

Dette trængte jeg til at sige dig, for at du dog kunde vide min Mening om Sagen; gjør mig endelig den Tieneste at berigtige det hos mig, som du anseer for urigtigt. Lev vel, min inderlig kiære Ven, hvis Lige jeg siden den Tid vi levede fortroligt med hver-
15 andre, ikke har fundet igien. Lütken og Hiort hilse dig venligst.

Din hengivne

J.C.Hauch.

170. Rasmus Møller til Poul og Eline Møller.

Mariboe d: 22de Febr: 1838

20 Mine kiære Børn!

Jeg kan i Dag kun faae Tid til at skrive et Par Linier, da jeg har Endeel at expedere med denne Post.

Med Bedrøvelse har jeg af Christians Skrivelse erfaret Recidiven af din Sygdom, min kiære Poul.

25 Men lader os ikke tabe Modet. Det er jo naturligt, at saa haard og langvarig en Kuld, som har trykket mange Sunde, maa være ufordeelagtig for Syge.

Med Guds Hielp vil det i Dag allerede begyndte, og som er at haabe, efterhaanden tiltagende mildere Veirligt medføre en god
30 og varigere Forandring. Iøvrigt ville vi stræbe at forlade os paa

Ham, der [hidtil] har styret og i Fremtiden vil styre alt til vort [Bedste].

Som et lidet Bidrag til Lettelse af de [store?] Udgifter, som saadanne Omstændigheder medføre, sendes herhos en ny Anviisning paa 50 Rbdr. – Gud styrke Eder begge i Taalmodighed og 5 Hengivenhed i Guds Villie! Fra samtlige deeltagende Venner her bringes kierligst Hilsen og især fra

Eders troe Fader

R.Møller.

Med mit Helbred er det, Gud skee Lov, noget bedre. Christian 10 bedes hilset og takket for hans Brev. Siig ham, at jeg er af Seidelin underrettet om Størrelsen af mit Mskpt i Tryk.

171. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 4de Martii 1838.

Dit Brev, min elskte Eline! rørte mig særdeles meget; og 15 skiøndt jeg i Dag, Postdag, har travelt, maa jeg dog sende Dig et Par Linier. Jeg kan levende forestille mig, min elskte Datter Din ængstelige Stilling; men jeg har selv i mit Liv erfaret ved flere Leiligheder, at Gud aldrig frister os over vor Evne, og at selv det Tungeste, der mødte mig, dog ved Guds vise Styrelse fik 20 et godt Udfald. Lad os, min elskte Datter! holde fast ved denne Troe; og vort Haab vil ej blive skuffet. –

Gud styrke Eder begge i denne Overbeviisning, som er saa nødvendig til at befordre den Sindsroe, som saavel Du med Hensyn til det Dig Forestaaende, saa og vor kiære Poul saa høiligen 25 behøver. –

Det nu begyndte mildere Veirligt, som man tør haabe, vil tiltage, maa dog og efter al Sandsynlighed virke til Fordeel for Patienten. –

Hos os er alt ved det Gamle.

Gud styrke og velsigne Eder begge, og give Eder Sielskraft til
at troe og haabe det Bedste!

Hilsner fra deeltagende Venner og især fra

5

Din troe Fader

R.Møller.

Naar Du ikke selv kan skrive, da formaae Christian Winther
til jevnligen at mælde mig hvorledes det gaaer.

Siig ham, jeg ikke har modtaget de bevidste trykte Ark, som
10 han skrev at være mig sendte.

Kun de 4 første har jeg faaet.

I dette Øjeblik fik jeg Besøg af min Svigerinde, Frue Møller,
som fortæller, at en Kammerraad Lund paa Fredsholm har mang-
foldige Gange havt Recidive af Asthma, og har dog i lange
15 Mellemrum befundet sig ret vel. Dette kunde jeg ikke undlade at
underrette Dig om, som Noget, der jo og giver os Haab. – Frue
Møller og Datter hilse kiærligst.

EFTER POUL MØLLERS DØD

172. *Christen Thaarup til F. C. Olsen.*Helsingør d. 18de Marts 1838

Kjære Olsen!

Tak, ret hjertelig Tak for Dit Vennebrev af 14^{ds} som jeg først
 5 Fredag Aften modtog. Det afbrød ret velgjørende den dybt ned-
 trykte Sindsstemning, hvori jeg, siden Sørgebudskabet overra-
 skede mig, havde befundet mig og gav mine Tanker en anden og
 sundere Retning. Jeg gjennemløb mit Ungdomsliv og især mit
 Samliv med den Forevige, kun afbrudt engang imellem af min
 10 Kones ængstelige Omhu, idet hun tilskrev Sorgens Overmaal
 min Fordybelse – og i Sandhed jeg følte i de første Øjeblikke en
 Glæde i Sorgen ved Haabet om at kunne opfylde Din Forvent-
 ning og saaledes dog bidrage lidt til det Monument, som nu maa
 indtage Pladsen for hans halvtopbyggede Huus. Men da det nu
 15 lykkedes mig at bringe nogen Orden i mine Erindrings forvir-
 rede Chaos, og jeg da fandt, hvad jeg og siden finder, saa ofte
 jeg vender Tanken hen paa samme Gjenstand, hvor liden eller
 maaskee slet ingen Oplysning jeg kan meddele om vor afdøde
 Vens anonyme Frembringelser, følte jeg en levende Smerte. I det
 20 jeg nu forbeholder mig med bedre Tid og under heldigere Stem-
 ning at vende tilbage til denne Gjenstand, har jeg ikke villet op-
 sætte, strax at betage Dig en Forventning, som dog vilde blive
 skuffet. Ja jeg mindes ikke at Poul Møller har betroet mig, eller
 directe vedgaet, at være Forfatter til en eneste anonym Linie;
 25 jeg maa derfor antage at han, ved at henvise til mig, har troet
 at jeg ifølge den Kundskab i Literærhistorien jeg besad, eller han
 tiltroede mig, maatte vide bedre Besked derom end nogen anden
 nulevende. Inden jeg nu gaaer videre, vil jeg bede Dig og min
 Christian Winther tillade, at jeg uden Orden nedkaster paa Papi-
 30 ret, alt som det falder mig ind, hvad jeg i dette og følgende
 Breve maatte skrive om vor Afdøde. Du har selv bemærket, at et
 og andet Datum, som i og for sig ikke synes vigtigt, kan blive
 det i Forbindelse med andre, og naar Tid og Omstændigheder
 hindre mig i at levere et samlet og ordnet Stof, saa vil maaskee

en hurtig opstaaet og flygtig nedskrevet Erindring ved denne Frihed blive fastholdt paa Papiret og bevaret, hvorimod den ellers let under en maaskee forgæves Oppebien af bedre Lejlighed kunde gaa tabt. For altsaa at vende tilbage til Poul Møllers anonyme Arbejder saa mindes jeg for Øjeblikket ikke andet end 5 Recensioner i Literatur Tidenden af *Aagaards*, *Mag. Schmidts* (om den „stille Præstekone“) og *Chr. Deichmanns* Digte. Schmidt modtog sin Revselse med præstelig Resignation; Aagaard blev saa vred at han prostituerede sig nok engang, og Deichmann vilde, som han selv sagde mig, udfordre Recensenten, naar han 10 fik juridisk Vished om, hvem det var. Jeg har ofte talt med P.M. om disse Recensioner, som jeg vidste at han var Forf. til, men han vedgik det, som sagt, kun indirecte. Afhandlingen om populære Ideers Udvikling, som han havde forelæst i Studenterforeningen, er dog vel ikke anonym? Den blev, om jeg ikke husker 15 fejl, trykt i Secret. Boyes Aftenblad; thi jeg troer det var den og ingen anden, der voldte en kort Uenighed mellem Boye og P.M. Vor Ven, der selv havde Correcturen, havde haft stor Møje med at rette Sætterens erke-boyiske Orthografi, men saae, da han fik de rentykte Aftryk af Bladet, at alle hans Rettelser vare gjorte 20 om igjen. Om han i sin Forbavselse og Harme skrev Boye til, eller blot mundtligt foreholdt ham hans „Næsvished“, husker jeg ikke; men jeg erindrer ret vel at hans Paastand gik ud paa at Bladet skulde supprimeres. Boye undskyldte sig med, at det var 25 skeet for at bevare Bladet en consequent Orthographi, som var rimeligt nok, og jeg formoder at Poul M. let fandt sig i Billighed. Dog var han endnu noget vred paa Boye, da han senere fortalte mig det. Denne lille Historie, som jeg beklager at jeg ikke heller har kunnet fortælle afd. Rask end Dig, thi han havde bedre gouteret den – minder mig om at formane Dig og Winther 30 til at lade Poul beholde hans egen Orthografi.

Jeg erindrer ikke at have modtaget et eneste Brev fra P.M. uagtet han tit nok forsikrede mig, at han vilde skrive flittig til mig. Ja da han gik til Christiania (og jeg redigerede Dagen) forberedede han mig paa at modtage ret hyppige Meddelelser fra 35

hans Haand, selv i det politiske. At jeg imidlertid ikke, i Forventning om dette Løftes Opfyldelse, undlod at samle mit Stof andensteds fra, behøver jeg ikke at tilføje. *Thortsen* fik et Brev fra ham fra Christiania, og det et, som mig da syntes, meget
5 interessant Brev. Andre af hans Correspondenter ville idag ikke falde mig ind.

Dette maa være nok for idag, kjære Olsen! thi en stærkt tiltagende Hovedpine gjør mig uskikket til at skrive mere om en Gjenstand, hvor man skal „bruge Hovedet“ i det mindste for
10 saavidt Erindringen kaldes til Virksomhed. Endnu vil jeg tilføje, at jeg glæder mig inderligt over at Du just nu er i Kbhvn, over at Du er kaldet „in societatem præclari illius operis“ og at Chr. Winther, som jeg elsker ret af Hjertet, i Din Energi vil finde en Støtte og en Opvækkelse. Ham hænger mit Hjerte sig nu saa
15 meget fastere ved, som han er den sidste og eneste, der er tilbage af dem, jeg levede min Sjæls Ungdomsliv med.

Naar jeg erfarer, at Meddelelser af den Art, som ovenstaaende, ere Dig kjærkomne, saa kan Du herefter vente mange Breve fra mig; thi jeg vil vende tilbage til Emnet, saa ofte Tiden tillader
20 mig det. [. .]

Din erkjendtligst hengivne

Chr. Thaarup.

[. .]

173. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

25

Mariboe d: 22 Martii 1838

Min kiære Datter!

Af Christians Taushed om Din Sindstilstand vil jeg helst slutte, hvad jeg saa inderlig ønsker og beder Gud om for Dig – at Du, som Christinde bærer Din tunge Lod. Den Alvise og Al-
30 gode har sat os, min elskelige Eline! paa denne haarde Prøve; han vil og give os Sielskraft til at udholde den – han vil styrke Dig til at gaee det Dig forestaaende imøde med tillidsfuldt Haab,

og give det et godt Udfald! – Du skal ikke skrive selv, min Dyrebare! dette vilde angribe Dig for stærkt. Lad Christian mælde mig hvad Du maatte ønske mig sagt. – Jeg haaber, at han allerede har underrettet Dig om Indholdet af mine Breve til ham. – Du maa gjøre fuldkommen Regning paa min Bistand i alt hvad 5 jeg formaaer. Paa den modsatte Side skriver jeg en Anvisning paa 40 Rbdlr, som jeg endnu har tilgode hos Seidelin. Men dette kun foreløbigen. Mere skal følge saasnart jeg kan. Mit Ønske er hvad jeg veed ogsaa at være Dit, at de velsignede Drengene maatte kunne blive hos Dig, hvor jeg veed dem i gode Hænder. – Jeg 10 skriver med denne samme Post til Kongen, angaaende Din Ansøgning om Plads i det Harboeske Kloster. – Gud velsigne og styrke Dig!

Stedse Din troe Fader

R.Møller. 15

174. *Carsten Hauch til Christian Winther.*

Sorøe. 29 Marts 1838.

Jeg takker Dem ret af Hiertet for Deres venlige Brev, og for Deres hædrende Tiltro; jeg kan med Sandhed sige, at der er saare faa af mine Venner, som jeg har skattet saa høit, som Deres af- 20 døde Broder, og jeg veed Ingen, hvis Død er gaaet mig mere til Hierte.

Hvis De vil sende mig nogle af P.Møllers Papirer, da skal jeg med Fornøielse sige Dem min Mening med Hensyn paa Udgivelsen deraf. Med Hensyn paa Breve derimod, da var det, som De 25 vel veed, ikke Møllers Vane at skrive mange deraf, han reiste hellere flere Mile, for at tale med en Ven, end han skrev ham til. Fra Ingemann og Hiort haaber jeg dog at faae nogle af hans Skrivelser, til mig har han kun skrevet to paa sin Reise til China, hvilke desværre i min egen lange Fraværelse ere forkomne; et 30 Brev, som han sendte mig kort før sin Død, er vel meget inter-

essant for mig, men kan med Hensyn paa mange Ytringer deri ikke udgives i Trykken; jeg skal, hvis De ønsker det, sende Dem Brevet, og De vil da sikkert være enig med mig i denne Henseende.

5 Hvad mit Samliv med P.Møller overhovedet angaaer, da viste han sig vel deri stedse elskværdig og interessant, men dog behagede han sig selv i en saa stor Negligé, at han neppe saaledes kan fremstilles for Publicum. Adskillige Anecdoter veed jeg vel ogsaa om ham, der vilde interessere Enhver, men de berøre næ-
10 sten stedse saa interne og private Forhold, at vi ikke have Ret til at offentliggjøre dem.

En egen Traad synes mig at der gaaer igiennem hans Liv, som hans Biograph vel ei burde undlade at agte paa. Hans tidligere Ungdom var fuld af Haab og Tro og den friskeste Tillid; Livet
15 forekom ham da saa deiligt, som det forekom de Homeriske Helte og dog troede han tillige paa noget endnu Skiønnere, der forestod. Siden førte hans videnskabelige Udvikling det med sig, at han bøiede sig mod Hegels Lære, uagtet det selv i dette Snør-
20 i sine Bevægelser. I den senere Tid bøiede imidlertid Cirkelens Ende sig mod sin Begyndelse: hans barnlige Tro og sikre Haab vendte tilbage, hvilket hans Afhandling om Udødeligheden vel viser.

Jeg troer ogsaa ganske vist, at han tænkte paa sig selv i den
25 Afhandling, der staaer i Boyes Aftenblad, hvori han omtaler visse Mennesker, der ligne Kattene paa Manila, hvilke vel spise Caffeebønnerne, men igjen give dem hele fra sig, hvorved Træet udbredes i Egne, hvor det før ikke voxede; at han vist ofte, som en letbevinget Fugl, har bragt Frø hen i Egne, hvor det før ikke
30 kiendtes, og hvor det dog nu voxer frodigt, kan vel Ingen, der kiendte ham, paatvivle; dog har han ogsaa givet mere end det, men at han selv, skiøndt paa en forblømt Maade [skulde ha]ve opfattet sin egen Natur i denne Art af Virksomheden [er] sikkert meget interessant. Det kan maaskee vel ogsaa være, at han
35 var en af de Aander, der havde meer Lyst til at udkaste og frem-

lokke geniølske Funcker, end til at udarbeide det Enkelte i al sin Udstrækning. Af disse geniølske Funcker saae jeg, som sagt, flere, men de kom og svandt med Øieblikket, og egne sig neppe nu til Udgivelse. Naar jeg har faaet fat paa de Breve, jeg haaber at komme i Besiddelse af, skal jeg have den Ære igien at skrive 5 Dem til.

Med særdeles Høiagtelse

Deres ærbødigst hengivne

J.C.Hauch.

175. *Rasmus Møller til F. C. Sibbern.*

10

Mariboe d: 31te Martii 1838.

Jeg takker Dem forbindtligst, kiæreste Hr. Professor! for den Deeltagelse, De viser i min tunge Sorg. Ja, det var tilvisse et haardt Stød for en Mand som mig, der er langt inde i det 75de Aar, og ikke kunde have nogen Ahnelse om, at jeg skulde over- 15 leve min, kun 44 Aar gamle og, som det syntes, paa Siel og Legeme saa kraftfulde Søn. Dog Guds Veje ere ikke vore Veje, hans Tanker ikke vore. – Fra en anden Side betragtet, er min høje Alder mig og en Trøst under Skilsmissen fra den Elskte. Og som Deres, hans Embedsbroders og første Vens, saavelsom 20 og Fleres Yttringer om ham, den saa tidlig Bortkaldte, lade mig føle hvad ogsaa jeg har tabt, saa ligger deri dog ogsaa en Lindring for det dybt saarede Faderhierte.

Gud skee Lov, at han vist gik med Haab herfra, og saare kiær var mig Meddelelsen herom af hans Samtale med Dem i hans 25 Sygdom. Mærkeligt er det og for mig, at han saa kort i Forvejen havde skrevet Afhandlingen om Menneskets Udødelighed, som om han alt da havde en Ahnelse om hvad der var ham saa nær forestaaende.

Hiertelig Tak for den kiærlige Omsorg, De bærer for hans 30

Efterladte! Jeg veed, at De i den ligesaa beklagelige som værdige Enkes Anliggende har havt den Godhed at tale med Kongen; og jeg har tilladt mig, i samme Anledning, nemlig for at anbefale hendes Ansøgning om den vacante Plads i det Harboiske Frue-
 5 kloster, at skrive til Kongen. Men her har hun sagtens mange og betydelige Rivaler. – Saasnart det er mig mueligt, reiser jeg hen til Grev Reventlou, for at anbefale hende til at faae Deel i Anna Sophias Legat. Det er i øvrigt ikke til Fremme for dette Anliggende, at jeg for ikke meget længe siden har for en anden ogsaa
 10 værdig Enke efter en mig meget kiær Fætter hos Greven udvirket Andeel i samme Legat. Dog haaber jeg, at det ogsaa denne Gang skal lykkes, da her især ere saa mange og stærke Grunde, der tale for Sagen. Men strax vil det dog neppe kunne skee, da Reventlou har en meget stor Mængde gamle Ansøgninger lig-
 15 gende for sig.

Frøken Ross takker forbindtligst for Deres gode Tilbud, at ville skaffe hende Adgang til at faae nogle Konstværker, især af de Thorvaldsenske, at see; og hun vil engang, naar hun kommer til Kiøbenhavn, med Taknemmelighed benytte sig deraf. Da hun
 20 sidste Gang var der, hørte hun, at De var paa Landet.

Endnu engang være De, kiæreste Hr Professor! hiertelig takket for det trofaste Venskab, De har viist mod min Søn, imedens han levede, og endnu viser den forevige, og for Deres utrættelige Omsorg for hans Efterladte.

25 Med sand Høiagtelse

Deres inderlig hengivne

R.Møller.

*176. *Christian Winther til Rasmus Møller.*

Kjøbhvn. d. 3die Apr. 1838

30 Kjæreste Fader!

Da jeg i Anledning af Pouls Arbeiders Udgivelse i denne Tid har en stor Deel Breve at skrive og, som sædvanligt, opsætter

det Meeste til det Yderste (min gamle, slemme Vane), saa beder jeg Dig undskylde, at jeg dennegang fatter mig meget kort.

Tusind Tak for Dit kjærlige Brev! Pouls Kone befinder sig efter Omstændighederne vel; hendes Broders Nærværelse er hende til stor Trøst og Styrkelse. [. . .]

Med Brevene, som Du var saa god at sende os til Afbenyttelse, har jeg saaledes baaret mig ad: Jeg udtog alle de Breve, hvori jeg fandt Bettys eller Elines Haandskrift, og beholdt kun *dem*, der vare skrevne af Poul alene; *hiine* nedlagde jeg i Elines Væрге og bad hende see efter, om deri fandtes noget mærkeligt Træk, ¹⁰ som turde meddeeles os, og *disse* har jeg, efter at have gennemseet dem, tilstillet min Medarbejder Olsen, der med største Kjærlighed og Varme tager sig af denne Sag, hvortil han har viist, at han besidder meget Talent. Ingemann har sendt mig tre Breve, og flere venter jeg fra andre Kanter. Lev vel, kjæreste Fader! Jeg ¹⁵ skal stadigen give Dig Underretning om Elines Befindende. – Drengene ere raske. Fritz har et ypperligt Hoved og temmelig megen Udholdenhed; i [Løverdags] kom han til sin Moder med Characterbogen og meldte, at han fra Nr. 17 var rykket op til Nr. [?]. Endnu engang, lev vel!

Din hengivne Søn

Christian Winther.

177. Hans Ulrik Møller til F. C. Olsen.

Radsted Præstegaard d. 5te April 1838

Høistærede Hr. Overlærer Olsen!

Det følger af sig selv, at jeg med største Beredvillighed vilde have meddeelt Dem de Oplysninger angaaende min afdøde Broders, Deres Vens, Poul Martin Møllers Livsforhold, Skjebne o.s.v., som De har forlangt af mig i Deres ærede Skrivelse af 28de f.M. – hvis jeg havde været i Stand dertil. Men De har ³⁰

gjort Dem alt for høit et Begreb om de Oplysninger, jeg for-
maaer at give, naar De har meent, at De af mig kunde erholde
vigtige Bidrag til hans Biographie og Charactereskildring. Chri-
stian Winther veed og burde have sagt Dem, at Poul og jeg
5 tidlig ophørte at leve i daglig Omgang sammen. I de sidste 23
Aar, fra 1815 og indtil hans Død, have vi aldrig seet hinanden,
undtagen paa korte Besøg. Vor Correspondence i disse 23 Aar
var ogsaa høist ustadig og ubetydelig, fordi jeg altid opholdt
mig i Nærheden af min Fader, og altsaa kunde nøies med de
10 Efterretninger fra Poul, som han gav i sine Breve til Fader. I
bemeldte 23 Aar har jeg altsaa ikke kunnet kjende min Broder
fra anden Side end den, „der vendte imod hans Omgangsvener
og Publicum“. Jeg seer da ogsaa af Deres Brev, at det egentlig
kun er angaaende „hans Barndomsliv, Skoleaar og endeel af
15 hans Universitetsaar“ at De har troet at kunne erholde Oplys-
ninger fra mig. Men om hans Barndomsliv, som gik foran for
Skoleaarene kan jeg Intet meddele (uden de Aarstal, som alle-
rede ved Fader ere blevne Christian Winther meddeelte) thi jeg
var kun 10 Aar gammel, da han sattes i Nakskov Skole, som paa
20 den Tid var en Middelskole. Her gik vi kun i Skole sammen i
2 Aar (1807 og 1808), hvorefter han drog hjem til Kjølbeløv –
efterat have naaet det Maal af Kundskaber, som meddeelt i de
saakaldte Middelskoler – og hans Underviisning fortsattes da af
Fader et Aarstid eller to, medens jeg forblev i Nakskov. Saaledes
25 afbrødes vor daglige Omgang endog i vor Skoletid. Fra de an-
førte 2 Aar (1807 og 1808) erindrer jeg kun, at hans Digter-
talent allerede da begyndte at yttre sig. Hans Muses første Foster
var et Digt om en Jagt efter et Dyr i en Meddiscipels, Lars Pe-
ters, Buxer. Bemeldte Lars Peter er nu en hæderlig Mand i Staten
30 Premier-Lieutenant L. P. Satterup ved 3die jydsk Infanterie-
Regiment. Om dette Digt vil af Rector Stephansen – til hvem
Christian Winther jo har skrevet – uden tvivl blive meddeelt
Efterretning, thi jeg erindrer, at det i høi Grad interesserede
Rectoren. – I Aaret 1810 kom min Broder og jeg i Nykjøbing
35 Latinskole, hvorfra han dimitteredes 1812. Fra disse to Aar min-

des jeg intet Mærkeligt uden hans Forliebelse i Prof. Blochs ældste Datter (nuværende Fru Paulsen i Kiel) hvorom dog Christian Winther, der i disse 2 Aar var vor Skolekammerad og tillige blev vor Broder, veed ligesaa god eller bedre Besked end jeg. De fleste Breve, jeg har fra Poul ere uden Datum, men hidrører især, som 5 af Indholdet kan sees, fra de 2 Aar han var Student og jeg endnu Discipel (1813 og 1814). Hans Distraction sees ogsaa af disse Breve da han f.Ex. eengang gav et Brev, der skulde have været til mig i Nykjøbing, Udskrift til Fader i Kjøbeløv. Af Universitetsaarene var jeg kun hans Contubernal i et eneste Aar fra 10 Efteraaret 1814 til Efteraaret 1815; thi efter at have taget anden Examen forlod jeg Byen, og da jeg atter kom tilbage til Byen, var han imidlertid bleven Candidat i Theologien og Informator hos Grev Moltke paa Espe, i hvilken Stilling han forblev 2 à 3 Aar (1817–1818). I Aaret 1819 blev han ordineret til Præst og 15 reiste med Skibet Christianshavn til China, i hvilken Anledning jeg gjorde en Reise fra Lolland til Kjøbenhavn, for at sige ham Farvel, og var ombord hos ham paa Skibet Dagen før dets Afreise. Det lille Bibliothek, han havde bragt med sig til Tidsfordriv paa Reisen, bestod meest af *philologiske* Bøger. Til Philolo- 20 gie havde han altid havt meest Lyst, og han var upaatvivlelig kommet paa sin rette Hylde, hvis han var bleven Professor i Philologie istedetfor i Philosophie. Af denne Mening var altid hans Fader. Og af samme Mening Prof. Worm i Horsens, hvor min Broder som Moltkernes Informator opholdt sig 25 i Sommeren 1817. Worm skriver i et Brev til Fader (Nyt theol: Bibliothek 19de Bind p. 248) „Deres gode Søn besøgte mig flere Gange ved sit Ophold her sidst i Sommeren: vi vare strax fortrolige. Hans Væsen er aabent og ukunstlet; han synes mig af et muntert opvakt Hoved og yttrede gode philolo- 30 giske Kundskaber“. I et andet Brev (ibid: pag: 268) skriver Worm: „Jeg vidste ei, at Deres ældste Søn havde ex professo lagt sig efter Philosophie; men et udmærket Hoved kan gjøre alt og arripere hvad det skal være“.

Om Aarene og Dagene da Poul blev Adjunct ved Metropoli- 35

tanskolen, Professor i Christiania, og derfra forflyttet til Kjøbenhavn, vil De rimeligviis i Kjøbenhavn lettelig kunne erholde sikkrere og nøiagtigere Underretning end den jeg herom kan give.

5 Af utrykte Arbeider af Poul er jeg kun i Besiddelse af en Drikkevise, som han skrev da jeg var bleven theologisk Candidat i April 1819, og hvoraf hoslagt følger en Afskrift. Af hans Breve til mig har jeg iblandt mine Papirer ikke kunnet finde flere end 20, af hvilke jeg herved tilsender Dem de 18. Naar De
10 har læst dem, vil De strax kunne see, at jeg har opfyldt Deres Ønske „at tilstille Dem saa meget – og saa uforbeholdent som muligt“. Thi af disse Breve vil De neppe kunne have anden Nytte, end at De ogsaa deraf kan see den fyrige Munterhed og overgivne Lystighed, som især i hans yngre Aar i saa høi en
15 Grad besjelede ham. De vil strax finde, at der er ikke et eneste af disse Breve, der er skikket til at trykkes, da de ikke indeholde andet end overgivent Spøg og Narrestreger, der endog viser sig i Brevenes Udskrifter, hvor han snart kalder mig Hans Madsen, snart Hans Mikkelsen eller giver en med et Brev følgende Pakke
20 det Mærke G.B. (Grethe Bloch) for at minde mig om, at han egentlig meest skrev mig saa hyppig til i de Dage, for at drive mig til at fortælle ham noget om G.B. – Hans *sidste* Brev til mig, som er dateret d: 28de Januar 1838 sender jeg ikke, fordi det kun bestaaer af nogle faa Linier, der handle om en enkelt privat Sag.
25 Men mærkeligt er det, at han i dette sit sidste Brev ikke taler et eneste Ord om sin Sygdom. Hans *næstsidste* Brev til mig sender jeg heller ikke, fordi han udtrykkelig har anmodet mig om at brænde det: det er skrevet i Foraaret 1837, og handler ligesom et af de medfølgende af samme Dato – skjøndt de begge ere
30 uden Datum – om nogle Indvendinger, jeg havde gjort ham mod hans Afhandling om Menneskets Udødelighed i Maanedsskrift for Literatur. Han skriver at jeg ikke maatte vise dette Brev til Fader eller til nogen Anden. Alligevel fik Christian Winther det at læse, da han just var tilstede, da jeg modtog det. Inden jeg
35 brænder det, vil jeg udtegne et Par Yttringer deraf:

„Naar jeg, skriver han, antager Strausses Bog for vildførende, da er det ikke for hans Kritiks Skyld over de enkelte Fortællinger om Christus, som jeg ikke har gennemstuderet, men fordi jeg har hørt, at han som en Tilhænger af Hegel, nægter Udødelighed og den rette Lære om en personlig Gud. — Forresten havde Du 5 Ret i din Formodning, at N.N. og N.N. vilde synes godt om min Afhandling. De gjorde meget af den; men jeg har ogsaa faaet en lignende Forsikring i en Hilsen fra en orthodox Præst fra Landet. Jeg synes ogsaa, at de Orthodoxe i disse Tider, da Folk Intet troe, maa takke Gud til, at En, der profiterer Philosophien, 10 endda troer saa Meget som jeg. — Fortsættelsen af min Afhandling bliver kun et historisk Referat, der dog knap kommer før i April Heftet. Jeg agter nemlig i Løbet af dette Aar at udgive en Metaphysik, som jeg under mine Forelæsninger omarbejder d.e. reent omskriver tredie Gang. Dette i Forening med mine andre 15 Forretninger gjør, at jeg neppe kan faae den anmeldte Fortsættelse færdig før til April. Naar jeg har udgivet dette strængt methodiske Skrift, som bliver saa tørt, at ikke Mange læse det (uden unge Studenter, som uden Hensyn til Examina, til min store Forundring i Mængde høre Forelæsninger derover) troer 20 jeg at have erhvervet Ret til at skrive aphoristisk, desultorisk og fragmentarisk i lang Tid. Herefter vil jeg nemlig begynde at skrive. Nu har jeg blot læst i saamange Aar“.

Angaaende vore Bedsteforældre veed jeg kun, at vor Farfader Niels Møller (gift med en Bang, Søster til Provst Bang i Pied- 25 sted) var Landmand og Eier af en stor Bondegaard i Landsbyen Stoustrup ved Fredericia. Vor Oldefader var Eier af en Vandmølle, og derfra hidrører vort Navn. Vor Moder Bodil Marie var født og opdraget i Kjøbenhavn og en Datter af en Thaulow, der havde et Embede ved *Søe-Tøihuset*. Med denne vor Morfader, 30 der døde i ung Alder, skal min Broder Poul, i Constitution have havt megen Lighed. Vor Stifmoder var som De veed, Christian Winthers Moder, Johanne Dorthea Borchsenius. — Dersom min Fader, med hvem jeg, paa Grund af Travlhed i denne Tid, maa- skee ikke kommer sammen før end efter Paaske — veed mere om 35

vort Slægtregister, da skal De eller Christian blive underrettet derom, ligesom jeg ogsaa skal anmode Fader om at tilsende Dem et Sørgeqvad forfattet i Anledning af Pouls Død af H. H. Thanning – hvis han ikke maaskee allerede har sendt det.

5 Her har De da, høistærede Hr Overlærer Olsen! alt hvad jeg kan meddele Dem, som altsaa er saare ubetydeligt. Skjøndt Fasten er for en Landsbypræst den travleste Tid, det hele Aar igjennem, har jeg dog ikke villet opsætte at meddele Dem det Lidet, jeg kunde meddele, da De ytrer, at De ønskede saa snart som
10 muligt, at erholde Efterretning fra mig. Det var en tung Lod for Pouls gamle Fader og for hans øvrige Slægtninge, at vi saa tidlig skulde miste ham, og det er en sørgelig Skjebne, der synes at hvile over Danmark, at saa mange dygtige Mænd ved Døden
15 3 Aar gammel, bærer min afdøde Broders Navn. Jeg vil ønske, at han maa komme til at ligne ham i Mere end i Navnet. –

Deres ærbødige og forbundne

H.U.Møller.

178. *Carsten Hauch til Christian Winther.*

20

10. April 1838.

Hermed har jeg den Ære at sende Dem et be[skedent Bi]drag til Deres Broders Characteristik, som De naturligviis [kan bruge] ganske efter Godtbefindende. Hvis De imidlertid vil spørge mig, [nærmere?] med Hensyn paa Brugen deraf, *da troer jeg man*
25 *bedst [kunde lade] det Hele aftrykke i sin Sammenhæng som et indsendt Brev fra en af hans Venner.*

Hans Digte har jeg giennemlæst, og jeg har med et lille Blyantskors anmærket, hvilke deraf jeg troede burde trykkes, mine

Grunde derfor tilligemed adskillige smaa Anmærkninger og Dig-
tene selv skulle blive bortsendte med næste Leilighed, det vil sige
paa Løverdag.

Med særdeles Høiagtelse

Deres hengivne 5
J.C.Hauch.

P.S. Jeg haaber De har faaet nogle Breve til Ingemann.

179. *Rasmus Møller til J. P. Mynster.*

Mariboe d: 11te April 1838.

De være hiertelig takket, min høistagtede, ædle Ven! for Deres 10
Deeltagelse i min tunge Sorg over Tabet af min saa tidlig bort-
kaldte Søn! Ja, det var tilvisse Noget af det Haardeste, der nu
kunde møde mig i Livet; thi han udgjorde en af mine kiæreste
Glæder og skiønneste Forhaabninger; og hvad der forøger min
Smerte, er at et Arbeide, han længe har havt under Hænder, og 15
som jeg veed at have været sin Fuldendelse nær, er formodentlig
tabt med ham; thi, ifølge et Brev fra min Stifsøn, Christian Win-
ther, hvori han fortæller, at hans Broder, da han troede at for-
nemme, at hans Sygdom vilde ende sig med Døden, kastede en
stor Mængde af sine Manuskripter paa Ilden, maa sandsynligen 20
Mskptet af hint større philosophiske Værk, som da ikke fandtes,
være tilintetgjort. Dette forklarer jeg mig af den Ængstelighed,
som hans Sygdom, en stærk Asthma sædvanligen fører med sig,
og som da vel har bidraget til at forstørre hans Frygt for, at der
i dette Arbeide skulde findes Formeget, der ikke fortiente at by- 25
des Publicum. I øvrigt skal han have baaret sine Lidelser med

megen Taalmodighed, og, ifølge et Brev til mig fra Prof: Sibbern, Gud skee Lov! være gaaet herfra med Haab.

En langt større Bekymring, end for hiint formodentlig forsvundne literære Arbeide, har jeg imidlertid for min stakkels
5 Svigerdatter, som er efterladt høifrugtsommelig, i den kummerfuldeste Forfatning, og med 3 uopdragne Faderløse. Dog – jeg har den Troe og det faste Haab til Gud, at der over alt dette nu saa uigiennemtrængelige Mørke i Forsynets Styrelse vil engang oprinde Lys for mig, som der før allerede heneden er oprundet
10 over flere dunkle Veje, hvorpaa jeg forhen er bleven ført – kun at man kan – som jeg med Guds Hielp vil bestræbe mig for – bie efter Herren. – En ny Sorg er imidlertid mødt mig, da min Datter, som lever i det lykkeligste Ægteskab med Prof: Bredsdorff i Sorøe, er falden i en haard Sygdom, som lader befrygte, at hun
15 maaskée snart skal følge efter sin Broder. Dog – saaledes løsnest eet Baand efter det andet; og jeg vil da saa meget lettere, efter den, ifølge Naturens Gang, rimeligviis ikke saa lange Tid, jeg kan have tilbage, kunne gaae herfra med Længsel efter Gienforening med de flere forudgangne Kiære. – Jeg veed at have i Deres
20 Høiærværdighed en i Sandhed deeltagende Ven; og derfor har jeg saa tillidsfuld meddeelt Dem mine Sorger.

At min Svigersøn i Værsløv, i Collision med saadanne Rivaler som Rectoren i Slagelse, ikke vil kunne naae det attraaede Kald, veed han allerede forud, men haaber dog, at Vejen nu er bleven
25 lettet for ham til en anden Gang, efter længere Tid, at naae noget bedre end det han har.

Det ahnede mig, at Deres Høiærværdighed ikke vilde kunne være enig med min Søn H.Møller i Resultatet af hans i det theologiske Tidsskrift indrykkede Afhandling. Jeg har og selv yttret
30 ham mine Tvivl mod Rigtigheden deraf. Imidlertid kan maaskée dette Forsøg give Anledning til, at Sagen, som jo er af saa stor Vigtighed, vil nærmere blive drøftet. –

Vor gode Bergenhammer agter om kort Tid at rejse til Kjøbenhavn, for at hente sig en Hustrue; og vi ville da glæde os til,
35 længere hen i Sommeren at see Deres Høiærværdighed med ædle

Bispinde hos os. Jeg veed, at de vil tage til Takke med mit Huses simple Leilighed; og det vil da være mig en sand Glæde at see Dem hos mig – med sand Høiagtelse

Deres Høiærværdigheds inderlig hengivne
R.Møller.

5

180. *Christen Thaarup til F. C. Olsen.*

Helsingør d. 15de April 1838.

Kjære Olsen!

[. . .]

Jeg er nu kommen i Gang med at skrive, kjære Olsen! og det 10 skal ikke fortryde mig at have anvendt min sidste Feriedag paa nærværende Underholdning med Dig, naar mit Brev maatte indeholde et og andet, som betalte Dig for dets Gjennemlæsning. Du maa nu ikke ærgre eller forundre Dig over at jeg, medens jeg klager over Mangel paa Tid, spilder saa megen Tid med at tale 15 om mig selv og mine Omgivelser, og derimod endnu ikke har berørt et Æmne, hvorom jeg af din egen Forsikkring veed at enhver Meddelelse vil være Dig kjærkommen, og hvorom jeg ogsaa let kan skjønne at Du ønsker jo før jo heller at erfare det, jeg maatte have at fortælle. At jeg nu har opsat saa længe at 20 underholde mig med Dig om vor tabte Poul Møller – og dog, ved Gud! for mig er han ikke tabt! saa længe jeg lever, vil jeg have nok at fortælle om ham, og bliver jeg en gammel Mand, da maaskee meer og meer klart og livligt end nu – det rejser sig deraf, at jeg havde haabet i Paaskeferien at faa Tid til at gjen- 25 nemgaae mine Brevskaber og Optegnelser og derpaa – især ved Chronologiens Hjælp ordne mine Erindringer. Denne Tid har jeg, som oven antydnet, og især formedelst min Jacobs Anliggender ikke haft, ej heller Udsigt til saasnt at faae. Du maa derfor her og fremtidig tage til Takke med Strøbemærkninger. 30

Første Gang saae jeg Poul Møller hos min første Ven og Skole-

kammerat Frederik Urne, der netop var bleven Student med ham og omtalte ham for mig med megen Respect. Jeg var endda ikke Student, og mig tog han naturligviis ingen Notits af, uden saa var, at han skulde have tænkt: Raucht der Fuchs auch Tabak?

5 Under vort senere fortrolige Samliv kunde det ikke være andet end at han ofte hos mig maatte støde sammen med Urne. Han *erkjendte villig* denne Mands mange gode Egenskaber, hans Frihed for Adelsstolthed, strænge Retsindighed og oprigtige Agtelse for Kundskaber og Talenter. Ydre Politur og Omgang med

10 mange udmærkede Mænd, samt Fortrolighed med det „high life“ som han dog selv ikke fængsledes af, gjorde at Urne, skjønt vist nok et indskrænket Hoved, for den ikke Ensidige ingenlunde var uinteressant. Men P.M. havde een Gang – dog neppe hos mig, fundet ham kjedsommelig og derfor sat sig fast i Hovedet

15 at han altid maatte kjede ham. Han kaldte ham derfor stedse „Din kjedsommelige Ven“, eller, naar han var mildt stemt og vilde skaane mine Følelser: „Din skikkelige Kammerjunker“. Men derimod kunde jeg aldrig overtale ham til, naar Urne kom, at vise ham den Høflighed eller Mangel paa Uartighed, som, ikke

20 hins Rang og Stand kunde gjøre Krav paa, men som han havde skyldt den ringeste og fjærneste af sin Vens Bekjendter. Laa han i sin sædvanlige, magelige Stilling paa sin Sofa, saa rørte han ikke et Lem i det han med et kort og koldt Goddag besvarede den Indtrædendes Hilsen, og indtil denne gik var han det mest

25 monosyllabiske af alle Mennesker. Dette vil Du vist finde med mig at være et characteristisk Træk hos P.M. At jeg just har valgt Urne til Exempel er fordi jeg her havde oftest Lejlighed til at observere det (og fra denne Urne maa Du aldeles abstrahere den – desværre maa jeg troe det – Ruin af en ædel Character,

30 som i Efteraaret i Jylland endte sin ulykkelige jordiske Tilværelse, hvis – som man har sagt mig – *onde* Kone dog havde Sands nok til i et kort Avisavertissement at give ham et Eftermæle, som hans bedste Ven ikke kan give ham sandere og mere hædrende). Jeg vil endnu blot nævne en Duskammerat af P.M.,

35 med hvem han virkelig stod paa en meget fortrolig Fod: Balthaz.

Münter, hvem jeg har seet ham ved sin Kulde jage bort og derpaa fortælle mig at han var glad at han gik, for han var saa kjedelig. Han vilde ikke kjedes, og alt hvad der for Øjeblikket ikke levede i hans Sjæl, det kjedede ham. Naar jeg overtænker det, maa jeg antage, at han, naar jeg var hos ham eller han hos mig, ikke ved en Tredies Nærværelse vilde have det Venne-Samliv afbrudt, i hvilket vore Sjæle under de mest ubundne Samtaler sammenfløde. Denne Antagelse vil Du finde smigrende for mig; en anden vilde maaskee sige at den var dicteret af Forfængelighed; men har jeg nogen Forfængelighed, mig selv ubevist, saa er jeg i min inderste Sjæl overbevist om at den tier saalænge, som jeg lever mig tilbage i mine Venskabsforhold, og saalænge Tanken og Erindringen om dem *helliger* min Sjæl. Jeg vil derfor ogsaa, om det træffer sig, uforbeholdent yttre for Dig hvad jeg veed at han har sagt til min Ros eller Ophøjelse, naar jeg deri finder noget characteristisk. Vi havde ellers, som Du veed, mange fortræffelige fælles Venner, ved hvis Besøg han var ligesaa glad som jeg, og iblandt dem maaskee flere, som han hængte ligesaa meget ved som mig; men med Samtalen forandrede eller nuanceredes, som det forekom mig, ogsaa Forholdet. Broderen Chr. Winther undtager jeg ene fra den gjorte Bemærkning; maaskee fordi mine Følelser for ham vare saa saare lige dem, jeg nærede for Poul, Følelser som jeg vilde kalde Venskab med en krydrende Ingrediens af Kærlighed. Jeg havde flere Berøringspunkter fælles med P.M. end med C.W., nl. i vore fælles Studier; men det der bandt dem begge til mig, var vist den Følelse, som jeg nys forsøgte at beskrive. Begge have ogsaa ofte i livfulde Øjeblikke udraabt at de „elskede“ mig. Og hermed troer jeg at have forklaret, hvorledes P.M. kunde finde den uafbrudte Interesse i Omgang og Samtalen med En, der stod saa dybt under ham i Aand og Talenter, og at han foretrak min Omgang for den med saamange, der i disse Henseender vare ham mere lige. Hvor ofte have vi ikke tilbragt hele Dage sammen, og naar den sildige Aften kom, vare vi endnu ikke færdige, og jeg maatte da stundum tilbringe Natten med ham. Men naar jeg nu

pønser paa, hvad vi da tilbragte Tiden med eller talte om, kan jeg ikke gjøre mig selv Regnskab. Meget læste vi, snart hver for sig, snart samlede. Han gjorde da ofte Antegnelser; f.E. da han oversatte Odysseen, af ældre danske Ord og Kraftudtryk. Jeg 5 har saaledes et Papir for mig hvorpaa han har optegnet: Avet (vrang, baglængs), Billing, Blee (Sengelagen) Bredbiil (Tømmermandsøxe) Kuld (Slægt) i en Svip – at svirpe med Svøben, Gruen (Ildstedet) og en 50 lignende. Engang vilde vi prøve paa at gjøre græske Vers, og han valgte det bekjendte Wesselske Epi- 10 gram „Da Kongen steeg paa Dronningen“, hvis Fortræffelighed han højt anpriste, og hvis græske Aand han meente netop maatte vise sig i den græske Oversættelse. I den Forventning at den vil moere Dig, hensætter jeg her hans Version. Den var *omtrent* saadan (thi jeg opskrev den senere efter Hukommelsen):

15 Ἦμος τὴν Βασιλείαν ἄναξ ἐπιβήσατο λαῶν
 Λήθετ' ἀνὴρ πτωχὸς ἰκρί' εἰσερχόμενος.
 Ἄλλὰ δὴ' ἀνθρώπων εἰσδύνειν οὐκ ἐδύνασθον
 Εἰλυμένω ὄνοϊς, πολλὰ λιλαιομένω.

Da vi saaledes begge havde erfaret at sligt lod sig gjøre, fik 20 jeg Lyst til at prøve mig i den latinske Versekunst, og nogle Dage senere præsenterede jeg ham et latinsk Digt, hvoraf jeg seer at ovennævnte er skrevet d. 11 Decbr 1822. Noget efter kom P.M. til mig med et latinsk Digt, angaaende en Fugl, og rimelig en Canariefugl, og skrevet til eller for Fru Rahbek. Det 25 var ikke færdigt, og han vilde just hos mig have nogle metriske Tvivl opløste; og skjønt jeg siden lige til nu har glempt baade Digtet og dets Skjæbne erindrer jeg at jeg dengang fandt det meget smukt. –

Du vil vist ikke undlade, naar du skildrer os ham, at omtale 30 den ham saa ejendommelige magelige Stilling, hvori han laa henslængt paa en Sofa eller red paa en Stol, med Piben i Munden, og hvorledes han da pludselig taug, og medens han gabede hen i Vejret, saae saa inderlig doven ud; og hvorledes saa det indre Liv pludselig fremsprudlede i et Udbrud af en Verslinie el-

ler en Passage af en smuk Melodie. Og hvad der saaledes havde gjort et Indtryk paa ham, vedblev han at gjentage flere Dage eller længer, som et staaende Refrain til hans Tale. Ligesom de gamle franske Kritikere fældede ham stundum en gunstig Dom om et helt langt Digt fordi det indeholdt et Par smukke Linier, 5 hvilke da i nogen Tid afgav det nys omtalte Omkvæde. Hvor hjerteglædet han modtog Heibergs „Kong Salomon“ er der vist mange som erindre, og jeg tvivler ikke paa at han selv har sagt Forfatteren det; men maaskee han selv ikke bemærkede at dette Digt stod nogle Procent højere i hans Yndest for den ene Linies 10 Skyld: „Vi, vi, vi skal min Salighed“. Apropos i Anledning af Omkvæder, siig Chr. Winther, at dersom han i Sommer ikke kommer hertil og besøger mig, og lærer min Kone:

Den ene kunde dreje Vinden med sin Hand,
Den anden kunde vende det rindende Vand 15
Men hvo skal raade vore Runer?

saa holder han ikke mere af mig. Poul M. lovede mig saa tit at komme; og han lovede det ikke blot, jeg var vis paa at han var kommen, naar vi ikke havde mistet ham. Men var han kommen, saa var han og bleven skuffet i sin Forventning. Thortsen havde 20 indbildt ham, at min Kone havde særdeles meget tilfælles med hans første Kone, og endnu sidste Gang, jeg saae ham, udtrykte han sin Attraa efter at lære at kjende min Kone. Undertiden gjentog han Læsningen af det, han fandt smukt, saa tit at han blev kjed deraf; og da forandrede han paa een Gang sin Dom. 25 Saaledes fandt han længe Meislings Overs. af Virgils Ecloger smuk og læste da stadig deri; men pludselig fortalte han mig engang at han havde besindet sig bedre.

Kjære Olsen! Dersom den Behagelighed, jeg finder i at syssel-sætte mine Tanker med den kjære Afdøde, og mit Ønske at 30 opfylde Din Anmodning om Meddelelser angaaende ham, forleder mig til at gjøre fade Bemærkninger, saa haaber jeg at Du af Venskab bærer over med mig. Du lider dog ikke andet derved, end at Du maa gjennemlæse et langt Brev, som dog har kostet

mig længere Tid at nedskrive. Jeg foranlediges til denne Bemærkn. ved det jeg nys anførte som noget ejendommeligt hos P.M. at han nl. af Enkeltheder ofte bedømte det hele. Men dette er vel egentlig saa langt fra at være noget ejendommeligt, at det
 5 tværtimod er højst almindeligt. I det mindste griber jeg mig selv i noget lignende i følgende Exempel. P.M. og jeg tilstod hverandre, at vi med Behag læste Kong Waldemar og hans Mænd (af Ingemann). Paa ham gjorde den et gunstigt Indtryk, fordi der *ét* Steds i samme manglede en Stavelse, en Anacruse, eller som
 10 jeg plejede den Gang at sige, formedelst en eneste metrisk Fejl. Det der henrykkede ham i dette Digt og derfor naturligviis i nogen Tid blev til en staaende Exclamation var:

Metrum: — | — — — | — — — | — — — —
 — — — | — — — | — — —

15 I Vestervigs Kirke de ringe til Liig
 Sørgeligt monne det lyde.

hos mig derimod skrev det gunstige Indtryk sig fra en vis sentimental Patriotisme eller geografisk-patriotisk Sentimentalitet; det gjorde mig nl. saa godt at læse de gode nationale Navne
 20 Vestervig Harreskov etc.

Jeg slutter for denne Gang, kjære Ven! thi jeg er næsten træet af at skrive, og jeg er dertil uvis om, hvor gjerne Du læser det skrevne. Tro mig, det er ikke Affectation, naar jeg siger dette, og naar Du derfor vil have flere saadanne Breve saa maa Du
 25 imellem hvert tilmælde mig det. [. . .]

Lev vel og hils Din Kone.

Din hengivneste

Chr. Thaarup.

181. *Hans Ulrik Møller til Chr. Winther.*

Radsted d: 19de April 1838

Kjære Christian!

I mit Brev til Overlærer Olsen skrev jeg, at Pouls Morfader Thaulow havde et Embede ved Søtøihuset: det var urigtigt, jeg 5 forvexlede vor Morfader med vor Morbroder; thi vor Morfader Poul Thaulow var Sukkerraffinadeur i Kjøbenhavn. Denne Feiltagelse beder jeg rettet ved Din gode Omsorg. Forresten vidste Fader ikke stort mere om vort Slægtregister end det jeg skrev til Olsen. Han tilføiede blot, at hans Bedstefader (Pouls og min 10 Oldefader) Hans Møller var Eier af Børkop Mølle i Gauerslunde Sogn. Dennes Søn Niels Møller i Stoustrup var to Gange gift: de 3 Sønner af sidste Ægteskab kjender Du. Men af første Ægteskab havde bemeldte Niels Møller en Søn Hans Møller, der døde som Doctor Medicinæ og Landphysicus i Norge. Af denne sin Halv- 15 broder fik Fader selv Pengeunderstøttelse i sine første academiske Aar, ligesom samme Halvbroders Søn Grosserer Hans Møller i Porsgrund siden, i vore academiske Aar, understøttede Fader med rentefrie Laan, paa en Tid da det ellers ikke vilde have været muligt for Fader at holde *Poul* og *mig* ved Universitetet paa 20 eengang (Thi *Du* kan ikke her regnes med, at *Du* holdtes ved Universitetet for Din egen Fædrearev). – Dersom der i Pouls Biographie kunde blive Leilighed til at anbringe denne Bemærkning, saa ønskede Fader det nok, af Taknemlighed mod H. Møller i Porsgrund. 25

Da jeg formoder, at I i et Anhang i Skriftet, I vil udgive til Pouls Minde, vil optage de Digte, som i Anledning af Pouls Død have været indrykkede i Bladene, og da jeg tillige formoder at H. H. Thanings Digt ikke er kommet Eder for Øie, da det kun har staaet i Lollandsposten: saa meddeler jeg Dig en Afskrift 30 deraf paa dette Brevs sidste Side. Det var *anonymt* i Lollandsposten, og maa vel altsaa ogsaa forblive anonymt i Eders Skrift, hvis I vil optage det. Hans Vers har vel ikke altid det rette Antal pedes, men han mener vist ærligt hvad han siger. –

Efterretningerne fra Sorø ere sørgelige. Petrines Sygdom synes at være den samme som Pouls – altsaa vel en uheldelig. Ifølge et Brev fra Lægen Justitsraad Wendelboe i Sorø er der kun lidt Haab om hendes Liv. Fader har nok tilmeldt Dig, at han og Sine ere reiste til Sorø: paa Reisen dertil vare de her inde i Radsted i Tirsdags. Jeg kunde naturligviis ikke komme med, da jeg skal holde Confirmation paa Søndag. Fader fortalte os – ifølge Brev fra Dig – at Pouls Enke nu har faaet en Datter. – Ved denne Leilighed maa jeg dog fortælle Dig, at Louise ogsaa har gjort Barsel i denne Tid og ligeledes faaet en Datter. Men da hendes Barselfærd just indtraf d. 14de Marts, Dagen efter Pouls Død, hvorom jeg fik Efterretning i de samme Dage, saa var jeg i de Dage ikke oplagt til at skrive Breve og det er derfor endnu ubekjendt baade for dem i Vørslev og Sorø og Ollerup, at vi i Radsted nu have 8 Børn.

Du maa ikke fortryde paa, at jeg ikke skriver Papiret fuldt, thi jeg skal til at tænke paa en Liigtale, som jeg skal holde i Morgen over en ung Gaardmand, der døde af Børnekopper. Det er mig en slem Afbrydelse midt i min Studering paa mine Confirmationstaler. – Du hilses kjærligst fra os alle her. Vi bede Dig ogsaa at hilse Pouls Kone fra os, naar hun kommer sig saavidt, at Du igjen kan faae hende at see. –

Din hengivne Broder

H.U.Møller.

P.S. Det gjorde mig ondt, at jeg ikke kunde give noget Bidrag til Pouls Biographie. Det forekommer mig, at Du maa vide alt det Samme om ham som jeg kan vide. Du veed jo nok f.Ex. at han var *Du's* med en uhyre Mængde Mennesker, baade Høie og Lave f:Ex med Rahbek og med Rasmus Davidsen o:s:v. Ligeledes veed Du, at han var Respondens ved Disputeringer 4 Gange – at han som Barn og Dreng altid var lystig og i høi Grad snaksom, og oftere satte sine Forældre i Forlegenhed ved sin Mund f.Ex: ved at sige til en Frue: Du har jo Skjæg! – at han

som Barn engang faldt og brækkede sit Næsebeen, – at han i Drengæarene forelskede sig – ligesom Du selv, – snart i Een, snart i en anden; allerede medens vi gik i Nakskov Skole havde han en Kjæreste for Spøg (Maren Theisen) o:s:v: I Cap holdt han en Prædiken paa tydsk, paa Manilla snakkede han Latin 5 med Munkene o:s:v:

182. *F. C. Sibbern til Poul Møllers Venner og Bekendte.*
(Koncept).

[1838]

Hver, som kjender mig og mit Forhold til vor afdøde Poul 10 Møller, kan vel vide, at Intet vilde være mig ønskeligere, end om jeg nogenlunde skulde kunne blive i Stand til at samle Grundtrækkene af Alt, hvad der traadte os imøde og tiltalte os i denne rige, elskelige og mærkelige Personlighed, i et Gjenbillede liigt de Gjenbilleder, jeg af Herlovianerne Melchior og 15 Brorson har forsøgt at give. Hvis der er Nogen, hvis Død jeg dybt maa beklage, saa er det hans. Thi med fuld Ret kunde han, da han en fem til sex Uger, førend sin Død, i en overspændt Tilstand kom i den Tanke, at han om nogle Dage vilde døe, og derfor gav sig i Færd med at brænde Papirer, og berede adskil- 20 ligt Andet, med fuld Rette kunde han da i de samme Dage, sige til mig, at *han* vel burde være et talende Beviis for en Udødelighed, da han ei endnu var bleven, hvad han følte sig lagt an paa at skulle være. – I Sandhed om ham kunde man vel især med fuld Ret sige: Du kan ei døe, Du har end halvt kun levet! 25 skjønt jeg haaber, at man skal kunne sige dette Samme om os Alle. Oftere har jeg i Tankerne hos mig paa ham fundet hine Gabrielis's Ord anvendelige: „De ypperligste Væsener have altid den længste Ungdom“. Hans rette Productivitets Tid i philosophisk Henseende var endnu ei kommen; men havde han le- 30

vet, den var sikkert kommen, om ei før, saa i samme Periode af hans Liv, i hvilken Kant var kommen, da han traadte frem med sit store Værk eller til hvilken Treschow kom, førend han blev productiv. Der samlede sig Fond, Forraad og Fylde nok
5 dertil hos ham, og hans Receptivitet var for selvstændig, til at den ei skulde kommet. Men maae vi saa meget mere beklage hans Tab, saa maae vi og saa meget mere ønske at kunne bevare Noget af Det, som fra hans første Studenterdage af lod hans Existentis blive saa eminent, denne hans umiddelbare Per-
10 sonlighed. Jeg veed, hvor meget af den, der vil opfriske sig for os, som den var heelt igjennem hans Liv ved mange af hans Breve, naar vi faae et Udvalg af dem; og jeg haaber, at de, som ere i Besiddelse af saadanne Breve, ville ved at sende dem til Herr Overlærer Olsen her i Kjøbenhavn, lade dem komme i
15 Hænde paa den Mand, som vor Afdøde udsøgte til at see hans Papirer igjennem efter hans Død, og som nu gjerne ønsker at faae ogsaa saadanne Papirer fra hans Haand, som han selv ei kunde efterlade. Men der er endnu Noget, som især jeg vilde ønske at kunne modtage fra flere Hænder. Det er Skyggerids af hans
20 Liv eller hans Charakter og Tilværelsesmaade, Yttringer og Færd, eller Stykker af saadanne Skyggerids, som Venner og Bekjendtere af ham med let Haand, blot som Materialer for mig vilde skrive – saa adæqvate, som muligt – ellers Løst og fast, gunstigt eller ugunstigt, kun som Materialesamling for mig.
25 Jeg modtog af Adskilliges velvillige Haand slige Materialer, da jeg baer Forsøget paa en Charakteristik af Brorson som et mig meget kjært Æmne i mig; og jeg ved, hvor meget de kom mig tilgode, hvor meget de forhjalp mig til, at min Kundskab om denne Mand blev saa, at jeg havde den Glæde deraf, at hans
30 Nærmeste fandt Portraitet temmelig ligt og talende.

183. Rundskrivelse fra F. C. Sibbern til Poul Møllers
 Venner og Bekendte.
 (Koncept).

Khavn d:
 April 1838. 5

At Poul Møller, som saa tidlig berøvedes os, efterlader en Deel Gjeld, kan ei undre Nogen, som veed, at han kun havde 1200 Rbdlr i Gage lige til sin Død. Hans private Gjeld bestaar i nogle faa hundrede Rbdlr, men hans off: Gjeld er dobbelt. Blant denne Gjeld er en betydelig Sum, han skyldte for sin for- 10
 rige Kone til Enkekassen, der ei kan eftergive Noget. (For hans nærværende Kone, i hvem det for hans tre Sønner af første Egtezkab er en stor Lykke at besidde en kjærlig og omhyggelig Moder, der havde Krav paa dette Navn, længe førend hun kom til at bære det, og der elsker disse Børn, som vare de hen- 15
 des egne, er omtrent $\frac{3}{4}$ af Indskuddet i Enkekassen bleven betalt, og man haaber, at den almindelige Pensionskasse vil overtage den resterende $\frac{1}{4}$). Hans Enke, der allerede af den Grund, at hun ingen Fordring kunde gjøre paa at sidde i uskiftet Boe, strax maatte overgive Alt i Skifterettens Hænder, kan da vente 20
 at det hele Indboe vil blive sat [til] Auction. Under saadanne Omstændigheder er jeg af flere af hans Venner bleven opmuntret til at forsøge at samle en Sum, som kunde tjene til at hans Enke kunde beholde eller tilbagekjøbe det Nødv: af hans Indboe, samt hjælpe hende udover den første trykkende Tid. For at for- 25
 anstalte en saadan Indsamling med al mulig Discretion med Hensyn til alle dem, til hvilke jeg maatte henvende mig, har jeg troet den Fremgangsmaade, jeg herved bruger at være den retteste. Nærværende Skrivelse sendes til alle, som man troer at burde underrette om, hvad man har i Værk, deriblandt da 30
 ogsaa til Saadanne, af hvilke man ikke tør ansee sig beføiet til at vente Bidrag, især i en Tid, i hvilken Anmodninger af saadan Art hyppigen gjentages. Hvo der vil bidrage, bedes at sende sit Bidrag directe til mig, der fra Flyttedagen af boer i

Communitetbygningen paa Hjørnet af Chrystalgaden i Stue-
etagen. Da ingen Liste gjøres over de Bidragende, og Ingen be-
høver at vide, hvo de ere, som bidrage, og hvad Enhver giver,
saa kunne Bidragene sendes under Navn eller uden Navn, lige-
5 som man vil, og kunne i sidste Tilfælde, forsaavidt de komme
fra Personer, hvis Haandskrivter kunne være mig bekendte,
være med fremmed Udskrivt, uden paa Brevene, og uden noget
Bogstav inden i dem, andet end et eller andet Mærke.

F:C:Sibbern

10

Professor.

184. *F. C. Sibbern til H. C. Ørsted.*
(Koncept).

Tirsdag Formiddag [1838]

Turde jeg ikke bede Dem at læse Indlagte med Opmærksom-
15 hed paa hvert Ord igjennem, og derpaa at tage det med til De-
res Broder og lade ham læse det, og saa sige mig hans og Deres
Tanker derom til Middag. Parenthesen angaaende den nærvæ-
rende Fru Møller har jeg ladet indflyde, fordi jeg anseer det for
en saare gunstig Omstændighed, at Indskuddet i Enkekassen
20 for hende ei er med blant Gjelden, og at Enhver vel maa ansee
det for en Lykke for Børnene, at P:Møller har sørget for en Mo-
der til dem, førend sin Død, og det hvad enten eet af dem bliver
taget i Huset af nogen Anden, eller hun, som hun helst vil, be-
holder dem alle tre.

25

Sibbern.

185. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Sorøe d: 21de April 1838.

Min kiære Eline!

Med inderlig Glæde modtog jeg fra Christian Efterretning om den lykkelige Nedkomst og om Dit og den lille Piges vedvarende Velbefindende! Gud bevare Eder begge fremdeles! 5

Efter indstændig Anmodning fra min kiære Bredsdorff og Petrine er jeg med Sine paa nogle Dage her i Sorøe, men haaber at være hiemme igien førstkd. Torsdag d. 26 d: M. – Den stakels Petrine lider særdeeles Meget; men vi nære dog Haab om hendes Helbredelse. – 10

Tag for denne Gang til Takke med den liden her følgende Understøttelse. Reisen til Sorøe har gjort noget Skaar i min Casse.

Gud velsigne Dig med den lille Spæde! 15

Du hilses kiærligst fra de hiertelig deeltagende og lykønskende Venner her og især fra

Din hengivne Fader

R.Møller.

186. *Johannes Jacob Stephansen til Christian Winther.* 20

Nakskov d. 26de April 1838.

Højtærede!

At vor elskede Ven Poul Møller saa hastig skulde forlade os, havde jeg ikke ventet. Jeg talte med ham, da han sidst var her, og fandt i ham en rask og kraftfuld ung Mand, hvis sunde Udseende og stærke Legemsbygning syntes at give Forhaabning om en lang Levealder. Efterretningen om hans tidlige Bortgang fra os gik mig derfor nær til Hjerte, da jeg kjendte ham saa nøie, og havde ham saa kjær. Jeg seer af Deres ærede Skrivelse

at De i Forening med en anden god Ven har paataget Dem at udgive den Afdødes efterladte Arbejder, forsynede med hans Biographie, og ønsker i denne Anledning af mig at erholde nogle Notitser om ham som Discipel her i Skolen. Med Fornøielse opfylder jeg min høistærede Vens Ønske, men beklager, at de Bidrag, jeg til Deres hæderlige Foretagende formaaer at levere, kun ere faa og saare ubetydelige, da vor afdøde Ven blot et Par Aar frekventerede Skolen. Jeg vil i Korthed meddele Dem, hvad jeg om ham fra den Tid mindes og veed, haabende, at det, saa ubetydeligt det end maatte være, hos Dem vil finde en gunstig Modtagelse.

Efterat vor elskede Ven hjemme under sin agtværdige og lærde Faders Veiledning havde modtaget den første for en fremtidig videnskabelig Dannelse fornødne Underviisning, blev han i Aaret 1807 sat her i Skolen. De Prøver paa Forkundskaber, han ved sin Indtrædelse strax aflagde, vare saare tilfredsstillende, og gavede mig Forvisning om, at Skolen i ham vilde finde en ligesaa haabefuld som elskværdig Discipel. Og senere Bekjendtskab med ham bestyrkede mig fremdeles i de Tanker, jeg tidligen nærrede om hans Forstand og Hjerte. Hvad Naturen gjerne skjænker sine Yndlinger, det havde den med en moderkjærlig Haand tildeelt ham. Med Evne til let at fatte og indsee endog de vanskeligste Ting forenede han tillige en tro Hukommelse, og en for hans Alder sjelden Dømmekraft. Jeg fandt hos ham, hvad jeg kun hos faa af mine mange Disciple har fundet, et ingenium ad omnia versatile. Og at jeg ikke heri feilede, har han viist. Hans Charakter var ædel og elskværdig, og hans Vandel ordentlig og exemplarisk. Beskedenhed, barnlig Oprigtighed, ærlig Velvillighed imod Enhver, naturlig Modbydelighed for alt Uanstændigt vare Dyder hos vor salige Ven, ved hvilke han hos Alle, som kjendte ham, tildrog sig Yndest, Agtelse og Kjærlighed. Mit Huus stod altid aabent for ham, og han tilbragte ofte, naar Tiden tillod ham det, nogle Timer om Aftenen hos mig, hvor han da gjerne fandt, hvad han ønskede, baade Lidt for Forstanden og Lidt for Tanden; thi begge Dele

holdt vor Poul, som De veed, meget af. Da han ved flittig Læsning saavel af Morskabsbøger som af andre nyttige Skrifter udenfor Skolevidenskaberne havde erhvervet sig endeel Kundskaber om mangehaande Ting, var han i Omgang altid underholdende og behagelig. Gjerne samledes han med Jævnaldrende i et muntert Lag, og morede sig med disse ved Leg og Spøg. Men vare i Selskabet Ældre tilstede, og iblandt dem rejste sig en Samtale om en eller anden Gjenstand, der kunde interessere ham, listede han sig uformærket bort fra sine spøgende Venner, nærmede sig beskeden de Ældre, og lyttede opmærksom efter hvad der behandlede; thi Videbegierlighed yttrede sig allevegne hos ham. Dog udartede denne aldrig til utidig Nysgjerrighed. At disputere var ham en sand Fornøjelse; og dertil fandt han iblandt sine Skolekammerater og andre Omgangsvener dagligen Leilighed. Traf han da paa en Opponent, der ikke var hjemme i den Materie, hvorom der debatteredes (og det var ofte Tilfældet) kunde han ret gjøre sig lystig over Stymperen, og lade sin hele Vittighed spille. Jeg var flere Gange tilstede ved saadanne Disputatser, og morede mig kosteligen. Han var nu og da lidt vel hidsig og opbrusende, især naar hans Ære af Een eller Anden syntes at være krænket; men ved Overbeviisning om at han i sin Formodning havde feilet, vendte Rolighed og Sagtmodighed snart igjen tilbage i Sindet. Selv fornærmede han Ingen forsætlig. Skete det engang imod hans Vidende, rakte han altid Haanden til Forlig. Men traadte Nogen ham for nær, kom han strax i Harnisk. Var da den Fornærmende en Kammerat, med hvem han kunde være bekendt at indlade sig, blev Sagen, naar ikke Intervention fandt Sted, som oftest afgjort ved en lille Nævekamp, i hvilken vor Poul, som tapper og haandfast Karl, gjerne gik af med Seieren. For sit Udvotes var han almindeligviis altfor ligegyldig, og maatte derfor af sine Lærere ofte taale Irettesættelser. Men blev han buden til Selskab et eller andet Sted, hvor han kunde vente at samles med elegante Folk, indfandt han sig i Paaklædning altid net og ordentlig. Ved hans videnskabelige Sysler dvælede hans hele Opmærksomhed; for

disse glemte han undertiden alt Andet. Alle Discipliner dyrkede han med Lyst og Iver; dog syntes han at holde mest af Latin og Græsk. I sine Fritimer lagde han sig efter Musiken; spillede ret godt paa Fiolin, dog for det meste kun efter Gehøret. Om 5 han siden i denne Kunst bragte det til nogen Fuldkommenhed, er mig ikke bekjendt. For Poesien havde han megen Sands, og beskjæftigede sig gerne med denne Lecture; især naar han kunde faae fat paa Noget, der faldt i Holbergs og Wessels Smag. Ved flere Leiligheder prøvede han selv paa at gjøre Vers, og 10 han var i sine Forsøg ret heldig. To af hans Smaadigte, som han saaledes skrev her, har jeg været i Besiddelse af. Det ene af disse, som havde den Overskrift „En ganske ny Vise om Helten Peter af Amiens heel rørende og sørgelig at læse“ har jeg iblandt mine Papirer eftersøgt, men ei været saa heldig at finde 15 det. Finder jeg det, som jeg vil haabe, skal det strax blive min Hr. Ven tilsendt. Det andet var ret pudseerligt. Det handlede om et sexbenet Dyr, som en Dag paa Skolen blev opdaget hos en Discipel, som vor afdøde Ven altid laae i Filterie med. Eet Vers af samme, som jeg kan huske, lød saaledes:

20 Jagten ei skete i Krat eller Skov,
Ei efter Harer og Fuxer;
Men, efter dertil given Forlov,
Udi Lars Peters Buxer.

25 Dette lille Digt, som jeg ved en Leilighed laante Faderen til Gjennemlæsning, har jeg siden ikke faaet tilbage. Muligt vil De hos ham kunne komme i Besiddelse af det. En anden lille Sang af vor Digter, som er fra en senere Tid, findes, som jeg har modtaget den, vedlagt. Da De kjendte den gamle Etatsraad og hans gjestfrie Huus, tør jeg troe, at den for Dem kan have lidt 30 Interesse.

Her har De da, Høistærede, de Notitser, jeg kan meddele Dem om vor hedengangne elskede Ven under hans to Aars Ophold i Skolen. Maatte De iblandt disse finde Eet og Andet, som kunde egne sig til Optagelse i det Mindeskrift, hvormed De til Glæde

for Mange agter at hædre den Afdøde, skulde det meget fornøie mig. At De fra den gode Professor Bloch, der havde Leilighed til at kjende vor ædle Ven i en modnere Alder og i et længere Tidsrum, vil erholde vigtigere og mere interessante Data, derom tør jeg ikke tvivle. 5

Ved ærbødigst at fremsende disse Linier ønsker jeg Dem og Deres agtede Medarbeider Held og Lykke til Deres forehaven- de vanskelige Arbeide. I Haab om, at jeg, som hidtil, fremdeles maa have den Ære hos min gode gamle Ven at leve i en kjær og behagelig Erinding, tegner jeg mig med Høiagtelse 10

Deres altid hengivne
Stephansen.

187. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d 20^d Maj 1838

Min elskelige Eline! 15

Om end ikke Betæneligheden af en Sammenkomst med Dig saa kort efter Din Nedkomst og saa kort efter det haarde Stød, der havde rammet Dig, saavel som og mig, burde have afholdt mig fra at besøge Dig, da jeg sidst var i Siælland, vilde dog Tiden ikke været tilstrækkelig dertil. Det var kun efter indstæn- 20 dig Anmodning af min kiære Bredsdorff og Petrine og Bekymring for, at hun maaske skulde blive borttrykket, inden jeg endnu engang fik hende at see, der bestemte mig til denne for min Alder betænelige Reise i saa svær en Kuld, der endog havde bevæget mig til længere end jeg plejer at udsætte min Visitats, 25 som jeg nu og tiltraadte kort efter min Hiemkomst.

Hvorledes jeg forefandt Petrine i Sorøe, mældte jeg Dig i min Skrivelse derfra. Ifølge en senere Skrivelse var der vel oprundet et lidet Glimt af Haab, da det begyndte varmere Veirligt havde virket saa fordeelagtig paa hende, at hun kunde begynde at 30

gaa opreist hvad hun længe ikke havde kunnet, ja endog gjøre en kort Tour til Vogns. Men det glade Haab er paa ny blevet for dunklet ved den tilbagekommende Kuld, hvorunder hun atter befandt sig slettere. Dog havde hun endnu kunnet skrive
5 et Par Ord til sin Søster, saa Haabet er endnu ikke gandske forsvundet. Vi maae nu sætte i Guds Haand hvad Fremtiden vil medbringe. Maaske Vaaren kan virke til Fordeel for hendes Helbred, naar den engang indfinder sig.

Gud skee Tak, der har givet Dig Kræfter til at giennemgaae
10 med Liv og taaleligt Helbred saa svære Lidelser. Gud vil nu og efterhaanden berolige Dit Sind og lindre Hiertets dybe Saar. Vor forevige Kære har det jo godt; og det Lys, han her saa begiærligen søgte, op[g]aar uendelig klarere for hans grandskende Aand. Og, skiøndt vi heneden, hvor vi kun vandre i Troens,
15 ikke i Beskuelsens Land, ikke kan gjøre os tydeligt Begreb om Gienforening med vor hedengangne Kære, saa staar dog vort Haab derom, grundet paa Christi Ord, urokkelig fast. Dette maa da, min velsignede Eline være vor Trøst og formilde os Skilmissens Bitterhed. –

20 Med mit Helbred er det, Gud skee Lov! nogenledes; og vore Kære her i Kredsen befinde sig temmelig vel; og jeg har de kierligste Hilsner til Dig fra Knud og hs Kone og fra dem i Radsted.

Den kiære Søster, og Broder, som saa kiærligen tage sig af
25 Dig, beder jeg venligen hilsede fra mig. –

Jeg anmelder i Dag en ny Visitats paa Falster, hvorfra jeg haaber at komme hjem igen til Pintse.

Tag nu til Takke med disse faa Linier, da jeg har Mere at skrive med denne Post.

30 Gud styrke og trøste Dig. Hiertelig Hilsen fra os Alle ved

Din inderlig hengivne Fader

R.Møller.

(Mere en anden Gang)

188. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 6te Junii 1838.

Min elskelige Eline!

Jeg lod med Flid een Postdag skride over, inden jeg besvarede Dit sidste kiære Brev, for imidlertid at forespørge mig hos 5 et Par Familier, som have længe opholdt sig i Khavn, om de mueligen kunde kiende noget til den omskrevne Muus, Fuldmægtig i Toldfaget. Alt hvad jeg hos dem har erfaret, stemmer overeens deri, at de vidste Intet uden Agtværdigt og Godt om denne Mand. Men hvorvidt han og Konen kunde ansees for 10 skikkede til at give et Barn en god Opdragelse, derom vidste de Intet at sige. – Det er en saare vanskelig Sag for mig som for Dig, min elskte Eline! at tage nogen, paa Overlæg grundet, Bestemmelse, thi dertil hørte jo især et nøje Bekiendtskab til de Ægtefolk, man skulde betroet sit Barn til; og dette mangle vi jo 15 Begge. Kun Saameget kan jeg overhovedet sige, at jeg finder det ønskeligst, at Børnene forblive hos Dig, om hvis Modersind imod dem jeg er overbeviist, og som bedst kiender Børnene, og af Erfaring veed, hvorledes de skulle behandles. Skulde Christian overgives til Plejeforældre, var det vist nok nødvendigt, 20 at disse bleve underrettede om hans svage Side; og heri maatte Intet fordølges for dem; og det maatte da komme an paa, om de ogsaa efter denne Forklaring vilde modtage ham eller ikke. – Hvad er det egentlig, der har bevæget denne Mand til just at gjøre Dig dette Tilbud, da han jo hverken kiender Dig eller mig? 25 og vel kan faae tusinde for een. – Mon han maaskee havde personligt Bekiendtskab til Børnenes Fader, eller maaskee har ladet sig bestemme af det meget Gode, han har hørt om denne? – Jeg er fuldkommen enig med dig i, min velsignede Eline! at det ingenlunde er til Skade, men til Gavn for unge Mennesker, tidlig 30 at vænnes til Tarvelighed. Dette veed jeg baade af egen og mange Andres Erfaring, saa de glimrende Udsigter have i Grunden intet Tillokkende for mig; kun at vi kunde faae Børnene vel opdragne og vel underviiste. Dette er Hovedsagen. – Imidler-

tid er det nødvendigt, inden nogen Beslutning tages, at ogsaa Bedsteforældrene høres herom; og deres Mening maae jo i denne Sag have megen Vægt. Gud give nu Held til at vælge det Bedste! Hvad Mening jeg helder til, har jeg yttret; og det glæder mig, at det ogsaa er Din. – At Du helst, ifald Du ikke opnaaer den ansøgte Plads, vilde fløtte til Odense, kan jeg ikke have Noget imod. Vel ere Børnene nok nu i gode Læreres Hænder; men de kunne vel forefindes ligesaa gode i Odense.

Tiirsdagen d. 11e d:M: agter jeg igien at tiltræde en Visitatsreise til Falster, hvorfra jeg haaber at være hiemkommen om 10 à 12 Dage, altsaa d: 22de el. 24de Juni. –

Om Petrine have vi senere modtaget noget trøsteligere Efterretning; hun syntes at være i Bedring, og den Hævelse i Underkroppen, hvoraf hun leed, var betydelig formindsket. Gud give, at Bedringen maa have Varighed!

Samtlige Venner her hilse Dig kierligen; og selv modtage Du med Din kiære Søster og Børn de hierteligste Hilsner fra

Din troe Fader

R. Møller.

20

189. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 8^d Julii 1838.

Min elskeligste, kiære Datter!

Tak for Dit kiære Brev og de meddelte Efterretninger.

Med den søde Poulines Daab ønsker jeg af Hiertet Lykke og Velsignelse fra Gud, saa at hun maa opvoxte, sund paa Siel og Legeme, den kiære Moder til Trøst og Glæde! Det er mig særdeles kiært, at ogsaa de øvrige Børn alle forblive hos den velsignede Moder; og jeg haaber, at Du med Guds Hielp vil blive sat i Stand til at bære Byrden af deres Opdragelse. – Inden dette indløber vil det maaskee alt være afgjort, eller, i andet Fald, dog snart blive afgjort, hvem den vacante Plads i det Harboeske Kloster skal tilfalde. Jeg havde rigtig nok hørt, jeg erindrer ikke

af hvem, at Pladsen skulde forblive ubesat, og, som jeg forklarede mig det, af oeconomiske Grunde; men dette seer jeg nu af Dit Brev at være urigtigt. Ifølge Dine Ytringer om Bestemmelsen af Tiden til Børns Ophold der, var jo en saadan Plads for Dig ikke saa ønskelig, som jeg forestillede mig. – 5

Naar Du ikke bliver i Khavn, er Odense vel baade et noget lettere Levested end Kiøbenhavn, og tillige i flere Henseender passende for Drengbørnene, da der baade skal være gode Skolestipendier, og tillige ere der brave Lærere, s:s: Kalkar og flere. Rectoren er nok, som jeg har hørt, næsten aflægs, men han agter nok og, som man formoder, med det første at resignere. Gud styre nu alt til det Bedste for Dig! – 10

Saasart Du selv faaer at vide, hvordan Din Forfatning i oeconomisk Henseende vil blive, da beder jeg Dig at underrette mig derom. Overalt beder jeg Dig at tale ret aabenhierdig 15 med mig. Det er jo ikke Mere end en hellig Pligt for mig, efter Ævne at understøtte Dig; hvilket og skal være mig en sand Fornøjelse. For Øjeblikket medtager min tilkiøbte Gaards betydelige Reparationer endeel Bekostninger; men naar disse ere overstaaede, bliver min Evne bedre; men selv foruden vilde jeg 20 nok kunne skaffe tilveje hvad Du maatte behøve.

Ifølge de seneste Efterretninger fra Sorø vedbliver, Gudskee Tak! Petrines Helbred at bedre sig, hvilket er saameget glædeligere, som der for kort Tid siden var saa liden Udsigt dertil. Bredsdorff og hans Kone med Børn fra Fyen ere her for nær- 25 værende Tid i et Besøg. Rasmine har i nogle Dage her været temmelig syg, men er nu ogsaa i god Bedring. –

Kommer Du til at bryde op fra Khavn, da vilde det inderlig glæde mig og os alle her, om vi maatte kunne samles. Dog herom bliver der jo Tid til siden at træffe Aftale. 30

Gud velsigne og styrke Dig, min elskeligste Datter! Du hilsende hertelig fra os alle her og især fra

Din troe Fader

R.Møller.

P.S. Biskop Mynster og Kone agter at komme her tilsyne i denne Maaned, for at besøge hans Broderdatter, gift med Catecheten Bergenhammer her i Byen – og da besøger han også mig, og logerer i mit Huus.

5 190. Rasmus Møller til Eline Møller.

Mariboe d: 19de Aug: 1838

Min elskeligste kiære Eline!

Naar jeg fortæller Dig, at jeg i denne Sommer har havt Besøg af mine Børn fra Ollerup i Fyen, siden af dem fra Værsløv
10 i Siælland, af Biskop Mynster og Hustru, som logerede hos mig fra Onsdag til Løverdag, skiøndt Besøget fornemmelig giældte hans Broderdatter, gift med Catecheten her i Byen, – siden atter samme Tid af min Fætter, Consistorialraad, Pastor Bang i Horne og Flere – og at jeg strax efter alt dette drog ud paa en
15 forud anmeldt Visitats paa Falster, som medtog 12 Dage: saa vil Du ikke forundre Dig over, at jeg denne Gang noget længe har ladet Dig være uden Brev fra mig. Og da jeg nu, nyligen hjemkommen fra Falster, forefinder Meget at expedere, maa jeg endnu bede Dig at nøjes med faa Linier.

20 Det er jo en stor Trøst for Dig, min kiære Datter! under det feilslagne, og desuden kun svage Haab om Pladsen paa det Harboeske Kloster, at Opholdet i Odense i Nærheden af kiære Sødskende jo naturligviis maa være Dig kiærere end i Khavn; og Drengbørnene have jo ogsaa der en god Skole at sættes i. –
25 Det gjør mig meget ondt, at jeg ikke skal have den Glæde at see Dig og Dine Børn, især den lille kiære Poulina paa den forestaaende Reise; men jeg skionner nok, at Reisens Forlængelse vilde falde Dig meget besværlig med de mange Smaa – thi hvad Bekostningen angaaer, da skulde jeg nok bestride den.
30 Reisen gaae directe til Fyen, da troer jeg og, Du gjør bedst i at gaa over Land til Korsøer og derfra med Dampskibet, der

overfører Posten, til Nyborg. Dette er jo vel bekosteligere end med Skibslleilighed; men det Fornødne til at bestride denne Bekostning skal jeg med Guds Hielp nok kunne lette Dig Bekymringen for. – Hvilke eller hvor store ere omtrent de Udgifter, Du maa overtage, idet Boet bliver Dig extraderet? – Tungt, min 5 elskelige Datter! maa det naturligviis falde Dig at gaae til Kongen i et saadant Ærende; men det Tunge vil lettes Dig ved den Mildhed, hvormed han vist vil modtage Dig – saameget mere, som jeg ved Samtale med ham har mærket, at vor kiære Poul stod godt anskrevet hos ham. Maaskee han og vil erindre det 10 Brev, jeg skrev ham til angaaende det Harboeske Kloster. – Det glæder mig at Du, min Kiære, og alle Børnene have Helbredet – thi Fritz' Øjensvaghed vil ved det af Læger foreskrevne Forhold med Guds Hielp nok gaae over. Jeg havde selv i min tidligere Ungdom ogsaa svage Øine, men de bleve siden dog ret gode. – 15 Den gode Sibbern er ret et Exempel paa trofast Venskab. At Poul lever i saa kiærligt et Minde hos alle sine Venner og Enhver, der kiendte ham vel, lader os vel paa den ene Side føle vort Tab, men er jo dog tillige en Lindring for det blødende Hierte. – Gud styrke Dig, min elskte Datter med Kraft til at overvinde de fore- 20 staaende Møisommeligheder! – Med Hilsen til de Kiære hos Dig fra os Alle

stedse Din troe Fader

R.Møller.

Mere en anden Gang. – I dette Øjeblik modtog jeg Brev fra 25 Petrine, at Bredsdorff og hun agte at besøge os førstkdte Tiirsdag d: 21de d.M. – Bevis nok for, at hendes Helbred, Gud skee Lov, nu er i en Tilstand, man neppe havde tordet haabe.

191. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 6te Septbr 1838.

Min kiære Datter!

Herhos følge 50 Rbdr, som en liden Hielp til Reiseomkost-
 5 ningerne.

Hiertelig Tak for de mig tilsendte Minder af vor uforglemme-
 lige Poul. Hans Broder takker ligeledes for den ham saa kiære
 Andeel deraf. Han er, som sædvanligt om Torsdagen, hos mig
 i Dag i Besøg.

10 Jeg vil nu længes efter det omtalte Brev*), som jeg da kan
 haabe at modtage førstkdte Løverdag.

Mere næste Gang. Imidlertid hiertelig Hilsen fra os alle her
 ved

Din hengivne Fader

15

R.Møller.

Mit næste Brev maa vel gaae ad Fyen til, men under hvilken
 Adresse? – *) *Dog maaskee Dit ventede Brev vil kræve Svær,*
imedens Du endnu er i Khaon.

Hans vil selv nærmere skrive en anden Gang. Vi have endnu
 20 ikke modtaget de ovenomtalte Ting, da de ikke kunne faaes fra
 Skipperen, førend henimod Aften.

*) Ved at eftersee Brevenes Datum, seer jeg nu, at jeg alt har
 det omtalte Brev i Hænderne. Jeg lagde ikke strax Mærke til,
 at Skipperens Reise er gaet langsommere.

25

192. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 6te October 1838.

Min kiære Eline!

Tak for Dit sidste Brev af 29^d f.M.! Det glæder mig, at Rei-
 sens Besværligheder ere vel overstaaede; og Gud give Dig nu

Held og Lykke til din nye Stilling! – Det er mig meget kiært, at Christian godt bestod sin Prøve; og jeg haaber, at Fritz ogsaa vil opnaae samme Plads. Friskole vil Du vel og sagtens kunne faae for Børnene. Det har endog flere Præster her i Stiftet faaet for deres Børn i lærde Skoler; og Odense Skole er nok en af de 5 bedst dotede.

Naar Du skriver igien, ønskede jeg at underrettes om, hvilke af Lærerne ved Skolen der giver Underviisning i den Classe, hvori Dine Smaadrenge sættes. Overlæreren Dr. Kalkar cor- 10 sponderer jeg imellemstunder med, og kunde da have god Leiligh-
hed til at anbefale ham vore kiære Smaa; men formodentlig læser han kun for de højere Classers Discipler.

Eftterretningen om vor kiære Frue Bergs Uheld bedrøvede mig meget. Vel havde jeg hørt kort i Forvejen, at hun havde været i stor Fare paa en Kiøretour; men jeg troede ikke, at det havde 15 paaført hende saa stor en Lidelse, som jeg nu af Dit Brev og til samme Tid af et Brev fra Thomas Bredsdorff fra Vissenberg erfarede. Jeg skrev hende til med forrige Post, og bevidnede hende min hiertelige Deeltagelse. Sine havde for endeel Aar siden samme Tilfælde og under samme Omstændigheder, men hun 20 slap ved Hielp af sin Ungdom, Gud skee Lov! taalelig derfra, ligesom Amalia, skiøndt hun dog nogen Tid derefter maatte holde Sengen. Det er meget farligt at forblive paa Vognen, naar Hestene fodres og løses fra Tømmerne.

Ifølge en senere Skrivelse fra Petrine vedbliver hendes Hel- 25 bred at være temmelig godt. Ogsaa mine Børn her i Kredsen, saavel som min Broder, leve, Gud skee Lov! Alle ved Helbred. Selv befinder jeg mig nogenledes vel – i Forhold til min Alder. Jeg er nylig gaaet ind i mit 76^d Aar; og at jeg i en saadan Alder, skiøndt ej uden Følelse af Alderdommens Byrder, kan endnu 30 røgte mit Kald, er jo en stor Naade af Gud.

Med Hensyn til den Begjæring af Grev Reventlov, af hvem jeg udbad mig for Dig Andeel i det under hans Bestyrelse staaende Dronning Anna Sophias Legat – at jeg maatte underrette ham om, hvad Du har som sikker Indtægt, beder jeg Dig, naar 35

Du kan, at opgive mig dette. Dog – det kan Du maaske ikke vide først [ɔ:førend] i næste Aar, da Pensionen af Embedet, saavidt jeg veed, da plejer at bestemmes.

Tag nu til Takke med disse faa Linier. Jeg skal stræbe jevn-
5 ligen, saavidt jeg kan, at skrive Dig til, min elskelige Eline! men med korte Breve maa du nøjes til Giengield for Dine længere – thi jeg kan nu snart blive træt af at skrive. – Du hilses kiærligst med Dine Smaa og den øvrige kiære Familie fra os alle her, og især fra

10

Din hengivne Fader

R.Møller.

193. *Rasmus Møller til Eline Møller.*Mariboe d: 14^d Novbr: 1838

Min elskeligste Eline!

15 Det fornøjer mig meget, at Du nu har overstaaet Flytningens Besværlighed og er kommen til Roe i Din nye Bopæl. Gud give, at Du nu, min kiære Datter! maa i Din nye Stilling vinde den Tilfredshed, som det efter Omstændighederne er muelig for Dig at opnaae! og det er mig en kiær og trøstende Tanke, at de Slægt-
20 ninge og Venner, i hvis Kreds Du lever, bidrage hvad de formaae til Din Opmuntring. – Jeg haaber, at Din lille velsignede Poulina igien er rask; og Gud give, at Du af hende saavel som af de øvrige Børn maa opleve megen Glæde! Det fornøjer mig, at Christian begaaer sig vel i Skolen. Gid han nu og fra Hiertets
25 og Karakterens Side maa giøre os Glæde! Jeg har i et Brev med forrige Post til Dr. Kalkar anbefalet saavel ham som den tilkommende Discipel, vor kiære Fritz, til hin, som jeg troer, brave og velsindede Lærers deeltagende Godhed. Jeg er aldeles enig med Dig i, at det var ret godt, Fritz tøver endnu et Aar med at
30 sættes i den lærde Skole, for ikke at drives over Evne. – Af Skolens Lærere kiender jeg Ingen personlig; thi ogsaa Kalkar kien-

der jeg kun, deels som Forfatter, deels af Brevvexling. – Forstaaer jeg Din Mening rigtig, saa er det ved privat Underviisning hiemme, at den gode Adjunct Hansen vil hielpe Christian frem i Latinen; og denne Godhed fortiener jo al Taknemmelighed. Imidlertid er Disciplenes egen privat[e] Flid hiemme en 5 Hovedsag; og man maa ikke gjøre dem Arbeidet paa egen Haand for let. Dog maaske og denne Hielp kan i Førstningen være Christian fornøden.

Fra Frue Berg har jeg havt et meget forbindtligt Brev, hvorpaa jeg satte saameget større Priis, som det vist ved hendes endnu 10 saa skrøbelige Helbred, hvad det Mechaniske i Skrivningen angaaer, har kostet hende megen Umage. Jeg beder Dig derfor, naar Du skriver hende til, paa mine Vegne at takke hende hiertelig derfor. – Med Forskrækkelse hørte jeg det Uheld, Berg havde havt, i det en Røver havde ved Overfald berøvet hans Bud 15 en saa stor Sum Penge. Men Gud skee Lov, at Voldsmanden er opdaget, og i det mindste de fleste Penge endnu i Behold! Det vilde jo ellers have været ham et føleligt Tab.

Naar Du nu, min kiære Eline! faaer Tid til at glæde mig med et nyt Brev, da beder jeg Dig at sige mig, til hvad Tid Betalingen 20 af Din Huusleje falder. Du skal vel formoder jeg, betale den halvaarligen?

Vore Slægtninger her og i Radsted befinde sig, Gud skee Lov! vel. Det Samme er Tilfældet med de fraværende, ifølge seneste Efterretninger. Ogsaa Petrine vedbliver at befinde sig temmelig 25 vel. At der for Chr. Winther har aabnet sig glædelig Udsigt til en aarlig Understøttelse af Kongen paa 400 Rdr, indtil han faaer et fast Embede, som han venter at opnaa ved den forestaaende Oprettelse af en fuldstændig Realskole, har Du maaskee hørt. – Jeg haaber, at Kongen vil erindre sit Løfte, naar Din Pension 30 skal bestemmes.

Med hiertelig Hilsen til Dig og de kiære Børn fra Vennerne her

stedse din troe Fader

R.Møller.

194. *Rasmus Møller til Eline Møller.*Mariboe d: 30^t Decbr. 1838.

Min elskelige, kiære Eline!

Skiøndt Tiden er mig noget knap i disse Dage, kan jeg dog
 5 ikke lade det gamle Aar gaae til Ende, uden at have skrevet Dig
 nogle faa Linier, som dog nok først ville naae til Dig i Begyn-
 delsen af det nye.

Det er naturligt, min elskte Datter! at det Tidspunct, hvori
 Du skrev Dit sidste Brev, maatte fornye de vemodige Følelser
 10 hos Dig, som Dit Brev udtrykker; men jeg haaber til Gud, at
 disse ville efterhaanden opløse sig i et glad Haab, jeg mener
 ikke alene det Haab, som Christus har givet os, at ej evig skilles
 Ven fra Ven – hvilket vist nok er den rigeste Trøstens Kilde –
 men ogsaa i det Haab, at Din velsignede Poulina vil meer og
 15 meer udvikle sig til Din Trøst og Glæde, og at den hedengangne
 Kiære vil leve op i alle de efterladte Børn. Det glædede mig sær-
 deles at erfare, at Christian ikke alene udmærker sig ved sin
 Flid, men at og hans øvrige Opførsel er i det Væsentlige upaa-
 klagelig. Gud give, at dette maa vedvare og tiltage! og dette vil
 20 lindre Dig en tung Bekymring; ligesom og det gode Haab, de
 alle fire give Dig, vil lette Dig de med deres Opdragelse for-
 bundne Bekymringer, der hvile paa Dig. Den gode Adjunct Han-
 sen, som tager sig saa kierlig af de to Smaadrenge, beder jeg at
 bringe ogsaa fra mig, skiøndt ham personlig ubekendt, hiertelig
 25 Hiilsen og Tak. Det vilde glæde mig, om der gives mig Leilighed
 til at vise ham nogen Opmærksomhed. – Gud velsigne vor gode
 Konge! Jeg tvivlede ikke paa, at han jo nok vilde ihukomme sit
 Løfte; han er saa hiertelig deeltagende, og Poul stod godt an-
 skreven hos ham. Men dette vedkommer dog vel ikke den for-
 30 ventede Pension? At Du ved Afdrag efterhaanden vil søge at
 afgjøre Pouls Gield, gjør Dit Hierte og Din Karakter Ære. Ogsaa
 er jeg enig med Dig i, at Reitzel ikke bør tabe for sin Huma-
 nitæts Skyld. Lidt længere hen i Tiden skal jeg stræbe at tage
 Deel i Byrden med Dig; thi dette sidste Qvartals Gage kan nep-

pe strække til at dække mine nødvendige Udgifter. Hvad i øvrigt Reitzels Tilgodehavende angaaer, da var det mueligt, at Poul ogsaa kan have Noget tilgode hos ham; skiøndt jeg rigtig nok ikke veed det; men i saa Fald vil den brave Mand nok selv angive det. Honoraret for Pouls literære Efterladenskaber vil i alt 5 Fald vel komme Dig tilgode? Det gaaer ellers noget langsomt med Udgivelsen. Jeg har paamindet, og skal end videre paamine Christian Winther derom.

Tag nu til Takke, min kiære Datter! med disse faa, i temmelig stor og kiendelig Hast skrevne Linier. Du hilses kiærligst fra 10 alle de fælles Venner her. Gud velsigne Dig og Dine i det nye Aar og fremdeles!

Din troe Fader

R.Møller.

195. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

15

Mariboe d: 17de Martii 1839

Min elskeligste, kiære Eline!

Naar jeg engang imellem, som denne Gang, tøver noget længere end sædvanligt, med at besvare Dine kiære Breve, saa vil min kierlige Eline jo ikke deraf drage den Slutning, at jeg nu 20 tænker mindre paa Dig end før; thi dette er ikke saa. Men deri er da enten nogen Upasselighed, eller Mængden af andre Skriverier eller deslige Hindringer Skyld.

Jeg glædedes særdeles meget ved Dit sidste Brev af 6^e f:M.; ikke alene formedelst Efterretningen om Dit og Dines Velbefindende, heller ikke alene eller fornemmelig for den uventede Forøgelse af Dine Indtægter – der i øvrigt var mig for Øjeblikket saameget ønskeligere, som en liden Dig tiltænkt Sum nu blev anvendt til Hielp for en Anden af vore Nærmeste, der just var i stor Betryk; – men især fordi jeg saae af de mig meddeelte 30 Efterretninger om Reitzels og især selv Krarups Vægning ved at modtage den tilbudne Betaling, i hvor kiær Erindring vor vel-

signede Poul lever hos sine Venner. Især blev jeg ret rørt ved Reitzels kierlige Deeltagelse og Delicatsse. Jeg erindrer ogsaa godt, at Poul altid roste hans humane Karakter. – Jeg vil nu længes efter at høre, hvad man vil tilstaae Dig i Pension; thi
5 jeg begriber jo nok, at de 100 Rdlr. ikke længe ville kunne forslaae til den ikke saa liden Huusholdning og andre Udgifter – især med saa høje Priser, som de nærværende. Alene for Korn betalte jeg nylig en Regning paa 200 og nogle og 30 Rbdr.

Gud skee Lov, at det gaaer fremdeles godt med Drengene i
10 Skolen, og at den lille Poulina er rask og livlig!

Heromkring ere vore fælles Slægtninge ogsaa ved Helbred, og Hanses og Lovises Sorg begynder nu efterhaanden at formildes. Fra Sorøe og Vørslev har jeg og for ikke længe siden havt gode Efterretninger. – Christian Winther har nu gode Udsigter,
15 bare at han kunde lære at oeconomisere lidt; men dette falder ham vanskeligt. I øvrigt lever han vel, og gjør megen Lykke ogsaa hos formaaende Folk, ja selv hos Kongen, ved sine Digterarbejder. I sit sidste Brev yttre han Haab om, at der snart skal begyndes med Trykningen af Pouls literære Efterladenska-
20 ber. – Fra vore fyenske fælles Slægtninge har Du formodentlig selv hørt. Rasmine længes hiertelig efter Naadsensaarets Ende. –

Med mit Helbred gaaer det, Gud skee Lov, nogenledes vel; og Meer maa man ikke vente i saa høj en Alder. Nogen Forkølelse har jeg havt og har tildeels endnu; jeg er overalt, som de fleste
25 Gamle, meget kuldskaar. Men jeg takker Gud, at jeg har Klæder at dække mig med og det fornødne Brænde til Kakkelovnen. Begge Dele mangle vist Mange af de Fattige og især de stakkels Vandlidte; men glædeligt er det og at bemærke, hvorledes man kappes om at komme disse Ulykkelige til Hielp. – Du hilses paa
30 det kierligste af vore fælles Venner her i Naboskabet og især fra

Din troe og hengivne Fader

R.Møller.

P.S. Min gamle Broder er efter sin høje Alder endnu rask.

196. *Christen Thaarup til F. C. Olsen.*

Søndag Aft. d. 21de April 1839

Kjære Olsen!

[. .] Naar jeg – af de Grunde, jeg nedenfor tænker at anføre – ikke har forivret mig med Besvarelsen, saa var det tillige i Betragtning af at Du intet tabte derved, om jeg endog lod dine Spørgsmaal angaaende vor uforglemmelige Poul Møller aldeles ubesvarede. Saalidet tilfredsstillende vil Du udentvivl finde det jeg har at svare. Jeg er ganske enig med Dig i at P.M. efter Tabet af Gr. Bloch „lod staae til“, at han og tænkte „under alt dette at finde en ny Sol for sit Liv isteden for den gamle“ og at der i den Maade, hvorpaa han bar sine Kjærligheds-Affairer til Skue, har ligget en Slags Trodsen – cfr. Digtet om Torbisten og Fluen, som man almindelig har antaget skrevet med Hentydning til den afbrudte Forbindelse, hvilket jeg, naar Tidsregningen samstemmer, ogsaa er tilbøjelig til at troe, skjøndt ikke ganske vis paa. (Apropos, der er en tysk Kilde til dette Digt, som P.M. dog *bestemt nægtede* for mig at kjende: dette forklarer jeg mig saa, at Ideen til dette Digt har været ham mindre vægtig [?] end den bestemte Hentydning, som lod sig gjøre deraf, og at han derfor glemte at hiin var laant, medens Anvendelsen og den Sindsstemning hvori han mulig har skrevet det, blev levende i hans Erindring). At han ogsaa har villet indbilde sig og andre, at han havde sat sig ud over sit Tab, finder jeg saa meget mere troligt, som det forekommer mig saare naturligt og det ikke mindre, om der i hans Aabenhjertighed laa nogen Affectation. En saadan Affectation vilde jo være beslægtet med den, der ytrer sig i en mindre aandskraftig ulykkelig Elskers Melancholi, Fortvivelse osv. men for saavidt Du hos P.M. sporer den, vil Du vist ikke undlade at tage *deres* Personlighed i nøje Betragtning, til hvilke han skrev. Om han stedse skulde have viist nogen mærkelig Aabenhjertighed mod Venner i Hjertets Affairer, herom maa jeg bekjende mig uvidende, og jeg tvivler snarere derpaa. Vist er det, at han aldrig ganske aabenbarede *mig* sit For-

hold til Frøken Rafn, men kun lod mig ane det, hvorfor jeg heller ej nogensinde erfarede at det virkelig var kommen til et Frieri og ikkun kunde give Chr. Winther saare utilfredsstillende Svar paa hans Forespørgsel i samme Anledning fra Laaland.

5 Derimod vedgik han til den Tid fuldelig at hans Hjerte var „saaret“ eller at han havde Saar i Hjertet, og søgte Lægedom, og Trøst mod andres Usselhed i det, han kaldte Spot. Han tildeelte mig, ene, og iblandt andre, Ros fordi jeg var en „fortræffelig Spotter“, han „elskede“ mig derfor, og forelæste mig flere Brud-

10 stykker af Digte i Byronsk Stiil, og hans daglige Omkvæd var i den Tid disse Linier af Lord Byrons Farvel:

*Seared in heart, and lone and blighted,
More than this I scarce can die.*

(Paa Frøken Rafns Broder, en Døgenicht, spildte han megen Tid; 15 han overtalte ogsaa mig til at læse med ham, og jeg troer, Aftalen var, at jeg skulle gjøre det uden Betaling; men efter faa Timers Læsning udeblev Personen og jeg har næppe seet ham siden).

Efter hans første Kones Død saae jeg ham kun een Gang og 20 da var han gift igjen. Jeg tilbragte det meste af en Eftermiddag hos ham; han roeste sine Tobakspiber, som imidlertid vare i den sædvanlige fragmentariske Forfatning, og ledte Samtalen flere Gange hen paa min Kone, som han længtes efter at see og lære at kjende, og ytrede det som en fast Bestemmelse, at han vilde 25 besøge os. Saalidet jeg ellers ændsede lignende Løfter af ham, f.Ex. om Brevskrivning saa gav han mig denne Forsikring med et saa forunderligt Alvor, saa jeg, saalænge han levede, bestandig gik i Forventning om hans Besøg. Jeg vidste, at det havde været mere for hans egen end for min Skyld; jeg vidste at Thortsen 30 havde faaet ham til at troe at min Kone havde noget tilfælles med hans afdøde, og antog at han ventede ved Synet af min Kone at tilbagekalde eller gjenoplive en eller anden Erindring om den tabte.

Dette tage Du nu, kjære Olsen! som mit Svar paa Dine for-

skjellige Spørgsmaal angaaende vor salige Ven. Jeg kan hermed som med saa meget af hvad jeg forhen har meddeelt Dig, ikke indbilde mig at have givet Dig nogensomhelst vigtig Oplysning til dit Arbejde, og vil kun forsaavidt tænke den Tid, det har kostet mig at nedskrive og Dig at læse mine Bemærkninger, ikke spildt, som disse eller som min Samstemning med Dig maatte bestyrke Dig i de Anskuelser Du fra andre Standpunkter eller andres Beretninger har erhvervet Dig. Jeg kan i øvrigt ikke sige Dig hvor meget det glæder mig, at denne Biographi er falden i Dine Hænder. Det glæder mig at P.M.s Character, som Du siger, gaaer bestandig klarere op for Dig. Jeg glæder mig forud til Dit Arbejde, og venter mig baade Opbyggelse og Belærelse deraf. Jeg er saaledes begjærlig efter at see Din Opløsning af hans Venners forskjellige Domme om hans Upartiskhed og Frihed for Lidenskabelighed i at bedømme andre, og saa meget andet.

Meisling recenserede P.M.s Oversættelse af Odysseen. Denne gav i Lit. Tid. et Gjenmæle – imod mit Raad – Jeg erindrer at Meisling engang har ytret for mig, at Poul i dette Gjenmæle viste en stor Fripostighed, specielt i at tilskrive Voss (for dermed at slaa Meisling paa Munden) den Oversættelse: die sinnige Penelopeia, hvilken Overs. han sagde, at P.M. selv havde fabrikeret, da Voss havde en ganske anden. Jeg forsøgte da at forsvare Poul med at der vare saa mange Omarbejdelser af den vossiske Odyssee, og at det omtalte Udtryk muligt fandtes i den Udgave P. brugte, hvilket dog Meisl. ikke vilde troe. Jeg gad dog vide, hvorledes det forholder sig hermed.[. . .]

Venskabeligst

Chr. Thaarup.

197. Rasmus Møller til Eline Møller.

Mariboe d: 19^dJunii 1839

Min inderlig kiære Eline!

Lang Fraværelse paa Visitats og en derpaa følgende Forkø-
 5 lelse, som kastede sig paa min Lend, og gjorde, at jeg en Tid-
 lang neppe kunde gaae opreist, og heller ikke taale at bøje mig
 forud for at skrive – har forsinket min Skrivelse til Dig – og
 endelig har jeg endnu tøvet i nogle Dage, efter Anmodning af
 Pastor T[h]aning i Hunsebye, som har en Reise for til Odense
 10 og gjerne vilde overbringe Dig Brevet, for at have denne Leilig-
 hed til at see den ogsaa ham kiære Poul Møllers Familie. –

Jeg behøver ikke at forsikre Dig, at jeg inderlig glædes ved
 de flere glade Efterretninger, Dit sidste Brev bragte mig, og da
 især ved denne, at Du, min elskte Datter, efter en saa alvorlig
 15 Sygdom, er restitueret, og at alle Børnene ere raske, og at det
 gaar de Smaadrenge saa vel i Skolen. Saa er da nu vor velsig-
 nede Poulina gaaet ind i det 2det Aar. Gud give, at hun i dette
 og fremdeles maa forblive ligesaa rask som i det første Aar, og
 at Tændernes Udbrud ikke maa forvolde hende formegen Plage!
 20 At det Kofoedske Legat er blevet Dig tilstaaet, glæder mig
 naturligviis ogsaa. – Gid nu ogsaa Pensionen ikke maa falde for
 knapt ud. Det mangler vist ikke vor gode Konge paa Villien el-
 ler paa Deeltagelse for Pouls Efterladte; men det er mig for vel
 bekjendt, at Pensionskassen er meget bebyrdet, da endog blot
 25 i dette lidet Stift saa mangfoldige Ansøgninger, som jeg har
 paategnet, indgives derom. – Jeg kan nu glæde Dig med den
 Efterretning, ifald Du ikke allerede veed det, at, ifølge et Brev
 til mig fra Christian Winther af 6^e Maj var dengang 6 Ark reen-
 trykte af Pouls literære Arbeiders 1ste Bind; og Olsen havde
 30 lovet, at være færdig med Biographien, før det 1ste Bind er fær-
 digt fra Pressen; thi foran dette skulde Biographien anbringes.
 Maa kun nu bemældte Olsen kunne holde Ord; thi han er be-
 skjæftiget med saamange Arbejder for Trykkefrihedsselskabet.
 Imidlertid fornøjer det mig, hvad Christian skriver, at han

(Christian) personligen antastes paa Gaden med det Spørgsmaal: Hvorfor lader De ikke P.Møllers Skrifter komme for Dagen? Dette er da et Beviis paa, at Mange længes derefter. – Imidlertid er Christian vist uskyldig i Forsinkelsen; men Skylden hviler meer paa den med saamange andre Forretninger sysselsatte Ol- 5 sen. At der vil blive et godt Overskud over Trykkeomkostningen, naar det hele Værk engang kommer ud, haaber jeg; men 1000 Rbdr, som den ædle Reitzel har villet byde Dig, tør man vel neppe vente. –

Fra Sorøe har jeg nyligt havt Brev. Petrine befinder sig, Gud 10 skee Lov, fremdeles vel. Ogsaa i Værsløv have de, ifølge de seneste Efterretninger derfra, alle Helbredet. Det Samme gielder om vore Venner heromkring. – Hvor vilde det glæde os alle, om det kunde lade sig gjøre, at Du i Sommer besøgte os med alle Børnene. Men det er vel saa vanskeligt for Dig at gjøre saa lang 15 en Reise – ikke just for Bekostningens Skyld; thi den skulde jeg nok hielp til at bestride, men for de øvrige Besværligheders Skyld.

Imidlertid leve Du med alle de kiære Børn vel, og modtag de hierteligste Hilsner fra samtlige Venner her, og især fra 20

Din hiertelig hengivne Fader

R.Møller.

198. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 18^d Aug: 1839

Min kiære Eline!

25

Vil Gud, agter jeg med min Datter, Sine Sidenius, at tiltræde Reisen til Fyen førstkd Fredag Morgen tidlig d: 23de d:M:.. Vor Plan er at gaae til Søes fra Bandholm lige til Nyborg, og derfra kiøre til Odense, hvor vi da, ifald Farten over Vandet bliver særdeles heldig, maaskee kunne indtræffe endnu Fredag Aften, 30

eller dog Løverdags Formiddag. Skulde der imidlertid paa Fredag
være Uveir med Storm, eller Vinden være altfor ugunstig, ud-
sætte vi Afreisen herfra til næste Dag, eller indtil Veir og Vind
blive taaleligere. Til vort Ophold i Fyen have vi bestemt 8 Dage,
5 der da skulle deles imellem Odense og Vissenberg. Længere Tid
har jeg ikke at raade over, især da jeg allerede i Sommer har
giort en Reise, nemlig til Siælland. Fra Sorøe har jeg allerede
mældt Dig, at jeg der forefandt Alle ved Helbred; og den sam-
me Glæde havde jeg i Vørslev – og med samme glade Haab see
10 vi nu og vor Samling med Dig, min elskte Eline! imøde. Dertil
vil jeg da og udsætte hvad jeg ellers kunde have at skrive.

Imidlertid hilses Du kierligst fra vore Kære her, og især fra

Din troe Fader

R.Møller.

15

199. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 9de Septbr: 1839

Min kiære Eline!

Jeg kan denne Gang ikke faae Tid at skrive Meer, end at vi
i Torsdags mod Aften kom lykkelig og vel til vort Hiem. Hier-
20 telig Tak for al Din Godhed mod os og for de Fornøjelser, vi
nøde hos Dig!

De kiære Børn og Dine gode Sødskende beder jeg paa det
kiærligste hilsede.

Et udførligere Brev faaer Du nok snart fra min Reisefælle,
25 Sine – ligesom Du og, saasnart jeg kan, skal faae et længere
Brev fra mig. Tag imidlertid til Takke for denne Gang med disse
faa Linier fra

Din troe Fader

R.Møller.

200. *Rasmus Møller til Eline Møller.*Mariboe d: 20^d Octobr: 1839

Tak – min elskelige, kiære Eline – for Dit kierlige Brev af 24^d f.M., hvoraf jeg med Glæde saae, at Du og Dine kiære Børn befandt Eder vel, og som jeg haaber, endnu er Tilfældet. Jeg 5 kan nok begribe, at det falder Dig tungt, saa længe at undvære den velsignede Poulina; men det maa jo være Din Trøst, at det er til hendes Gavn. Imidlertid mener ogsaa jeg, at, naar den koldere Aarstid ret begynder, er hun bedre tient med at være i Odense hos Dig. – Dr Kalkar var her forleden et Par Dage paa 10 den Reise, han har foretaget sig i det fyenske literære Selskabs Ærinde, for navnlig at opsøge gamle Documenter til Oplysning af Fædrelandets ældre Historie. Han yttrede at være vel fornøjet med Christians Flid og Fremgang; og jeg haaber da, at Enden af Examen er for Christian faldet ligesaa vel ud som Begyndel- 15 sen. – Jeg kan ellers ikke undlade at underrette Dig om en Yttring, angaaende Odense Skole, som jeg hørte i Nyborg, under vort Ophold der for Modvind, af en meget agtværdig Mand, nemlig (mellem os sagt) af Catecheten Posselt; han paastod, at Odense Skole var i et slemt Rygte for dens Disciplers Usæde- 20 lighed. Dette frapperede mig meget, men da jeg yttrede Tvivl derom, forsikrede han mig, at det var alt for sandt. Dette ansaa jeg nu for min Pligt at meddele Kalkar, som een af Skolens Lærere; men han paastod, at dette Rygte var ugrundet, og at det i alt Fald kun kan have giældet om Fortiden, da han tvertimod 25 ansaa Skolens nuværende Ungdom for i det Hele meget sædelig. Jeg ønsker naturligviis, at han maa have Ret; men jeg troede dog, at jeg ikke burde dølge for Dig hvad jeg havde hørt, for at henlede Din Opmærksomhed derpaa. –

Du har vel hørt, hvorledes det er gaaet vor stakkels Rasmine 30 i Vissenberg, at hun nemlig har aborteret – formodentlig en Følge af den megen Strabads under Fløtningen, og den Forkølelse, hun længe var udsat for. Ifølge det sidste Brev, vi her have derfra, skal Lægen dog have forsikret, at hun nu var uden Fare:

skiøndt hun endnu var meget mat. Gud lade hende leve for sin elskelige Mand og de kiære Børn. Vi længes nu efter nærmere Efterretning derfra.

Med mit Helbred er det ved det Gamle, altsaa Gud skee Lov, 5 saa vel, som jeg i min Alder bør vente det. Ogsaa vore fælles Venner her i Byen og i Radsted ere alle raske. – Hans's Svoger, Christian Sidenius har jeg nylig ordineret her, fordi denne og Familien ønskede det, skiøndt han er kaldet til Præst i Aalborg Stift, og altsaa skulde være ordineret af sin egen Biskop, som 10 imidlertid gav sit Samtykke til at det maatte skee her. –

Du hilses hiertelig med de kiære Børn, din agtværdige Broder og øvrige Sødskende fra os alle her og især fra

Din hiertelig hengivne Fader

R.Møller.

15 *201. *Claus Winther Hjelm til Chr. Winther.*

Efteraar [1839]

S. T.

Herr Chr. Winther

Kjøbenhavn!

20 --- Poul Møller blev 11. Aug. 1826 udnævnt til Lector og
10 Juli 1828 til Professor i Philosophie ved det norske Univer-
sitet, men under 29 Novbr. 1830 entlediget fra Ugangen af
næste Martsmaaned. Sine Forelæsninger begyndte han 1827, og
læste i første Semester over Psychologie, i andet Semester over
25 Logik, hvorved han fulgte Sibbern. I 1828 foredrog han først
theoretisk og dernæst practisk Philosophie, og vedblev de føl-
gende Aar paa samme Maade, ved afvexlende at læse over Psy-
chologie, Logik, Metaphysik og Ethik. Skjønt han aldrig vilde
vise mig sine Manuscripter og nødig indlod sig i Enkelthederne

af hvad han foredrog, maa jeg antage, at han med 1828 begyndte at lægge til Grund det Hegelske System, som han ivrigen studerede, og hvorom vore daglige Samtaler om filosofiske Gjenstande fornemmelig dreiede sig. Jeg har forgjæves bestræbt mig for at erholde en god Afskrift af hans Foredrag; men da jeg ved mit Ophold hos ham i 1834 fandt hans filosofiske Manuscripter i Mængde og i en vis omhyggelig Orden opbevarede, formoder jeg vist, at de endnu deriblandt ville forefindes. Jeg ønskede meget at see hans Foredrag over Ethiken, men han var ikke at formaae til at vise mig sine Manuscripter, hvorimod han mundtlig gav mig en kort Oversigt derover. For Øvrigt var han i det Hele taget ikke saa tilbøielig til at ytre egne filosofiske Anskuelser som til at høre Andres, hvilket jeg i Begyndelsen forklarede mig deels af det mindre fortrolige Bekjendtskab, deels af hans altfor beskedne Tvivl om sine Meninger forinden han havde gjort meer omfattende Studier i sit nye Fag, hvorimod han i æsthetiske Materier ofte brugte sin humoristiske Svøbe og især med mig brød mangen Landse, blandt Andet om Göthe, hvem jeg bedømte en Smule à la Wolfgang Menzel, skjønt jeg indrømmede, at denne var gaaet meget for vidt i sin Fordømmelse over Digterkongens Skyggesider. Især morede det os meget at høre ham disputere med sin Kone om Forfattere eller fælles Bekjendte. Naar han havde fortalt en Anecdote, eller givet en træffende Beskrivelse, uden at bruge den moralske Alen til Maalestok, faldt hun ham og os Andre i Flanken med denne; men ofte havde hun, greben af hans Humor, lige saa meget at kæmpe mod sin egen som mod vores syndige Tilbøielighed til at lee af en fortræffelig Veninde eller Ven. Saadanne Skjermydsler har De vist selv oftere været Vidne til, og jeg behøver derfor ikke at gjøre noget Forsøg paa nærmere at beskrive dem.

Med æsthetiske Arbejder beskjæftigede han sig nok ellers i det Hele lidet i Norge. Han forelæste mig engang et lidet Eenactsstykke, som paa Opfordring var indrettet til Opførelse ved en Familiefest hos det samme Par, hvis Sølvbryllup han i den af Dem meddeelte Sang havde feiret; men som han neppe lod af-

skrive, end sige opføre, da han ikke selv var tilfreds dermed. For Øvrigt husker jeg ikke at have seet Andet end hvad De allerede har meddeelt, ligesom jeg heller ikke har kunnet opspore Noget. Derimod kastede han sig næsten udelukkende paa de philosophiske Studier, og det i en Grad, som for hans Helbreds Skyld ofte foruroligede os. Han havde allerede tidlig fattet det Forsæt, at levere Philosophiens Historie i en selvstændig Bearbejdelse. Saa snart han havde gjort et fuldstændigt og fortroligere Bekjendtskab med Hegel, begyndte han derfor at studere den formelle Logiks hele Literatur, hvormed han endnu var beskæftiget, da han forlod Norge. Jeg raadede ham flere Gange til, efter en saa omfattende Plan, at spare Tid og Kræfter, samt vrage noget meer ved Valget af de Værker, han vilde studere, især i den nysnævnte Disciplin, og han indrømmede gjerne, at jeg havde Ret heri; men naar det kom til Stykket kunde han ikke føre over sin Samvittighed at forbigaae Nogen, der havde et Slags Navn. Han leed under sine anstrengende og vedholdende Studier ofte af Congestioner og Søvnløshed; og, skjønt jeg næsten daglig fik ham med i det Frie, hvor vi ofte vandrede Mile over Stok og Steen, forslog det dog lidet til at bringe hans frodige Constitution i Ligevægt. Som Lærer (ved Universitetet i Philosophie, ved Møllers Institut i Latin) var han meget afholdt, og som Menneske elsket, især af sine Venner, blandt hvilke, foruden mig selv og min Familie, jeg især maa nævne Professor Hansteens, Stiftamtmand¹ Petersens og Boghandler Hoppes. Han var ogsaa, som De jo selv veed, en varm Ven, og saa elskværdig i Omgang, at han ikke kunde Andet end vinde alle dem, med hvem han kom i nærmere Berørelse. Disse nysnævnte Familier vare ellers af meget forskjellig Character, ligesom deres enkelte Medlemmer indbyrdes. Men da Poul Møller uden Tvivl selv har givet Dem en saadan Naturbeskrivelse over os, at De ikke af mig vil kunne faae et bedre Begreb om de enkelte Individualiteter eller om det hele Ensemble, saa skal jeg ikke forsøge en Skildring, hvortil jeg veed mig selv lidet skikket. Han fandt

¹ Dengang Advocat, tilsidst Statsraad.

her kun Lidet af det Liv, hvoraf han havde været omgivet i Danmark; imidlertid troer jeg, at han, efter at have vant sig til vort norske Stilleben og vor evige Politiseren, fandt sig ret vel her, og at hans Kones heftige Hjemvee mere end hans egen Tilbøielighed bidrog til hans Beslutning, at ombytte Stilling. I det 5 Mindste sagde han mig paa en Maade, som røbede, at det var hans Alvor, at han under sit Ophold her allerede var naturaliseret paa Hjerte og Nyrrer, skjønt jeg vel kunde mærke, at han altid savnede Meget. For Øvrigt paaminde vi os ingen enkelte Træk, som kunde tjene Dem i Deres opgivne Henseender, da der 10 i hans jævne offentlige og private Liv, os bekjendt, ikke forefaldt Noget, som kunde egne sig til at berøres offentlig, og ethvert Træk af ham kun vidnede om en Character eller Aandsretning som vil være Dem selv bedst bekjendt. Endnu maa jeg dog tilføie, at han omgikkes afdøde Statsraad Treschow, der 15 selv, saa vel som hans Kone, satte megen Priis paa Poul Møller og dennes Kone, men uden at Mændenes Omgang under deres vidt forskjellige Anskuelser i filosofiske Materier ledede til nogen dybere gaaende Udvevling af Ideer mellem dem. Derimod gik han i de sidste Aar med mig, som i alt Væsentligt deelte 20 Anskuelser med ham, omkring i alle Hjørner, dog altid med en vis Utilbøielighed til bestemte Ytringer af egne Meninger; og jeg opdagede naturligviis derved en sjelden Aandsrigdom, ligesom jeg troede at finde ham langt mere oplagt til at dvæle ved Ideerne i deres concrete Skikkelse, end til at forfølge deres dia- 25 lectiske Udvikling i det Abstracte, hvilket overhoved ikke meget tiltalede ham, skjønt han unægtelig baade af Natur og Studium var en dygtig Dialectiker i Ordets strenge Forstand. Ved hans Afreise gav Studenterne ham deres Hengivenhed paa flere Maader tilkjende, dels i private Ytringer, dels under et Af- 30 skeedsmaaltid. Efter hans Tilbagereise skrev han mig et Par Gange til; men skjønt hans Breve for mig vare meget interessante, indeholdt de dog Intet, som kunde bidrage til hans Biographie eller til Fuldstændiggjørelsen af hans efterladte Værker. En humoristisk Beskrivelse over A. P. Liunge, der bragte mig det 35

ene Brev, og nær havde mærket Uraad af mine Smilebaand under Gjennemsynet, og en Anbefaling af Smith Hjorth i samme Slags, vilde vel have været morsomme nok at meddele, om de ikke havde været altfor personlige, og derhos indeholdte i An-
5 befalingsbreve.

Under mit Ophold i Kjøbenhavn beskjæftigede han sig fornemmelig med Spørgsmaalet om Sjælens Udødelighed, hvorom han siden har skrevet. Hvad De anmærker om Tilintetgjørelsen af hans meest fuldendte Værker, formodes gjælder [sic] de
10 æsthetiske, som jeg under ingen Omstændighed kan erstatte. Skulde det derimod gjælde de filosofiske, og deriblandt hans Forelæsninger her ved Universitetet, er det vel muligt, at jeg kan levere Noget siden, da jeg i alle Fald for min egen Interesse fremdeles ved Leilighed baade selv og ved Andre søger at
15 faae Afskrifter deraf fra omspredte Disciple paa Landet; thi her findes neppe Noget mere.

Idet jeg beder min Hilsen frembragt til mine øvrige Bekjendte i Kjøbenhavn, der med sjelden Forekommenhed bidroge saa meget til at gjøre mig mit Ophold der behageligt, anbefaler jeg
20 mig især med Erkjendtlighed i Deres egen venlige Erindring, og undertegner mig [med] særdeles Agtelse

Deres forbundne

C. Winther Hjelm.

202. *Rasmus Møller til F. C. Olsen.*

25 Mariboe d: 20de Novbr: 1839

Det er mig bekjendt, at Deres Velbaarenhed af Venskab for min Søn, Prof: Poul Møller, har paataget Dem at udgive hans efterladte filosofiske Arbeider, og ledsage dem med en kort Biographie af den saa tidlig Bortkaldte. Og som jeg glæder mig
30 ved at vide dette Arbeide i saa gode Hænder, saa længes jeg og

særdeles efter at see det fuldendt; og jeg fortrøster mig til, at De, som Poul Møllers Ven, ikke vil fortryde paa, at jeg, hans Fader, yttre Dem det Ønske, snart at see dette Minde om den kiære Afdøde, inden jeg, som alt er gaaet ind i det 77de Aar, følger efter ham. Ogsaa ønsker jeg dette for hans flere Venners 5 Skyld, som ofte spørge mig, naar det tør ventes.

I det Haab, at dette mit Anliggende maa være Dem i venlig Erindring, forbliver jeg med Høiagtelse

Deres Velbaarenheds ærbødigste

R. Møller. 10

203. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 15de Decbr: 1839

Min kiære Eline!

Du skal endnu have eet Brev fra mig i det gamle Aar, men det vil ikke blive ret langt, og Du vil jo, min elskelige Datter! 15 ikke forundre Dig over, at mine Breve herefter maae blive idelig kortere.

En stor Forandring er da foregaaet i vort Fædreland, siden jeg modtog Dit sidste Brev af 13de f:M: Vor ejegode Konges Død 20 rørte mig meget; men, Gud skee Lov! vi have jo faaet en retskaffen og duelig Mand i hans Sted. Hvilken Forandring foranlediges herved i Din agtværdige Broder – Ritmesterens – Stilling? – Uden personligt Bekiendtskab til Grev Petersdorff, gjorde det mig dog meget ondt, at han nu saa tidlig blev borttryk- 25 ket – ogsaa med Hensyn til Din Dig saa kiære Broder. Han bliver vel i øvrigt paa sin gamle Post? – Det glæder mig særdeles, at det gaaer saa rask fremad med den velsignede Poulina, og at ogsaa de øvrige kiære Børn give os saa godt Haab. – Gud bevare Dine Øine! vogt Dig for at anstrænge dem formeget især ved Lys. Jeg maa være meget sparsom med mine; og jeg tør nu ikke, 30

som forhen i de korte Dage, læse ved Lys fra den tidlige Morgenstund. Dog at mit Syn, som alle Sandser, svækkes, er jo i min Alder intet Under. Jeg maa takke Gud, at de endnu nogenledes kunne giøre Tieneste.

5 Det er fortrædeligt, at det varer saa længe med Udgivelse af den 2den D: af vor uforglemmelige Pouls literære Arbeider. Efter et Vink fra Christian Winther, og – giennem Knud Sidenius, som har været en Tour i Khavn – fra den gode Reitzel, skrev jeg til Overlærer Olsen, for paa en høflig Maade at skynde
10 lidt paa ham; men om det vil hielpe Noget, vil Tiden lære. – – Hvorledes staaer det sig med Dine Finantser? Det maa Du ikke undlade, naar Du skriver igien, at lade mig vide. – – Med mit Helbred er det nogenledes; og dette maa man jo takke Gud for, uden at forlange Mere, naar man er inde i det 77de. Min Broder
15 befinder sig sig endnu temmelig vel. Ogsaa vore øvrige Venner her og i Radsted have, Gud skee Lov, alle Helbredet.

Hils kierligen Dine Sødskende, og selv hilses Du hiertelig med de elskelige Børn fra vore Slægtninge og især fra

Din troe Fader

20

R.Møller.

P.S. Vor Stiftamtmand er reist til Khavn, for at gratulere vor nye Konge ved hans Thronbestigelse. Men jeg nøjedes med, undskyldende mig med min Alder, at lykønske ham skriftlig paa egne og Stiftets Geistligheds Vegne. – Gud give ham Viisdom og Kraft til at overvinde de mange og store Vanskeligheder, der ville møde ham i disse stormfulde Tider!

204. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 3die Febr: 1840.

Min kiære, elskelige, Eline!

30 Jeg har tiet længere end sædvanligt; men jeg har og havt en

temmelig langvarig Upasselighed at trækkes med, som har gjort mig mindre skikket til Skriverier – nemlig en slem Gigt, som saaledes lammede mit ene Been, det venstre, at jeg ikke kunde gaae, ikke løfte Foden over Dørtræet. Deraf laborerede jeg nogle Dage i Januar; men afterat jeg var saa vel restitueret, at jeg 5 endog kunde prædike her paa Sørgefesten, fik jeg nogle Dage derefter en Recidiv deraf, som især angreb Knæet, og paa ny gjorde det saare vanskeligt for mig at gaae over Gulvet. Endnu er jeg ikke gandske befriet derfra, men er dog, Gud skee Lov, kommen saa vidt, at jeg nogenledes kan gaae uden synderlig 10 Smerte, og har godt Haab om snart at blive den slemme Giest gandske qvit.

Det glæder mig, at det gaaer godt med alle Børnene. Gud lade det vedvare! Det fornøjer mig ogsaa, at Din kiære Broder paa Einsidelsb bliver i sin gode Stilling. Men den anden Broder, Rit- 15 mesteren, forbliver han maaskee endnu hos Kronprindsen hvad han var hos dennes Fader? – Dersom Du har de 200 Rbd. af Finantserne som et Gratiale, hvorom der skal aarlig gientages Ansøgning, saa turde det maaske være at befrygte, at det kunde i det Ringeste formindskes; men har Du denne Sum, som en fast 20 Bestemmelse, saa troer jeg dog ikke, at man vil fratage Dig den. Og selv i første Tilfælde ville vi dog ikke endnu opgive Haabet. Men i alt Fald kan Du være vis paa, at jeg ikke skal undlade at tale Din Sag hos Grev Reventlov, og overalt at staae Dig bi, saavidt jeg formaar. 25

Hvad Du fortæller mig om Keirups Salg, og om Bergs Forehavende, at afstaae Skioldemose til sin Søn, var mig heel ube-kiendte Ting. Hvad det Sidste angaaer, saa maa dette vel, efter mit Tykke heller undlades.

Du har formodentlig ikke hørt, at vor kiære Thrine Sidenius 30 i Værsløv har født en dødfødt Søn og været i yderste Livsfare, men er nu, Gud være lovet! frelst og lever, ja har endog kunnet forleden skrive nogle Linier til mig. Men, ifølge et Brev fra Petrine i Sorøe, er hendes kiære Bredsdorff angrebet af en alvorlig Sygdom, men, som det syntes, dog nu i Bedring. Gud spare hans 35

Liv og Helbred! Tabet af ham vilde vor kiære Petrine – frygter jeg – neppe udholde.

Det ærgrer mig, at det gaaer saaledes i Langdrag med den Deel af vor elskede Pouls Arbeider, som Olsen havde paataget sig at udgive. Det maae være en stor Nøler. Jeg har ikke faaet Svar fra ham paa mit Brev, som var skrevet i al Høflighed. – Heller ikke fra Christian W. har jeg i lang Tid seet et Ord. Om han beholder de 400 (eller 300 Rdr. – thi Mere troer jeg ikke, det var) veed jeg ikke.

10 Alle vore Venner og Slægtninge heromkring leve, Gud skee Lov, ved Helbred og tilfredse.

Tag til Takke, min elskte Eline! med dette korte Brev. Min Læge havde anordnet et Svedemiddel til at forjage min Gigt, som har gjort mig noget mat.

15 Gud velsigne Dig og Dine! Med kierligst Hilsen til Eder Alle, og deriblandt og Dine kiære Sødskende fra Familien her, og især fra

Din troe Fader

R.Møller.

20

205. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 18de April 1840.

Min elskte Datter!

Denne Gang kan jeg, efter det kiærlige Ønske i Slutningen af Dit sidste Brev, bringe Dig lutter gode Tidender fra vor Familie. Baade mine nærmere Børn her og i Radsted, og, ifølge de 25 sidste Efterretninger, de fiernere befinde sig alle ved Helbred; og det Samme kan jeg, med Undtagelse af de fra den højere Alder uadskillelige Besværligheder, sige om min Broder og mig. Jeg har alt gjort en lille Visitatstour paa 8 Dage, og, om Gud 30 vil, agter jeg, et Par Uger efter Paaske, at tiltræde en ny. – Det

glædede mig, at Dine kiære Børn havde paa det nærmeste over-
staaet Meslingerne, og jeg haaber, at de nu ere gandske raske.
– Fra Olsen har jeg Intet hørt siden, saa jeg frygter, at der ere
indløbne nye Hindringer for ham; thi ifølge et Brev fra Chri-
stian for over 14 Dage siden var endnu Intet kommet under 5
Pressen. – Jeg finder det ogsaa rimeligt, at dersom Thaarup vir-
kelig har Noget af Pouls literære Efterladenskaber, maae det vel
være nogle tidlige Ungdomsarbejder, som han maaskee ikke
ønskte offentliggjorte. Det gjør mig inderlig ondt, at Du ikke
kunde faae vor kiære Pouls Buste; men saa kostbart et Stykke, 10
der ikke lignede den Levende, kunde man jo ikke ønske. Vi maa
da nøjes med hans Aands Udtryk i hans Skrifter. Bare vi dog
snart maatte faae Resten af disse. – – – Jeg havde forleden An-
ledning til at skrive til Etatsraad Adler; i det jeg sendte endeel
Skolelæreres Lykønskningskrivelse for Kongen til ham; og ved 15
denne Leilighed taledede jeg et Ord om Dit Anliggende. Men jeg
husker ikke ret, hvorledes Du har de 200 Rbdr af vor forrige
Konge. Var det et blot Gratiale, hvorom Du aarlig skulde gjøre
Ansøgning? I saa Fald maa Du vel indgive Ansøgning derom,
jo før jo hellere; saa gjøre flere Enker heromkring. – Eller har 20
Du det som en fast Indtægt? (og dette maa vel være Tilfældet,
ifølge den Bestemmelse: at det Halve bortfalder, naar det yng-
ste af Dine 4 Børn fylder 18 Aar; og derfor troer jeg ikke, at
man kan fratage Dig eller formindske denne Hielp; og da skal
der maaskee heller ikke indgives Ansøgning. Siig mig nu, naar 25
Du skriver igien, hvad Tid af Aaret det plejer at gives Dig, og
om Du har senere faaet det) dog, jeg seer nu, ved paa ny at læse
min Optegnelse, at jeg har taget feil; det var de 200 Rbdr af
Postpensionskassen, hvorom det ovenanførte gielder. Men hav-
de Du ikke desuden en særskilt Gave af Kongen til Huusleie- 30
hielp? Giv mig lidt nærmere Beskeed om denne sidste. Denne
var maaskee et blot Gratiale; og da maa der vist indgives An-
søgning derom. – Du seer her, at jeg bliver eller er gammel for
Alvor, siden jeg ikke bedre erindrer en Sag, der ligger mig saa
meget paa Hierte. Desto mere ønsker jeg at see Dig med Bør- 35

nene i Sommer. Men dette kan vel ikke skee inden Skoleferien
ne komme; og da disse ikke indtræffe just nøje til een Tid i alle
Skoler, saa beder jeg Dig at underrette mig lidt nøjere om, hvad
Tid jeg maa vente dette mig saa kiære Besøg. Bekostningerne
5 herved skal jeg nok hielpe at bestride. Jeg ønsker at vide Tiden
for mine Visitatsers Skyld, at jeg da kunde være hiemme. – Vil
Gud, at jeg endnu skal leve et Aar, nemlig til 20d April 1841,
saa vilde jeg nok opleve mit Embedsjubilæum. Men saa kiært
det vilde være mig, i saa Fald at see alle mine Børn hos mig, saa
10 var det dog altfor usikkert at opsætte et Besøg hos mig derefter
– uden at tale om, at Du paa den Tid af Aaret vel ikke kunde
komme. Jeg venter da vist, saafremt der ikke indtræffer uover-
vindelige Hindringer, at see Dig med Børnene her i Sommer. – –

Hvordan finder Kalkar sig i det skammelige Udfald paa ham,
15 som man har tilladt sig i Fædrelandet. Vel have Endeel skrevet
til Forsvar for ham. Men det er dog saare ubehageligt saaledes
at være Gienstand for offentlige Debatter. –

Tiden tillader mig ikke at skrive Mere denne Gang end hier-
telig Hilsen til Dig, min elskelige Eline og de kiære Børn, saa-
20 velsom Dine gode Sødskende fra

Din troe Fader

R.Møller.

Mariboe d: 19^d (da slutter Brevet)

Ogsaa alle Frænder og Venner her hilse kierligen.

25 P.S. Tak for Underretningen fra Vissenberg, som jeg og hav-
de andenstedsfra.

206. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 21^d Junii 1840

Ogsaa fra mig skal Du, min elskede Eline! have et Par Ord

med vor kiære Rasmine, hvis, skiøndt vel korte, Ophold her med sine Børn og den elskværdige Jfr. Hanck meget har glædet mig; ligesom forud et lige kiært Besøg af Bredsdorff og Petrine med deres Børn fra Sorøe. Ifølge Brev fra Petrine er deres Hiemreise løbet vel af, og Bredsdorff befandt sig meget styrket ved denne Reise. – Din ældste Søsters Død, som nyligen, før Dit sidste Brev, var bleven mig bekiendt, har særdeles bedrøvet mig. Dette er atter en af de for os ubegribelige Styrelser af det alvise Forsyn, som jo og her maa have sine kierlige, skiøndt for os skiulte, Hensigter. Dette maae vi jo troe, og have de uomstødeligste Grunde for denne Troe, saa tung den ofte falder os. Men ogsaa her gielde Christi Ord: Salige de, som ikke see og dog troe! Gud trøste den nedbøjede Ægtefælle og de smaae Moderløse! Den Mindste kiender naturligviis ikke sit Tab. –

Jeg behøver jo ikke at fortælle Dig, min kiære Eline! at Din gode Søster vil være mig og os alle her hiertelig velkommen; og jeg glæder mig nu ret meget forud til det mig og os alle kiære Besøg af Dig og Dit Følge. Gud give, at Helbred og alle Omstændigheder maa føje sig vel dertil! Forud har jeg endnu et kiært Besøg i Vente fra Vørslev. Denne Række af Besøg have tient og tiener mig til Adspredelse og Opmuntring efter Tabet af min, vist nok alderstegne, men dog meget kiære, Broder. Det er mig i øvrigt en kiær Tanke, at han de 4 sidste Aar af sin Levetid havde det, som han ønskede, hos mig, og at, da Tiden kom, han da hensov ved en særdeles blid og rolig Død. –

Alt andet reserverer jeg nu vor forestaaende Samtale. Rasmine kan desuden maaskee forinden mundtlig tilføje hvorledes vi alle her have det.

Gud velsigne Dig og Dine! –

Mange kierlige Hilsner!

Stedse Din troe Fader

R.Møller.

207. *Rasmus Møller til Eline Møller.*Maribo d: 25^dNovbr. 1840.

Tak – min elskeligste Eline – for begge Dine Breve – og for den kierlige Overbærelse med min Seendragtighed til at skrive
 5 – en Overbærelse, jeg formodentlig mere og mere vil behøve af mine Børn og Venner. Imidlertid havde jeg dog denne Gang foresat mig at skrive, da Dit kiære Brev indløb. Det glæder mig da at erfare, at I alle have Helbredet, og at Drengenes Examen er vel overstaaet; men især glæder det mig, at vor velsignede
 10 Pouline, ifølge begge Breve, har giort saa god Fremgang baade i legemlig og aandelig Henseende. At hun skulde tale correct, var formeget at forlange af hende endnu; men hun vil nok efterhaanden komme dertil, og det desto snarere, jo meer hendes gode Brødre – istedetfor (som man saa gjerne vil) at efterligne
 15 de løjerlige Udtryk, udtale rigtigheden for hende hvad hun siger forkeert.

Ja, min kiære Eline! vil Gud, jeg lever til Foraaret, da vil det vist nok være mig en sielden Glæde, at see alle mine Børn og Børnebørn – saavidt det lader sig giøre – omkring mig; og Plads
 20 skulle vi nok faae til dem; da vi jo kunne sætte Knud Sidenius's Huus i Requisition til Nattequarteer. Dog – det er vel for tidligt endnu at tale med nogen Vished derom. – Fra Petrine har jeg nylig havt den trøstende Efterretning, at det var noget bedre med Bredsdorff, efter Brugen af 2 Spanskfluer paa Brystet. Gud
 25 give, det maa have Varighed. Selv skranter hun idelig af Hovedpine; men denne er dog, ifølge sidste Brev, taaleligere end forhen. – Jeg gratulerer Din yngste Søster med den nye Arving; og ikke mindre lykønsker jeg Din gode Broder med, at han slap med Liv og Førlighed fra saa farligt et Tilfælde. –

30 Det er ikke smukt giort af den gode Olsen, at han saa skammeligt længe nøler med at fuldføre hvad han har paataget sig. Jeg skal med det første skrive ham til derom endnu engang. Og-saa skal jeg, saasnart jeg kan faae Leilighed dertil, tale mundt-

lig med Grev Reventlov angaaende det bevidste Legat. – Jeg undseer mig ret ved, at jeg endnu ikke, efter mit engang for Dig yttrede Forsæt, har skrevet til Frue Berg; men Sagen er: der ligge næsten idelig ubesvarede Breve hos mig, som absolut kræve Svar – men jeg skal dog snart gjøre Alvor af at skrive et Par Ord ⁵ til den elskelige Frue Berg, som jeg skylder saa megen Opmærksomhed. Imidlertid tager jeg hiertelig Deel i de Glæder, som i den senere Tid efter Dit næstsidste Brev ere faldne i hendes Lod, oven paa de Sorger og Lidelser, hun har havt at giennemgaae. Bring hende ved Leilighed min hiertelige Hilsen. – Isaac i Vær- ¹⁰ slev naaede ikke Nysted; Præsten Garde fra Bornholm, baade i Alder og Embede yngre end Isaac fik det – ifølge Rygtet efter et speciel[t] Løfte fra Kongen. Vi faae nu at trøste os som Ræven, der ikke kunde naae Rønnebær[r]ene; thi skulde det vare længe, inden den fratagne Tiende tilbagegives, kunde Isaac ikke ¹⁵ engang være tient dermed. – Du spurgte i forrige Brev, om jeg kiendte Rud: Bergs nye Kone – personlig ikke; men efter hvad jeg har hørt, skal det være et flink Fruentimmer. Hun er født Engel, altsaa i Familie med Bergs første Kone, hvis Moder, Frue Thorsen, ogsaa var en Jfr: Engel. Modtag nu til Slutning, min ²⁰ kiære Datter! hiertelig Hilsen fra mine Børn her og i Radsted, og især fra

Din troe Fader

R.Møller.

208. Rasmus Møller til F. C. Olsen.

25

Mariboe d: 21^d Decbr. 1840.

Under 14^d Febr. d.A. skrev Deres Velædelhed mig til, at De nu havde bragt det saavidt med den philosophiske Deel af min Søn Poul Møllers efterladte Manuskripter, som De af Venskab

for ham havde lovet at besørge udgivne, – „at De vilde lade Trykning begynde i den forestaaende Uge; ligesom De og ventede imidlertid at faae Biographien fuldendt, som De da vilde sende mig, saasnart De fik den renskreven“.

5 Med denne Efterretning trøstede jeg til sin Tid min Svigerdatter, Poul Møllers Enke, som idelig i sine Breve yttrede sin Længsel efter at see sin Mands resterende Arbejder offentliggjorte; og med samme Svar har jeg ligeledes tilfredsstillet Flere, som have spurgt mig, om de dog ikke snart fik den anden Deel
10 af min Søns Arbejder at see.

Da nu saa lang Tid siden Deres Velædelheds Skrivelse til mig er hengaaet, uden at jeg har hørt videre om denne mig magtpaaliggende Sag, vil De ikke forundre Dem over, at det gjør mig særdeles ondt, at see den saaledes gaae i Langdrag; og De ville
15 ikke fortryde paa, at jeg paa Poul Møllers Enkes, hans Venners og egne Vegne er saa fri indstændigen at bede Dem, saasnart det er Dem mueligt, at bringe Sagen til Ende; og, ifald der ikke er nogen Udsigt for Dem til at vinde den dertil fornødne Tid, hvorom jeg dog saa nødvendig vilde opgive Haabet, De da vilde have
20 den Godhed at mælde mig dette. – I Haab om, at Deres Velædelhed bærer over med min utaalmodige Længsel, forbliver jeg

Deres ærbødigste

R.Møller.

209. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

25

Mariboe d: 18^d Febr 1841.

Min elskeligste kiære Eline!

Du skal nu igien have nogle faa Linier fra mig – thi for Dine kiære, udførlige Breve maa Du fra mig tage til Takke som oftest med korte; det gaaer mig nemlig nu, som Jyder sige om den
30 Dovne: han er af en meget god Natur; han kan hielpe sig med lidet Arbejde – en Lignelse, jeg maaskee før har anvendt; men

i saa Fald har Du her et af de sædvanlige Mærker paa Alderdommen hos mig. – Du være nu hiertelig takket for Din kiærlige Lykønskning til det nye Aar, hvilken jeg, skjøndt sildigen, dog hiertelig gientager for Dig og Dine. Gud lade Dig længe leve med Sundhed og sædvanlig Aandskraft! 5

Efter at have skrevet til Frue Berg paa Skioldemose, og mældt hende hvad jeg havde hørt om Rudolph Bergs Kone, at hun nemlig er flink, huuslig og skikkelig, modtog jeg kort efter et meget kierligt Brev fra hende, hvori hun bragte mig en Hilsen fra Dig, hvis Nærværelse med de kiære Børn havde tient hende 10 til megen Opmuntring. Men meget nedbøjet var hun over sin Søn, Carl, som jeg hører at være saa skrækkelig dybt falden. – Det er vist nok den tungeste Sorg for Moder- og Faderhiertet.

Du har nu vel hørt, hvad Lykke Christian Winther har gjort. Han kunde have faaet et Præstekald her i Lolland, som han 15 søgte; men Kongen vilde hellere have ham til Lærer i det danske Sprog for sin tilkommende Svigerdatter. Han skulde først strax have reist, men senere har Kongen ladet ham vide, at, da Herskabet i Neustrelitz var i Berlin, var det tidsnok, naar han kunde være i Strelitz midt i Martii. Christian har her faaet en 20 Post, hvortil han er bedre skikket, end han maaske, i det mindste i Begyndelsen vilde været til et Præste-Embede. Dersom Søen bliver aaben til den Tid, han skal reise, lægger han maaskee Vejen over Lolland.

Hvad Christian havde skrevet om vor kiære Pouls Mskripter, 25 har nok Frue Berg mældt Dig. Senere har han skrevet, at Olsen nu havde slaaet sig fra Politiken, og for *Alvor* taget [fat] paa Arbeidet med Pouls Skrifter, saa jeg nu tør haabe, han ikke vil længere skuffe os.

Da jeg for nogen Tid siden talede med Grev Reventlov an- 30 gaende Dig, yttrede han, at han maaskee snarere kunde skaffe Understøttelse for Dine til Studeringer bestemte Børn, end personligen for Dig; og det kan jo være ligegyldigt, under hvad Form det skeer: Jeg skal nu igien mundtlig eller skriftlig paa-minde ham derom.

Vor stakkels Petrine i Sorøe lider endnu meget baade af Hoved- og Øre-Pine. Med Bredsdorff var det, efter hans sidste Brev lidet bedre. Imidlertid har han indgivet Ansøgning til Kongen om Forlov og Undersøttelse til en Bade-Reise.

5 Vore kiære her og i Radsted leve vel og hilse hiertelig ved og med mig

Din troe Fader

R.Møller.

P.S. Ogsaa i Værsløv have de, efter sidste Brev, Gud skee Lov!
10 alle Helbredet.

210. *Christian Winther til Christen Thaarup.*

Neu Strelitz 9de Mai 1841.

Motto: O—O! —O!

Skotsk Ballade.

15 Dit Brev, Fortræffeligste! som jeg for en Time siden modtog, satte mig i en umaadelig Bevægelse, og jeg behøvede lang Tid til at fatte mig, saa forbittret blev jeg paa Poul, mig selv, Skjebnen og Dig! Hvem skulde troe, at der kunde boe et saa stort Skarn i et saa lille Menneske? Hvor jeg hader Dig, Christen
20 Thaarup! d.v.s. jeg elsker Dig til Døden! Mit Motto maa sige Dig i een Sum min Forundring, min Glæde og — min Smerte! Jeg forundrer mig over, at dette Chaos kunde blive til noget, jeg glæder mig derover og at *Du* har fremkaldt det; men — det smerter mig at jeg selv er og har været og rimeligviis evindeligt
25 vil blive et Fæ. — Saa besynderligt det maaskee kan forekomme Dig, saa er det dog vist, at jeg i Dag kun har Tid til en meget liden Epistel; og Brevet maa bort i Dag, hvis mit Ønske skal kunne opfyldes. Vil Du ikke nok, som Du tilbyder mig, lade mig faae Manuscriptet med alle Notitser til Gjennemlæsning? Hvis

Du modtager denne Seddel, som jeg haaber, paa Mandag, kan Du med Tirsdags- (el. Fredags??)-Posten sende mig Pakken. Dog maatte dette ikke skee gennem det udl. Departement, men directe. Omkostningen vil jeg ikke spare; Du behøver ikke at frankere. Naar jeg har læst det, skal jeg tilsende Dig det igjen med mine af Dig selv ønskede Bemærkninger angaaende Trykningen. Kun dette vil jeg her strax berøre: ¹⁾ Olsen *maa endelig* ikke vide noget deraf *endnu*, og skal i det Hele *slet intet* have dermed at gjøre; thi han indgriber altid egenraadigt og forstyrrende. ²⁾ Dit Navn *skal* staae derpaa, Rom. 13,7. ³⁾ Jeg beder Dig i Din Fortale, saa meget muligt, at tænke paa at forekomme min *Prostitution*, hvilken forresten – troer jeg – er uundgaelig! ⁴⁾ Sonetterne ere Pouls Arbeide; det kan ikke være andet! Selv den fjerde Sonets Uregelmæssighed er et Criterium herfor. ⁵⁾ Olsen *skal* afgive alle Aphorismerne, eller hvad Du maatte synes passende, og det Hele kan da udgjøre et *andet Bind* af efterl. Skrifter; thi særskilt at aftrykke det forekommer mig ikke ret passende, især fordi Ingen vilde kjøbe en saadan Bog med lutter Fragmenter. Reitzel har Papir. Dog alt dette mere omstændeligt, naar jeg har læst og igjen tilsender Dig Manuscriptet. Hvor det har moret mig at see Dig og Heiberg saaledes staae og bukke for hinanden! – Du er et velsignet Menneske! – At Poul selv, hvis han kunde yttre sin Mening, ikke vilde tillade Trykningen af Novellen, det er nu vistnok, og at det aldeles ikke er i Aanden af hans sidste Villie, troer jeg, Du vil tilstaae mig; Du kan derfor vel begribe, hvormeget denne Overbeviisning hos mig har svækket min Iver for at drage dette Arbeide frem, saameget mere som jeg, efter tusind Gange at have vendt og dreiet disse skrækkeligt slet skrevne Blade, ikke kunde faae samlet saa stor en Mundfuld, at den kunde fremsættes som Ret. – Dog desuagtet ere mine Betænkeligheder paa denne Side ved Dine og Heibergs Vota ganske hævede. Seer jeg derimod hen til min egen Person, saa kunde jeg have mange andre Indvendinger at gjøre; paa mig har Heiberg slet ikke tænkt, og med Ret; thi det er jo et Bihensyn; mens hos Dig haaber jeg, som sagt, Beskyttelse og

Skjerm mod min Families Misfornøielse og Literatoreernes Spot, og beder jeg Dig i Din Fortale at reise mig et saadant Bolværk og Værn. – Send mig Mnsptet, det skal *snart* komme til Dig igjen. – Da jeg, for at finde hine Sonetter, gjennem søgte Tilskueren paa U.B., manglede der et Par Bind, det erindrer jeg meget vel. Det har altsaa netop været dem, jeg skulde bruge. *Det* er nu *mit* Held! – Hils Din lille, gode Hustru fra mig, at hun endelig ikke maa vænne sig til saa tidt at blive syg; det har man slet ikke godt af. Naar jeg kommer hjem, glæder jeg mig usigeligt til at sidde og fortælle Hende og Dig om mit Ophold her, der vedbliver at være behageligt. Rigtignok har jeg kun Tilladelse til at læse med Prindsessen een Time om Dagen, og stundom (ikke sjelden) mister jeg ovenikjøbet denne Time, hvortil kommer, at hun selv bilder sig ind at have et maadeligt Sprogtalent; men desuagtet begynder hun dog nu at gjøre ret taalelige Fremskridt. – Undskyld, kjæreste Ven! at jeg paa Dit saa interessante og kjærlige Brev kun sender Dig dette confuse Tøieri; jeg *maa* holde op. Lev vel!

Af ganske Hjerte Din hengivne

20

Christian Winther.

Herregud! har Olsen endnu ikke emanciperet sig fra det fatale Folkeblad? og tænker nu ovenikjøbet Dig med? Hvad skal *det* blive til? – Jeg har ærgret mig over Dine Honorar-Beregninger, men skal dog nok narre Dig. Slige Drillerier er Du nu saa stærk udi. – Vi have meget travlt her med den tilstundende Fest. –

211. *Christian Winther til Christen Thaarup.*

Neu Strelitz 1ste Junii 1841.

Da jeg har saa uendelig *meget* og *mange* Ting at sige Dig,

min kjæreste Thaarup! saa er jeg rigtig bange for, at dette Brev mere end noget andet, vil blive noget forvirret; thi i *mit* Hoved har det nu altid seet ud som i et Pulterkammer, og jeg har endnu ikke oplevet det lykkelige Øieblik, at jeg i *Orden* har kunnet fremtage de deri opstablede Meubler og Effecter. Tilgiv mig alt-
5 saa; Forord etc. etc. -- Af Heiberg har altsaa *Du* ogsaa lært at sige franske Complimenter; thi som saadanne vil jeg betragte visse Talemaader i Dit Brev, uden hvilken Forudsætning disse snarere vilde ydmyge end qvæge mig. -- Hvad Udgivelsen af Novellefragmenterne angaaer, da kan jeg endnu ikke, uagtet Din 10 og Heibergs affirmative Dom desangaaende, komme til at stemme derfor. Unseet at Poul selv *ingenlunde* vilde tillade det, saa seer jeg nu, efterat have gennemlæst det Hele, at kun en yderst liden Deel af Publikum, navnlig Pouls *allerintimeste* Venner og Bekjendtere, vil kunne forstaae og med Billighed og Retfær-
15 dighed bedømme dette Arbeide; og selv iblandt disse kunde jeg nævne en Deel, der ganske bestemt med et Slags øm Undseelse vilde see disse Blade saa blotte og bare fremlagte for en anderledes dannet, anderledes tænkende Generations Øine. At Novel- len er Fragment skader forresten ikke, og den bør ikke engang 20 (*mindst ved min Haand*) restaureres. Hvad *Du* i den Henseende har gjort og maaskee endnu vil gjøre, anseer jeg med Heiberg for aldeles tilstrækkeligt. -- Til at supplere Dine Anmærkninger har jeg for det Første optegnet følgende Smaating, der faldt mig ind ved den første Læsning; mere vil sagtens Tiden bringe: At 25 den krøllede Fritz er Poul Møller selv, sees paa hver Side saavel af Skildringerne, af hans Raisonnementer som af Vennernes forskjellige Opfatning af hans Character. Blandt disse ere adskillige, til hvis Figurer han, som Motiver, har brugt mig bekjendte Personer. Saaledes -- for at begynde med mig selv -- troer jeg, at 30 *Christian* eller, som han af Vanvare ogsaa kalder ham, *Ferdinand* er *mig*; ikke blot fordi disse Navne tilhøre mig, men ogsaa af indre Grunde. Jeremias Høg, Fasting (som boede paa Norges-Minde, som gik med en grøn Læder-Kaskjet, som beværtede med Thee-Punch, og hos hvem vi tilbragte flere saadanne Eftermid- 35

dage, som de beskrives i Novellen) synes at være benyttede. Pag. 11 *den krogryggede Spillemand, der sad paa en Sildefjerding* etc. For mange Aar siden, jeg troer 1817, fandt jeg i Kjøbeløb efter Pouls Afreise en ufuldent Romanze, der skildrede et
 5 Bondebryllup, hvoraf jeg husker disse Ord:

„Der var ei mange Stole;
 Thi sad paa Tøndens Bund
 Mikkell med sin Fiole
 Og Skraaen i sin Mund“

10 og at den *ulykkelige* Elsker staaer udenfor paa Gaden og sætter sit kridnehvide Ansigt paa Ruden. – Pag. 18. Jeg vil bede Dig at sammenholde No 2 af Elskernes Rangclasser med et Epigram i Efterl. Skr., hvor en beslægtet Tanke udtrykkes: – Pag. 28. *Licentiaten* bestaaer af flere Elementer: 1) min Ven, den lange
 15 *Erichsen* fra Taasinge, 2) Poul Møller selv med Hensyn til Linnedsager, 3) Kreidahl. Pag. 38 vil det have været Dig, som mig, paafaldende at finde den *samme* Skildring af den over den smudsige Gaardsplads gaende Pige, der ogsaa findes i det „dramatiske Fragment“. Dette er vist senere skrevet end Novellen. –
 20 Pag. 44. *Den gamle tydske Soldat* hed Mikkell paa Regentsen; kjendte Du ham? Han sværmede for den „dicke Schuhschwärte“ – „den dinne duer ikke, Herr!“ – Pag. 83. Til *Jens Hansen*, denne Representant for det *af os* – tør jeg vel sige – beharkede og besparkede Philisterie, havde Poul blandt sine Bekjendtere mange
 25 gode, værdifulde Studier, blandt hvilke *jeg veed*, han her især har brugt *Helms*, der var hans Formand hos Moltkes Sønner. – Pag. 86. I et Brev, som jeg modtog fra Poul under hans Fraværelse paa Chinareisen, hed det: „Een af Handelsassistenterne er fornuftig æsthetisk og ytrer sig omtrent saaledes: Man maa
 30 sige, hvad man vil, *saa fører* dog Prof. Oehlenschlaeger en pæn Stub“. Manden hed Vogelsang. – Pag. 94. Indholdet af denne Lacuna saavel som Frits's første Sammenkomst med Jens Hansen, Candidaten, har Poul engang, da han boede hos Hegers ved Nørrevold, forelæst mig. Han greb et Par Blade af en i en Krog

opstabled Dynge og læste, gaaende op og ned af Gulvet; og jeg bemærkede, at det allerede maatte være blevet ham selv *nyt*; thi ved begge Scener brast han selv af og til ud i hiin ærligt meente, smitsomme Latter, der var ham egen. Hvad jeg kan huske om Scenen paa Ballet, er følgende: „Efterat have dandset 5 og drukkert brav, maa Frits formodentlig enten ved List eller ved en Hændelse have faaet en Rendezvous med Sophie udenfor den store Havesal, hvor Ballet maa tænkes holdt. En Trætte imellem de unge Folk – han er paatrængende uartig – om han vil kysse hende eller blot tage et Perlebaand fra hende, veed jeg ikke – 10 hun truer med at skriige og da han ikke bryder sig om Truselen, skriger hun ogsaa – han flygter, formodentlig efter at have erobret Halsbaandet – thi hun indbilder de tilstrømmende Gjester, at hun, ved at strøife Muren, paa et Søm har revet sit Perlebaand – de høfligt forundrede Gjester søge ved medbragte [Lys] for- 15 gjeves baade Perlerne og Sømmet paa Muren – disses høflige, men meget ubeleilige Spørgsmaal og Pigens knipske, ærgerlige og comisk-lystige Svar concertere en Tidlang“ – – og *saa* husker jeg ikke mere. – *Pag. 99.* Uagtet Pakkenusserne her staae paa deres rette Sted, *saa* nægter jeg ikke, at de gjøre et modbydeligt 20 Indtryk paa mig. Havde Carl Bagger i sin Novelle brugt det i en Kneipe – lad gaa! men Poul!? – *Ibid.* „venligt nikker til ham bag Strengenes Gitter“ – dette samme Billede findes ogsaa i een af Fingersonetterne og borger altsaa for disses Forfatter. – – Hvor i al Verden har Du dog fundet det deilige Fragment af 25 Dødens Dagbog; det maa endelig trykkes. Om de andre Digte, som jeg efter Overeenskomst med Fru Møller og Hauch ikke har optaget i Samlingen, kunne vi tale nærmere. – Jeg eier et underligt Digt af Poul fra 1815; men det duer ikke meget. – At rette de Feil, jeg har begaaet, er ret og billigt; men hvad skal Vari- 30 ter til? Jeg læser *aldrig* de Udgaver af moderne Poeter, som ere forsynede med variantes lectiones; det forbittrer mig i allerhøieste Grad Nydelsen. Det skal nu være *saa* philologisk! – Om Læsemaaderne, som Du har fundet, og som jeg maaskee ogsaa har læst, ere *bedre*, ville vi dog nærmere tage i Overveielse, min 35

gode Christen! det kan jeg sige Dig. – Forresten, jo mere jeg tænker paa Dig, jo oftere maa jeg sige: Det er et velsignet Menneske! – Gud være lovet, at Du og Din Kone igjen ere raske og kunne nyde det herlige Foraar, hvori jeg ogsaa ret svælger.

5 Idag (d. 4de Juni) kom vor Kronprinds hertil. Nu begynder Dandsen. – Dog *Alt dette* skal jeg mundtligen fortælle Dig om. Er det ikke skrækkeligt, at jeg til Festen er *nødt* til at trække en blaa Fløiels Hofkjole paa, bære en Kaarde og trekantet Hat? Manuscriptet sender jeg ikke i Dag; om 14 Dage sees vi i Kbhvn.

10 – Jeg gratulerer til Bürgers Digtes Udkomst! og længes efter at høre, hvordan Heiberg har teet sig. Han kan være yderst elskværdig. – Nu lev vel! Hils Din velsignede Marie ret hjerteligt fra Din Ven, og gjør mig ikke den Sorg igjen at lade dig smedde i en Skoles Lænker. – Om Olsen havde jeg meget at sige. Basta!

15

Din hengivneste

W.

Dette Brev er kun halv færdigt, hvad Stoffet anbelanger.

212. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 9de Julii 1841

20 Min elskelige, kiære Eline!

Med saa god en Leilighed, som den nærværende, kan jeg ikke undlade, at sende Dig et Par Linier; men det bliver heller ikke stort Mere; da Tiden er noget knap. – Med samme Leilighed overbringes den Dig længe tiltænkte Ring, som et lidet Erin-

25 dringstegn. –

At den nye svære Sorg har meget bedrøvet mig, behøver jeg ikke at sige Dig; men jeg var jo længe forberedet derpaa. Og overalt, naar man lever saa længe som jeg, maa man jo, med Glæde, ogsaa vente Sorger, især naar man tillige har saamange

Berøvelses Puncter. Gud skee Lov, at den stakkels Petrine, saa dybt nedbøjet hun er, dog fatter sig bedre, end jeg havde tordet haabe. – For kort Tid siden taledede jeg med Greve Reventlov om det bevidste Anliggende og om begge mine Enker; og han gav mig godt Haab. 5

Den 13^d d:M: tiltræder jeg en ny Visitatstour, om Gud sparer Helbred, og agter at komme hiem igien d: 21^d eller 22^d. Om vor kiære Sines lykkelige Nedkomst med en Datter er Du maa-skee alt underrettet. Men hvorledes vi alle have det, derom vil Overbringerinden af dette bedre mundtlig kunne sige Dig alt. 10
Med P:Sidenius's og Kiærestes Tilbagekomst venter jeg da at høre fra Dig. Lev vel, min kiære Datter! og vær hiertelig hilset fra os alle her ved

Din troe Fader

R.Møller. 15

P.S. Efter min Hiemkomst fra Visitats venter jeg at see Petrine med hendes 3 Smaapiger.

213. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 20de Aug: 1841

Min kiære, elskelige Eline! 20

Da der tilbyder sig saa god en Leilighed med Skolelærer Christensen, som formodentlig selv overbringer dette, kunde jeg ikke undlade at sende Dig nogle faa Linier. Tak for det sidste kiære Brev af 16de f:M: hvoraf jeg med Glæde erfarede, at Du og Dine leve ved godt Helbred, og at vor velsignede lille Poulina 25
nu taler reent og correct.

Min stakkels Petrine er endnu med sine 3 smaa Piger hos mig, og vil kun først i næste Uge gjøre en kort Tour til Sorøe, for at

- arrangere Et og Andet, og siden vende tilbage hertil, for at blive her i Vinter; thi vel faaer hun fri Bopæl i et af Estrup til Bolig for et Par Enker skiænket Sted; men da dette endnu ikke er i beboelig Stand, og kan først tiltrædes til næste Foraar, skulde
- 5 hun saa længe have søgt et Sted at boe i til Leje, men, for at spare hende for denne Omfløtning, foreslog jeg hende at forblive hos mig Vinteren over. At hun er dybt nedbøjet over sit Tab, behøver jeg ikke at sige Dig. Imidlertid finder hun sig dog, Gud skee Lov, mere og mere i Guds Villie.
- 10 Ifølge et Avertissement fra Reitzel bliver det nu endelig Alvor med Offentliggjørelsen af vor kiære Pouls endnu resterende literære Efterladenskaber. Foruden den filosofiske Deel, som Olsen besørger udgivet, kommer endnu en 3die Deel til med nogle poetiske Stykker, som vare undgaaet Chr. Winthers Op-
- 15 mærksomhed, og som Thaarup besørger udgivne. Det er, ifølge hin Bekiendtgjørelse, allerede under Pressen; og vi kunne da glæde os til, om føje Tid at faae det at see. – En foreløbig Karakteristik af Poul, forfattet af hans Ven, Professor Bojesen, Wilsters Eftermand i Sorøe, læste jeg forleden i det af Prof:
- 20 Petersen udgivne Tidsskrift. Dette holder jeg ikke, men faaer det kun i vort Læseselskab. Jeg vilde ellers have sendt Dig det til Giennemlæsning; men Du vil maaskee let faae det til Laans hos En eller Anden i Odense. Den (Karakteristiken) synes mig at være temmelig vel truffet. – Hans befinder sig nu med sin Kone
- 25 og øvrige Familie, Gud skee Lov, temmelig vel. Han var her i Gaar (Torsdag), efter Sædvane. Ogsaa Sine og vore øvrige Kiære her i Byen have alle Helbredet. Ogsaa mit Helbred er endnu ved det Gamle, altsaa taaleligt; hvilket jeg saameget mere maa takke Gud for, som jeg har havt nogle slemme Visitatstoure i den
- 30 yderst fugtige og tildeels stormende Sommertid. Mod Regnen kunde vel min lukte Vogn beskiærme mig, saavidt jeg befandt mig paa Landjorden; men jeg har visiteret paa 3 mindre Øer (uden at tale om Overfarten til Falster), og da maattet døje Regnen og tildeels Storm; men dog er jeg sluppet ved derfra, paa
- 35 en ubetydelig Forkøelse nær.

Lev nu, min elskte Datter med Dine vel og vær kierligst hilset fra samtlige Venner her, og især fra

Din troe hengivne Fader

R.Møller.

Naar Du seer Chr: Winther, beder jeg ham kierligen hilset. 5

214. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 30^t Octobr: 1841

Min kiære Eline!

Det er underligt nok, at vi begge have længe ventet Brev fra hverandre; thi af et Brev fra Chr: Winther seer jeg, at Du venter efter Brev fra mig, og af dettes Udeblivelse har draget den Slutning, at maaskee Sygdom kan have været Skyld i min Taushed; men jeg har og havt den Grund til at vente et Par Ord fra Dig, at Du skriver i sidste Brev, at Begyndelsen af Examen i Skolen var ikke falden brillant ud for Fritz; men da det endnu kun var i Begyndelsen, vilde Du tøve med at meddele mig Resultatet, naar Examen var til Ende. Rigtig nok tilføjer Du „til næste Gang, jeg skriver“. Dersom nu Meningen af disse Ord skal være, at Du vilde tøve, indtil Du igien havde faaet en lille Epistel fra mig, da vil jeg bede Dig, min elskelige Datter! at erindre, hvad jeg nok før har skrevet, (og hvad jeg oftere har skrevet til alle mine fraværende Børn) at Du ikke nu maa vente Brev for Brev fra mig; thi det falder mig ingeniunde nu saa let, som for 30 à 40 Aar siden at føre Pennen. Du maa i øvrigt ikke mistyde denne Yttring; thi det kan jo ikke andet end være mig kiært, at mine Børn gjerne ønske Brev fra mig; men de maa kun ikke gjøre sig vis Regning derpaa, eller troe, at jeg er syg, naar jeg tier.

I øvrigt har jeg rigtig nok, som sædvanlig i Efteraaret, været

noget upasselig, skøndt ikke i den Grad, at jeg jo nok kunde skrive et Brev. Min Upasselighed bestaaer egentlig i nogen Mathed eller rettere, i den fra den højere Alder for det meste uadskillelige Mangel af Fyrighed, som igjen medfører mindre Be-
5 qvemhed til ethvert Slags Arbeide. Af min sædvanlige Hoste, som gierne er værst Foraar og Efteraar, følger ogsaa naturligvis nogen Mathed.

Jeg vil nu længes efter at høre fra Dig, ogsaa med Efterretning om Examens Udfald for vore kiære Dreng. Men denne
10 maa nu være faldet ud som den vil, saa maa Du ikke mene, at selv det uheldigste Udfald skulde hos noget Menneske, som kiender Dig, vække Tvivl om Din moderlige Omsorg for alle Dine. Derom ere vi alle fast overbeviste, at de ikke kunde være i bedre Hænder. Udfaldet af vor Stræben beroer jo ikke egent-
15 lig paa os. Gud skee Lov, at Din velsignede Poulina gaer rask fremad.

Om vor kiære Pouls Skrifers anden Deel har jeg Intet hørt, siden man læste i Aviserne, at den var under Pressen.

Petrine med sit hele Huus har alt længe været her igjen, efter
20 Tilbagekomsten fra Sorøe. Det glæder mig, at jeg ved at have hende hos mig Vinteren over, kan bidrage lidt til at adsprede hende fra Tanken om hendes Tab og lindre hendes Kummer. I Sorøe var hun blandt lutter Fremmede; og Værsløv er temmelig langt derfra.

25 Fra Christian Winther har jeg 2 gange kort efter hinanden havt Brev fra Odense og sidst fra Khavn. Hans høje Eleve giør en god Fremgang i Dansken.

Vær nu hiertelig hilset, min elskelige Eline med alle Dine Kiære, Børn og Sødskende fra

215. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 16de Januar 1842

Min kiære Eline!

Jeg er næsten kommen i Vilderede med vor Brevvexling; da jeg ikke ret husker, om jeg har noget senere Brev fra Dig, end 5 det af 10de Novbr: f.A., hvori Du var saa god at sende mig Christians og Fritzes Examens Karakterer. I saa Fald er det nok brav længe siden, Du modtog Brev fra mig. Vore kiære Drenges Examen er jo i de fleste Discipliner faldet ret godt ud, og det vil nok efterhaanden blive endnu bedre. 10

Jeg har en Tidlang haft nogen Betændelse i mine Øine, som har giort, at jeg ikke ret længe kunde taale at læse eller skrive. Nu er det, Gud skee Lov, meget bedre, saa jeg i Dag endog har været i Kirke. Vor gode Sine har i nogle Dage maattet holde Sengen, og lidt af en meget stærk Hovedpine. Men nu befinder 15 hun sig igjen bedre. Petrine med sine 3 Pigebørn have Helbredet – kun lider hun undertiden af sin gamle Hovedpine og tildeels ogsaa af Tandpine. I Radsted befinde alle sig vel, ligeledes, ifølge sidste Efterretning, i Værsløv, med Undtagelse af den stakkels Jacob, som endnu lider af en stærk og betænkelig Ho- 20 ste. Tungt er det, at en stor Deel af hans bedste Ungdoms Tid, om han end skal leve, gaaer tabt for ham. Dog bære hans Forældre Sorgen med megen Fatning og Hengivenhed i Guds Villie; ligesom og det unge Menneske selv lider med Taalmodighed.

Hvorledes staaer det sig, min elskelige Eline! med Dine Fi- 25 nantser? Jeg har ogsaa i denne Henseende ofte tænkt paa Dig; men det sidste Aar har taget saa stærkt paa min Kasse, at jeg undertiden vanskeligere har kunnet bestride mine nødvendige Udgifter.

Ifølge et Brev fra Chr. Winther kunne vi nu snart vente i det 30 mindste den 2den Deel af vor velsignede Pouls literære Arbejder; og jeg haaber, at dette vil, foruden den højere Glæde deraf, ogsaa bringe Dig lidt oconomisk Fordeel. Den Gage, Christian havde fra Kongen, som hans Svigerdatters Lærer i Dansk, skul-

de nok ophøre med forrige Aar. Imidlertid er han anmodet om at vedblive Underviisningen endnu et halvt Aar; men om han da skal lønnes af Kongen eller af Kronprindsen, veed jeg ikke; og hvad man siden har i Sinde med ham, veed Christian nok
5 ikke selv.

Nyligen døde her i Naboskabet den 92aarige Pastor Holm i Hunsebye, som gandske havde overlevet sig selv, og befandt sig nu i en Tilstand, hvor Livet var baade ham selv og hans Omgivelser til Byrde. En trofast Datter af ham havde kierligen
10 baaret alt med ham til Enden. En saadan Alderdom maa man vel bede Gud om, ifald det er hans Villie, at forskaanes for. Jeg er nu her i Kredsen een af dem, som efter Naturens Gang maa synes at staae nærmest for Tour til at følge ham efter. Skee heri, som i Alt, Guds Villie!

15 For nogen Tid siden fik jeg mit Portrait i Gibs tilsendt. Jeg havde hellere seet vor kiære Pouls. Dog han lever i et velsignet Minde, i hans elskelige Børn og i hans efterladte Aands Arbejder; og dette er jo bedre.

Petrine vilde gierne have skrevet Dig til i Dag; men hun er
20 i denne Tid jevnligen hos sin Søster, Sine, for at opmuntre hende lidt under hendes Upasselighed.

Mine Øine taale nu ikke længere at skrive paa Papiret. Gud velsigne Dig og Dine i det begyndte Aar og fremdeles. Du hilse kierligst fra samtlige vore Kiære her, og især fra

25

Din troe, hengivne Fader

R.Møller.

216. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 30^t Junii 1842

Min elskeligste kiære Eline

30 Jeg skriver selv et kort Brev, for at sige Dig, at det nu, Gud skee Lov! er meget bedre med mig, efter den temmelig stærke

Forkøelse, jeg paadrog mig paa min sidste Visitatstour. Naturligviis maa jo Vægten af den høje Alder føles mere og mere, og Kræfterne efterhaanden aftage; men jeg kan ikke nok takke Gud for den Rest deraf, jeg endnu har tilbage, saa nær ved at gaae ind i det 8ode. 5

Gud styrke Dit Helbred, min kiære Datter! og befrie Dig for den svækkende Hoste, som jeg dog haaber ikke at være andet end en simpel Forkølelshoste. Min Hoste er af det Slags, som af Callisen kaldtes velgjørende, og som ikke skal ophøre, førend i Døden. 10

Jeg glæder mig nu til at see Dig og Dine Kiære og deriblandt Din gode Søster, der saavel som Du og Dine vil være mig hietelig velkommen. Kunde det convenere Dig i Henseende til Dagen, og der var Udsigt til godt Veir og Medbør, var jo Reisen til Søes fra Svendborg den mageligste. Men her maae jo Omstændighederne gjøre Udslaget. – At den 2den Deel af vor kiære Pouls Skrifter endelig kom ud, troer jeg, vi have Pouls troe Ven, Thaarup, for en god Deel at takke for, og han vil vist og tage sig af den sidste endnu tilbagestaaende Deel, skjøndt Levnedsbekrivelsen jo vel maa vente efter Olsens Leilighed. 15 20

Hvad nu den Plan angaaer, at faae vor lille Rasmus anbragt som Søecadet, da har Chr: Winther formodentlig yttret det Samme for Dig som for mig, at han nemlig har talt med flere Søeofficerer derom, som meente, at Bekostningen derved ikke vilde blive saa meget stor; men det Værste var, at der udfordres endeel Forkundskaber, hvilke Rasmus vilde have Vanskelighed ved at lære i eet Aar. Imidlertid vilde Christian tale med Prof: Mariboe, i hvis Institut der er en saadan Forberedelses Classe indrettet. Jeg vil med Glæde, efter yderste Evne medvirke til at see Planen realiseret. Christian lover i øvrigt nærmere Underretning, naar han faar talt med Paludan, som er Cadetchef, men da fra-værende. Man kunde jo i øvrigt gierne henvende sig til Kongen om Understøttelse dertil; og jeg skulde dog næsten troe, at nogen Hielp var derfra at vente, skjøndt der jo skal spares i alle Ender, kun at Mange mene, der fra een Side kunde spares lidt 25 30 35

mere. Kongen gav mig ved mit Jubilæum forhøjet Rang, som jo vel skal være et Beviis paa kongelig Naade, men en egen Slags Naade, hvorfor jeg maa betale aarlig 30 Rbdlr, saa at jeg nu, iberegnet et Tillæg for Kommandeurkorset, maa give i Rang-
5 skat, istedetfor 40 Rdr fra Begyndelsen af mit nuværende Em-
bede, 80 Rbdr aarlig.

Vær nu nøjet min kiære Eline med dette lille Brev, som og bringer Dig de kierligste Hilsner fra alle Frænder og Venner her og i Omkredsen, og især fra

10

Din troe Fader

R.Møller.

P.S. Jeg kan ikke undlade at yttre Dig en Betænkkelighed, der er opstaaet hos mig ved Planen med vor kiære Rasmus. Mon hans bløde og ængstlige Gemyt vil være godt skikket til en
15 Sømands og Søekrigers Kald? Dog hans Æresfølelse vil vel veje op derimod.

217. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

Mariboe d: 30t Aug: 1842

Du skal dog – min kiære Eline – have et Par Linier fra mig
20 med hiertelig Tak for sidste mig og os alle saa kiære Besøg. Ogsaa Din gode Søster beder jeg at bringe min oprigtige Tak for hendes Nærværelse hos os, og for den venlige Deeltagelse, hun viste for mig. Vil vor Herre, at jeg skal leve til næste Sommer, saa vil jeg betimeligen præsumere paa at Ferierne
25 igien tilbringes hos mig, og at Din elskelige Søster ogsaa da vil giøre Selskab. Det forekommer mig, at mit Helbred virkelig bedrer sig; jeg sover ret godt, har en god Appetit især til Middagsmaaltidet, og min Hoste er vel stundum slem, men i

Almindelighed dog ikke meget værre, end den forhen plejede at være. Men den vedvarende Hede trykker mig, og medfører hos mig nogen Mathed og Døsigheid, maaskee og derimellem lidt Dovenskab. Men naar Folk, ifølge Aviserne, hist og her dør af Heden, maa man vel og i min Alder være bekiendt at 5 blive lidt dorsk deraf.

Det glæder mig, at Hiemreisen løb heldigen af. Ogsaa fra Vørslev have vi Efterretning om vore Kiæres lykkelige Hiemkomst; men Seiladsen medtog for dem denne Gang ikke mindre end 16 Timer, saa de ikke naaede Landingsstedet før Kl. 2 om 10 Natten. Isaac har efter Hiemkomsten paa ny paadraget sig en Forkølelse; men man haabede, at den ikke havde Meget at betyde.

Petrine har i Sinde at gjøre os et Besøg her i Maribo paa en Maanedstid med det første, i det Haab, at kunne fra Bandholm 15 faae Søevand hentet til hendes lille Line. Imidlertid have vi senere hørt, at det er blevet meget bedre med Lines Øje, saa jeg nu ikke veed med Vished, om hun bliver ved sin Bestemmelse. Men da det saa ofte er gaaet frem og tilbage med hendes Bedring, vil dog i alt Fald det styrkende Søevand være hende tien- 20 lig.

Jeg vil nu længes efter at høre, hvad Svar Christian vil bringe fra Pingel. Men selv i det Tilfælde, at denne vil modtage vor kiære Rasmus, er derfor ikke enhver Betænklighed mod den paatænkte Vej for ham hævet. Dog herom Mere, naar det forventede Svar fra Christian Winther indløber. 25

Med en Kiøbmand Hansen her i Byen sendte jeg i Odense Markedstid Biskop Faber (fra hvem jeg havde modtaget hans Skrift om Anabaptisterne) mit sidste literære Arbeide, nemlig en 30 Commentar over Pauli Pastoralbreve. Da jeg ikke siden har hørt Noget derom fra Faber, begynder jeg at betvivle, om bemældte mit Skrift, som Kiøbmanden ikke selv leverede ham, men afsendte ved et Bud, er rigtigen kommet ham til Hænde. Kunde Du maaskee skaffe mig dette at vide? Dog vilde jeg ikke, at Biskoppen skulde directe spørges derom; hvilket var, ifald Bogen var 35

indløben, det samme som at sige: hvorfor har Du ikke smukt takket derfor? Men maaskee Efterretning derom kunde faaes hos Nogen i hans Huus. Om dette lader sig gjøre, overlader jeg gandske til min kiære Elines egen Conduite. Af meget stor Vigtighed er Sagen mig just ikke.

Inden dette afgik, indløb Brev fra Petrine, ifølge hvilket hun med sine Børn alt i Dag er paa Vejen her til Mariboe. Gud give nu, at Hovedhensigten af Reisen maatte opnaaes for den lille Line!

10 Lev med Dine vel og modtag de kierligste Hilsner fra os alle ved

Din troe Fader

R.Møller.

218. *Rasmus Møller til Eline Møller.*

15

Mariboe d: 7de Septbr 1842

Min kiære Eline!

Det gaar frem og tilbage med mit Helbred. Det Sidste synes for Øjeblikket at være Tilfældet; og derfor skriver jeg i Dag kun det Nødvendigste, for ikke at tøve længere med at give Dig det
20 snart forønskete Svar paa Dit sidste kiære Brevs Hovedindhold.

Dr. Pingel vil altsaa ikke selv modtage Rasmus i sit Huus; og med hans Løfte, at ville tænke over, om han kan finde et dertil passende Huus, tør det have lang Udseende. Naar nu hertil komme de mange flere, forhen omtalte Betæneligheder, og deriblandt den Usikkerhed for, at han endog med det bedste Udfald
25 af Forberedelses Examen endda, formedelst den store Concurrence, blev antaget; maa jeg være af den Mening, at det er rigtigst at opgive den for ham paatænkte Vej, at blive Søecadet, og derimod vælge for ham den samme Vej, som er valgt for hans
30 Brødre, og hvortil jeg troer, han ogsaa har gode Anlæg.

Jeg skrev foran, at det er gaaet tilbage med mit Helbred. Det, hvorunder jeg lider, er Obstruction, som foruden Hosten, der altid følger mig, er min jevnlig Plage. Denne kan vi vel for Øjeblikket hæve ved Medicin; men jeg frygter, at denne skal blive mig en daglig Nødvendighed. – Mere i Begyndelsen af 5 næste Maaned.

Kierlige Hilsner fra os alle ved

Din troe Fader

R.Møller.

219. *Hans Ulrik Møller til F. C. Olsen.*

10

Radsted Præstegaard d: 8 Dec. 1842.

Herhos tilbagesender jeg Dem Pouls herlige og interessante Biographie. Den indløb til Mariboe, tilligemed Brevet til Fader, destoværre først Dagen efter hans Død. I dette Dødsfald og i dets mange forskellige Følger for mig, hvortil ogsaa hører en 15 uoverkommelig Mængde Forretninger, vil De vist finde tilstrækkelig Undskyldning for, at jeg nu først sender Manuscriptet, da De dog havde forlangt at faae det snart tilbage; det har været mig umuligt, at faae det expederet før. Dog – der er da heller ikke endnu hengaaet mere end en Maanedstid. Deres Brev var 20 dateret den 8de Novbr.

Jeg har ikke blot selv gjennemlæst Manuscriptet, men ogsaa forelæst det for min Familie, ligesom det ogsaa er læst af min Svoger og Søster i Mariboe. Vi ere Alle enige i, at De har givet en troe, træffende og livagtig Skildring af Poul, og vi savne 25 tet Træk i det udkastede Billede. Naar hans Breve ere afskrevet med en saadan diplomatisk Nøiagtighed, at endog hist og her nogle Eder ere medtagne, da tjener dette vistnok til at vise, hvordan han var iblandt de Venner „blandt hvilke han kunde lade

Munden gaae". Men det er et Spørgsmaal, om Publicum kan taale at høre eller læse Sligt uden at tage Forargelse deraf, og om det derfor maaskee ikke var rettere for det meste at udelade disse Eder og at erstatte dem med Streger. – Kun eet Brev ønskede jeg meget gjerne ganske udeladt, og det er det til Inge-
 5 mann pag. 28flg. Der findes alligevel i de andre Breve Træk nok af samme Art, som her gives med saa stærke Farver.

I Manuscriptet selv har jeg naturligviis aldeles Intet rettet eller tilføjet, undtagen alene strax i anden Linie, hvor jeg i Randen
 10 har tilsat „Magister“ (Fader tog nemlig Magistergraden 1790, og blev først Præst 1791). Mine Bemærkninger har jeg skrevet paa et særskilt Stykke Papir, som er indlagt i Pakken: de ere alle ubetydelige. Men dersom jeg, som De skrev, ved Gjennemsynet ikke skulde have opholdet mig ved Smaating, saa vilde jeg Intet
 15 have havt at bemærke. For de vigtigste blandt mine Smaabemærkninger anseer jeg de fire til pag. 20. 23. 28 og 152.

Til Slutning bringer jeg Dem min og Pouls øvrige Families Tak for dette med Omhu og Held udførte Arbeide. Alle Pouls Venner ville glæde sig over at see ham in effigie at staae op
 20 fra de Døde. Ved den hæderlige Maade, hvorpaa Fader er bleven omtalt i Biographien vil der ogsaa blive sat en Blomst paa hans friske Grav. –

Deres ærbødigst forbundne

H.U.Møller.

25

220. *Eline Møller til F. C. Olsen.*

Odense d. 13^{de}Mai 1843

Har jeg end foreløbig ved Andre ladet Dem, høistærede Hr. Overlærer, min Tak aflægge, saa var det dog derfor ikke min Hensigt at und[d]rage mig fra at sige Dem, hvor dybt jeg føler

mig Dem forpligtet, og hvor gjerne jeg selv bringer Dem min varmeste Tak for den fortræffelige Maade hvorpaa De har fuldført det Hverv, som min kiære Pouls Skarpblik, blandt alle sine Venner, selv havde udset Dem til. – Jo oftere jeg giennemlæser Pouls Biographie, jo mere Grund finder jeg til at glæde mig over 5 at hans Valg netop faldt paa Dem! thi det var vist umueligt at opfatte og giengive hans rige Natur og hele Eiendommelighed med mere Sandhed og Klarhed, at behandle ethvert Forhold med mere Fiinhed, end De har gjort det. Jeg takker Dem derfor endnu engang af mit gandske Hierte for dette smukke Arbeide, der 10 for Ingen kan have større Værd og Interesse end for mig, som ved hans Bortgang lærte at kiende et Savn, som aldrig kan forvindes.

Det er mit Ønske, at De skulde besidde et Minde om Deres Ven, min elskede Afdøde! Jeg indseer tilfulde at noget som hav- 15 de tilhørt ham selv, vilde være Dem kiærest, men da han desværre intet Saadant har efterladt sig, beder jeg Dem at modtage medfølgende Skrivetøi, og lade Tanken om ham give det det Værd, som det ellers ikke kunde have for Dem.

Deres forbundne 20
Eline Møller.

221. *B. S. Ingemann til F. C. Olsen.*

Sorøe d. 27^d Aug 1843.

Høistærede Hr. Overlærer Olsen!

Jeg har rigtig modtaget de Poul Møllerske Breve, med hvis 25 Benyttelse til Biographien flere end jeg er vel fornøiet, da de baade ere morsomme og characteristiske. Det kan vel nok skee, at der, som De bemærker, ligger en Smule Opposition i deres forfløine og drøie Tone, allerhelst da vi næsten bestandig morede os bedst sammen med en næsten overdreven gjensidig Oppo- 30

sition, der gjerne opløste sig i en fælleds godmodig Latter. Det Billede, De har givet os af ham, finder jeg fortræffeligt – kun een Yttring vilde jeg ønske udeladt i en mulig nye Udgave, baa-
de for Poul Møllers egen Skyld og for den Families Skyld, som
5 det har saaret. – Relationen nemlig om hans mislykkede Beilen;
og de Ord der lægges den Dame i Munden, hvis Velvillie han
havde misforstaaet. Deels ere de nemlig ikke sande, efter hvad
jeg af indvortes Grunde og af indirecte Meddelelser bestemt maa
antage, deels havde det været for indiscret af den gode Poul at
10 meddele dem til Nogen, om de end havde været sande. I alt Fald
burde en slig Meddelelse, der i en lidenskabelig Stemning let-
telig kan have modtaget en upaalidelig Farve, forblevet en Hem-
melighed. Den dermed nøie forbundne Bemærkning om hans
Afhandling om Affectation kaster endelig en Skygge over paa
15 Gjenstanden for hans Kjærlighed, som vist hverken er retfær-
dig eller forsvarlig selv for en Jury af ulykkelige Elskere. Und-
skyld min Uforbeholdenhed i denne Sag! Navnets Fortielse hjel-
per ikke derpaa, da hiin mislykkede Beilen er ligesaa bekjendt,
som hiin meest private af alle mulige Forhandlinger allermindst
20 vedkommer Offentligheden. [. .]

Deres ærbødigste

B.S. Ingemann.

BREVE DER IKKE KAN DATERES

14. P.M. II

Skioldemose [1825–26?]

Gustav min søde Line vil endelig at jeg skal gjøre en Undskyldning over hans Brev, som jo rigtig nok kunde behøve det
 5 naar man tænker paa hvor gammel han er, men naar man veed
 hvor lidet han er bleven holdt alvorlig til at lære noget saa kan
 dette nok gaae an og min Line vil nok betænke det, jeg haaber
 Du inden jeg ophæver mit Lærerebede for ham, skal see noget
 som er en Smule bedre, i det mindste hvis hans Opmærksomhed
 10 og Flid vilde svare til min Villie og Lyst at bibringe ham Lyst
 og Orden med sit Arbejde da det er et næsten *umuligt* Arbejde,
 da jeg slet ikke bliver understøttet som det dog nok fortjente,
 i saadanne Tilfælde maa man da trøste sig med *sin Bevidsthed*.
 Grethe har vel sagt Dig min lille Ven at jeg stoler paa et læn-
 15 gere Brev, bitte lad mig ej vente forgyjeves. Hils Fatter at jeg
 slet ikke takker ham for hans Beslutning mig angaaende og at
 jeg fraraader ham det som et *unyttigt Tidsspilde* og vil betragte
 det som et *formeligt Brud* mellem os. —

Moder er nu bra, det er Gud skee lov kun Svækkelse som styr-
 20 kende Sager altid hurtig opretter, jeg haaber vi opleve at see
 hende ligesaa stærk som førend disse sidste Par Aar, gid den
 søde Madam Chr. ogsaa var vel.

I Odense var jeg da kun *en halv Dag* men fandt til min Glæde
 alle vel Gregersine og hendes lille Rudolph med saa jeg ikke
 25 fortryder Touren udagtet jeg slet ikke befandt mig vel *paa og*
efter den, overalt er det denne Tid kun maadeligt med mig, men
 det er vel en Overgang som alt andet.

Lev vel min søde kjere Line, tak for Ulejligheden med Teri-
 nen, jeg sender Dig Pengene næste gang, hils venlig og skriv
 30 snart til

Din Betty.

Hvis Du har eller kan skaffe mig nogle lette Guitarre Stykker paa *nogen Tid* saa var Du en Perle, helst lidt Variationer til mig, dog vil Grethe gjerne have nogle smaae Arier. Kan Du opfylde denne Bøn min Ven?

Mønsteret til *Nat Kappen* er jo ganske saaledes som det skal være? Vil Du ikke sende os nogle Mønstre til Strimlerne, Kapperne følger med Tak for Laan. Bitte besvar mit Spørgsmaal strax.

223. *Poul Møller til Niels Bygom Krarup.*

Athenæum d. 22de [evt. 1831–34] 10

Imorgen Aften faaer jeg et Besøg af en norsk Fætter, dansk Student og Kjøbmand i Porsgrund. Jeg mangler en Giæst som venskabeligen vil yde en Skiærv til hans Underholdning. Hvis Du vil afhjælpe denne Mangel ved at begive Dig ud til os i Morgen (Torsdag-) Aften, da gjør Du min Kone og mig en Fornøjelse. Skulde Du see Dig nødsaget til at give os et afslaaende Svar, haaber jeg Du vil tilstille os det i denne Dag eller i Aften. – Du vil kun træffe Kilde og maaskee Secretair Heide hos os. Hils Din Kone.

Din 20
Poul Møller.

TILLÆG

*Christen Thaarups Optegnelser til Brug for
F. C. Olsens Biografi over Poul Møller.*

Hans Farfader var Selvejerbonde i Stoustrup ved Frederits. Faderen blev 1791 Præst i Uldum, 1796 i Jelling, 1802 i Kjø-
5 beløv. Poul Møller havde 3 Farbrødre, den ene blev Stifts-
physicus i Norge, og havde i det Mindste een Søn, som P.M. havde kjendt længe før sin Norgesreise, og beskrev mig have et opvakt men excentrisk Hoved. Jeg troer han gik til Tydskland og blev Catholik. P.M.s anden Farbroder var Byfoged i Mariboe.
10 Jeg har godt kjendt ham, det var en stor, før og som det syntes yderst phlegmatisk Mand. Hans Søn var „Røde Møller“, den af sine Samtidige meget afholdte, godmodige, livsglade, nu Læge i Naskov. Poul Møllers tredie Farbroder, maaskee den ældste af Brødrene, lever nok endnu, i Huset hos Biskoppen.

15 P. Møller er fød i Uldum 21 Marts 1794
kom til Jelling 1796
– – Kjøbelev 1802

altsaa omtrent 8 Aar gammel. Imidlertid gjorde han sig til af sin jyske Herkomst, af at have bevaret nogle Erindringer fra
20 Jelling, men især nogle *Spór* (saaledes udtalte han Ordet, med et kort o) af jydsk Udtale.

Han blev underviist af Faderen i Sallust c. 1810
dimitteret fra Nykjøbing af Bloch 1812

Var Respondens for Faderen 7 Aug. 1815
25 Tog Attestats 12 Jan. 1816

Anføres paa Faderens Dr. Disp. (om hvilken see Lit. Tid. 1815 Nr. 34) som Studiosus Theologiæ.

30

Udgav som Program fra Borgerdydskol. Odysseens
9de Bog 1816

Reiste til Danm. og giftede sig Sommer 1827

Blev Professor 1828

d. 22 Juni 1829 meldte han Bredsdorff at han

den paafølgende Løverdag skulde med en holsteensk

5 Skipper reise til Nyborg

Kaldtes til Kjøbenhavns Universitet 12te Octbr. 1830

Forlod sit norske Professorat

kom til Khvn efter 1 Maj 1831.

Christen Thaarups Optegnelser til Brug for

10 *F. C. Olsens Biografi over Poul Møller.*

Anden Gang saae jeg Poul Møller i Slagelse, vist nok i Sommeren 1818. Han var dengang Huslærer hos Grev Moltke, kom med Jstrd. Fiedlers Familie fra Basnæs; det var Markedsdag, og de fremmede toge ind til min Vært Apotheker Zeise, hvis Provisor og senere Svigersøn Knudsen var min meget gode Ven og Duskammerat af Poul. Han introducerede P. til mig efter først at have bekæmpet hans Ulyst til at gjøre mit nærmere Bekjendskab, fordi han, som oftere havde seet mig paa Slagelse Theater som en ivrig Opvarter af de unge Damer, holdt mig for „en
15 Laps“. Min i det Aar udkomne Overs. af Körners Lyra og Sværd havde han læst og sagt at adskillige Digte i samme vare godt oversatte. Paa Markedsdagen sværmede [*rettet til: drev*] P.M. om, efter Skik, især utrætteligen forbi Postgaarden, hvor han i et Vindue havde seet et deiligt Pigeansigt med guldfagert Haar.
25 Om Aftenen indbød jeg ham med nogle flere til en Collats paa mine Værelser, hvor da min Conversation muligviis mest interesserede ham forsaavidt jeg kunde give ham Oplysn. om hin Heldgestalt for hvilken han sværmede, ja som han efter flere Aars Forløb ikke havde glempt. De sentimentale Vers hvormed
30 jeg havde prydet mine Vægge, som et stort Stambogsblad, bad jeg ham forøge med nogle Linier til hans Erindring, og han

skrev da – ikke efter min gout – osculari virgines etc. Jeg har i min Dagbog fra den Tid noteret denne Aften som en af mine interessanteste og finder at jeg har glædet mig over det sluttede Bekjendtskab med en vakker og aandfuld Præst Stenbloch? og især det med P.M. som især tiltrak mig ved den Kraftighed hvor- 5 med han optraadte.

Den 29 Octbr 1819 gik P.M. ombord paa Chinaskibet. Jeg formoder at Oehlenschläger var iblandt de sidste han tog Afsked med, thi den Tale, Digteren holdt i Anledn. af Festen d. 16 Oct. 1819 i Anledn. af Thorvaldsens Hjemkomst, har han foræret 10 P.M. med følgende Ord:

Kbhvn d 28 Oct. 1819. Jeg har kjendt faa unge Mænd, der strax fra det første Øieblik indtog mit Hjærte som De, bedste Møller! Gud velsigne Dem paa Deres Reise, lade os finde hinanden lykkelige igien om et Par Aar! Studeer paa det eensomme 15 Skib! Havet være Deres Studerekammer! Lær at kjende Mennesker paa de forskjellige Strande; men glem aldrig at Fædrelandet er den bedste Havn og vor Ungdoms Venner de bedste Venner.

A. Oehlenschläger.

Min Fortrolighed med P.M. begyndte efter hans Hiemkomst 20 fra Chinareisen. Men besynderligt at jeg aldeles ikke kan erindre naar eller hvorledes vi paa ny introduceredes i hinandens fornyede Bekjendtskaber. Dog kan jeg ikke tvivle paa det er Christian Winther som jeg skylder denne Lykke i mit Liv. Jeg finder at Winther d 15 Juni 1821 endnu var i Kbhvn og d. 23 Aug. 25 1821 har jeg min første Notits om P.M. saalydende „Efterm. i Studforen. – P.M. derfra hjem med mig; gik Kl 8 med ham ud til Rahbeks“.

Under 19 Nov. 1821 skrev C.W. mig fra Laaland: „Det fornøjer mig at Du jævnlig seer Poul; thi saa kan et Brev til Dig 30 ogsaa være til Underretning for ham“. Item: „jeg hører af Poul at Du er syg og forknyt“–

d. 24 Nov. 21 tilbragte jeg Aftenen hos P.M. med Fred. Lange.

- 26de do. længe ventet Brev fra Henrik Krøyer
- 8 Jan. 1822. flyttede jeg fra Reg. til *Laxegaden*
- 12 - - Besøg af P.M.

Under d. 13-- skrev Chr. W. til mig fra Kjøbeløv: „Hils Poul
 5 at jeg med det første skal sende ham det *andet* Brev, som udfordres til at jeg kan vente eet fra ham“.

21. Jan. Kl 6 1/2 til Poul M. hvor jeg lærte at kjende Dr. Pingel. Saare interessant Aften; Pingel fortalte om de mange Mirakler han havde seet og hørt i fremmede Lande. Jeg blev hos
 10 Poul om Natten, hvilket vi begge exalterede ved Samtalen fandt mest comfortabelt for os. (Han boede dengang i et mørkt Logis i Myntergaden eller en af de derom liggende Gader hos en gmlagtig Jomfru Knudsen med hvem han var flyttet fra *Østergade* hvor han en kort Tid boede formodl. *første* Logis
 15 efter Hiemkomsten. Jomfr. Kn. og hans fine The.

11. Febr. hos Poul Møller hvor jeg traf Flor (Professoren)

19 - hos PM. Aftenen 8-10.

20 - 9 1/2-10 1/2 hos PM. som laante mig 4rbd.

23 - Efterm. og Aften min kjære PM. hos mig. Vi
 20 spiste hos Br. og tilbragte derpaa en saare glad Aften til 11 1/2 da han forlod mig.

27. - hos PM

1. Marts Et Løb til PM.

4 - til 4 med P.M. først til hans Hjem saa til Frederiksberg til Lars Matthisen saa hjem til mit -
 25 trakterede ham hos Br. hvorpaa han blev hos mig til 11 1/2.

6 - hos PM. røgede en Pibe Tobak.

9 - med Lange til P Møller

30 11 - spiiiste med PM. i Foreningen til Kl 4

13 - spiiist i Foren. gik saa hjem med PM og Lange; fulgte derpaa med Poul

14 - tilbragte Aftenen hos PM, hvor Lange var

18 - efter Spiisning til P.M. som var syg og hos hvem
 35 jeg blev til Kl 7.

- 19 - Kl 2-4 hos PM; traf saa paa Gaden Jeremias Høegh (formodl. dennegang sagde Høegh mig: „P.M. er en Karl efter Guds Hjerter. Han holder rigtig nok for meget af Fruentimmer, men det tænker jeg at vor Herre ikke regner saa nøje“). 5
20. - Kl 2-4 hos P.M.
21. - Kl 2-4 hos PM.
- 28 - fik Jerem. Høegs Død at vide. Spadserede om Eftermid. med PM. og van Deurs. Kl 6 til P.M. Vi læste *Ebraisk* til Kl 6^{1/2} da vi bleve afbrudte 10 af Gust Diechmann som blev samlet med os til 11. ogsaa Lange kom til os.
- 1 April Aften hos PM.
- 2 - Medens jeg informerede sad P.M. hos mig (det gjorde han tit nok) og læste Ebr. 15
- 5 - Aften med PM
- 6 - Aften hos PM.
- 7 - do.
- 8 - Spiste i Foren. og fulgte derfra PM hjem
- 9 - 1-3 i Foren. 3-4^{1/2} hos PM., som jeg dernæst fulgte 20 til Posthuset og tog en hiertelig Afsked med P. reiste til Laaland. (Han boede til den Tid endnu hos Jmf. Knudsen).
- 11 Maj Poul Møller kom hjem (fra Laaland)
- 16 Maj Kl 10 med Stenberg til PM og Lange paa Frd:berg. 25 Ordrede Pouls Bøger til 2.
- 26 - Spiste med P.M. i Foreningens Sommerværelser
27. - Til Poul M. og Lange, hvor jeg ankom Kl 8. Tilbage i deres landlige Hjem en behagelig Formidd. og gik Kl 2 til Byen med Poul. 30
- Sønd. 2 Juni Kl 9^{1/2} med Stenberg til P.M. Hjem Kl 1^{1/2}.
- 4 - Besøg af PM. om Form. vi spiste i Foren. og dernæst var han hos mig hele Eftm. og Aft. Vi spiste hos Burmeist. og jeg fulgte ham ud ad Gml Kongevej. 35

Sønd. 9. – Paa Fredberg – hos P.M. om Form.

Sønd. 16. – Med Stenberg til Lange. P.M. var ikke hjemme.

Onsd. [0: Mandag] 17. – Kl 7^{1/2} – 11 PM. hos mig dog læste jeg med mine Disciple

14 Juli Kl. 9 til PM. hvor siden Pingel kom – hjem Kl. 3.

24 – PM. hos mig hele Efterm.

8 Sept. Sønd. 10^{1/2} til PM., blev til 2.

Under 15 Septbr. 22 skriver Winther: „Er Poul flyttet ind eller vil han blive paa Fredspær i Vinter? Du undrer dig nok over slige Spørgsmaal. Du veed da at han og Du er hvad Brevskrivning angaaer 2 Al ud af eet Stk. Jeg veed altsaa ligesaa lidet om ham som om Kejseren af China“.

3. Oct. Kl 8 Aft. afbrødes af PM. med hvem jeg spiste hos Burm. og som jeg fulgte i skjønt Maanskin ud ad gml Kongevei.

9. Besøg af P.M.

10. Besøg af PM. – nu Adj. ved Metropolit.skolen.

11. Efterm. Bes. af PM.

12. Kl 3 Poul M. Vi gik i Klubb. hørte en Afhandl. af Iversen, og derfra til Burmeist. saa hjem til mit hvor P blev til sildig Aften.

14. Efterm. Poul M. som jeg *fulgde for at see* paa Værelser.

15. Efterm. PM.

24 hos PM der laante mig 1rd.

25 Aften PM.

6 Nov. Efterm. og Aft. PM.

13 Efterm. PM.

18. – Kl 5 kom PM. og gik hjem med ham og blev hele Aft.

1 Dec. Kl 1 i Foren. hvor jeg med Stenberg Lange og PM. drak til Kl. 5.

6 – Aften hos PM. læste det meste af Aristofanes' Skyer.

- 9 - 2-4 PM.
- 10 - Efterm PM. vi skreve et græsk Epigram
- 18 - Efterm PM.
- 20 PM.
25. Efterm. og Aft. PM. 5
- 1823 15 Jan. Kl 11 Besøg af PM. og han blev hos mig til Kl 8
Aften.
- 22 - Efterm. hos P.M.
- 26 - hos PM.
- 26 Febr 23 skriver Winther Jeg kan ikke sigē dig hvor 10
jeg er glad over at Du og Poul lider hinanden godt.
- 6 April. Efterm. PM. og Borgen
- 14 Nov. 2-4 PM.
- 4 Jan. 1824 gik ud paa Bakkehuset til PM.
- 19 - PM. 1-4 15
- 23 - PM. 1-4
25. - Kl 3 med van Deurs til PM. hvor Rahbek var
og næsten optog al Tiden med sine Spøgel-
sehist.
26. - 1-4 PM. 20
30. - 1-4 PM.
- 2 Febr. 1-5 PM.
- 8 - Kl. 8 gik jeg i Slud og Blæst ud til PM. 1¹/₂
hjem.
23. - PM. til 4. 25